

Sistema d'indicadors de la SERRA DE **TRAMUNTANA**
PATRIMONI MUNDIAL

Sistema d'indicadors de la SERRA DE **TRAMUNTANA**
PATRIMONI MUNDIAL

SERRA DE **TRAMUNTANA** MALLORCA
PATRIMONI MUNDIAL

Direcció

© Direcció Insular de Territori i Paisatge. Departament de Territori. Consell de Mallorca
Miquell Vadell Balaguer

Autoria

© Servei d'Ordenació del Territori

Antònia Fornés Horrach

Joan Vallespir Pons

Miquel Adrover Fiol

© Consorci Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial

Josep Bernales Sastre

Maria Moll Mas

Participació

Comitè d'Experts i Expertes de la Serra de Tramuntana

Membres de la UIB

Olaya Álvarez García

Miquel Grimalt Gelabert

Joana Maria Seguí Pons

Hipólito Medrano Gil

Samuel Piña Fernández

Sebastià Serra Busquets

Maria Tugores Ques

Membres del Consell de Mallorca

Josep Antoni Aguiló Ribas

Joan Carles Fuster Guasp

José Manuel Gómez González

Gabriel Ordinas Marcé

Membre del GOIB

Susana Llobet Brossa

Membre d'ICOMOS

Tomeu Deyà Canals

Entitats que han realitzat l'aportació de dades i que es troben citades en les fonts de cada indicador

Fotografia

Conselleria de Medi Ambient i Territori

Consorci Serra Tramuntana Patrimoni Mundial

Departament de Territori

infomallora.net / Consell de Mallorca

Sebastià Torrens

Correcció lingüística

Maria del Carme Llull Verd

Disseny

Mateu Riera

Impressió

Esment Impremta

Índex

Presentació	5	Estacionalitat turística (PS7)	70
Introducció	9	Pressió turística (PS8)	72
Indicadors	10	Capacitat d'allotjament (PS9)	76
Metodologia	10	Indicadors de medi ambient	81
Indicadors proposats	11	Consum urbà d'aigua (MA1)	82
Indicadors de cultura i patrimoni	13	Consum d'energia elèctrica (MA2)	87
Elements patrimonials catalogats (CP1)	14	Producció de residus i recollida selectiva (MA3)	90
Marjada recuperada (CP2)	17	Espais naturals protegits i gestionats (MA4)	95
Sistema hidràulic (CP3)	21	Àrees recreatives (MA5)	100
Subvencions del Consorci Serra de Tramuntana (CP4)	24	Incendis forestals (MA6)	104
Rutes senderistes obertes i senyalitzades (CP5)	28	Finques públiques (MA7)	110
Refugis (CP6)	31	Ramaderia (MA8)	115
Visites al patrimoni cultural (CP7)	35	Biodiversitat (MA9)	123
Visites escolars (CP8)	38	Indicadors de territori i mobilitat	131
Indicadors de població i socioeconomia	43	Ocupació del sòl (TM1)	132
Creixement de la població (PS1)	44	Explotacions agràries en actiu (TM2)	137
Ràtio de dependència (PS2)	49	Cultius subvencionats (TM3)	143
Pressió humana (PS3)	52	Agricultura ecològica (TM4)	149
Diversitat sectorial (PS4)	55	Desenvolupament urbanístic (TM5)	155
Immigració (PS5)	64	Creixement immobiliari (TM6)	160
Població estrangera (PS6)	67	Trànsit rodat (TM7)	166
		Transferència de coneixement	171
		Recerca i producció científica (TC1)	172

El nou marc de relació que exigeix la ciutadania a les administracions públiques ens obliga, no només a prendre decisions, sinó que aquestes estiguin basades en necessitats reals com premissa bàsica per a què l'acció de govern esdevingui eficient i justificada i respongui als criteris d'interès general.

En aquest sentit resulta imprescindible comptar amb eines de procés i sistematització de la informació que permetin compilar gran quantitat de paràmetres al voltant d'una realitat concreta. Aquest és el cas del volum que ara presentam, el *Sistema d'indicadors de la Serra de Tramuntana*, un treball exhaustiu de recollida de dades i de sistematització de variables per arribar a conclusions que permetin adoptar mesures i polítiques per la salvaguarda, el foment, la protecció o la dinamització del paratge físic i humà de la Serra.

Tenim a les mans el resultat d'una investigació profunda que recopila informació des de l'any 2010. Es tracta d'una part significativa de la història d'un territori que, enguany ja en fa una dècada, va ser declarada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO. Disposar d'aquests sistemes d'indicadors ens aporta una informació molt valuosa que ens servirà per redissenyar les nostres polítiques d'actuació d'una forma més ajustada al que és prioritari realment. Des d'un punt

de vista multisectorial, tenint en compte valors ambientals, agraris, socials, demogràfics o laborals, entre d'altres. El valor dels indicadors és que, a més, permetran mantenir i comparar les dades preses en diferents moments, un fet que facilitarà la monitorització d'accions concretes en relació als efectes que causen en l'evolució dels diferents indicadors.

El repte que tenim davant és extraordinari: seguir conservant un paisatge tan meravellós com és la Serra de Tramuntana, i fer-ho com a una àrea viva, en constant evolució, però que conserva els trets d'identitat que li han conferit el pas dels segles i de les persones. Es tracta, en una paraula, de trobar els punts d'equilibri que permetran el màxim desenvolupament social amb la conservació de l'essència i els trets característics que ens han llegat els nostres avantpassats en forma de tresor etnològic i patrimonial únic en el món.

Aquest sistema d'indicadors posa l'abast de tots i totes allò que succeeix a la Serra de Tramuntana al llarg del temps. És una nova aportació que feim des del Consell de Mallorca, més concretament del Departament de Territori i del Consorci Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial. Evolucionar sense perdre l'essència de la nostra identitat. La clau de futur que passa per la sostenibilitat a tots els nivells.

Catalina Cladera i Crespí
Presidenta del Consell de Mallorca

Gràcies a la investigació que s'ha fet per elaborar el Sistema d'indicadors de la Serra de Tramuntana tenim al nostre abast informació detallada de com ha evolucionat la Serra durant la darrera dècada. Aquest treball ha tingut en compte el comportament heterogeni d'aquest territori del qual formen part 20 municipis i que amb 1.070,9 km² és un dels més extensos del món reconeguts com a Patrimoni Mundial per la Unesco.

Els temes que s'analitzen i es recullen en aquest document ens deixen veure amb molta nitidesa la potencialitat i els reptes que el Consell de Mallorca ha d'assumir perquè som més conscients dels canvis que ha experimentat la Serra durant aquests darrers anys. Ara tenim constància

de la quantitat de marjades i sistemes hidràulics que s'han recuperat, de la situació de les finques públiques i de les rutes senderistes, del creixement de la població, del grau de la pressió turística, de l'evolució dels diferents sectors econòmics —amb especial atenció a la producció agrícola— i de molts altres temes. Informació d'interès per a tota la població i, especialment, per als qui tenim la responsabilitat de preservar el nostre estimat territori i de respondre a les demandes de la ciutadania.

Avaluar la feina feta durant aquesta dècada i, sobretot, detectar conflictes per donar respostes cada vegada més efectives, són els objectius d'aquest treball que és una magnífica eina per dissenyar les polítiques del futur.

Maria Antònia Garcías i Roig
Consellera executiva de Territori del Consell de Mallorca

Introducció

La serra de Tramuntana va ser declarada Patrimoni Mundial per la UNESCO l'any 2011 en la categoria de Paisatge Cultural, com un exemple excepcional de paisatge agrícola mediterrani degut a la seva singular combinació de sistemes de subministrament d'aigua aplicats al regadiu, d'origen islàmic, i sistemes de cultiu d'olivar i vinya, d'origen cristià. Tots dos sistemes condicionats en gran mesura pels escassos recursos que ofereix l'entorn de la regió, a causa del clima, l'orografia i la insularitat. El resultat d'aquesta combinació és la d'un paisatge modelat intensament per l'home i que dona testimoni de la interacció entre l'home i la natura al llarg dels segles.

Aquest paisatge es caracteritza per la intensa transformació de l'entorn natural, basada en la construcció de marjades en el vessant de les muntanyes per al cultiu de l'olivera; l'extracció, canalització i transport d'aigua per aconseguir horts i zones de reg, i la consolidació d'un sistema agrícola en una zona muntanyosa fonamentat en l'ús de l'arquitectura de pedra en sec i la gestió intel·ligent de la terra.

La delimitació geogràfica de la zona declarada inclou una zona nucli (30,7 ha), una zona coixí (52,8 ha) i una zona marina (25,9 ha).

Pel que fa als límits administratius, la zona declarada inclou els municipis de Banyalbufar, Deià, Escorca, Estellencs, Fornalutx i Puigpunyent en la seva totalitat, i els següents

municipis amb el percentatge de superfície inclosa dins la zona declarada entre parèntesi: Valldemossa (99,9%), Sóller (97,5%), Andratx (94,3%), Esporles (92,6%), Mancor de la Vall (84,4%), Bunyola (77,3%), Alaró (75,5%), Pollença (73%), Calvià (64,1%), Campanet (49,1%), Selva (42,4%), Lloseta (41,6%), Santa Maria del Camí (29,8%) i Palma (9,4%).

El Pla de Gestió del Paisatge Cultural de la Serra de Tramuntana, elaborat després d'una completa estratègia de participació ciutadana, estableix el conjunt d'accions que s'hi han de desenvolupar encaminades a la protecció, la conservació, la divulgació i el desenvolupament econòmic sostenible dels valors del paisatge de la serra de Tramuntana, estructurades en cinc programes: comunicació i participació, desenvolupament econòmic, divulgació, patrimoni i gestió de visitants.

Per avaluar la implementació del pla de gestió, i seguint les recomanacions d'ICOMOS, es fa necessari identificar una sèrie d'indicadors, establir la periodicitat de càlcul d'aquests indicadors, a més d'identificar els organismes que duran a terme el seguiment operatiu.

Així doncs, resulta imprescindible l'establiment d'un sistema d'indicadors de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial en la categoria de Paisatge Cultural (SIST) amb l'objectiu principal d'avaluar les actuacions i programes que s'hi duen a terme.

Indicadors

Un indicador es pot definir com una mesura, generalment quantitativa, que pot ser utilitzada per il·lustrar i comunicar fenòmens complexos de forma simple, que indica l'estat i les tendències al llarg del temps.

L'ús d'indicadors permet disposar d'informació actualitzada de l'estat de les variables ambientals, territorials, culturals, socials i econòmiques, així com també dels processos i les dinàmiques entre aquestes variables. Això permet detectar de forma preventiva els conflictes reals i potencials a l'hora de donar respostes efectives i adaptar-se amb eficàcia i garantir la sostenibilitat. Així mateix, permet fer un seguiment dels programes i actuacions dutes a terme.

Els indicadors han de complir un conjunt de requisits per

funcionar com a tals. Aquests requisits són principalment:

- han de ser representatius d'allò que es vol mesurar;
- han de ser mesurables amb càlculs objectius i científics;
- han de ser entesos per un públic no especialista en la matèria;
- han de mantenir la seva evolució en cas de canvis no significatius en la metodologia o de millores en la base de dades, i
- han de reaccionar ràpidament als canvis del que s'està avaluant per permetre la valoració de les tendències i els èxits de les polítiques.

De manera genèrica es pot afirmar que les funcions bàsiques dels indicadors són: simplificar, quantificar i comunicar.

Metodologia

D'acord amb la consulta de la bibliografia sobre indicadors elaborats a les Illes Balears, s'ha realitzat una primera selecció d'aquells que poden resultar d'interès per a l'objecte que ens ocupa. Seguidament se n'ha avaluat la idoneïtat i la viabilitat, donat que alguns no són reproduïbles a la serra de Tramuntana per manca d'actualització, escala d'estudi o agregació de les dades, entre d'altres.

Per altra banda, també s'han dissenyat alguns indicadors específics per a l'avaluació de la Serra que han estat considerats d'interès.

Per a cada un dels indicadors proposats s'ha elaborat una fitxa amb els següents camps d'informació:

- Nom de l'indicador i acrònim
- Descripció de l'indicador

- Periodicitat d'actualització
- Metodologia de càlcul
- Unitat de mesura
- Àmbit territorial de càlcul
- Font o fonts utilitzades
- Observacions

Pel que fa a l'àmbit territorial, de manera genèrica i en funció de l'agregació de les dades disponibles, es calcularà en l'entorn municipal, en el de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial (Àmbit ST) i agregat d'aquells municipis situats al nord i al sud de l'àmbit declarat (Municipis N-S). Per a cada indicador concret i amb l'objectiu d'evitar distorsions en el resultat de l'indicador, s'avaluarà quins municipis dels que no es troben totalment inclosos dins l'àmbit de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial es tenen en compte.

Indicadors proposats

Es proposen 34 indicadors, agrupats en cinc grans blocs temàtics:

- Cultura i patrimoni
- Població i socioeconomia
- Medi ambient
- Territori i mobilitat
- Transferència de coneixement

Cultura i patrimoni	Població i socioeconomia	Medi ambient	Territori i mobilitat	Transferència de coneixement
Elements patrimonials catalogats (CP1)	Creixement de la població (PS1)	Consum urbà d'aigua (MA1)	Ocupació del sòl (TM1)	Recerca i producció científica (TC1)
Marjada recuperada (CP2)	Ràtio de dependència (PS2)	Consum d'energia elèctrica (MA2)	Explotacions agràries en actiu (TM2)	
Sistema hidràulic (CP3)	Pressió humana (PS3)	Producció de residus i recollida selectiva (MA3)	Cultius subvencionats (TM3)	
Subvencions del Consorci Serra de Tramuntana (CP4)	Diversitat sectorial (PS4)	Espais naturals protegits i gestionats (MA4)	Agricultura ecològica (TM4)	
Rutes senderistes obertes i senyalitzades (CP5)	Immigració (PS5)	Àrees recreatives (MA5)	Desenvolupament urbanístic (TM5)	
Refugis (CP6)	Població estrangera (PS6)	Incendis forestals (MA6)	Creixement immobiliari (TM6)	
Visites al patrimoni cultural (CP7)	Estacionalitat turística (PS7)	Finques públiques (MA7)	Trànsit rodats (TM7)	
Visites escolars (CP8)	Pressió turística (PS8)	Ramaderia (MA8)		
	Capacitat d'allotjament (PS9)	Biodiversitat (MA9)		

Indicadors de cultura i patrimoni

Conèixer per valorar i estimar el conjunt de la serra de Tramuntana és un objectiu fonamental.

Gràcies als elements patrimonials ens podem endinsar en el coneixement del patrimoni natural i cultural des de tots els vessants.

El paisatge, les marjades, els refugis, els camins, els centres d'interpretació, els museus i tot el conjunt del patrimoni etnològic ens animen a aprofundir en la interpretació i reivindicació del conjunt de l'espai.

Hem d'esmentar necessàriament el context històric del conjunt del patrimoni cultural, gràcies al qual enllaçam el passat amb el present i les perspectives de futur.

Sebastià Serra Busquets
Catedràtic d'Història Contemporània

Elements patrimonials catalogats (CP1)

Definició: Nombre d'elements patrimonials declarats Bé d'Interès Cultural (BIC) o Bé Catalogat Municipal (BC). També es calcula el nombre de catàlegs municipals aprovats.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre d'elements patrimonials catalogats

$\sum$ Nombre de catàlegs aprovats

Unitat de mesura: Nombre

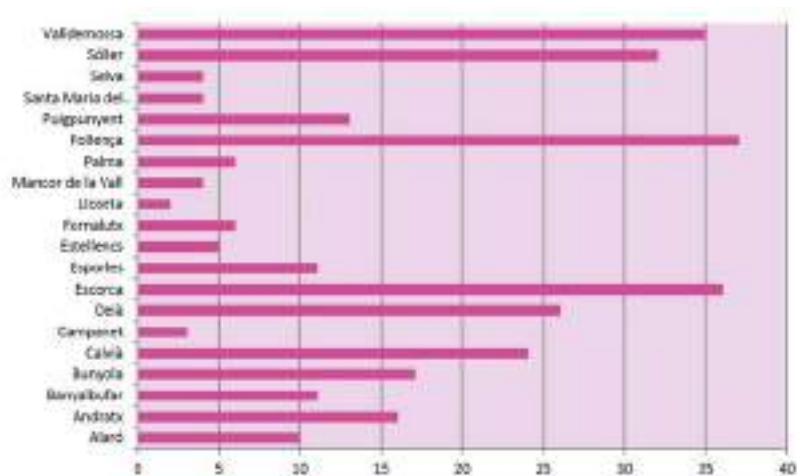
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Consell de Mallorca i ajuntaments

Observacions:

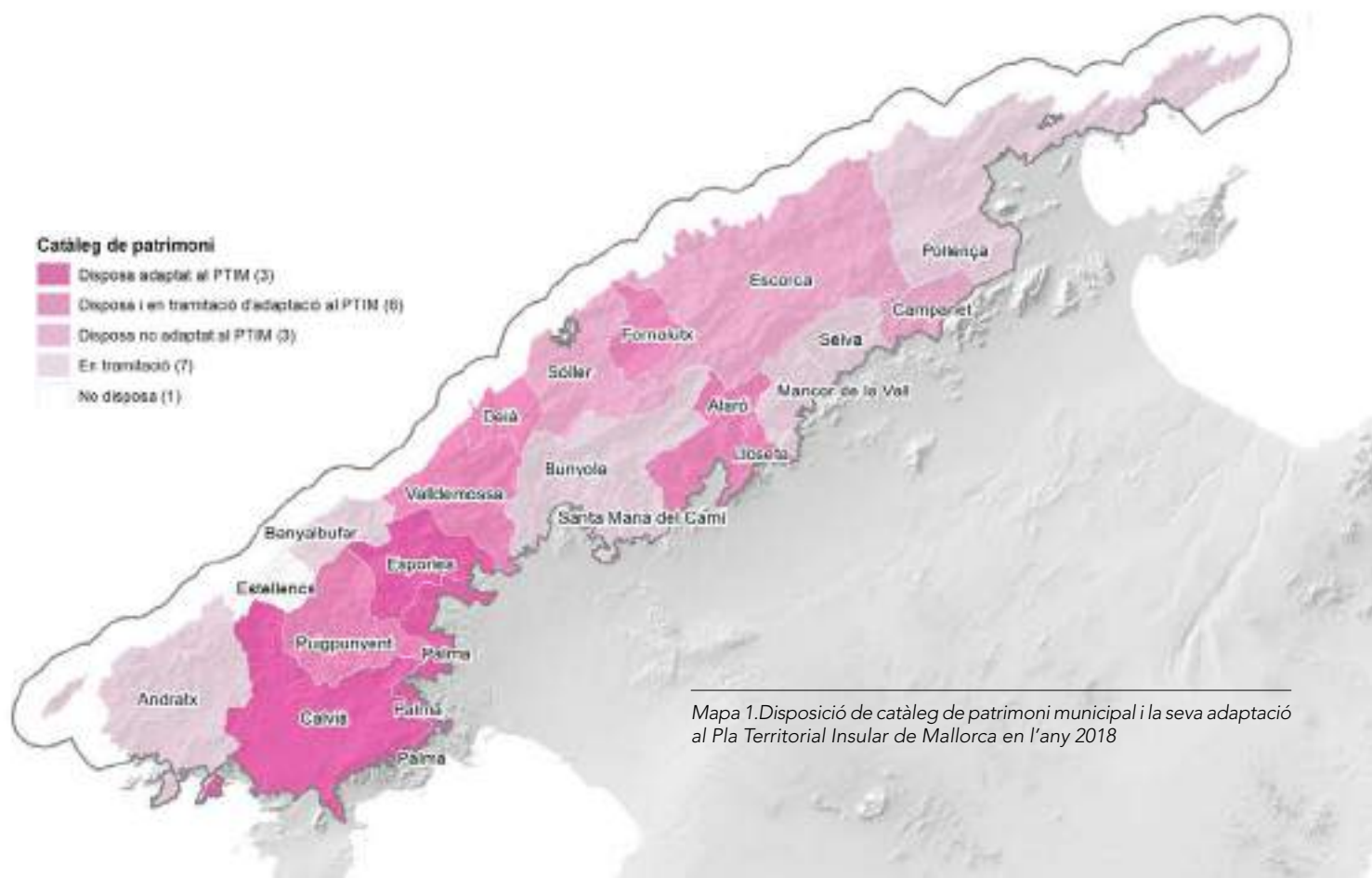

Gràfic 1. Nombre d'elements catalogats (BIC i BC)

Gràfic 2. Nombre d'elements catalogats (BIC i BC) per municipi

Anàlisi

Per a la realització d'aquest indicador s'han tingut en compte els Béns d'Interès Cultural (BIC) i els Béns Catalogats Municipals (BC) ubicats dins la delimitació de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial, ja que es disposa de la localització geogràfica d'aquests béns patrimonials.

Des de 2010 a 2018 el nombre d'elements catalogats com a BIC o BC s'ha mantingut pràcticament constant.

Els municipis del nord de la Serra disposen de més elements patrimonials catalogats que els municipis del sud.

Quant a municipis, Escorca, Pollença, Sóller i Valldemossa són els municipis amb més elements protegits.

Per altra banda, també s'ha analitzat la disposició d'un catàleg de patrimoni municipal. Tan sols tres dels vint municipis inclosos dins la STPM compten amb un catàleg de patrimoni adaptat al Pla Territorial Insular de Mallorca (PTIM), sis tenen catàleg i es troben en tramitació d'adaptació del PTIM, tres disposen de catàleg no adaptat al PTIM, set no compten amb un catàleg, tot i que el tenen en tramitació, mentre que un (Estellencs) no té cap catàleg ni l'està tramitant.

El nombre total d'elements patrimonials catalogats dins l'àmbit de la STPM és de 302 elements, que suposen gairebé el 20% d'elements patrimonials de tot Mallorca.

Marjada recuperada (CP2)

Definició: Marjada recuperada gràcies a subvencions

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Longitud de marjada recuperada

$\sum$ Superfície de paret de marjada recuperada

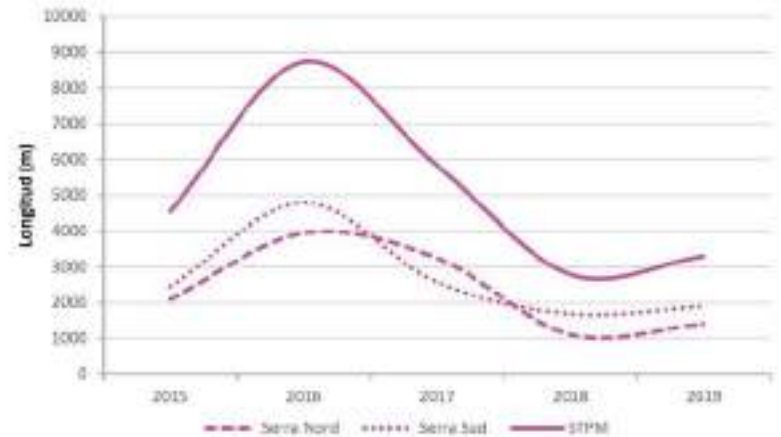
$\sum$ Import en € de subvencions concedides a la recuperació de marjades

Unitat de mesura: m, m², €

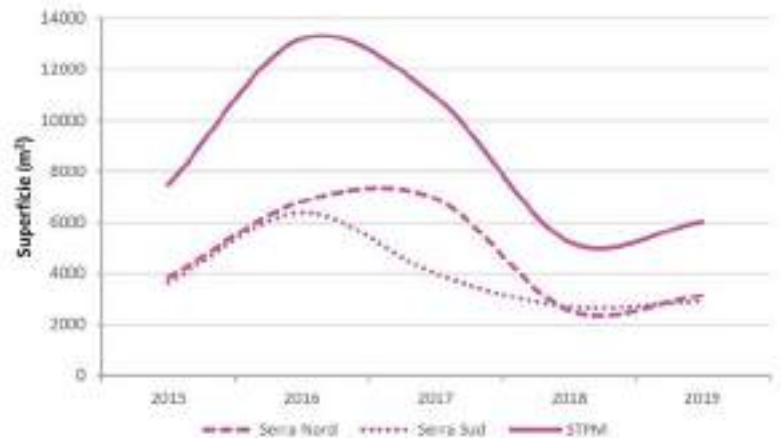
Àmbit territorial: Àmbit ST

Font: Àrea d'Ajudes al Desenvolupament Rural del FOGAIBA. GOIB

Observacions:

Gràfic 1. Evolució de la longitud de marjada recuperada amb l'ajuda de les subvencions concedides pel GOIB

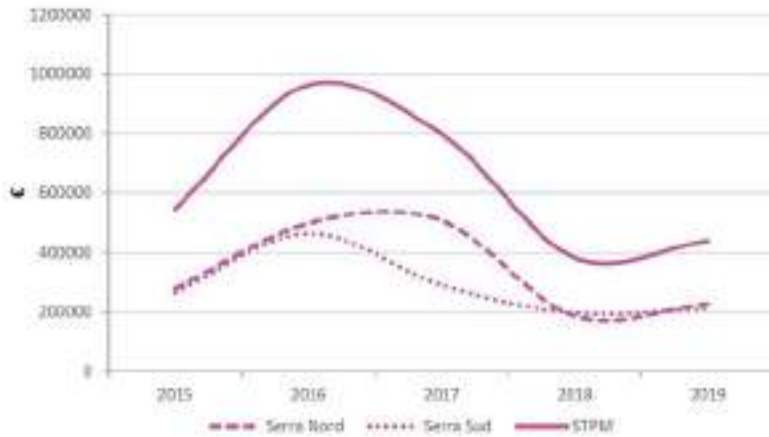
Gràfic 2. Evolució de la superfície de paret de marjada recuperada amb l'ajuda de les subvencions concedides pel GOIB

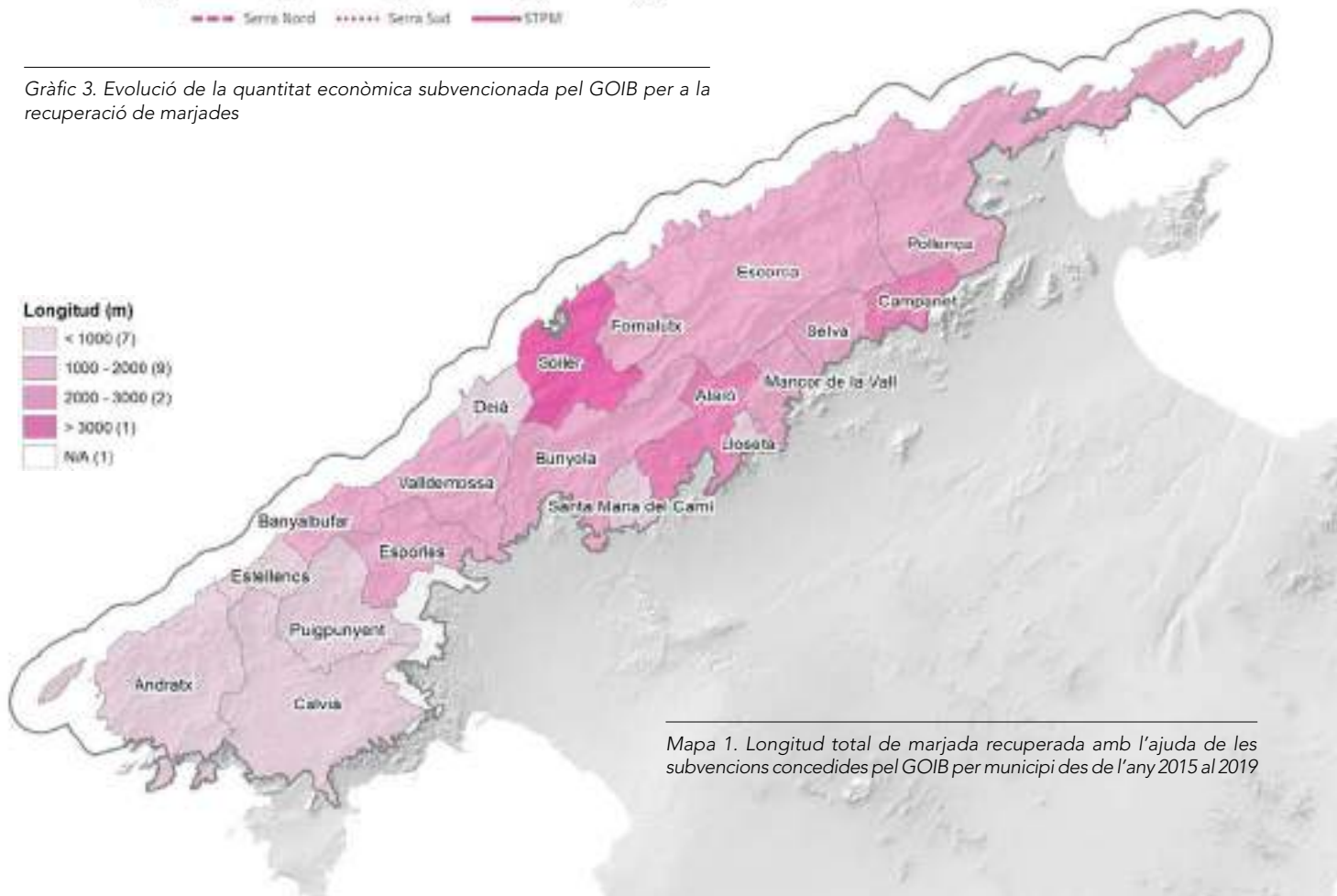
Municipi	2015	2016	2017	2018	2019	Sumatori
Alaró	384	355	673	457	480	2349,1
Andratx	32,3	331	128	92,1	3	586,1
Banyalbufar	80,5	332	334	156	236	1137,4
Bunyola	12,5	686	410	329	117	1553,4
Calvià	240	454	214	14	0	921,8
Campanet	909	1523	172	36,9	49	2689,6
Deià	42,7	0	253	13	9	318,1
Escorca	305	852	229	93,7	46,9	1527,2
Esporles	333	407	280	165	236	1420,5
Estellencs	161	56,9	351	44	186	799,0
Fornalutx	302	415	411	252	67,2	1446,8
Lloseta	90,3	241	47	195	228	801,3
Mancor de la Vall	130	360	94,6	256	450	1289,8
Pollença	265	560	421	149	6,1	1401,9
Puigpunyent	229	315	181	0	158	883,2
Santa Maria del Camí	282	199	14,3	0	15	510,3
Selva	142	416	534	251	555	1898,7
Sóller	585	1234	959	258	242	3278,1
Valldemossa	61,9	334	255	126	224	1001,1
Serra Nord	2099	3946	3253	1108	1405	11811,2
Serra Sud	2453	4794	2580	1689	1899	13415,9
STPM	4553	8740	5833	2797	3304	25227,0

Taula 1. Evolució de la longitud lineal de marge recuperat per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Gràfic 3. Evolució de la quantitat econòmica subvencionada pel GOIB per a la recuperació de marjades

Mapa 1. Longitud total de marjada recuperada amb l'ajuda de les subvencions concedides pel GOIB per municipi des de l'any 2015 al 2019

Anàlisi

El paisatge agrícola de marjades per al cultiu és fonamental en la declaració de la serra de Tramuntana com a Patrimoni Mundial en la categoria de Paisatge Cultural.

El Programa de Desenvolupament Rural (PDR) de les Illes Balears contempla una sèrie de mesures d'ajuda destinades al sector agrari i concretament una d'elles és relativa a inversions no productives vinculades al compliment d'objectius agroambientals i climàtics. En aquest marc s'aprova la convocatòria de subvencions, corresponent als anys 2015 a 2019, per a les ajudes a inversions no productives, per tal de mantenir la riquesa paisatgística i lluitar contra l'erosió genètica, destinades a marges, paret seca, tancament amb malla ramadera i bardisses.

Entre els anys 2015 i 2019 s'han recuperat un total de 25.227 metres lineals de marges amb l'ajuda de les subvencions concedides pel GOIB dins el marc del PDR. L'any 2016 és l'any en què es recuperaren més marges (8.740 m) i per tant l'any en què la quantitat econòmica invertida va ser major (963.902 €); a partir d'aquest any la tendència va ser

descendent, arribà al mínim l'any 2018 i s'invertí tímidament la tendència l'any 2019.

Quant a la distribució per municipis N-S, és força homogènia i no hi ha grans diferències.

Pel que fa a l'àmbit municipal, el municipi de Sóller destaca sobre la resta, amb un total de 3.278 metres lineals de marges recuperats, seguit dels municipis de Campanet i Alaró. Entre els municipis amb menys marjada recuperada hi ha Deià, Santa Maria del Camí, Andratx, Estellencs, Lloseta, Puigpunyent i Calvià.

Per altra banda, cal tenir en compte també que el Consorci Serra de Tramuntana dins el seu programa de subvencions disposa d'un apartat per a la recuperació d'elements etnològics vinculats a l'aprofitament de l'aigua i que en els anys 2017 i 2018 va destinar 120.356 € i 193.015 €, respectivament, a la recuperació de marges.

A més, també cal tenir present totes les intervencions realitzades pels propietaris de les finques sense cap tipus d'ajut, la qual cosa dificulta enormement la quantificació.

Anualment s'han recuperat de mitjana al voltant de 5.000 metres lineals de marjada amb l'ajuda de les subvencions concedides pel GOIB.

Sistema hidràulic (CP3)

Definició: Elements del sistema hidràulic (aljubs, síquies, safareigs, mines d'aigua, fonts, estanys) rehabilitats amb les subvencions concedides pel Consorci Serra de Tramuntana per a la recuperació del patrimoni etnològic

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre d'elements del sistema hidràulic recuperats

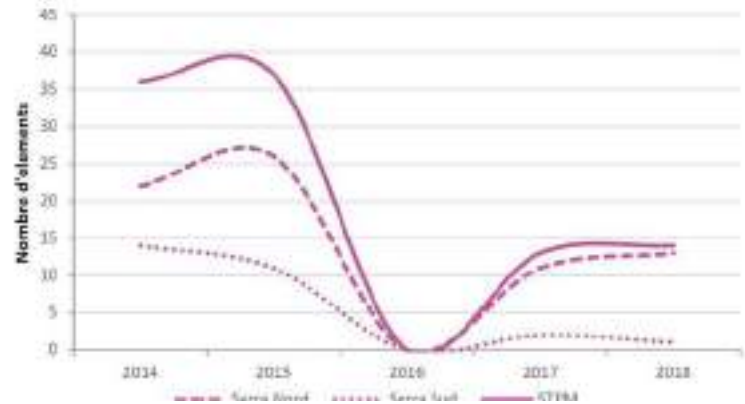
$\sum$ Import en € de subvencions i concedes per a la recuperació del sistema hidràulic

Unitat de mesura: Nombre, €

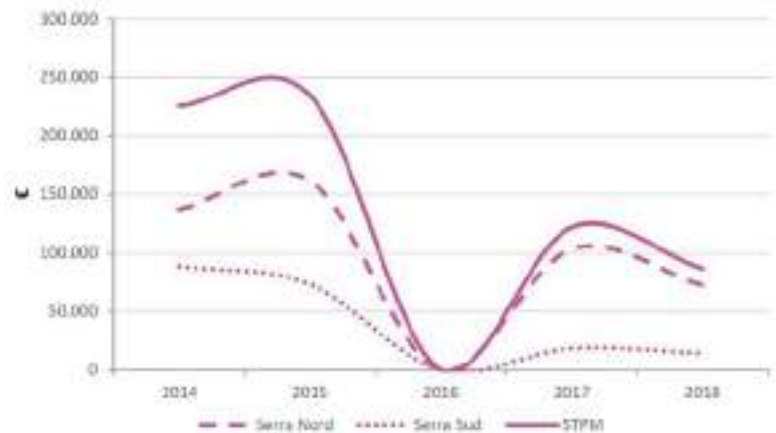
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipal

Font: Consorci Serra de Tramuntana

Observacions:

Gràfic 1. Evolució del nombre d'elements del sistema hidràulic recuperats

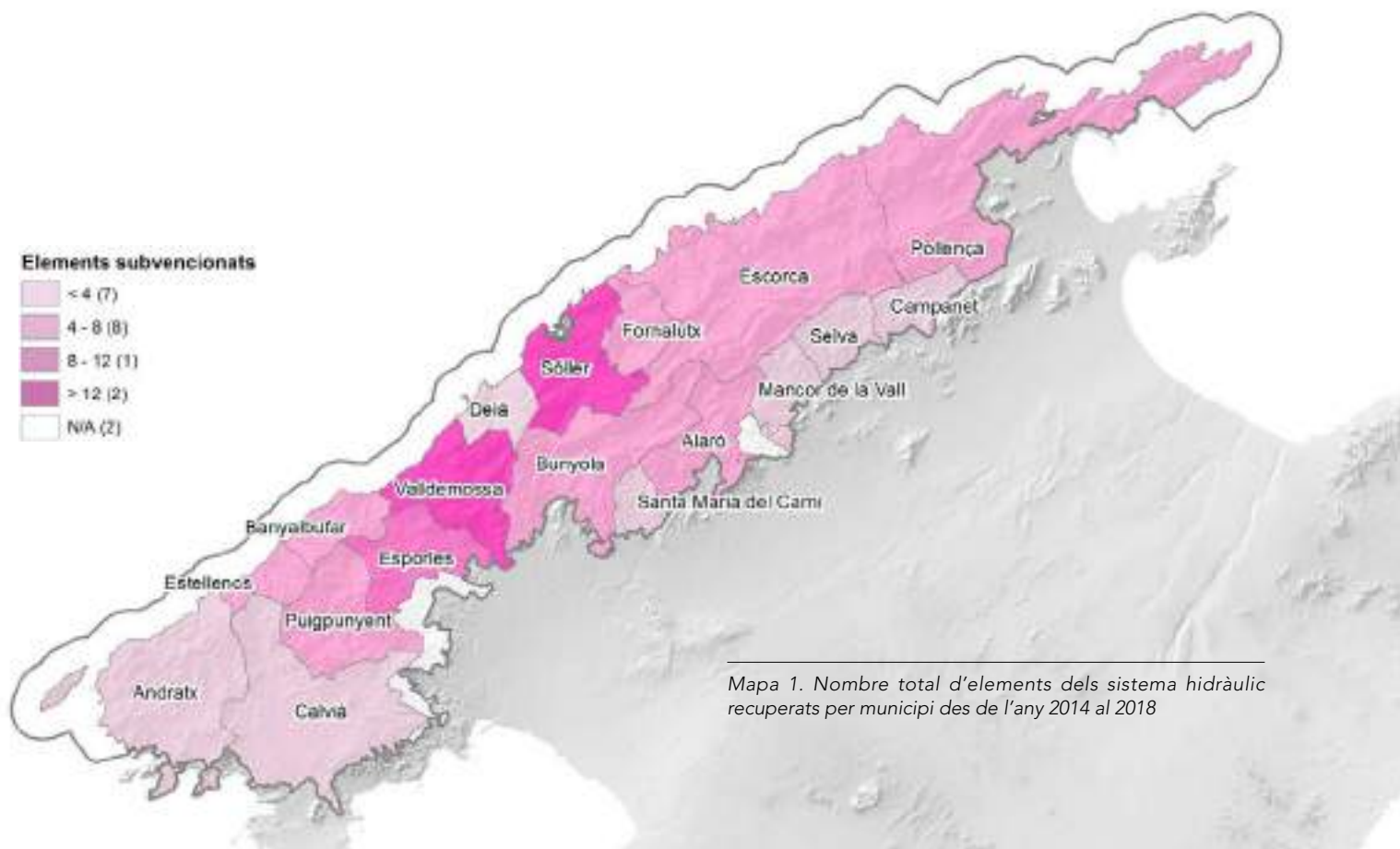
Gràfic 2. Evolució de la quantitat econòmica subvencionada per a la recuperació del sistema hidràulic

Gràfic 3. Percentatge d'elements recuperats segons la seva funcionalitat

	2014	2015	2016	2017	2018	TOTAL
1. Elements de captació	6	17	0	4	2	29
2. Elements de distribució	13	9	0	1	3	26
3. Elements de control hídic	2	2	0	5	2	11
4. Elements d'emmagatzematge	15	9	0	6	9	39
5. Elements d'ús de la força de l'aigua	0	0	0	0	0	0
6. Elements d'aprofitament de la neu	0	0	0	0	1	1

Taula 1. Evolució del nombre d'elements recuperats, classificats segons la seva funcionalitat

Mapa 1. Nombre total d'elements dels sistema hidràulic recuperats per municipi des de l'any 2014 al 2018

Anàlisi

El paisatge de l'aigua és clau en la declaració de la serra de Tramuntana com a Patrimoni Mundial en la categoria de Paisatge Cultural.

En el document de proposta de declaració s'estableixen sis grups d'elements del sistema hidràulic segons la seva funcionalitat:

1. Elements de captació d'aigua superficial i subterrània: fonts naturals, fonts de mina, pous, sínies i cursos superficials
2. Elements de conducció i distribució: síquies i canalitzacions
3. Elements de control hídric: ralles, albellons, eixugadors, parats i marjades
4. Elements d'emmagatzematge: aljubs, basses, safareigs, abeuradors
5. Elements d'utilització de l'aigua com a força motriu: molins
6. Elements d'aprofitament de la neu: cases de neu

El Consorci Serra de Tramuntana destina anualment i des de l'any 2014 (a excepció de l'any 2016) la quantitat econòmica del voltant de 250.000 € a subvencionar la recuperació d'aquests tipus d'elements.

Sense comptabilitzar la recuperació de marjades, que també es contemplen en aquestes subvencions, però que no considerem elements pròpiament del sistema hidràulic, des de l'any 2014 s'han recuperat 106 elements del sistema hidràulic de la serra de Tramuntana.

Pel que fa a l'àmbit municipal els municipis amb més elements recuperats són Sóller i Valldemossa, amb 14 i 13 elements recuperats, respectivament, seguits d'Esporles, amb 10.

Quant als elements recuperats segons la seva funcionalitat, un 37% correspon a elements d'emmagatzematge, un 27% a elements de captació d'aigua i un 25% a elements de distribució. Amb les subvencions concedides pel Consorci no s'ha recuperat cap molí i únicament una casa de neu.

A part d'aquestes subvencions concedides pel Consorci és important també fer esment als programes de restauració del patrimoni historicoindustrial del Consell de Mallorca que es venen desenvolupant des de l'any 2004 i que han permès recuperar importants elements hidràulics de la Serra de Tramuntana com ara els molins hidràulics de la finca de Galatzó, el molí hidràulic de Raixa o la sínia del Convent de Sant Domingo i la sínia de Son Brull, a Pollença.

Anualment es recuperen al voltant de 25 elements del sistema hidràulic amb les subvencions concedides pel Consorci Serra de Tramuntana (a excepció de l'any 2016).

Subvencions del Consorci Serra de Tramuntana (CP4)

Definició: Subvencions concedides pel Consorci Serra de Tramuntana per a la rehabilitació del patrimoni agrícola, forestal, etnològic i arquitectònic: nombre, import econòmic i longitud o superfície recuperada

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre de subvencions total concedides

$\sum$ Import en € del total de subvencions concedides

$\sum$ Superfície urbanística recuperada

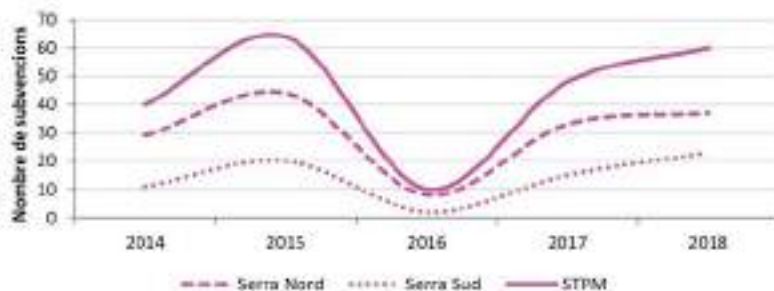
$\sum$ Superfície forestal recuperada

Unitat de mesura: Nombre, percentatge respecte de l'any anterior

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Consorci Serra Tramuntana

Observacions:

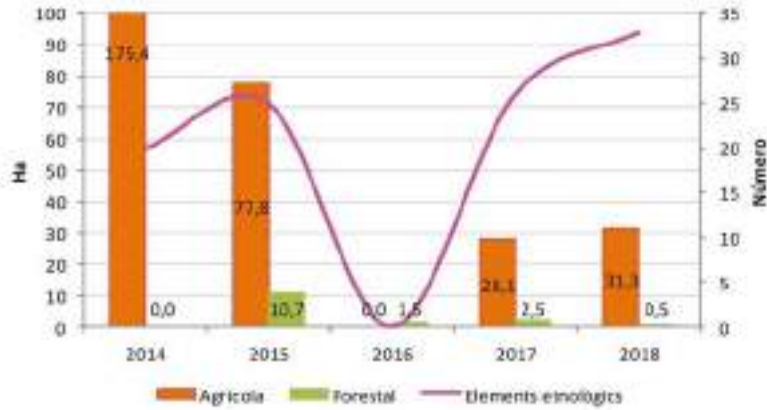

Gràfic 1. Evolució del nombre de subvencions concedides pel Consorci Serra de Tramuntana

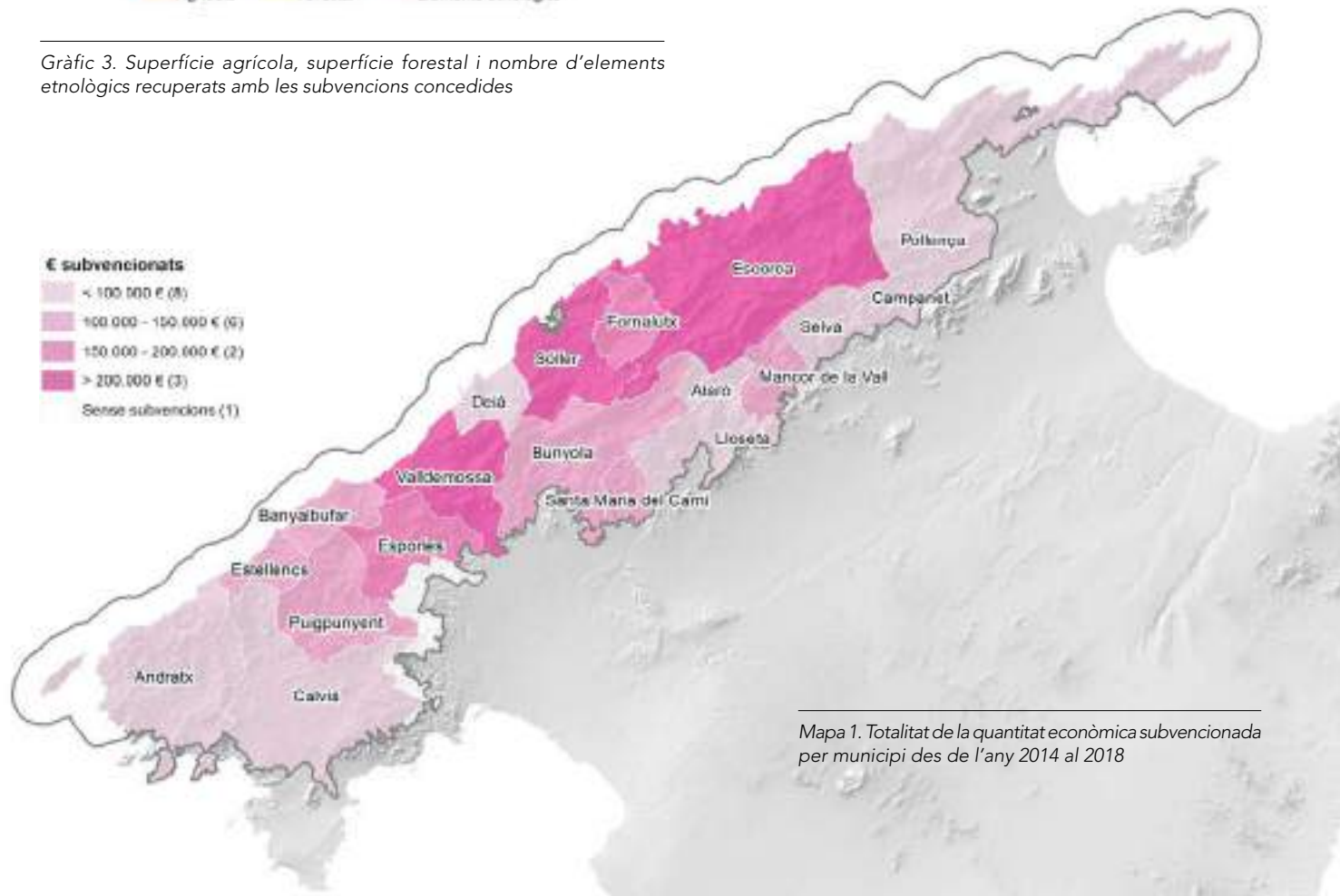

Gràfic 2. Evolució de la quantitat econòmica subvencionada

Entre 2014 i 2018 la quantitat econòmica destinada a subvencions s'ha incrementat un 21,5%.

Gràfic 3. Superfície agrícola, superfície forestal i nombre d'elements etnològics recuperats amb les subvencions concedides

Mapa 1. Totalitat de la quantitat econòmica subvencionada per municipi des de l'any 2014 al 2018

Municipi	2014	2015	2016	2017	2018	Total
Alaró	32609	12425	0	10000	11271	66305
Andratx	17836	8000	0	7759	19965	53559
Banyalbufar	3966	20390	0	29708	53327	107391
Bunyola	16620	28851	0	20000	62318	127789
Calvià	14836	15212	0	44181	10481	84710
Campanet	19360	25335	0	9986	10000	64681
Deià	28458	29784	16594	3068	9451	87355
Escorca	50968	123215	7245	19734	19323	220486
Esporles	34481	32510	13764	35116	46273	162144
Estellencs	14702	42888	0	35645	32578	125812
Fornalutx	60169	52234	0	50970	35321	198694
Lloseta	0	9980	0	10000	10000	29980
Mancor de la Vall	7345	23805	0	41888	56281	129318
Pollença	32203	23297	0	4840	14177	74518
Puigpunyent	9750	32312	27827	27465	25636	122990
Santa Maria del Camí	0	31053	48642	16292	46621	142608
Selva	3000	14642	0	18102	0	35744
Sóller	58202	88128	26988	58742	35034	267094
Valldemossa	78047	53398	19524	54604	88155	293729
Serra Nord	338743	474859	111942	315051	345100	1585695
Serra Sud	143808	192600	48642	183047	241114	809212
STPM	482552	667459	160585	498098	586213	2394907

Taula 1. Quantitat econòmica (€) subvencionada per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Anàlisi

El Consorci Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial anuncia des de 2014 i de forma anual una convocatòria pública de subvencions l'objectiu de la qual pot variar lleugerament cada any en funció del pla estratègic aprovat.

Així, l'any 2014 l'objectiu de la convocatòria pública de subvencions era la recuperació del paisatge agrícola i el seu entorn a la serra de Tramuntana i d'elements etnològics vinculats principalment a l'aprofitament de l'aigua.

L'any 2015 l'objectiu de la convocatòria era la recuperació del paisatge agrícola i el seu entorn, dels espais agrícoles i/o forestals de titularitat municipal, i d'elements etnològics, principalment els vinculats a l'aprofitament de l'aigua.

L'any 2016 l'objectiu de la convocatòria era la recuperació d'espais agrícoles i/o forestals i el seu entorn, a més de la recuperació i la restauració d'elements patrimonials protegits que fossin de titularitat municipal.

L'any 2017 l'objectiu de la convocatòria era la recuperació d'elements etnològics i arquitectònics amb valors patrimonials, per a la recuperació del paisatge agrícola i el seu entorn i els espais agrícoles i/o forestals de titularitat municipal.

L'any 2018 l'objectiu de la convocatòria era la recuperació d'elements etnològics i arquitectònics amb valors patrimonials,

per a la recuperació del paisatge agrícola i el seu entorn i dels espais agrícoles i/o forestals de titularitat municipal, i el manteniment, la neteja i la conservació d'espais públics que per les seves característiques especials necessitassin una cura especial.

La tendència desitjable d'aquest indicador és la de l'increment dels diners que destina el Consorci a subvencionar aquest tipus d'actuacions.

Llevat de l'any 2016, en el qual s'observa una davallada important de subvencions, la resta d'anys els valors són equiparables i, de fet, comparant el 2014 i el 2018 hi ha un increment del 21,5% en la quantitat econòmica destinada a subvencions.

Pel que fa a l'objecte de les subvencions, l'any 2014 les subvencions es varen destinar principalment a la recuperació del paisatge agrícola, l'any 2015 varen recaure principalment en la recuperació de la superfície forestal, mentre que els anys 2017 i 2018 es varen destinar sobretot a la recuperació dels elements etnològics i arquitectònics amb valors patrimonials.

Per municipis, Escorca, Sóller i Valldemossa són els que més s'han beneficiat de les subvencions, seguits d'Esporles i Fornalutx.

Rutes senderistes obertes i senyalitzades (CP5)

Definició: Longitud de rutes senderistes (GR i PR) obertes i senyalitzades

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Longitud de rutes senderistes obertes i senyalitzades (RSEN)

Taxa de creixement RSEN

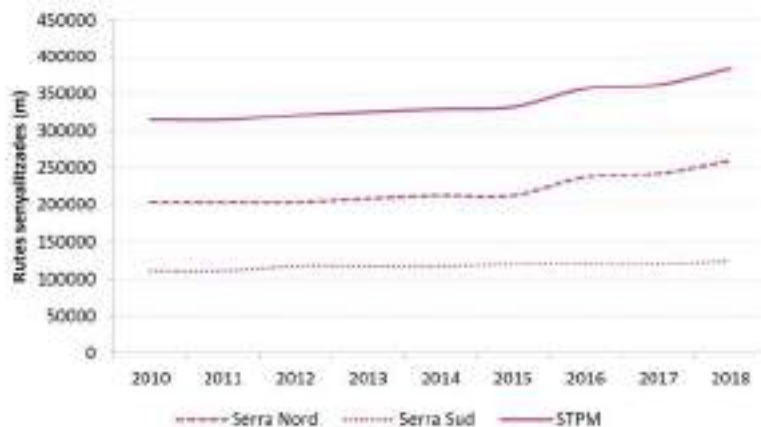
$$= \frac{RSEN_{any t} - RSEN_{any t-1}}{RSEN_{any t-1}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: m, percentatge respecte de l'any anterior

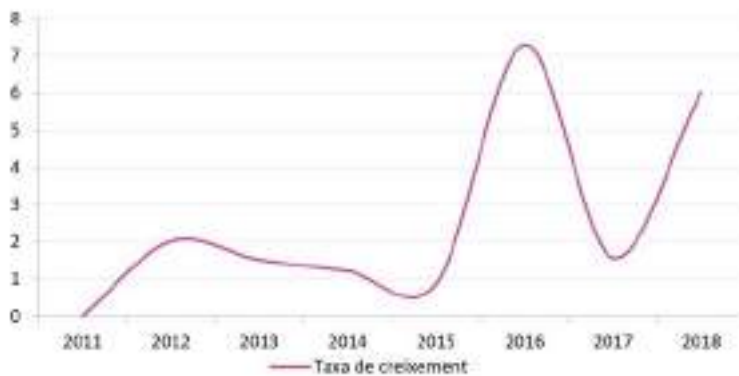
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Consell de Mallorca

Observacions:

Gràfic 1. Evolució de la longitud (m) de rutes senderistes obertes i senyalitzades

Gràfic 2. Evolució de la taxa de creixement de rutes senderistes obertes i senyalitzades

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010-2018
Alaró	34167	34167	39566	39566	39566	39566	39566	39566	39566	15,8
Andratx	31163	31163	31163	31163	31163	31163	31163	31163	31163	0,0
Banyalbufar	7041	7041	7041	7041	7041	7041	26520	26520	26520	276,7
Bunyola	12533	12533	13469	13469	13469	13469	13469	13469	15367	22,6
Calvià	12820	12820	12820	12820	12820	12820	12820	12820	12820	0,0
Campanet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Deià	11243	11243	11243	11243	11243	11243	11243	11243	11243	0,0
Escorca	59475	59475	59475	64340	64916	64916	64916	64916	71525	20,3
Esporles	7745	7745	7745	7745	7745	7745	9943	9943	14222	83,6
Estellencs	27016	27016	27016	27016	27016	27016	29430	29430	29430	8,9
Fornalutx	21039	21039	21039	21039	24422	24422	24422	24422	24422	16,1
Lloseta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mancor de la Vall	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Palma	0	0	0	0	0	0	0	0	1484	
Pollença	8795	8795	8795	8795	8795	8795	8935	8935	10408	18,3
Puipunyent	13515	13515	13515	13515	13515	13515	13515	13515	13515	0,0
Santa Maria del Camí	3937	3937	3937	3937	3937	3937	3937	3937	3937	0,0
Selva	7232	7232	7232	7232	7232	10088	10088	10088	10088	39,5
Sóller	56844	56844	56844	56844	56850	56850	56850	62467	68496	20,5
Valldemossa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Serra Nord	203917	203917	203917	208782	212746	212746	236837	242454	259370	27,2
Serra Sud	110648	110648	116983	116983	116983	119838	119978	119978	124833	12,8
TOTAL STPM	314564	314564	320899	325764	329729	332584	356815	362432	384203	22,1

Taula 1. Longitud (m) de rutes senderistes obertes i senyalitzades, i taxa de creixement en el període 2010-2018, per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

El 2018, les rutes senderistes obertes i senyalitzades a l'àmbit de la STPM arriben als 384 km, la qual cosa suposa un increment del 22,1% respecte de l'any 2010.

Anàlisi

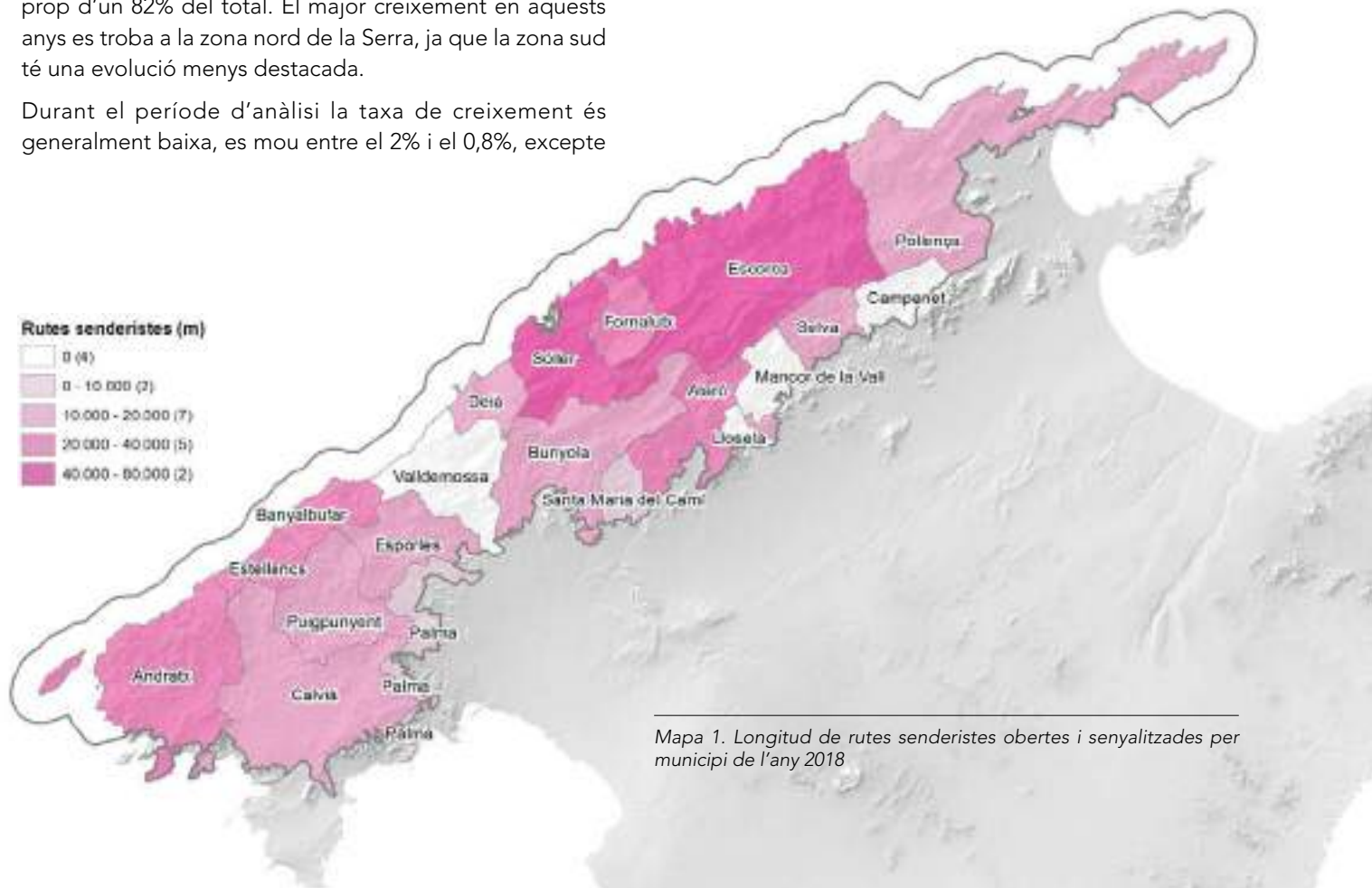
Per al càlcul d'aquest indicador s'ha tingut en compte la longitud de totes les rutes senderistes senyalitzades pel Consell de Mallorca (rutes de pedra en sec GR221 i GR222 i la xarxa d'itineraris de recorregut més petit) que es troben dins l'àmbit de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial.

L'any 2018 les rutes senderistes senyalitzades assoleixen la xifra de 384.202 metres, encara que algunes tenen trams compartits amb diversos itineraris i la longitud real senyalitzada és de 334.834 metres. A l'inici del període de referència, l'any 2010, ja hi havia 314.564 metres senyalitzats, prop d'un 82% del total. El major creixement en aquests anys es troba a la zona nord de la Serra, ja que la zona sud té una evolució menys destacada.

Durant el període d'anàlisi la taxa de creixement és generalment baixa, es mou entre el 2% i el 0,8%, excepte

els anys 2016 i 2018, en què la taxa s'enfila fins al 7% i al 6%, respectivament. En cada un d'aquests dos anys s'incorporen a la xarxa de camins senyalitzats més de 20 km.

Pel que fa a la distribució territorial de les rutes senderistes, bona part es troba al nucli central de la serra de Tramuntana, entre els municipis d'Escorca, Sóller i Fornalutx, que concentren un 42,8% del total. Això fa que al nord de la Serra concentri el 67,5% de les rutes senyalitzades, i al sud, el 32,5%.

Mapa 1. Longitud de rutes senderistes obertes i senyalitzades per municipi de l'any 2018

Refugis (CP6)

Definició: Nombre, places i ocupació dels refugis de la serra de Tramuntana

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre de refugis

$$\text{Tauxa de creixement refugis} = \frac{\text{Refugis}_{2017} - \text{Refugis}_{2016}}{\text{Refugis}_{2016}} \cdot 100$$

$\sum$ Places dels refugis

$$\text{Tauxa de creixement places} = \frac{\text{Places}_{2017} - \text{Places}_{2016}}{\text{Places}_{2016}} \cdot 100$$

$$\text{Tauxa de creixement d'ocupació} = \frac{\text{ocupació}_{2017} - \text{ocupació}_{2016}}{\text{ocupació}_{2016}} \cdot 100$$

$$\text{Índex de Coef. d'estacionalitat} = 1 + \frac{1}{n} - \frac{2}{n^2} \sum_{i=1}^n y_i (n+1-i)$$

on: n és el núm. d'interval; y és la mitjana dels intervals; y_i és el valor de cada interval; i és el nombre de cada interval.

Unitat de mesura: Nombre, percentatge respecte de l'any anterior, de 0 a 1, on 0 significa poca estacionalitat i 1 molta estacionalitat.

Àmbit territorial: Àmbit ST

Font: GOIB, Consell de Mallorca, ajuntaments, fundacions

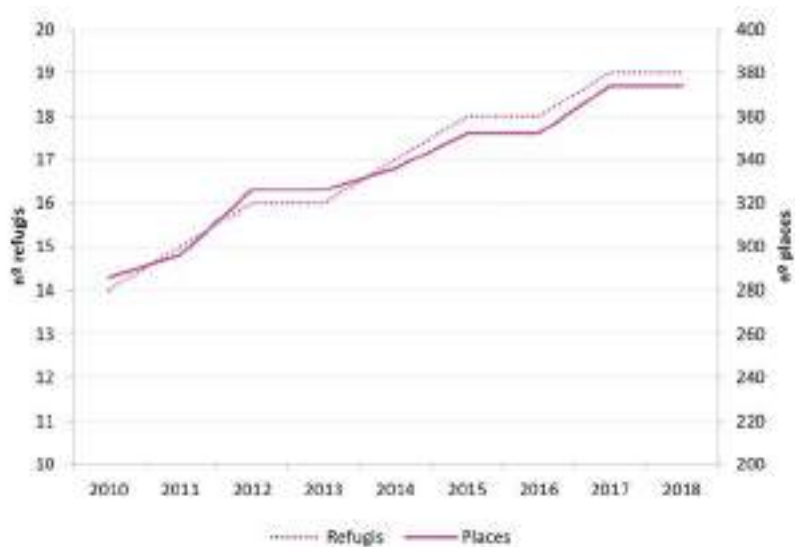
Observacions: Les dades de pernoctacions dels refugis Xim Joy (Fornalutx) i la Comuna de Bunyola no han estat facilitades.

Refugi	Municipi	Gestió	Any obertura	Places
Coma d'en Vidal	Estellencs	Consell Mallorca	2017	22
Can Boi	Deià	Consell Mallorca	2005	32
Muleta	Sóller	Consell Mallorca	2001	30
Tossals Verds	Escorca	Consell Mallorca	1995	40
Son Amer	Escorca	Consell Mallorca	2006	52
Pont Romà	Pollença	Consell Mallorca	2006	38
Hostatgeria del Castell d'Alaró	Alaró	Fundació	2012	30
Lavanor	Escorca	Ibanat (GOIB)	2005	10
Son Moragues	Valldemossa	Ibanat (GOIB)	1995	15
Cuber	Escorca	Ibanat (GOIB)	1995	6
Coma de Binifaldó	Escorca	Ibanat (GOIB)	2005	2
Gorg Blau	Escorca	Ibanat (GOIB)	1995	8
Cases de Binifaldó	Escorca	Ibanat (GOIB)	1985	20
Binifaldó Petit	Escorca	Ibanat (GOIB)	1985	10
Comuna de Caimari	Selva	Ajuntament	2005	8
Comuna de Bunyola	Bunyola	Ajuntament	<2005	15
Refugi de Xim Joy (S'Alova)	Fornalutx	Fundació	2011	10
Son Trias	Esporles	Fundació	2015	16
Port de Sa Calobra	Escorca	Ajuntament	2014	10

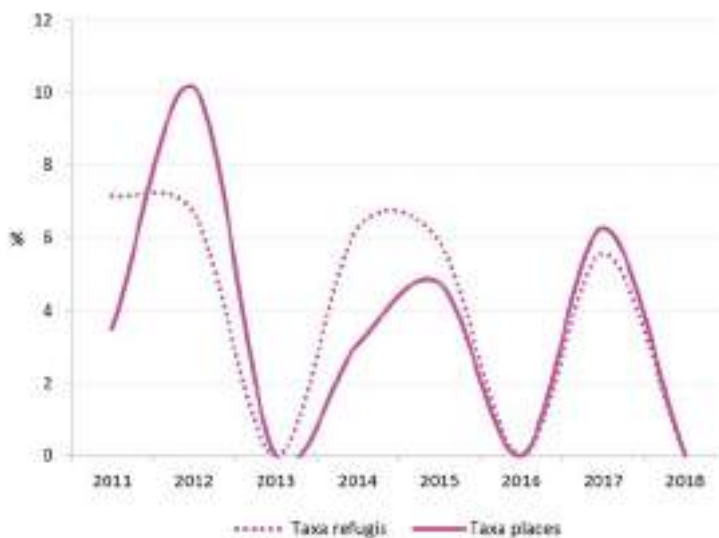
Taula 1. Refugis existents a l'àmbit de la STPM

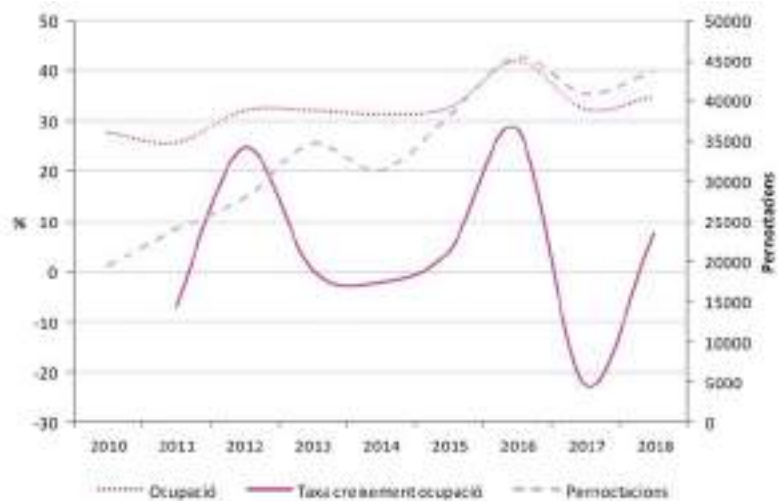
El nombre de refugis i el nombre de places disponibles en refugis dins l'àmbit de la STPM no han deixat de créixer des de 2010 a 2018, amb un increment del 30% i del 35%, respectivament.

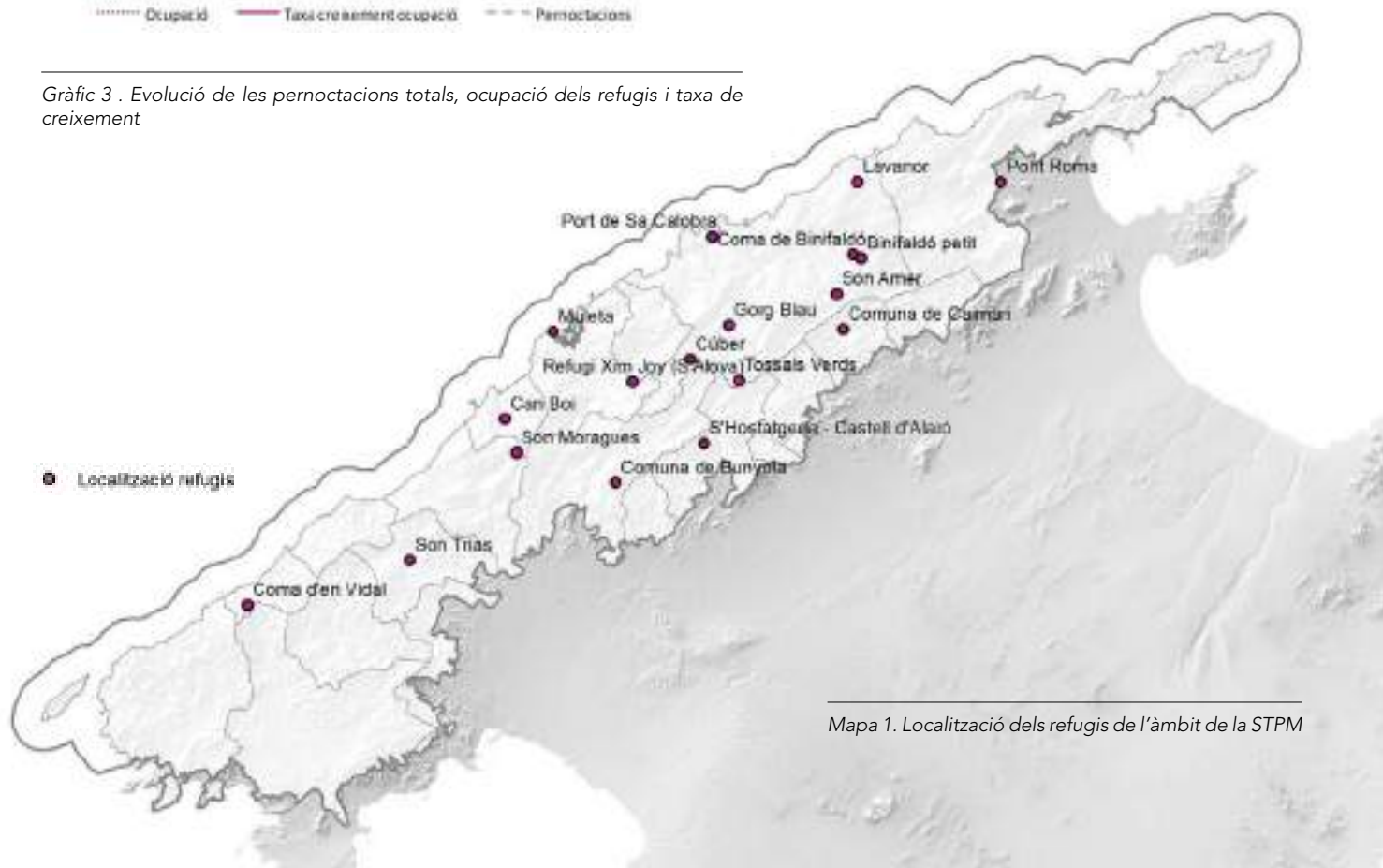
Gràfic 1. Evolució del nombre de refugis i places per any

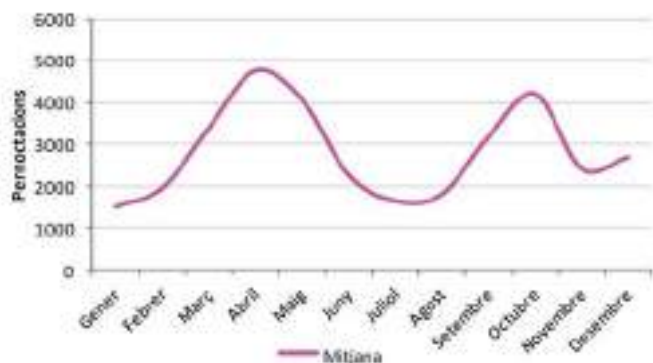
Gràfic 2. Evolució de la taxa de creixement del nombre de refugis i places per any

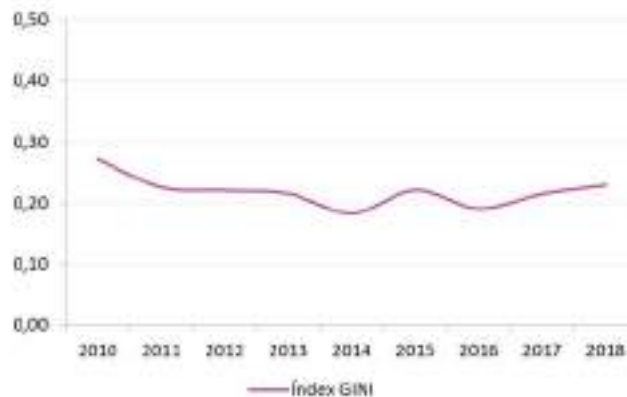
Gràfic 3. Evolució de les pernотacions totals, ocupació dels refugis i taxa de creixement

Mapa 1. Localització dels refugis de l'àmbit de la STPM

Gràfic 4. Pernoctacions mitjanes per mesos

Gràfic 5. Evolució de l'índex de Gini d'estacionalitat.

Anàlisi

El nombre de refugis oberts a la serra de Tramuntana s'ha incrementat en 5, i s'ha passat de 14 l'any 2010 a 19 el 2018, cosa que suposa un increment del 35%. El nombre de places disponibles ha seguit una evolució similar i ha passat de 286 a 374, un increment del 30% en el mateix període. Les taxes de creixement anual varien molt d'un any a l'altre, els anys 2013, 2016 i 2018 no s'incorpora cap refugi ni plaça nova, mentre que la major pujada s'experimenta el 2012, amb 30 places noves.

Els refugis més antics són els dos de Binifaldó, gestionats per l'Ibanat des de 1985, i el darrer refugi incorporat a la xarxa és el de sa Coma d'en Vidal l'any 2017. Alguns refugis de titularitat pública ja existents han canviat de gestió i actualment estan en mans de fundacions.

El nombre de pernoctacions s'ha anat incrementant progressivament, també degut a l'augment de places

disponibles, amb petites disminucions els anys 2014 i 2017. La taxa d'ocupació, tenint en compte les places disponibles en cada moment, se situa entorn del 32%, llevat dels dos primers anys del període, en què és inferior, i de l'any 2016, en què s'assoleix el màxim amb un 42% d'ocupació. La taxa de creixement interanual de l'ocupació presenta dos pics màxims els anys 2012 i 2016 i una forta baixada el 2017, també presenta valors negatius els anys 2011 i 2014.

Quant a la distribució per mesos, la mitjana de pernoctacions mostra uns màxims els mesos de primavera i tardor, amb notable disminució a l'estiu i a l'hivern. L'índex de Gini de l'estacionalitat oscil·la entre el 0,27 de l'any 2010 i el 0,18 de 2014, encara que sempre està més a prop del 0,20. Es pot considerar una estacionalitat baixa, sobretot si es compara amb l'índex de Gini d'estacionalitat hotelera (indicador PS6) que se situa entorn del 0,46.

Visites al patrimoni cultural (CP7)

Definició: Nombre de visites als principals centres d'informació i difusió de la cultura i el patrimoni de la serra de Tramuntana

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$$\sum \text{Nombre de visitants al patrimoni}$$

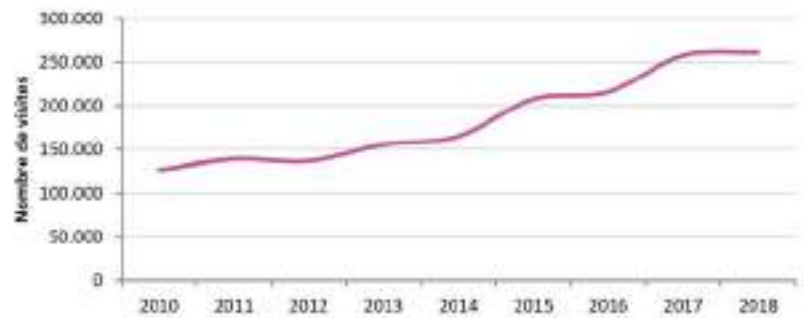
$$\text{Taxa de creixement del nombre de visitants al patrimoni} = \frac{\text{Visitants}_{\text{any } t} - \text{Visitants}_{\text{any } t-1}}{\text{Visitants}_{\text{any } t-1}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Nombre, percentatge respecte de l'any anterior

Àmbit territorial: Àmbit ST

Font: Raixa, Jardins d'Alfàbia, Museu Botànic de Sóller, Museu de Ciències Naturals, Can Prunera, Miramar, Museu de Son Marroig, Museu de Can Xoroi, Casa Museu Robert Graves, Museu de Pollença

Observacions: Les dades d'aquest indicador provenen de múltiples fonts que poden tenir diferent metodologia en la recollida de les dades.

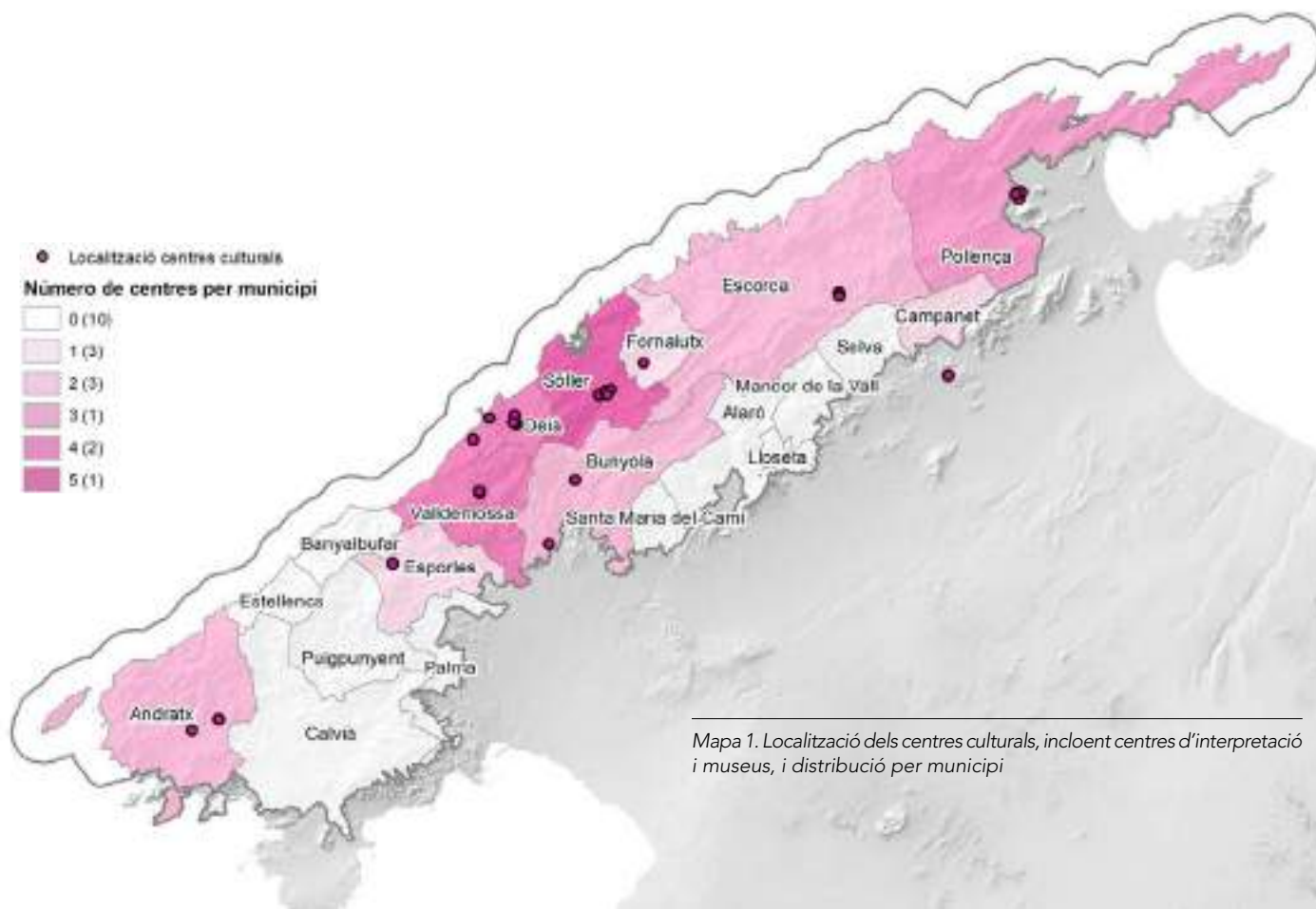
Gràfic 1. Evolució del nombre de visites a centres d'informació i difusió de la cultura i el patrimoni, a l'àmbit de la STPM

Gràfic 2. Evolució de la taxa de creixement del nombre de visites a centres d'informació i difusió de la cultura i el patrimoni, a l'àmbit de la STPM

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010-2018
Bunyola	29000	33000	35000	36500	34000	56637	54688	53108	57230	97,3
Deià	38190	38022	39052	50614	61031	68000	72242	75261	77471	102,9
Fornalutx	2913	3110	2318	2243	4201	2580	1219	76	1413	-51,5
Pollença	7807	16507	15386	17086	18108	33377	38303	78000	75000	860,7
Sóller	31118	30177	27881	30210	27956	27096	29270	30838	30142	-3,1
Valldemossa	17536	18321	17333	18621	19537	19888	20105	20169	19995	14,0
STPM	126564	139137	136970	155274	164833	207578	215827	257452	261251	106,4

Taula 1. Nombre de visites a centres d'informació i difusió de la cultura i el patrimoni i taxa de creixement en el període 2010-2018, per municipi i a l'àmbit de la STPM

Centre cultural	Municipi
Associació Cultural Sa Taronja	Andratx
Centre Cultural Andratx	
Jardins d'Alfàbia	Bunyola
Raixa	
Casa Museu Posada de Biniatró	Campanet
Museu Arqueològic de Deià	Deià
Museu Parroquial de Deià	
Casa Museu Robert Graves	
Museu de Son Marroig	
Museu de Lluç	Escorca
Ca s'Amitger	
La Granja	Esporles
Can Xoroi	Fornalutx
Casa Museu Dionís Bennàssar	Pollença
Fundació Martí Vicenç	
Museu de Pollença	
Estació del Ferrocarril de Sóller	Sóller
Museu de Sóller	
Can Prunera	
Jardí Botànic de Sóller	
Museu Balear de Ciències Naturals	
Reial Cartoixa de Valldemossa	Valldemossa
Cel·la de Frederic Chopin i George Sand	
Fundació Cultural Coll Bardolet	
Monestir de Miramar	

Taula 2. Centres culturals (centres d'interpretació i museus) dels municipis de l'àmbit de la STPM

Anàlisi

Els municipis de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial (sense tenir en compte Palma) disposen de 25 centres culturals, inclosos centres d'interpretació i museus. La meitat d'aquests centres es concentren al centre de la Serra, entre els municipis de Sóller, Valldemossa i Deià.

Per tal de fer una anàlisi de les visites al patrimoni cultural de la serra de Tramuntana s'han demanat les dades del nombre de visitants de tots els centres d'interpretació i museus de l'àmbit de la STPM. No obstant això, no s'ha pogut comptar amb la totalitat de les dades; així, les dades analitzades són les relatives als següents centres i museus: Raixa, Jardins d'Alfàbia, Museu Botànic de Sóller, Museu de Ciències Naturals, Can Prunera, Miramar, Museu de Son Marroig, Museu de Can Xoroi, Casa Museu Robert Graves i Museu de Pollença. Pel que fa a Raixa tan sols es tenen dades a partir de l'any 2015.

Des de l'any 2010 a 2018 la taxa de creixement de les visites als centres d'informació i difusió de la cultura i el patrimoni de la serra de Tramuntana ha estat sempre positiva, llevat entre els anys 2011 i 2012, en què es pot observar una taxa lleugerament negativa (-1,5%). Entre 2014 i 2015 la taxa de creixement presenta el seu màxim (25,9%), degut al fet que es comencen a comptabilitzar les visites a la finca de Raixa.

En el període 2010-2018 les visites als centres d'informació i difusió de la cultura i el patrimoni de la serra de Tramuntana ha crescut un 106,4%.

Visites escolars (CP8)

Definició: Nombre de visites escolars dels programes organitzats o subvencionats pel Consorci Serra de Tramuntana, com ara el programa d'aprenentatge i servei

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre de visites escolars

Índex de creixement del nombre de visites escolars

$$= \frac{\text{visites}_{2017} - \text{visites}_{2016}}{\text{visites}_{2016}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Nombre, percentatge respecte de l'any anterior

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipi

Font: Consorci Serra de Tramuntana

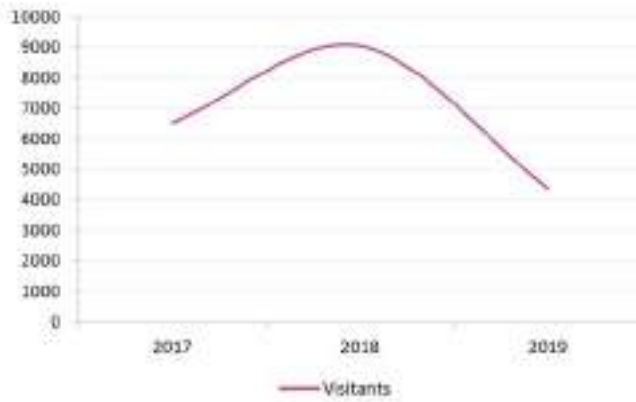
Observacions: Únicament es disposa de les dades dels anys 2017, 2018 i 2019.

Municipi destí	2017	2018	2019	TOTAL	%
Alaró	0	110	108	218	1,09
Andratx	718	434	0	1152	5,77
Banyalbufar	217	436	90	743	3,72
Bunyola	367	639	462	1468	7,36
Calvià	290	650	0	940	4,71
Campanet	55	104	162	321	1,61
Deià	165	280	429	874	4,38
Escorca	2910	3376	1937	8223	41,21
Esporles	118	466	133	717	3,59
Estellencs	0	68	0	68	0,34
Fornalutx	105	109	43	257	1,29
Lloseta	0	0	0	0	0,00
Mancor de la Vall	49	44	0	93	0,47
Palma	0	0	0	0	0,00
Pollença	365	665	182	1212	6,07
Puipunyent	43	60	0	103	0,52
Santa Maria del Camí	62	0	0	62	0,31
Selva	0	0	0	0	0,00
Sóller	713	718	301	1732	8,68
Valldemossa	303	801	504	1608	8,06

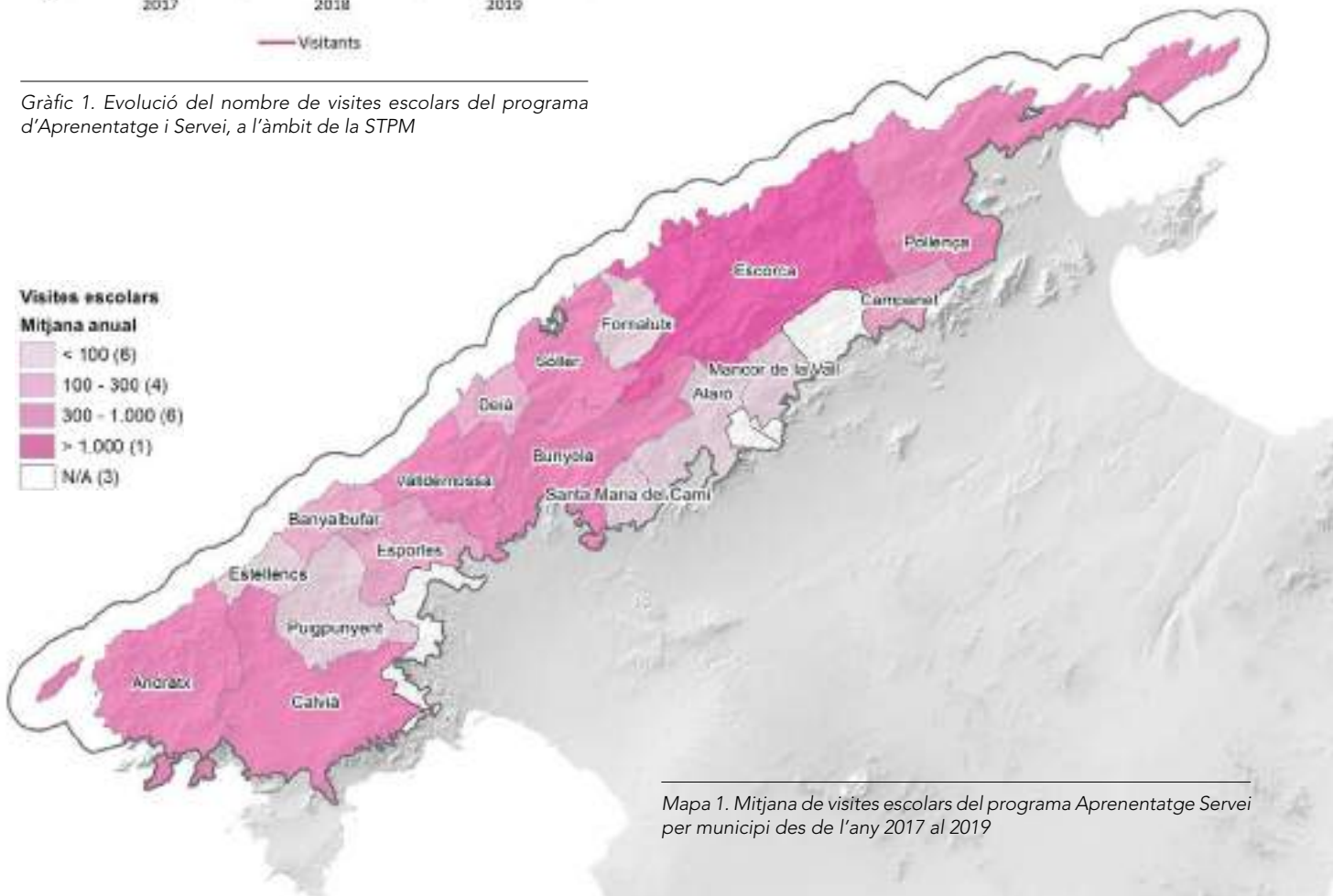
Taula 1. Nombre de visitants anual del programa Aprenentatge Servei, per municipi de destí.

Des de la seva posada en funcionament, el curs escolar 2016-17, el programa Aprenentatge Servei, ha format un total de 19.954 alumnes.

Gràfic 1. Evolució del nombre de visites escolars del programa d'Aprenentatge i Servei, a l'àmbit de la STPM

Anàlisi

El programa Aprenentatge Servei està adreçat a centres educatius de Mallorca, que poden adherir-se voluntàriament per realitzar activitats i projectes relacionats amb la serra de Tramuntana en col·laboració amb el Consorci Serra de Tramuntana, que ofereix assessorament i un servei de transport. Aquest programa començà el curs 2016-2017 i les visites escolars a la Serra es realitzen el segon i el tercer trimestre del curs escolar. Les primeres dades d'alumnes són de 2017.

En els tres anys de funcionament del programa el nombre de visites escolars ha estat molt canviant, el primer any foren 6.535 alumnes, el segon la xifra augmenta a 9.039 i el darrer any 2019 es comptabilitzen 4.380 escolars. Per tant, mentre que la taxa de creixement de 2017 a 2018 és de 38,32%, de 2018 a 2019 la taxa resulta negativa (-51,54%).

Si s'analitza el municipi de destinació de les visites escolars

organitzades pel Consorci, la gran majoria (un 41,21%) han estat dins el municipi d'Escorca, per la gran oferta de refugis, centres d'interpretació i llocs d'interès amb què compta. Els següents destins amb més aflluència són Sóller (8,68%), Valldemossa (8,06%) i Bunyola (7,36%).

Únicament Escorca sobrepassa els 1.000 alumnes anuals de mitjana, concretament 2.741, la resta de municipis estan molt per davall i sis d'ells reben menys de 100 visites escolars anuals.

Quant a l'evolució de les visites en els diferents anys, gairebé tots els municipis veuen reduït el nombre l'any 2019, tret de Campanet i Deià. Els casos més destacats són els de Calvià i Andratx, que s'acostaven o sobrepassaven el milenar de visites entre els dos anys anteriors i el 2019 no van rebre cap alumne del programa.

Indicadors de població i socioeconomia

El sistema d'indicadors de la serra de Tramuntana permet il·lustrar de manera simple l'estat i les tendències de diferents variables que afecten la relació entre l'ésser humà i la natura dels municipis de Mallorca que formen part de la Serra. Es tracta d'una eina imprescindible per avaluar les actuacions i els programes que s'hi duen a terme.

Aquesta secció recull una anàlisi de l'evolució dels principals indicadors de població i socioeconomia per a cada municipi, que poden ajudar a la presa de decisions i a establir estratègies relacionades amb el desenvolupament econòmic i la gestió de visitants durant la darrera dècada, des que va ser declarada Patrimoni Mundial per la UNESCO l'any 2011.

Elements com el creixement de la població, la pressió humana, la immigració i les taxes de dependència, i també l'anàlisi de la diversitat sectorial, l'estacionalitat turística, la pressió turística i la capacitat d'allotjament permeten posar de manifest que l'augment de població s'ha degut a l'envelliment poblacional als municipis de la Serra, al procés migratori i, fonamentalment, a l'augment de places turístiques. Aquest fet ha suposat un increment generalitzat de la pressió humana, un augment considerable en la capacitat d'allotjament i, també, un creixement del sector de l'hoteleria, en detriment de sectors productius més tradicionals i lligats al paisatge cultural com són l'agricultura i el comerç.

Maria Tugores Ques
Doctora en Economia

Creixement de la població (PS1)

Definició: Variació de la població de dret, és a dir, variació del nombre de persones empadronades als municipis.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

Forma de creixement de població

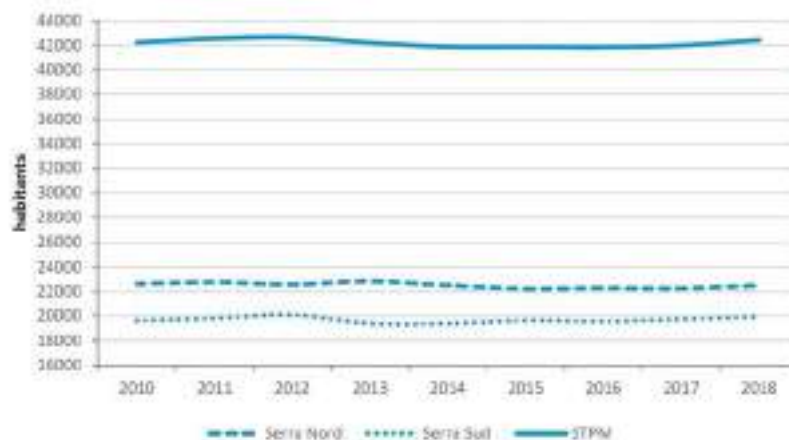
$$\frac{Població_{any t} - Població_{any t-1}}{Població_{any t-1}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Percentatge respecte de l'any anterior

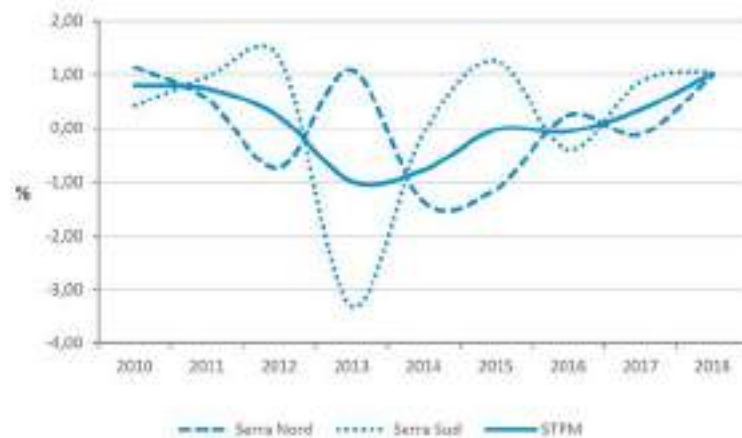
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal, nuclis urbans

Font: IBESTAT

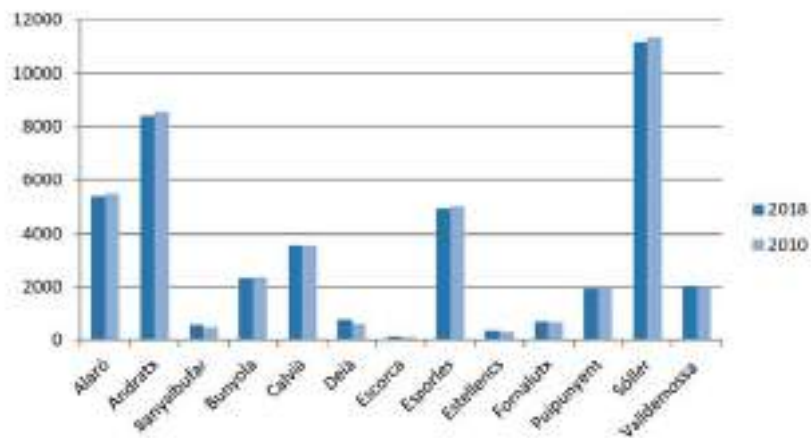
Observacions:

Gràfic 1. Evolució de la població

Gràfic 2. Evolució de la taxa de creixement de la població

Gràfic 3. Població als nuclis dins STPM per municipis els anys 2010 i 2018

La població de la Serra ha tengut un lleuger creixement durant els darrers vuit anys, que ha estat irregular tant al nord com al sud.

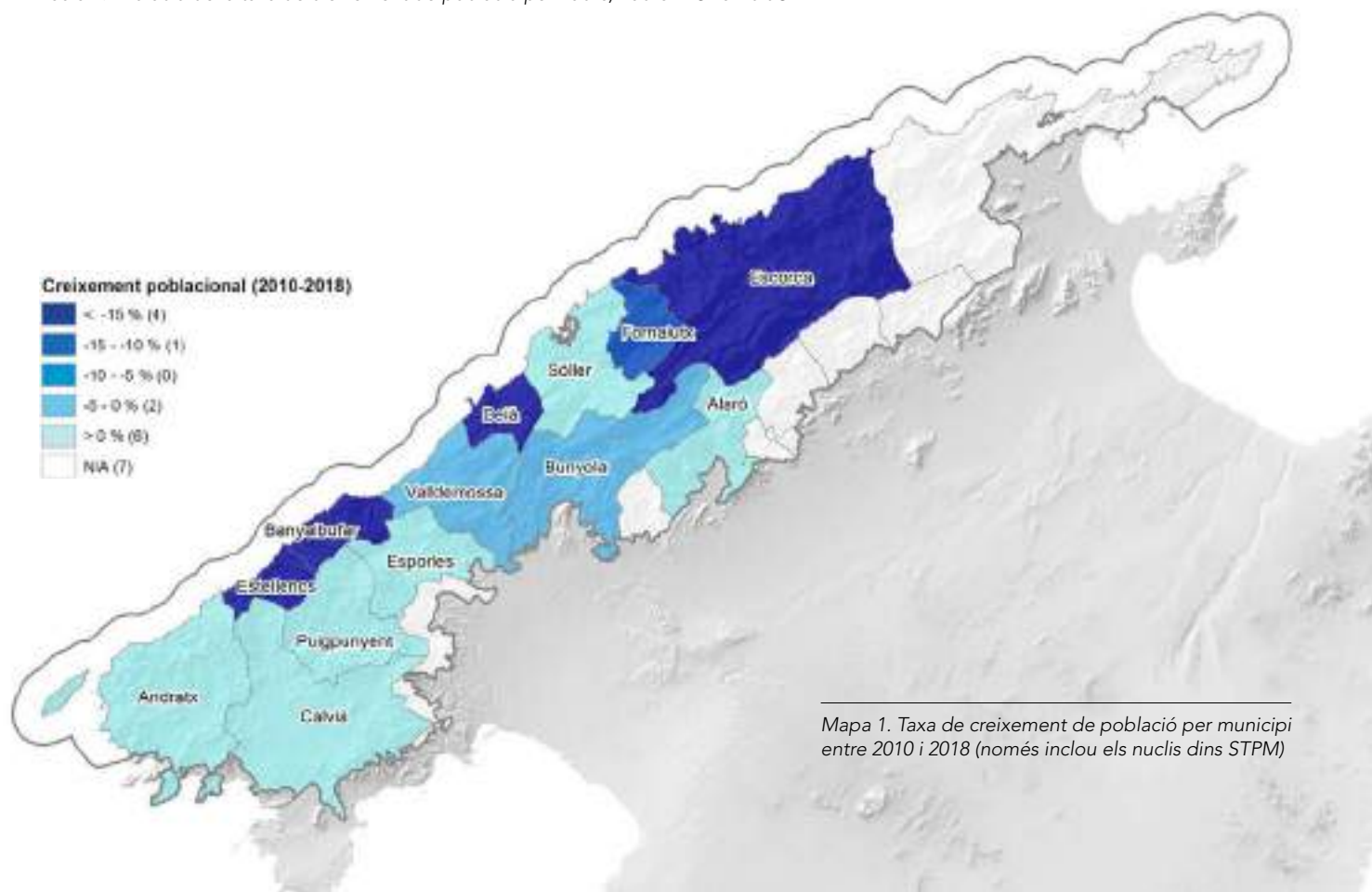

Nucli	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010 - 2018
Alaró	1,39	0,69	1,29	-5,28	0,19	0,92	0,13	2,03	1,95	● 3,13
Andratx	-0,04	1,24	2,07	-4,19	1,03	2,32	-0,60	1,43	1,53	● 4,72
S'Arracó	2,48	1,93	1,07	-14,77	1,93	3,78	-2,34	0,00	1,07	● -6,06
Sant Elm	1,81	4,31	2,19	-17,62	-2,89	-0,60	0,60	-0,60	-6,29	● -19,12
Banyalbufar	-0,80	-1,61	-5,33	6,06	-5,10	-0,65	-4,33	-3,39	0,70	● -14,00
Port des Canonge	-3,57	7,41	-6,90	-11,11	-6,25	4,44	0,00	-17,02	10,26	● -23,21
Son Coll	-12,24	6,98	-4,35	2,27	-4,44	-9,30	-15,38	-12,12	3,45	● -38,78
Bunyola	-1,62	-0,82	0,66	2,83	0,38	-1,10	-0,47	-0,30	0,64	● 0,13
Orient	-21,43	0,00	-18,18	22,22	0,00	0,00	-18,18	22,22	0,00	● -21,43
Calvià	1,12	1,46	-0,31	1,44	-3,27	1,83	0,47	-1,24	0,47	● 1,88
Capdellà, Es	-0,30	1,00	1,88	3,39	-2,63	-1,45	-2,35	-0,20	-2,21	● -2,99
Deià	1,66	-1,93	-0,30	2,58	1,19	-6,30	-9,69	0,35	-2,59	● -14,65
Llucalcari	15,38	-13,33	0,00	0,00	23,08	-18,75	0,00	0,00	-23,08	● -23,08
Cala, Sa	0,00	20,00	-25,00	0,00	0,00	-11,11	0,00	-12,50	14,29	● -20,00
Coves, Ses	0,00	-25,00	-8,33	-18,18	0,00	11,11	0,00	-30,00	14,29	● -50,00
Empeltada, S'	14,81	-9,68	-3,57	-3,70	-3,85	-20,00	-35,00	15,38	-6,67	● -48,15
Son Coll	3,70	-3,57	7,41	-17,24	8,33	-15,38	-9,09	-25,00	0,00	● -44,44
Cala Tuent	12,20	-2,17	-4,44	-4,65	-7,32	-15,79	9,38	5,71	-18,92	● -26,83
Port de sa Calobra	-6,82	0,00	-14,63	-20,00	-14,29	4,17	-4,00	-8,33	0,00	● -50,00
Lluc	-20,00	13,89	-4,88	12,82	-11,36	7,69	-4,76	0,00	-2,50	● -13,33
Esgleieta, S'	1,91	-0,63	0,00	2,73	0,82	-4,25	-2,54	-2,82	1,34	● -3,61
Esporles	1,91	1,33	-0,92	1,42	-1,22	0,07	1,10	-0,09	1,60	● 5,28
Estellencs	-2,83	6,35	-5,47	-2,89	-6,78	-2,33	-3,87	-5,57	4,26	● -18,25
Fornalutx	-7,26	-0,71	-0,86	0,00	1,73	-0,14	-2,28	-3,49	2,26	● -10,55
Puipunyent	3,43	2,14	-4,07	5,31	0,31	-0,50	-0,06	-0,13	-0,38	● 5,91
Galilea	3,93	0,32	-6,92	14,19	0,00	1,78	0,58	-6,36	-4,94	● 0,98
Son Serralta	10,81	-2,44	2,50	2,44	1,19	4,71	2,25	0,00	-8,79	● 12,16
Biniaraix	-1,17	-1,96	5,01	0,19	-2,86	-3,73	0,20	-3,46	1,05	● -6,80
Horta, L'	1,45	0,42	0,65	1,06	-3,86	-0,24	1,28	0,24	-0,12	● 0,79
Sóller	1,10	0,77	-0,28	-0,09	-1,41	-1,42	1,36	1,74	1,77	● 3,54
Nogueral, Es	13,64	24,00	-16,13	-3,85	12,00	-14,29	-8,33	0,00	-9,09	● -9,09

Nucli	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010 - 2018
Port, Es	0,00	75,00	28,57	-22,22	0,00	0,00	42,86	0,00	70,00	● 325,00
Son Ferrandell	16,41	-2,01	13,01	-3,03	-5,63	-1,32	-1,34	-3,40	-11,97	● -2,34
Valldemossa	0,93	-1,73	0,64	1,16	-0,69	-1,16	0,29	-2,51	0,30	● -2,79
Son Maixella	5,77	-3,64	-5,66	6,00	-1,89	1,92	1,89	-5,56	-3,92	● -5,77
Arxiduc, S	-1,49	-6,06	-6,45	0,00	3,45	8,33	-10,77	-3,45	7,14	● -10,45
Serra Nord	1,14	0,55	-0,74	1,08	-1,37	-1,14	0,24	-0,12	0,97	● 0,57
Serra Sud	0,42	0,95	1,32	-3,30	-0,09	1,26	-0,40	0,87	1,06	● 2,04
STPM	0,80	0,74	0,22	-0,98	-0,78	-0,03	-0,06	0,34	1,02	● 1,26

Taula 1. Evolució de la taxa de creixement de població per nuclis, nuclis N-S i àmbit STPM

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010 - 2018
Alaró	1,39	0,69	1,29	-5,28	0,19	0,92	0,13	2,03	1,95	● 3,13
Andratx	0,29	1,46	1,98	-5,88	0,94	2,33	-0,71	1,22	1,18	● 2,57
Banyalbufar	-1,98	-0,17	-5,41	4,11	-5,15	-0,90	-4,74	-5,17	1,62	● -16,86
Bunyola	-1,74	-0,82	0,57	2,90	0,38	-1,09	-0,55	-0,21	0,64	● 0,00
Calvià	0,71	1,33	0,31	2,00	-3,08	0,87	-0,33	-0,95	-0,28	● 0,48
Deià	2,38	-2,72	-0,66	1,20	1,59	-7,16	-9,96	-0,78	-2,67	● -17,88
Escorca	-5,38	3,25	-7,87	-3,42	-10,62	-1,98	0,00	0,00	-8,08	● -30,00
Esporles	1,91	1,14	-0,83	1,55	-1,02	-0,36	0,75	-0,34	1,58	● 4,41
Estellencs	-2,83	6,35	-5,47	-2,89	-6,78	-2,33	-3,87	-5,57	4,26	● -18,25
Fornalutx	-7,26	-0,71	-0,86	0,00	1,73	-0,14	-2,28	-3,49	2,26	● -10,55
Puigpunyent	3,80	1,65	-4,26	6,57	0,30	0,10	0,15	-1,19	-1,50	● 5,36
Sóller	1,05	0,59	0,10	0,10	-1,85	-1,35	1,29	1,29	1,46	● 2,65
Valldemossa	2,11	-1,47	1,00	0,74	-0,83	-0,99	-0,10	-2,65	-0,26	● -2,51

Taula 2. Evolució de la taxa de creixement de població per municipi (només inclou els nuclis dins STPM)

Anàlisi

Com que es tenen les dades de població desagregades per nuclis de població, l'elaboració d'aquest indicador s'ha pogut fer tenint en compte de manera exhaustiva l'àmbit concret de la delimitació de la STPM.

En el conjunt de la serra de Tramuntana s'observa un lleuger augment poblacional durant el període estudiat, si bé cal notar que no ha estat constant, ja que hi ha hagut anys de creixement i altres de decreixement (concentrats al període 2013-16). El creixement de la STPM, amb un 1,26% és una mica inferior al 2,05% del conjunt de l'illa.

Per nuclis urbans, s'observa que només en 11 dels 36 nuclis de la STPM la població augmenta, cosa que significa que aquest creixement es concentra en uns pocs nuclis, dels quals destaquen Esporles i Puigpunyent, sobretot per la influència de l'àrea metropolitana de Palma. Els nuclis que perden població són majoritaris, però de mida relativament petita, i hi ha poques capçaleres municipals, entre les quals

destaquen Estellencs, Banyalbufar, Deià i Fornalutx, tots amb pèrdues superiors al 10% en 8 anys.

A nivell municipal podem observar que gairebé la meitat dels municipis perden població, si bé cal recalcar que coincideix amb els menys poblats: Banyalbufar, Deià, Escorca, Estellencs i Fornalutx. Tots tenen en comú unes taxes de pèrdua de població superiors al 10% entre 2010 i 2018. Valldemossa té un decreixement relativament petit i Bunyola està estancat. La resta de municipis (amb nuclis dins STPM) tenen taxes de creixement positives que en cap cas superen el 6%, en ordre decreixent: Puigpunyent, Esporles, Alaró, Andratx, Sóller i Calvià.

Si s'analitzen els municipis segons la seva situació geogràfica, s'observa que els municipis del sud tenen un creixement quatre vegades superior als del nord (2% vs. 0,5%). No obstant això, el 2018 els municipis del nord i el sud de la Serra han tengut un creixement molt similar.

Ràtio de dependència (PS2)

Definició: Ràtio de la població definida com a dependent (menor o igual a 15 anys i igual o més gran de 65 anys), en relació amb la població en edat laboral (entre 15 i 65 anys).

Periodicitat d'actualització:
Anual

Metodologia de càlcul:

$$\text{Ràtio de dependència} = \frac{\text{Població dependent}}{\text{Població en edat laboral}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Percentatge

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

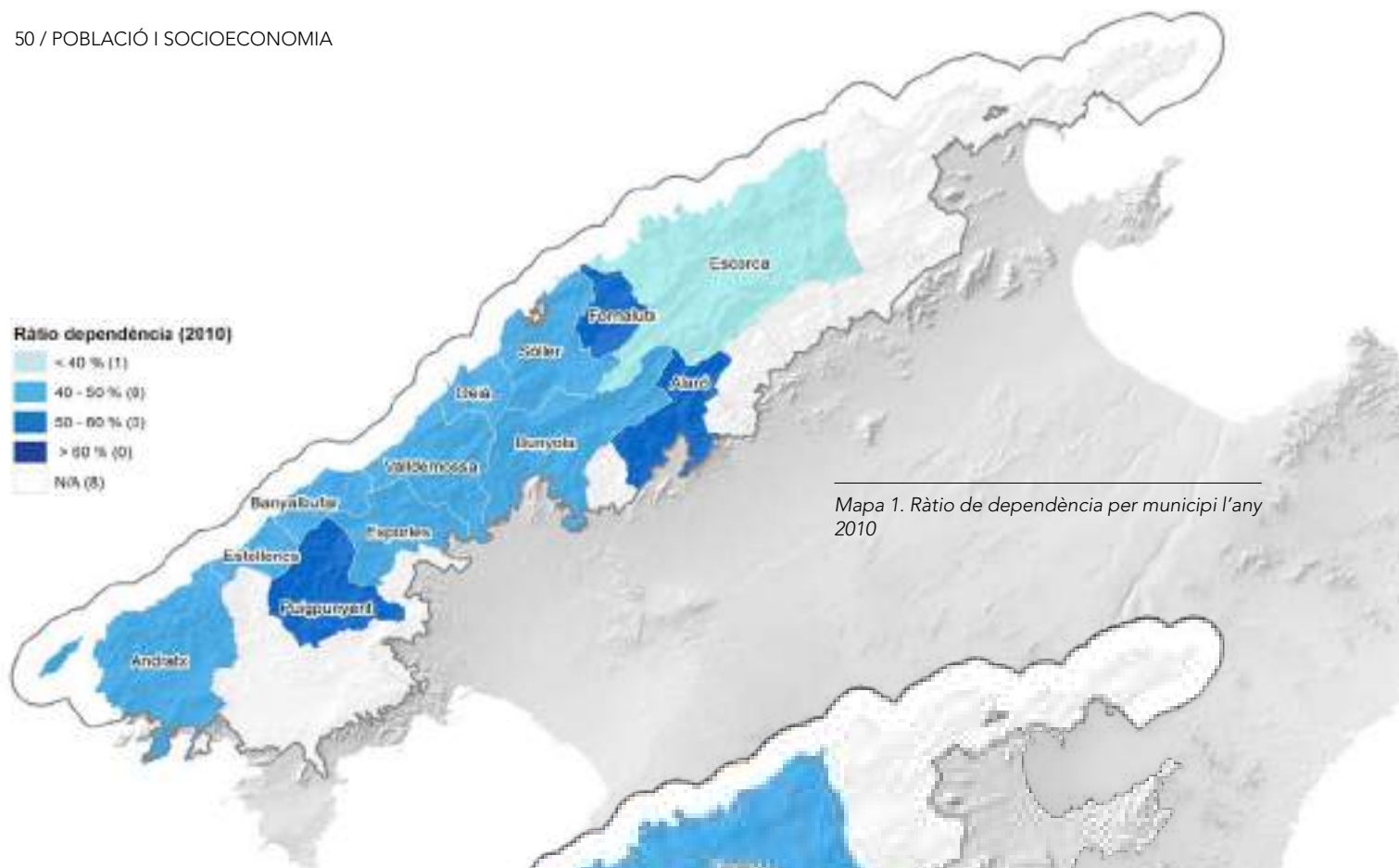
Font: IBESTAT

Observacions:

Gràfic 1. Evolució del ràtio de dependència

En el conjunt de la STPM la ràtio de població dependent respecte de la productiva presenta un increment sostingut, en la línia que a la resta de Mallorca. La ràtio de dependència és major en els municipis del nord que en els del sud.

Mapa 1. Ràtio de dependència per municipi l'any 2010

Mapa 2. Ràtio de dependència per municipi l'any 2018

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010-2018
Alaró	52,27	52,92	53,85	54,17	52,61	51,84	53,06	52,15	50,85	● -1,42
Andratx	44,90	45,16	46,32	45,30	45,79	45,92	45,44	45,37	45,50	● 0,60
Banyalbufar	41,53	46,53	50,54	50,65	53,19	57,47	60,62	58,65	63,31	● 21,78
Bunyola	49,55	51,56	52,59	54,25	53,96	55,95	54,98	53,75	53,11	● 3,56
Deià	40,04	42,69	43,10	42,11	45,45	44,92	40,79	44,44	46,23	● 6,19
Escorca	32,06	35,24	36,92	40,00	42,60	43,03	42,86	48,63	46,53	● 14,47
Esporles	47,86	48,69	50,21	49,92	50,15	50,06	49,77	50,21	51,98	● 4,13
Estellencs	42,11	47,25	49,02	49,39	54,26	57,75	56,80	56,41	59,80	● 17,69
Fornalutx	55,88	58,28	57,27	57,99	57,49	59,05	59,77	56,74	58,04	● 2,17
Puigpunyent	50,23	50,50	53,08	53,08	54,25	53,34	54,87	55,17	53,07	● 2,84
Sóller	49,73	49,92	51,66	51,99	50,90	50,62	50,31	50,66	50,72	● 0,99
Valldemossa	47,50	47,25	48,72	50,26	50,00	49,85	50,94	50,93	50,54	● 3,04
Serra Nord	48,55	49,21	50,90	51,19	50,96	50,88	50,80	51,13	51,51	● 2,96
Serra Sud	47,78	48,55	49,62	49,84	49,66	50,07	49,86	49,28	48,89	● 1,11
STPM	48,19	48,90	50,28	50,56	50,34	50,49	50,35	50,24	50,25	● 2,06

Taula 1. Evolució del ràtio de dependència per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Anàlisi

En el conjunt de la serra de Tramuntana s'observa un augment sostingut de la població dependent (menor de 15 anys i més gran de 65) respecte de la població productiva (entre 15 i 65 anys) des de 2010, si bé els darrers anys s'ha estabilitzat, la qual cosa es tradueix en una major càrrega per a la població productiva. Aquest fet es pot donar per diversos motius: envelliment de la població, augment de la natalitat i/o fenòmens de migració de població en edat de treballar. En qualsevol cas, l'any 2018 la ràtio de dependència en el conjunt de la STPM és del 50,25%, per sobre de la mitjana de Mallorca (48,2%), però per sota de la mitjana estatal (54,2%).

A nivell municipal, s'observa només un municipi on la ràtio de dependència entre l'any 2010 i l'any 2018 decreix, Alaró, i altres dos on la situació és estable, Andratx i Sóller. La resta de

municipis presenten un creixement de la ràtio de dependència, si bé alguns municipis tenen una tendència molt més acusada cap a la dependència (Banyalbufar, Estellencs i Escorca). En nivells absoluts, Banyalbufar, Estellencs i Fornalutx estan per sobre de la mitjana espanyola. A l'altra banda, destaca el fet que Andratx, Deià i Escorca tenen percentatges de població activa lleugerament inferiors a la mitjana de Mallorca.

Si s'analitzen els municipis segons la seva situació geogràfica, s'observa que els municipis del sud tenen una ràtio de dependència inferior als del nord (48,89% vs. 51,51%). A més, la tendència d'increment de la dependència és menys acusada als municipis meridionals que als septentrionals (1,11 vs. 2,96 punts percentuals), que es tradueix en un augment de les diferències.

Pressió humana (PS3)

Definició: Reflecteix la població total del municipi, és a dir, el nombre d'habitants reals que potencialment poden viure al municipi, en un moment determinat, que són la suma de la població de dret i les places turístiques reglades.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

Pressió humana (PH) = Població de dret + Nombre de places turístiques

Taxa de creixement de PH

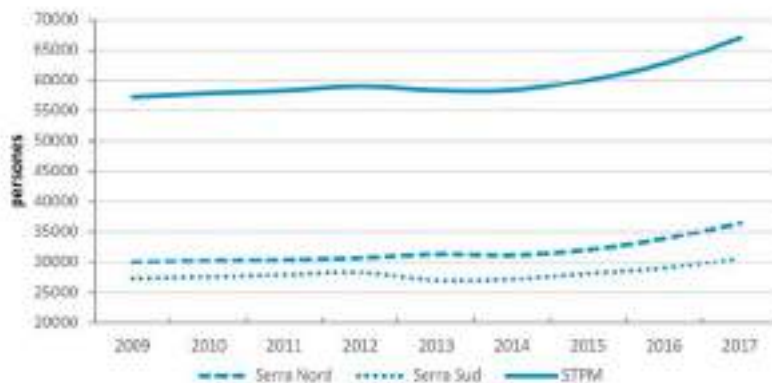
$$= \frac{PH_{2017} - PH_{2010}}{PH_{2010}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Habitants, percentatge respecte de l'any anterior

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: IBESTAT

Observacions:

Gràfic 1. Evolució de la pressió humana

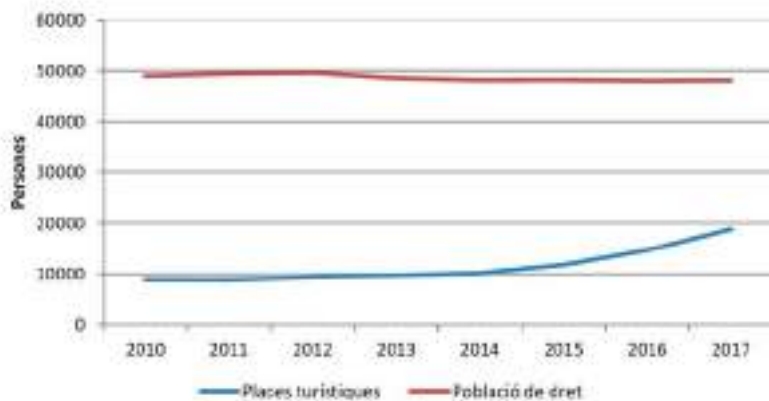

Gràfic 2. Evolució de la taxa de creixement de la pressió humana

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2010 - 2017
Alaró	1,56	0,87	1,38	-5,08	0,46	3,26	7,11	4,63	12,85
Andratx	0,28	1,27	1,67	-8,38	0,63	3,80	2,10	6,56	7,20
Banyalbufar	-1,44	-0,12	-1,46	2,84	-3,60	3,23	16,27	14,92	34,59
Bunyola	2,54	0,94	0,68	5,81	1,19	1,90	2,36	4,46	18,56
Deià	2,28	-1,04	1,93	4,74	2,71	9,83	5,48	11,65	40,37
Escorca	-1,43	2,90	-5,99	-3,37	3,49	8,24	9,00	12,38	28,26
Esporles	1,84	1,10	-0,54	1,99	-0,54	1,89	3,16	4,18	11,69
Estellencs	-1,71	4,64	-3,33	4,97	1,64	0,72	9,61	1,79	21,28
Fornalutx	-4,62	-0,56	1,81	2,34	5,98	10,56	10,11	10,95	48,31
Puigpunyent	3,52	1,53	-2,97	6,03	2,34	4,03	4,52	5,44	22,57
Sóller	0,79	0,32	2,11	0,98	-1,45	1,24	4,74	7,92	16,68
Valldemossa	2,00	-1,96	2,87	2,91	0,41	6,05	10,32	10,47	34,70
Serra Nord	1,01	0,36	1,08	1,91	-0,45	2,70	5,56	7,77	6,76
Serra Sud	1,05	1,11	1,38	-4,44	0,74	3,21	3,17	5,63	4,58
STPM	1,03	0,72	1,23	-1,13	0,10	2,93	4,44	6,78	5,75

Taula 1. Evolució de la taxa de creixement de la pressió humana per municipis, municipis N-S i àmbit STPM

Gràfic 3. Comparativa de l'evolució de la població de dret amb les places turístiques dels municipis

La pressió humana de la STPM ha tingut un creixement generalitzat a tots els municipis, que és especialment pronunciat des de 2014.

Diversitat sectorial (PS4)

Definició: Aquest indicador avalua la composició de l'estructura laboral en diversos sectors econòmics i, per tant, reflecteix la diversitat sectorial de l'economia. Relaciona el nombre de treballadors de cada sector d'activitat respecte del total de treballadors de l'economia. Els sectors definits són: agricultura (agrícola-ramader-pesquer), indústria, construcció, comerç, hoteleria i resta de serveis.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$$\text{Diversitat sectorial} = \frac{\text{Nombre de treballadors en el sector}}{\text{Nombre total de treballadors en actiu}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Percentatge

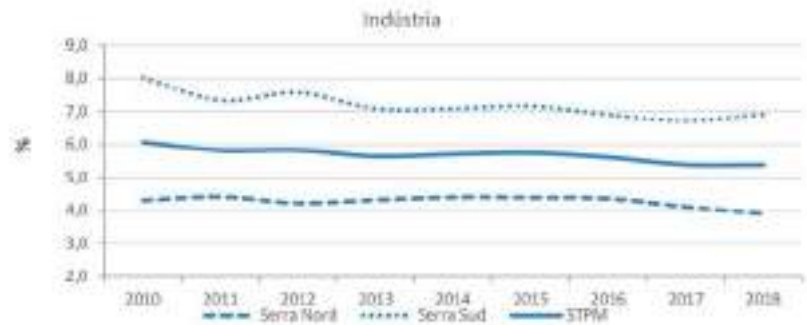
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: IBESTAT, Ministeri de Treball i Seguretat Social

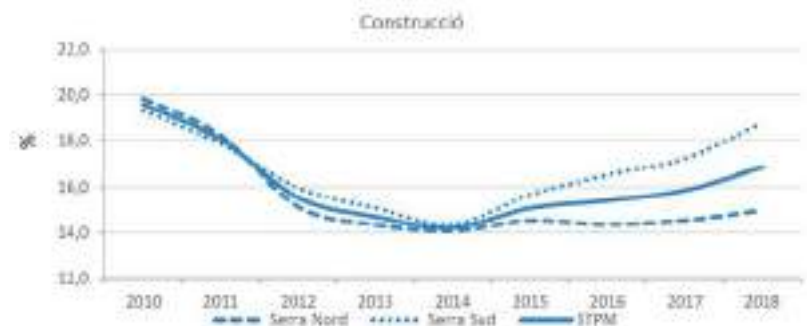
Observacions:

Gràfic 1. Evolució del percentatge de treballadors actius al sector agrícola, ramader i pesquer entre 2010 i 2018

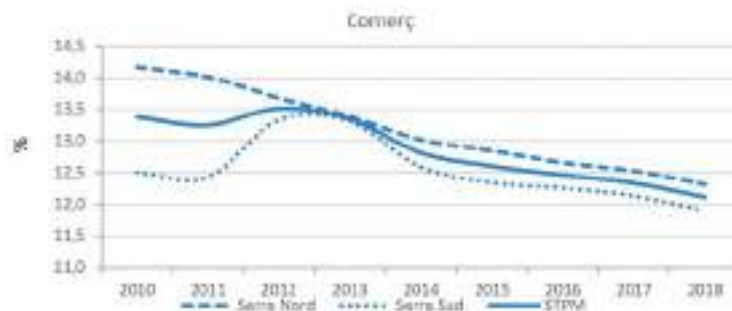
Gràfic 2. Evolució del percentatge de treballadors actius al sector industrial entre 2010 i 2018

Gràfic 3. Evolució del percentatge de treballadors actius al sector de construcció entre 2010 i 2018

Entre els anys 2010 i 2018 a l'àmbit de la STPM el sector de l'hoteleria és el que ha experimentat un major creixement, mentre que el del comerç presenta una clara tendència negativa. El sector de la construcció, tot i que a partir de l'any 2014 experimenta un important repunt, no arriba als nivells d'ocupació que tenia a l'any 2010.

Gràfic 4. Evolució del percentatge de treballadors actius al sector comercial entre 2010 i 2018

Gràfic 5. Evolució del percentatge de treballadors actius al sector d'hoteleria entre 2010 i 2018

Gràfic 6. Evolució del percentatge de treballadors actius al sector de resta de serveis entre 2010 i 2018

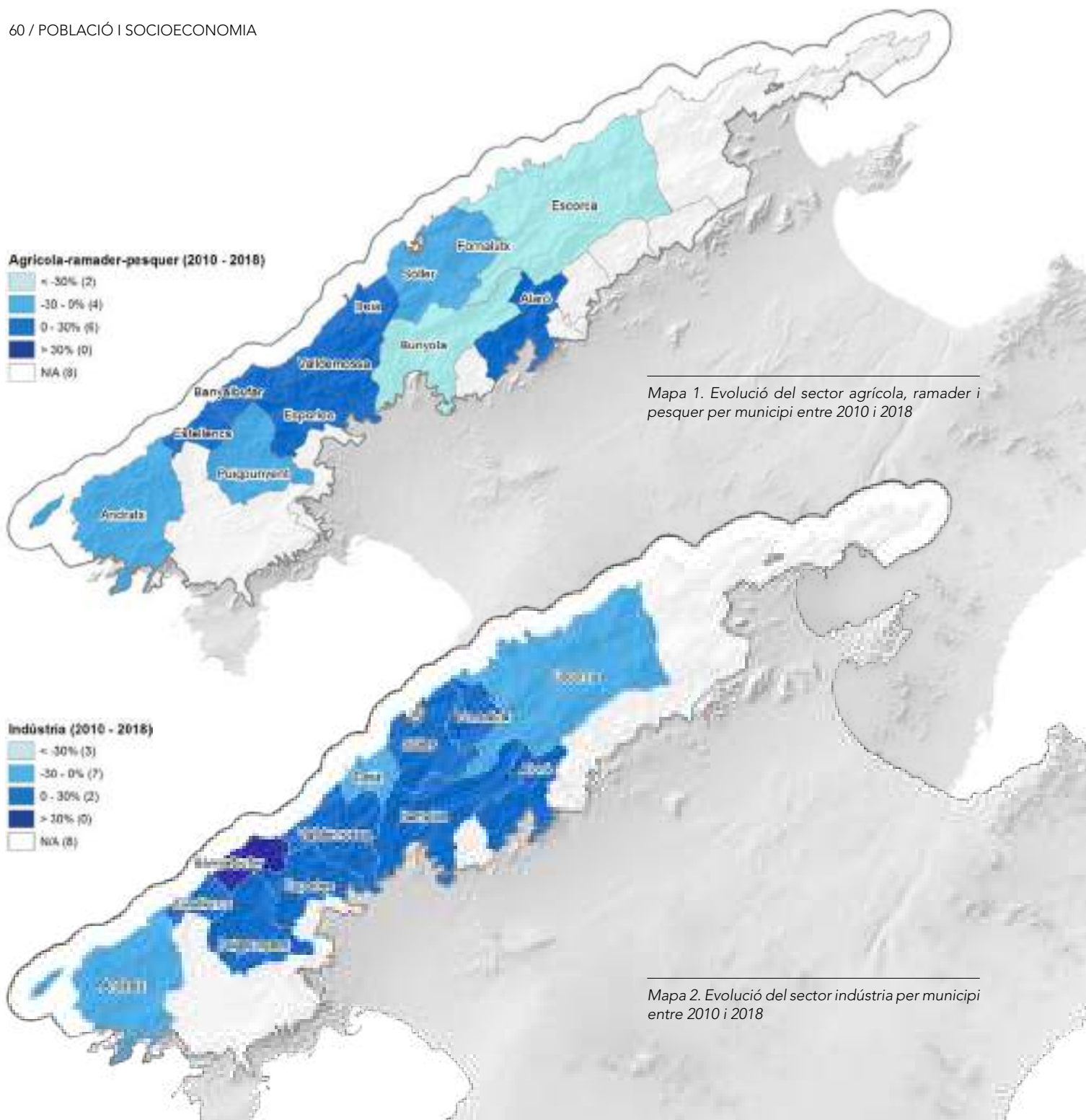
Municipi	Activitat	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010 - 2018
Alaró	Agrícola-ramader-pesquer	3,40	2,73	3,29	3,22	3,16	3,18	3,06	3,22	3,44	1,19
	Indústria	10,06	9,05	8,48	7,85	8,02	8,05	8,37	8,36	7,76	-22,92
	Construcció	25,77	22,35	20,45	17,03	15,95	17,76	18,27	18,97	20,99	-18,54
	Comerç	13,20	12,91	13,45	14,10	12,93	12,01	12,84	12,14	11,69	-11,50
	Hostaleria	7,15	7,02	7,71	8,35	10,19	10,52	11,75	11,31	12,62	76,52
	Resta serveis	40,41	45,93	46,62	49,45	49,76	48,47	45,71	46,00	43,50	7,65
Andratx	Agrícola-ramader-pesquer	1,21	1,21	1,22	1,18	1,08	1,20	1,36	1,12	1,08	-10,72
	Indústria	5,19	4,61	4,67	4,41	4,11	4,15	4,00	4,02	4,45	-14,26
	Construcció	19,92	18,93	17,08	16,79	16,14	17,11	18,12	19,11	21,26	6,69
	Comerç	12,12	11,98	12,59	12,34	11,76	11,52	11,72	11,53	11,09	-8,49
	Hostaleria	24,11	25,71	26,99	27,04	30,55	29,93	29,93	29,55	27,28	13,12
	Resta serveis	37,44	37,56	37,45	38,24	36,36	36,09	34,88	34,68	34,84	-6,94
Banyalbufar	Agrícola-ramader-pesquer	3,06	3,04	2,72	2,82	2,94	3,54	3,16	2,84	3,26	6,59
	Indústria	3,70	3,80	5,13	4,82	4,14	3,24	2,26	2,08	2,11	-42,92
	Construcció	12,56	14,57	13,11	12,27	10,98	12,09	11,85	11,46	10,03	-20,18
	Comerç	5,99	6,08	5,69	5,34	5,64	5,84	4,58	4,12	4,13	-31,16
	Hostaleria	36,35	37,81	41,31	42,98	45,35	46,73	51,92	56,96	56,57	55,63
	Resta serveis	38,33	34,71	32,03	31,77	30,95	28,55	26,22	22,54	23,90	-37,65
Bunyola	Agrícola-ramader-pesquer	3,77	3,68	3,40	3,19	2,88	2,74	2,19	2,03	2,21	-41,46
	Indústria	13,11	12,46	13,56	12,45	12,72	12,95	11,99	11,32	11,42	-12,91
	Construcció	14,28	12,66	10,66	10,23	9,85	11,50	12,39	12,46	12,64	-11,50
	Comerç	12,94	13,13	14,93	14,93	14,11	14,23	13,04	13,33	13,63	5,36
	Hostaleria	14,51	14,66	14,41	14,34	14,28	14,37	14,75	14,59	14,19	-2,23
	Resta serveis	41,38	43,42	43,03	44,87	46,15	44,22	45,64	46,27	45,91	10,95
Deià	Agrícola-ramader-pesquer	1,80	1,84	1,77	1,38	1,56	1,09	1,59	2,00	2,16	20,12
	Indústria	1,09	1,38	1,44	1,54	1,34	1,12	0,84	0,39	0,37	-66,20
	Construcció	6,51	5,29	5,79	6,56	7,30	7,46	7,99	7,66	7,05	8,34
	Comerç	5,00	4,80	4,72	4,73	4,81	4,45	4,26	5,39	5,78	15,62
	Hostaleria	64,24	65,54	66,35	65,56	62,70	61,98	61,23	58,69	57,37	-10,69
	Resta serveis	21,37	21,15	19,93	20,24	22,28	23,89	24,10	25,86	27,27	27,61

Municipi	Activitat	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010 - 2018
Escorca	Agrícola-ramader-pesquer	6,00	4,76	2,80	2,19	2,00	2,92	1,99	2,33	2,50	-58,32
	Indústria	6,86	5,72	6,26	8,03	6,59	6,03	6,48	5,39	4,86	-29,10
	Construcció	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Comerç	27,69	27,29	25,00	27,66	27,00	26,77	26,71	25,70	25,70	-7,17
	Hostaleria	39,93	43,43	45,29	37,88	37,39	37,36	37,27	39,34	40,16	0,59
	Resta serveis	19,53	18,80	20,64	24,25	27,00	26,92	27,55	27,25	26,77	37,09
Esporles	Agrícola-ramader-pesquer	2,49	2,44	2,36	2,16	2,44	2,21	2,33	2,70	2,65	6,49
	Indústria	3,57	3,74	3,57	3,72	3,25	3,58	3,67	3,19	3,04	-14,93
	Construcció	25,25	22,48	18,20	15,55	15,10	16,53	18,58	19,74	21,17	-16,15
	Comerç	14,16	14,54	14,09	13,76	13,99	13,20	12,56	12,46	11,85	-16,35
	Hostaleria	10,41	10,35	10,49	11,04	10,99	11,60	11,56	11,06	10,36	-0,50
	Resta serveis	44,10	46,45	51,29	53,78	54,23	52,88	51,31	50,86	50,92	15,46
Estellencs	Agrícola-ramader-pesquer	12,00	11,07	10,24	10,14	10,20	10,68	12,43	13,24	13,28	10,74
	Indústria	1,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09	0,67	1,09	8,32
	Construcció	7,26	5,53	4,34	5,93	5,72	6,37	6,35	8,38	9,74	34,14
	Comerç	3,13	4,30	3,62	3,83	3,05	2,62	1,93	1,81	3,46	10,65
	Hostaleria	43,85	45,29	50,88	50,53	50,52	51,64	52,39	49,14	46,04	5,00
	Resta serveis	32,76	33,81	30,92	29,57	30,51	28,68	26,80	26,76	26,39	-19,46
Fornalutx	Agrícola-ramader-pesquer	10,11	9,66	8,24	8,75	9,46	8,99	8,17	7,80	7,70	-23,85
	Indústria	1,01	0,65	0,67	0,69	0,83	0,68	0,48	0,00	0,00	-100,00
	Construcció	27,81	24,66	20,57	16,06	13,75	14,40	17,14	21,41	23,27	-16,32
	Comerç	9,88	11,78	12,09	13,13	11,31	9,73	7,69	7,19	7,97	-19,38
	Hostaleria	28,81	30,82	35,04	36,27	37,56	39,04	40,74	39,09	39,66	37,64
	Resta serveis	22,39	22,42	23,38	25,10	27,08	27,15	25,79	24,52	21,41	-4,37
Puipunyent	Agrícola-ramader-pesquer	5,02	4,20	4,05	3,71	3,19	3,44	3,81	4,09	3,88	-22,66
	Indústria	6,36	7,58	7,28	8,28	8,67	7,36	6,98	6,52	5,81	-8,65
	Construcció	17,33	16,48	9,21	8,79	8,99	10,06	10,20	11,37	12,60	-27,27
	Comerç	6,74	7,28	7,20	7,29	7,71	8,71	9,25	8,62	8,90	32,00
	Hostaleria	21,66	22,39	23,52	25,29	25,91	25,71	24,96	25,30	24,84	14,69
	Resta serveis	42,89	42,08	48,74	46,65	45,54	44,72	44,80	44,10	43,97	2,50

Municipi	Activitat	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010 - 2018
Sóller	Agrícola-ramader-pesquer	2,45	2,57	2,70	2,61	2,52	2,40	2,31	1,94	1,85	-24,41
	Indústria	5,07	5,31	4,93	4,87	5,17	5,18	5,21	5,03	4,80	-5,28
	Construcció	21,30	19,99	16,90	16,76	16,44	16,70	15,78	15,46	15,69	-26,35
	Comerç	15,18	14,55	14,09	13,67	13,10	13,13	13,44	13,32	13,13	-13,47
	Hostaleria	22,44	23,77	28,98	29,50	31,03	31,76	32,60	33,20	33,10	47,53
	Resta serveis	33,56	33,81	32,40	32,59	31,73	30,83	30,65	31,05	31,42	-6,38
Valldemossa	Agrícola-ramader-pesquer	2,93	2,58	2,20	2,18	2,24	2,66	3,36	3,37	3,12	6,46
	Indústria	2,37	1,74	1,85	2,04	1,99	2,40	2,48	2,71	2,61	9,98
	Construcció	16,29	14,88	14,29	10,73	10,82	10,40	9,78	10,56	10,89	-33,17
	Comerç	19,68	20,88	22,16	21,07	20,60	19,30	17,08	16,75	15,90	-19,20
	Hostaleria	18,30	18,34	20,66	20,87	21,36	22,93	24,91	28,26	29,28	60,01
	Resta serveis	40,43	41,58	38,84	43,11	42,98	42,32	42,39	38,35	38,20	-5,50
Serra Nord	Agrícola-ramader-pesquer	2,75	2,93	2,85	2,71	2,70	2,64	2,69	2,56	2,51	-8,70
	Indústria	4,30	4,41	4,22	4,32	4,40	4,39	4,36	4,11	3,90	-9,49
	Construcció	19,85	18,24	15,15	14,35	14,09	14,54	14,36	14,55	14,98	-24,55
	Comerç	14,17	14,01	13,68	13,38	13,02	12,84	12,65	12,53	12,31	-13,09
	Hostaleria	23,67	24,78	28,69	28,94	29,94	30,50	31,23	31,86	31,68	33,83
	Resta serveis	35,25	35,63	35,41	36,29	35,85	35,09	34,71	34,40	34,62	-1,79
Serra Sud	Agrícola-ramader-pesquer	2,22	2,08	2,11	2,04	1,89	1,92	1,84	1,68	1,75	-21,33
	Indústria	8,02	7,33	7,56	7,08	7,08	7,16	6,90	6,71	6,91	-13,87
	Construcció	19,32	17,87	15,97	15,09	14,38	15,67	16,52	17,22	18,78	-2,81
	Comerç	12,50	12,42	13,33	13,30	12,59	12,34	12,25	12,13	11,90	-4,82
	Hostaleria	19,01	19,90	20,70	20,71	22,97	22,70	23,00	22,65	21,42	12,71
	Resta serveis	38,93	40,39	40,34	41,77	41,09	40,21	39,50	39,60	39,24	0,81
STPM	Agrícola-ramader-pesquer	2,50	2,52	2,50	2,39	2,31	2,29	2,27	2,13	2,14	-14,53
	Indústria	6,07	5,81	5,82	5,63	5,69	5,73	5,60	5,38	5,37	-11,41
	Construcció	19,60	18,06	15,54	14,70	14,23	15,09	15,42	15,86	16,84	-14,06
	Comerç	13,38	13,25	13,51	13,35	12,81	12,60	12,46	12,33	12,11	-9,47
	Hostaleria	21,46	22,43	24,87	25,03	26,57	26,72	27,19	27,35	26,65	24,16
	Resta serveis	37,00	37,92	37,77	38,90	38,38	37,57	37,06	36,95	36,89	-0,29

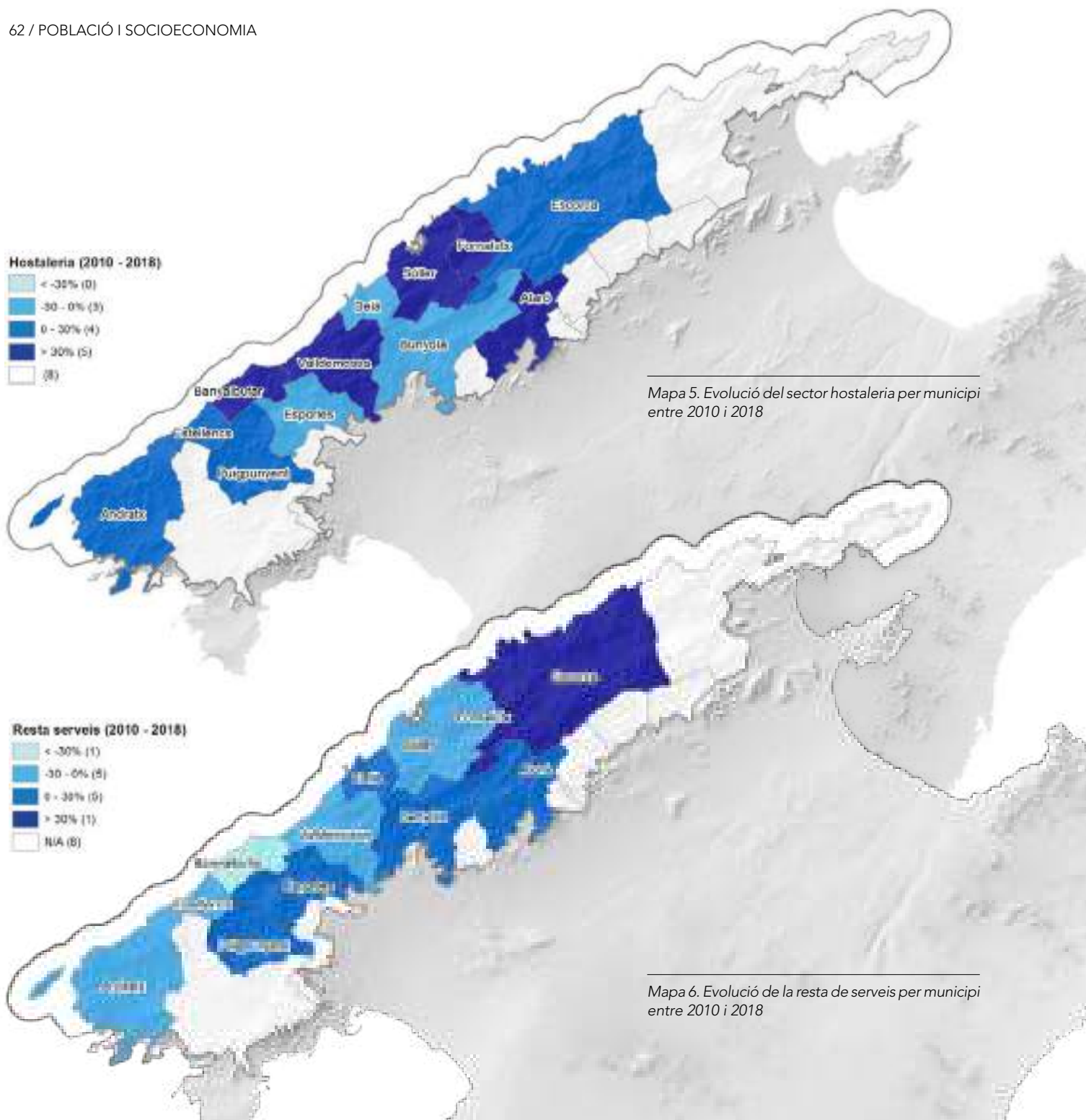
Taula 1. Evolució de la diversitat sectorial per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Mapa 1. Evolució del sector agrícola, ramader i pesquer per municipi entre 2010 i 2018

Mapa 2. Evolució del sector indústria per municipi entre 2010 i 2018

Mapa 5. Evolució del sector hostaleria per municipi entre 2010 i 2018

Mapa 6. Evolució de la resta de serveis per municipi entre 2010 i 2018

Anàlisi

Per al càlcul d'aquest indicador s'han utilitzat les dades sobre afiliacions a la Seguretat Social per activitat econòmica (secció CNAE-09) i règim.

S'ha decidit distingir entre els següents grups d'activitats:

- A. Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca
- B. Indústria. Engloba els següents grups: indústries extractives, indústria manufacturera, subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat, subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació.
- C. Construcció
- D. Comerç a l'engròs i al detall, i reparació de vehicles de motor i motocicletes
- E. Hoteleria
- F. Resta de serveis. Engloba els següents grups: transport i emmagatzematge, informació i comunicacions, activitats financeres i d'assegurances, activitats immobiliàries, activitats professionals, científiques i tècniques, activitats administratives i serveis auxiliars, administració pública i defensa, educació, activitats sanitàries i de serveis socials, activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, altres serveis, activitats de les llars, activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials.

En el conjunt de la STPM el sector de l'hoteleria és el que ocupa un major percentatge de treballadors. Aquest sector i el grup de resta de serveis (que engloba una gran quantitat d'activitats econòmiques relacionades amb els serveis) ocupen més del 60% de treballadors de la Serra. Els sectors de la construcció i el comerç són els següents en percentatge de treballadors (els dos sumen gairebé el 30%), mentre que els sectors de la indústria i l'agrícola-ramader-pesquer són els que ocupen menys treballadors (els dos sumen menys del 10% de treballadors).

En l'anàlisi dels municipis del nord i del sud de la Serra, destaca el fet que globalment els sectors agrícola-ramader-pesquer, el de l'hoteleria i el comerç tenen més pes al nord de la Serra, mentre que al sud tenen més pes els sectors de la indústria, la construcció i la resta de serveis. Tot i així, entre els anys 2011 i 2013, aquesta diferència es fa menys evident en els sectors de la construcció i el comerç.

Respecte a l'evolució dels sectors, l'hoteleria és el que ha tingut un major creixement des de 2010 fins a 2018. En l'àmbit municipal, aquest creixement ha tingut lloc de manera molt notable al municipi d'Alaró, seguit del de Valldemossa. Pel que fa al sector amb una tendència més decreixent és el de la indústria, seguit del del comerç.

Immigració (PS5)

Definició: Percentatge anual del nombre d'immigrants provinent de fora de les Illes Balears que resideixen al municipi sobre la població total de dret.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

*Percentatge d'acollida de població
immigrada anual*

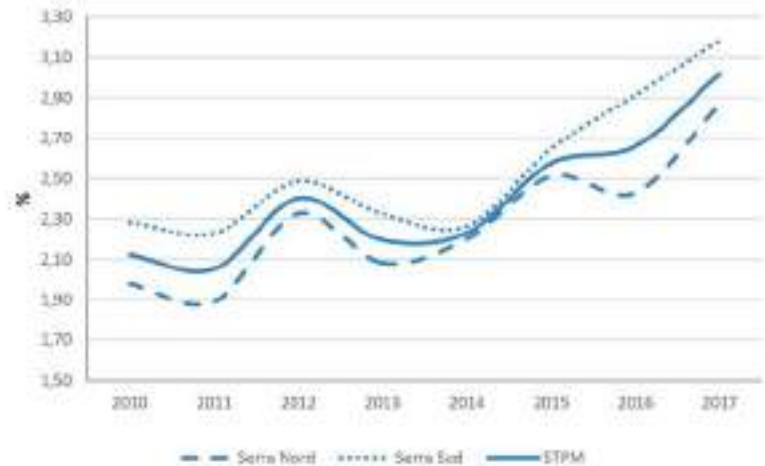
$$= \frac{\text{Nombre d'immigrants}}{\text{Població de dret}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Percentatge

Àmbit territorial: Àmbit ST,
municipis N-S, municipal

Font: IBESTAT

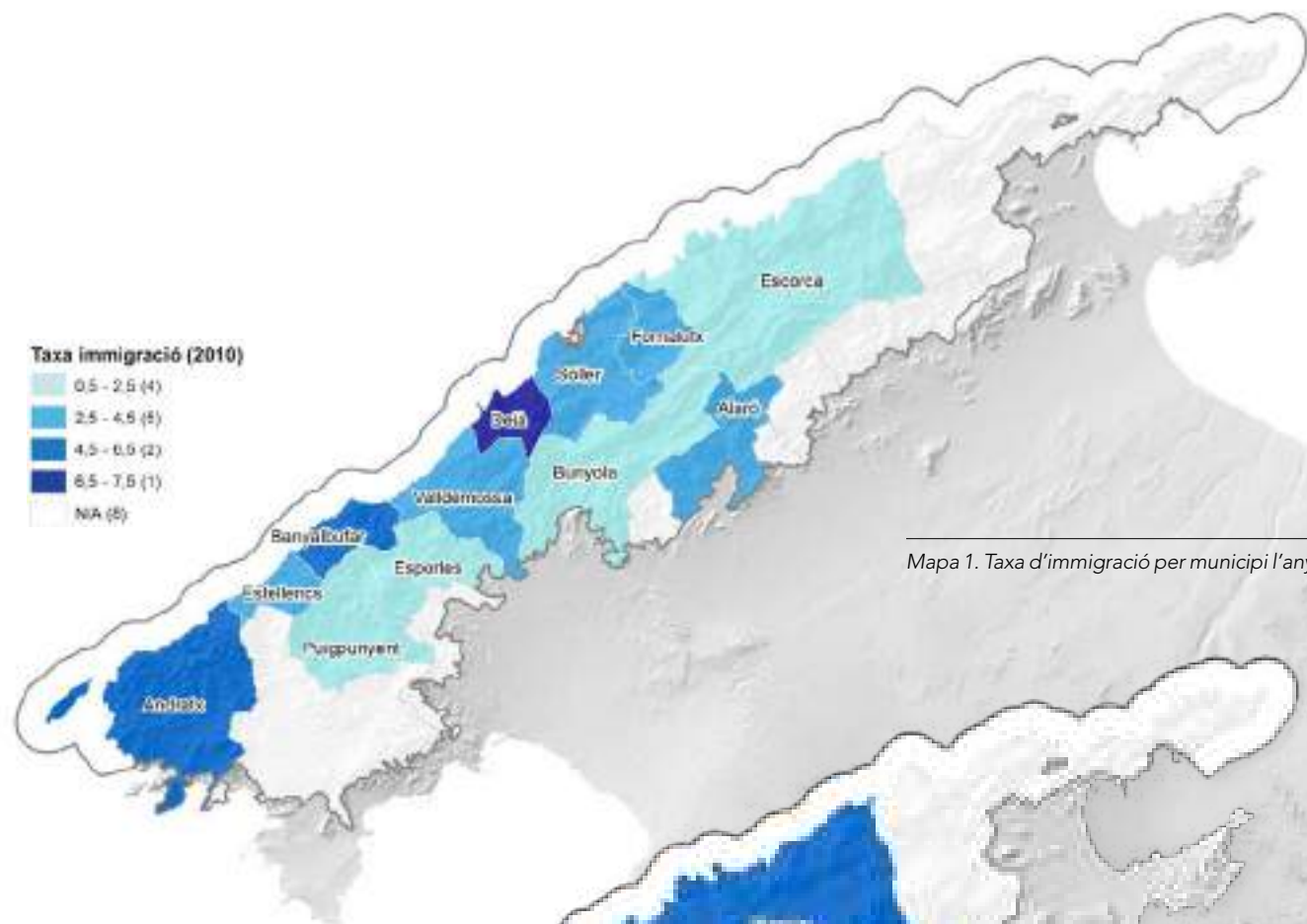
Observacions:

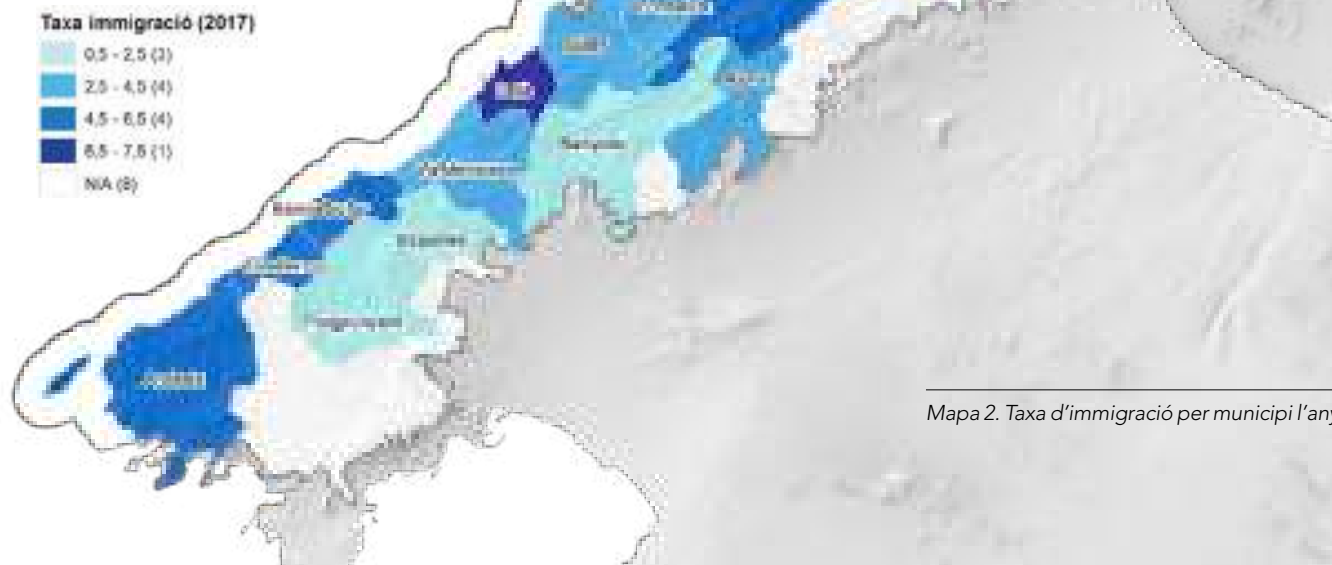
Gràfic 1. Evolució de la taxa d'immigració

La taxa d'immigració tendeix a augmentar de manera gradual, i en set anys ha crescut un punt percentual fins a situar-se entorn del 3%.

Mapa 1. Taxa d'immigració per municipi l'any 2010

Mapa 2. Taxa d'immigració per municipi l'any 2017

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2010-2017
Alaró	1,89	2,06	1,96	2,20	2,01	2,24	3,03	3,19	1,30
Andratx	2,87	2,69	3,07	2,99	2,98	3,71	3,79	3,98	1,11
Banyalbufar	3,37	0,17	3,21	2,23	2,17	1,64	3,07	3,64	0,26
Bunyola	1,52	1,49	1,82	1,34	1,31	1,22	1,39	1,87	0,35
Deià	6,60	5,59	5,49	4,23	3,26	6,17	6,39	7,06	0,47
Escorca	1,45	1,41	3,37	1,59	2,49	2,54	5,22	4,61	3,16
Esporles	1,37	1,47	1,63	1,68	1,34	1,71	1,81	2,14	0,78
Estellencs	2,65	1,99	0,79	1,08	4,36	1,49	0,00	3,93	1,29
Fornalutx	2,13	1,58	1,45	1,88	1,42	0,14	1,75	2,56	0,43
Puigpunyent	1,55	0,81	2,81	2,04	2,58	1,93	2,13	1,85	0,30
Sóller	1,95	2,00	2,27	2,04	2,41	2,82	2,44	2,96	1,02
Valldemossa	1,82	2,49	3,01	2,89	1,98	2,89	3,05	3,23	1,41
Serra Nord	1,98	1,89	2,33	2,08	2,20	2,51	2,43	2,87	0,89
Serra Sud	2,28	2,23	2,49	2,32	2,26	2,65	2,91	3,18	0,90
STPM	2,12	2,05	2,40	2,20	2,23	2,58	2,66	3,02	0,90

Taula 1. Evolució de la taxa d'immigració per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Anàlisi

La taxa d'immigració ha estat sempre en valors positius des de 2010, i a més la tendència a la STPM no ha deixat de créixer; la darrera taxa se situa al 3% l'any 2017. Aquest nombre és superior en 0,90 punts percentuals a la dada de 2010.

En l'àmbit municipal, podem destacar el municipi de Deià, on la població immigrant representa el 7,06% (2017). En canvi, a Bunyola i Puigpunyent la taxa el 2017 no supera el 2%. Escorca, en part pel seu petit pes demogràfic, és el que presenta el creixement relatiu més important de la sèrie, ja que el 2010 un 1,45% de la població era immigrant, mentre

que l'any 2017 va augmentar fins al 4,61%. Cal destacar que en cap municipi la taxa d'immigració ha estat negativa cap any. Igualment cal fer notar que cap municipi ha tengut un decreixement relatiu de la taxa, és a dir, tots els municipis han augmentat la seva taxa des de 2010.

Si analitzam els municipis segons la seva situació geogràfica, s'observa que els municipis del nord l'any 2017 tenen una immigració inferior als del sud (2,87% vs. 3,18%), encara que en punts percentuals han crescut de forma similar (0,89 vs. 0,90).

Població estrangera (PS6)

Definició: Percentatge anual de població d'origen estranger sobre la població total de dret

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

Taxa d'estrangers

$$\frac{\text{Població d'origen estranger}}{\text{Població total de dret}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Percentatge

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: IBESTAT

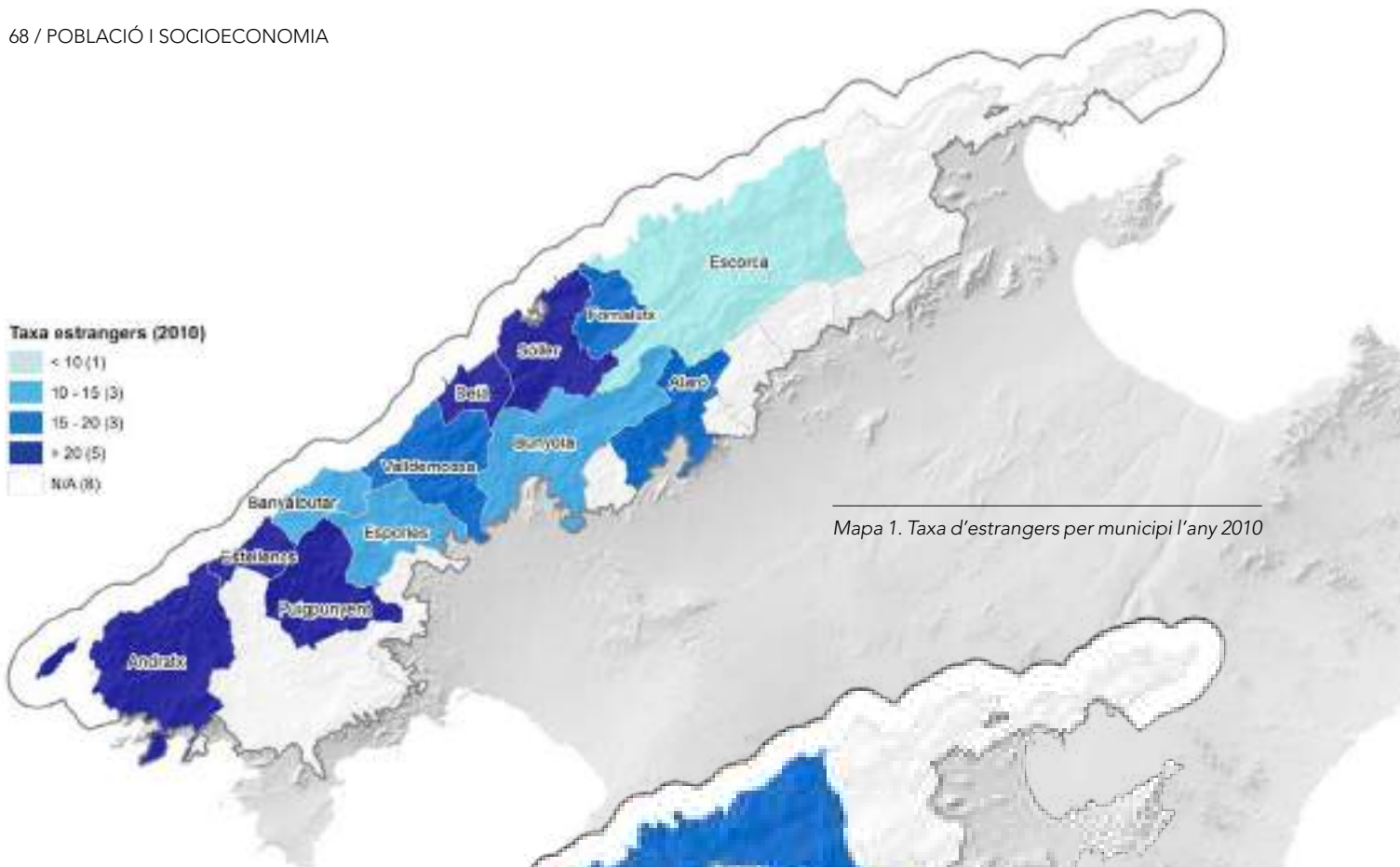
Observacions:

Gràfic 1. Evolució de la taxa d'estrangers

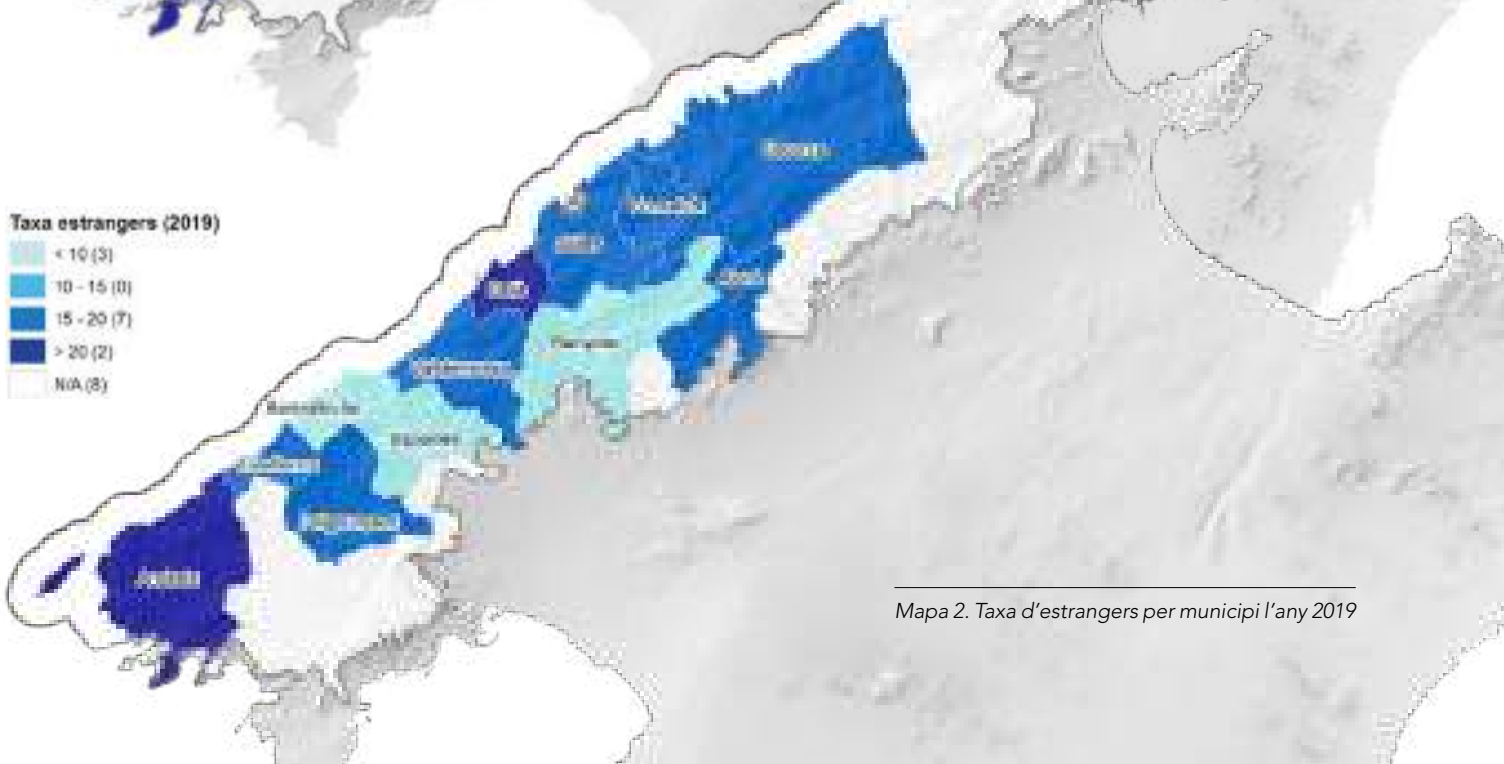
La taxa d'estrangers a la STPM ha tingut una clara tendència negativa en el període 2010-2019, seguint la mateixa tendència que al conjunt de l'illa de Mallorca.

Taxa estrangers (2010)

Mapa 1. Taxa d'estrangers per municipi l'any 2010

Taxa estrangers (2019)

Mapa 2. Taxa d'estrangers per municipi l'any 2019

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010-2019
Alaró	19,94	20,12	20,32	14,99	14,69	14,77	14,96	15,79	17,36	18,86	-1,08
Andratx	34,73	35,05	35,90	26,10	25,55	27,11	24,42	23,53	23,69	24,11	-10,61
Banyalbufar	11,80	11,99	11,25	11,32	8,86	8,76	5,94	5,45	8,55	8,93	-2,87
Bunyola	10,19	10,01	9,74	9,71	9,16	8,83	8,07	7,88	7,82	7,67	-2,52
Deià	42,43	40,43	41,23	42,33	41,41	37,03	32,09	32,81	31,61	29,98	-12,45
Escorca	9,42	9,15	10,11	12,70	10,37	8,90	9,13	12,90	14,69	15,09	5,67
Esporles	12,22	12,11	11,33	11,16	9,60	9,53	9,56	9,23	9,64	9,64	-2,58
Estellencs	25,66	24,63	24,47	24,93	20,35	19,05	19,20	15,74	17,92	18,10	-7,57
Fornalutx	19,06	19,48	19,08	18,50	18,75	18,21	17,76	15,69	16,67	18,18	-0,88
Puipunyent	23,48	23,81	20,73	21,34	20,39	19,13	17,02	15,87	15,91	16,20	-7,28
Sóller	20,42	20,17	19,85	19,90	17,03	15,20	15,39	15,43	15,63	16,56	-3,86
Valldemossa	16,20	17,14	17,66	16,50	15,95	15,06	16,33	14,97	14,96	16,00	-0,20
Serra Nord	19,14	19,00	18,49	18,48	16,35	14,95	14,73	14,45	14,71	15,31	-3,82
Serra Sud	24,78	24,99	25,45	18,73	18,24	18,97	17,45	17,19	17,60	18,14	-6,64
STPM	21,82	21,86	21,85	18,60	17,24	16,88	16,02	15,76	16,09	16,69	-5,13

Taula 1. Evolució de la taxa d'estrangers per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Anàlisi

En el conjunt de la STPM el percentatge de població d'origen estranger sobre la població total ha tingut una tendència negativa en el període 2010-2019, molt semblant a la tendència seguida pel conjunt de l'illa de Mallorca.

En l'àmbit municipal, els municipis de Deià i Andratx són els que tenen una major taxa d'estrangers (el 30% i el 24%,

respectivament, l'any 2019), mentre que Bunyola, Banyalbufar i Esporles presenten taxes inferiors al 10% en el mateix any.

Per altra banda, són també els municipis de Deià i Andratx els que més han reduït la seva taxa d'estrangers en el període 2010-2019, mentre que el municipi d'Escorca és l'únic que presenta una diferència percentual positiva en aquest període.

Estacionalitat turística (PS7)

Definició: Índex de l'ocupació hotelera mensual referida a l'ocupació mitjana anual registrada als establiments turístics del municipi

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$$\text{Índex de Gini d'estacionalitat} = 1 - \frac{1}{K} \frac{2}{n^2 y} \sum_{i=1}^n y_i (n+1-i)$$

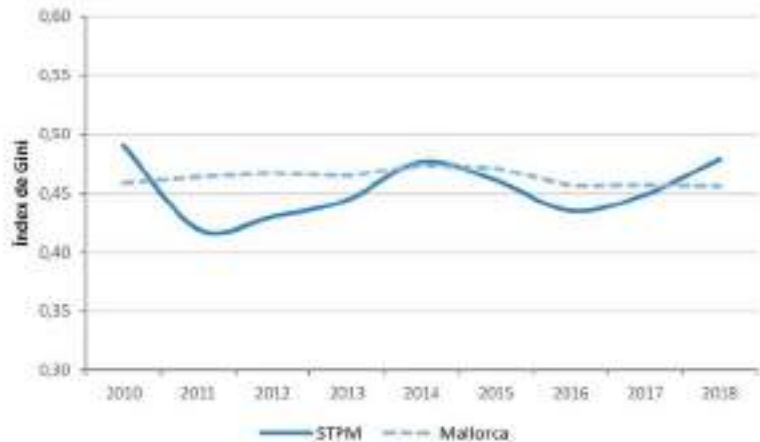
on: n és el nombre d'interval; y és la mitjana dels intervals; y_i és el valor de cada interval; i és el nombre de cada interval.

Unitat de mesura: De 0 a 1, on 0 significa poca estacionalitat i 1 molta estacionalitat.

Àmbit territorial: Àmbit ST

Font: IBESTAT

Observacions: Informació procedent de l'Enquesta d'Ocupació Hotelera dins l'àmbit de la STPM (selecció per codis postals). No s'han proporcionat les dades d'ocupació en apartaments turístics. Les dades dels mesos d'hivern són una aproximació estreta del total anual menys les xifres dels mesos coneguts. Les dades de Mallorca provenen de la mateixa Enquesta d'Ocupació Hotelera, però per a tota l'illa.

Gràfic 1. Evolució de l'índex de Gini d'estacionalitat turística, àmbit STPM i Mallorca

Mesos	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gener	519	4346	4734	4409	2861	3243	4264	3517	3064
Febrer	519	4346	4734	4409	2861	3243	4264	3517	3064
Març	7478	4346	4734	4409	2861	3243	4264	3517	3064
Abril	29231	40618	34545	44576	44140	43948	49786	35295	21457
Maig	48718	67696	57575	63085	61604	63583	69422	74467	65259
Juny	53362	67787	67799	55968	74133	73100	76351	77044	66621
Juliol	73930	74521	72740	82613	82734	84253	86155	88796	85999
Agost	80616	66864	78024	84157	89478	93885	91261	83762	85854
Setembre	74810	67130	76062	84713	85604	80521	73551	81510	79251
Octubre	48627	45300	49440	50934	36853	51847	58856	64282	55003
Novembre	519	4346	4734	4409	2861	3243	4264	3517	3064
Desembre	519	4346	4734	4409	2861	3243	4264	3517	3064
STPM	418846	451646	459857	488093	488852	507350	526700	522743	474765
Índex GINI	0,49	0,42	0,43	0,44	0,48	0,46	0,44	0,45	0,48

Taula 1. Ocupació hotelera per mesos i anys als establiments de l'àmbit de la STPM i càlcul de l'índex de GINI

Anàlisi

Per al càlcul d'aquest indicador sobre l'estacionalitat turística s'han utilitzat les dades procedents de l'Enquesta d'Ocupació Hotelera i en concret ens han facilitat les dades per any i mes d'una agrupació específica de codis postals de la serra de Tramuntana. Per al cas dels mesos d'hivern la dada era imprecisa o de baixa qualitat i per tant no se'ns ha facilitat. En aquests casos s'ha procedit a extrapolar la dada.

Els resultats mostren una distribució desigual del turisme al llarg de l'any, amb una marcada temporada alta que va de maig a octubre i una temporada baixa de novembre a abril. Els valors de l'índex de Gini d'estacionalitat en el període d'estudi oscil·len entre 0,42 i 0,49. Els anys amb una menor estacionalitat van ser 2011 i 2012, en què coincideixen les xifres de pernотacions més baixes en temporada alta

del període amb xifres més altes en temporada baixa. Per contra, els valors d'estacionalitat més alta són les de 2010, en què destaca el baix nombre de pernотacions durant els mesos de temporada baixa. Els anys 2014 i 2018 l'índex arriba a 0,48, tot i l'aparent disminució de volum als mesos d'estiu.

L'evolució de l'estacionalitat turística es manté sempre en nivells mitjans, amb variacions poc significatives, però més destacades que en el conjunt de l'illa de Mallorca, on els valors de l'índex de Gini es mantenen entre 0,45 i 0,47 tot el període. Aquestes majors variacions a les dades de la serra de Tramuntana poden ser per una major sensibilitat als canvis per les menors xifres de pernотacions i/o a la mida de la mostra de l'enquesta.

Pressió turística (PS8)

Definició: És la relació entre les places turístiques reglades del municipi i el nombre de residents existents (població de dret).

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$$\text{Índex de Pressió Turística} = \frac{\text{Nombre places turístiques}}{\text{Població de dret}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Percentatge

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

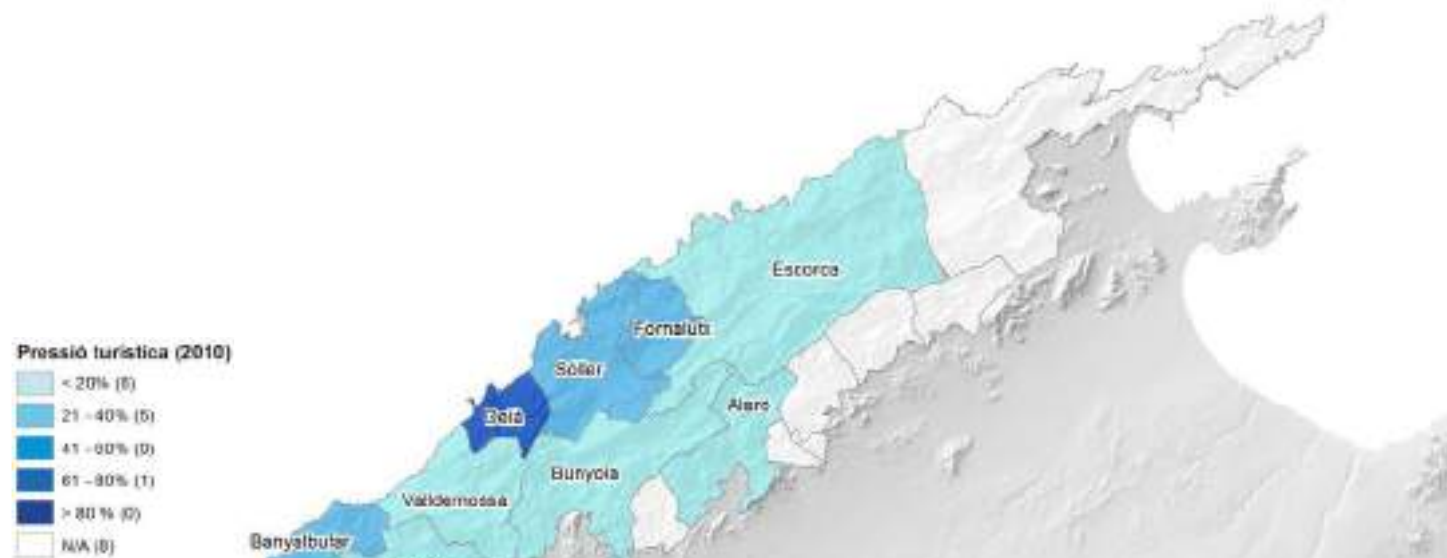
Font: Catàleg dades obertes GOIB, IBESTAT

Observacions:

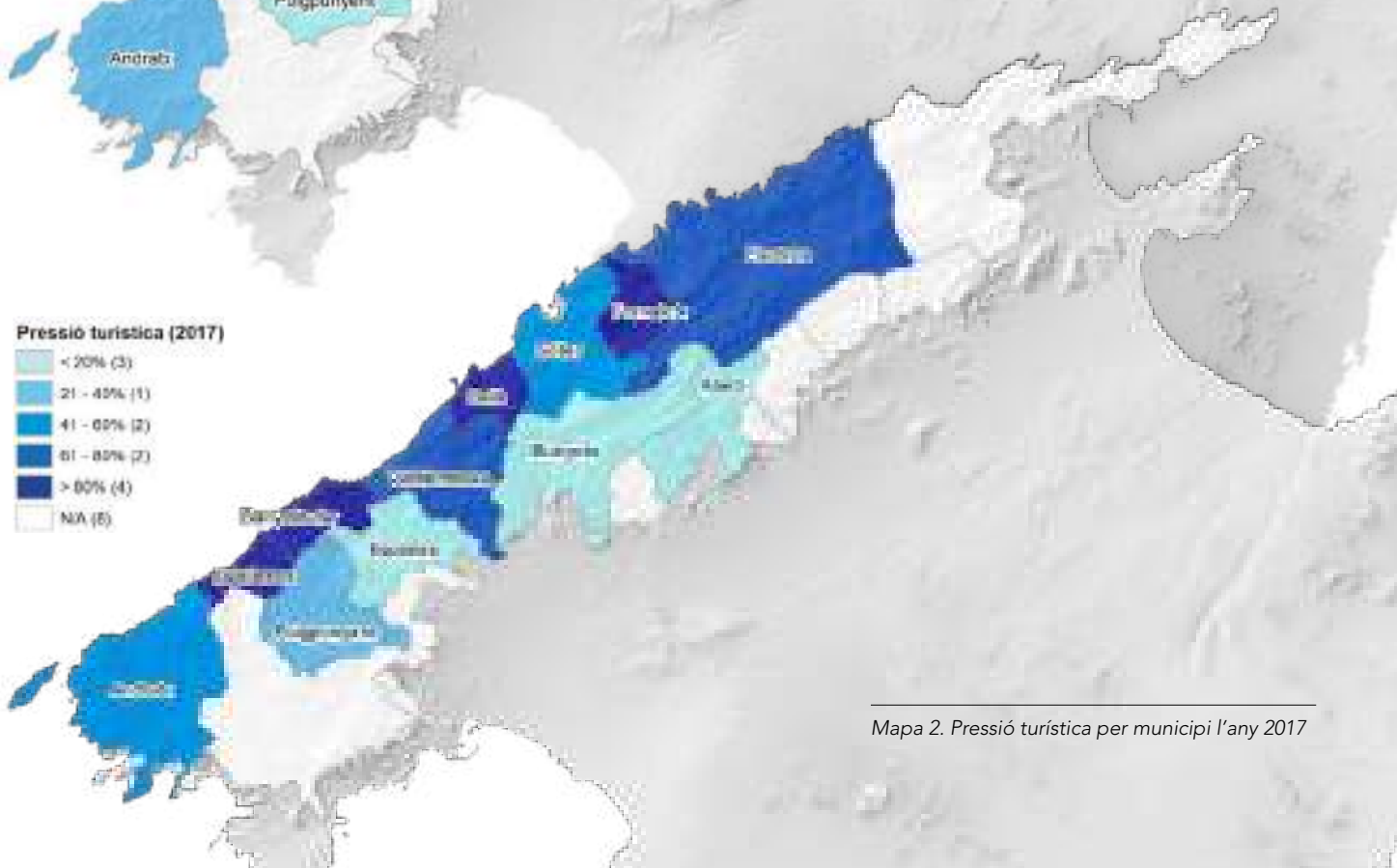

Gràfic 1. Evolució de la pressió turística

Durant els darrers anys hi ha hagut un augment significatiu del pes de les places turístiques respecte de la població de dret, en especial als municipis petits.

Mapa 1. Pressió turística per municipi l'any 2010

Mapa 2. Pressió turística per municipi l'any 2017

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2010-2017
Alaró	3,74	3,94	4,03	4,26	4,53	6,96	14,41	17,33	13,59
Andratx	32,97	31,97	31,64	36,33	36,45	37,98	43,72	52,35	19,39
Banyalbufar	38,95	39,02	44,82	43,05	45,39	51,46	84,87	124,04	85,09
Bunyola	3,47	3,43	3,41	3,75	4,31	5,59	8,68	14,09	10,62
Deià	62,48	65,29	69,61	75,53	77,47	109,96	145,95	176,77	114,28
Escorca	0,00	0,00	0,00	2,38	10,79	22,46	36,96	63,13	63,13
Esporles	3,90	3,85	4,15	4,61	5,12	7,50	10,06	15,05	11,16
Estellencs	36,77	34,58	37,63	48,78	62,21	67,26	90,71	105,57	68,80
Fornalutx	26,32	26,50	29,91	32,95	38,49	53,34	72,78	98,64	72,33
Puipunyent	7,69	7,56	9,01	8,46	10,66	15,01	20,04	28,09	20,40
Sóller	20,62	20,38	22,90	23,42	25,04	28,39	33,09	42,14	21,52
Valldemossa	15,32	14,75	16,87	19,39	20,89	29,48	42,99	62,26	46,94
Serra Nord	17,89	17,69	19,82	20,70	22,47	27,29	34,10	44,72	26,84
Serra Sud	18,35	17,97	17,88	19,37	19,67	21,47	26,70	33,07	14,72
STPM	18,11	17,82	18,88	20,08	21,15	24,51	30,58	39,16	21,05

Taula 1. Evolució de la pressió turística (% i punts percentuals) per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Anàlisi

En el conjunt de la Serra s'observa un elevat augment de la pressió de places turístiques en relació amb les places residencials. A tots els municipis es produeix un creixement de places superior a l'augment de residents, que en alguns casos minva. En el conjunt dels municipis de la Serra, el 2010, representava un valor entorn del 18%. Aquesta xifra va anar augmentant any rere any fins a assolir valors de gairebé el 40%. Aquest creixement s'ha accentuat des de 2014 de manera molt significativa, sobretot a causa de la

generalització i la regularització dels establiments turístics en habitatge (ETH), que s'han multiplicat per 13 en el període 2010-2017.

En l'àmbit municipal, l'any 2017 s'observa que en alguns municipis els valors són notablement alts —hi ha més places turístiques que població de dret—: Banyalbufar, Deià, Estellencs i Fornalutx. Mentre que Alaró, Bunyola i Esporles són els municipis amb els valors més baixos (inferiors al

20%). També cal tenir en compte el creixement durant el període d'estudi (2010-2017), ja que els increments més significatius corresponen a Deià, seguit per Banyalbufar, Estellencs, Fornalutx i Escorca, tots ells municipis amb poca població i que es veuen més afectats per l'augment de places turístiques.

Si s'analitzen els municipis segons la seva situació geogràfica, s'observa que els municipis del sud tenen una pressió

turística inferior als del nord l'any 2017 (33% vs. 44%). A més, la tendència d'increment de la pressió és més acusada als municipis septentrionals que als meridionals (26 punts percentuals enfront de 15).

Cal comentar que s'han exclòs de l'indicador els municipis de Pollença i Calvià, ja que tenen un elevat nombre de places turístiques que per la seva tipologia no estan lligats a la serra de Tramuntana.

Capacitat d'allotjament (PS9)

Definició: És el nombre de persones que pot allotjar el municipi en funció del nombre de llits residencials del municipi. S'han de calcular les capacitats d'acollida per habitatges residencials.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

Capacitat d'allotjament residencial = Núm. habitatges * Mitjana habitant per habitatge*

Núm. habitatges = Núm. béns cadastrals d'ús residencial

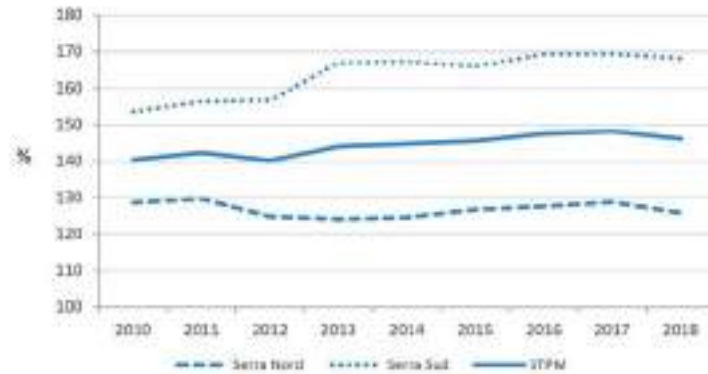
$$\text{Índex d'ocupació residencial} = \frac{\text{Capacitat d'allotjament residencial}}{\text{Població de referència}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Habitants

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: IBESTAT

Observacions: *Per calcular el nombre mitjà d'habitants per habitatge se segueix el reglament general de la Llei 2/2014, de 25 de març, d'ordenació i ús del sòl, per a l'illa de Mallorca, que el quantifica en 2,5 habitants per habitatge.

Gràfic 1. Evolució de l'índex d'ocupació residencial

A la STPM la capacitat d'allotjament està entorn al 146% i ha augmentat de 2010 a 2018, però el comportament dels municipis del nord de la Serra ha estat lleugerament negatiu.

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010 - 2018
Alaró	117	126	129	138	139	138	140	138	135	● 18,13
Andratx	187	187	185	210	210	205	211	211	211	● 24,45
Banyalbufar	253	253	266	255	271	274	288	310	311	● 58,11
Bunyola	123	123	126	119	120	124	125	126	125	● 2,17
Deià	238	245	249	247	244	264	294	296	304	● 65,27
Escorca	133	129	138	149	156	171	178	189	195	● 62,35
Esporles	109	110	112	111	114	114	115	116	114	● 5,16
Estellencs	229	215	228	236	258	271	282	299	289	● 60,47
Fornalutx	203	205	218	221	122	123	126	130	128	● -74,74
Puigpunyent	92	91	101	95	96	97	98	100	101	● 8,68
Sóller	120	122	108	108	111	113	113	113	113	● -7,24
Valldemossa	148	151	159	158	159	161	162	168	137	● -11,13
Serra Nord	129	130	125	124	125	127	128	129	126	-2,76
Serra Sud	154	156	157	167	167	166	169	169	168	14,67
STPM	140	142	140	144	145	146	147	148	146	5,66

Taula 1. Evolució de l'índex d'ocupació residencial per municipis, municipis N-S i àmbit STPM

Anàlisi

Es pot observar que en el conjunt de la Serra hi ha un augment de 5,66 punts percentuals de la capacitat d'allotjament, que se situa l'any 2018 en 146%, de manera que el parc d'habitatges residencials ha crescut més que la població resident.

En l'àmbit municipal, el comportament és desigual. Mentre que la majoria de municipis l'any 2018 tenen valors superiors al 2010, Valldemossa, Sóller i sobretot Fornalutx han tengut evolucions negatives. En nivells absoluts, el municipi de

Puigpunyent té l'índex més baix per l'any 2018 (101%), cosa que significa que a nivell teòric no té capacitat de créixer poblacionalment amb el parc actual d'habitatges.

Els municipis on més ha crescut la capacitat d'allotjament són Estellencs, Escorca, Deià i Banyalbufar. Aquests dos darrers precisament són els que tenen un valor d'índex superior al 300%, de manera que, a nivell teòric, podrien allotjar el triple de la població actual.

Indicadors de medi ambient

La Serra de Tramuntana és, probablement, un dels espais naturals protegits més valorats de l'illa de Mallorca. És un entorn natural fonamental pels seus serveis ecosistèmics; entre d'altres, el d'aprovisionament de matèries primerenques per a activitats socioeconòmiques. Però la Serra també compta amb altres serveis, ja que és un lloc de trobada per a l'oci i l'esbarjo, que han fet d'aquest espai un paratge d'elevat valor estètic i paisatgístic.

Els éssers humans, abans de res, som éssers naturals; estem en la natura i depenem d'aquesta per a sobreviure. Som éssers ecodpendents. Necessitem conèixer i reconèixer la capacitat de càrrega que pot suportar aquesta figura de protecció de la natura, per a conservar-la, en un exercici de solidaritat intergeneracional, però

també, intrageneracional. Es tracta de mantenir l'equilibri al qual s'insta des d'organismes internacionals per a promoure la sostenibilitat ambiental.

Per a això, es precisen variables de mesura mitjançant les quals diagnosticar el grau d'abast d'aquest equilibri. Aquestes fites permetran determinar si l'impacte sobre el sistema ecològic de la Serra de Tramuntana, supera la seva pròpia capacitat de càrrega. Amb aquesta finalitat, a continuació, es presenten un conjunt d'indicadors que fan referència, (i) al valor ecosistèmic de la Serra en si mateixa; (ii) als recursos que l'ésser humà utilitza d'aquest paratge, com a béns de consum o com a béns culturals; i, finalment, (iii) als impactes derivats dels assentaments humans en aquest espai natural.

Olaya Álvarez García
Doctora en Educació Ambiental

Consum urbà d'aigua (MA1)

Definició: Mesura les extraccions d'aigua per a usos urbans. Inclou els usos domèstics, turístics i industrials, i no hi queden compresos els consums dels habitatges aïllats o d'indústries que es proveeixen en un pou propi, ni el consum agrícola.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Consum urbà d'aigua

Consum urbà d'aigua
Consum per ha
= (Populació total (hab))

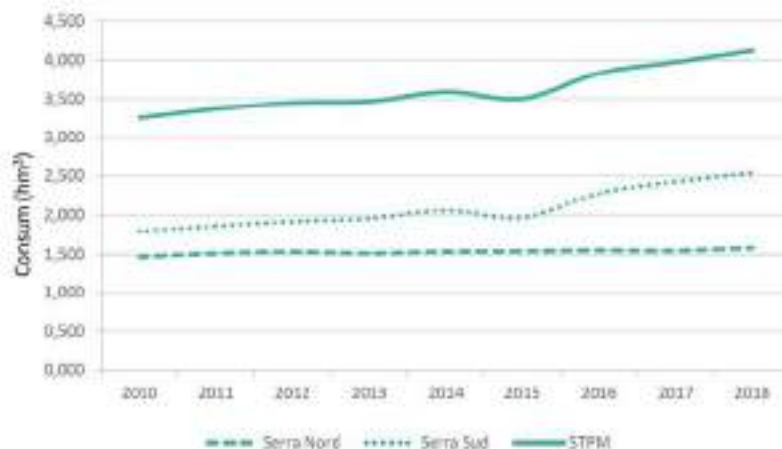
% Perdes d'aigua

Unitat de mesura: hm³, m³/hab.

Àmbit territorial: Àmbit ST,
municipis N-S, municipal

Font: Direcció General de Recursos
Hídrics i ajuntaments

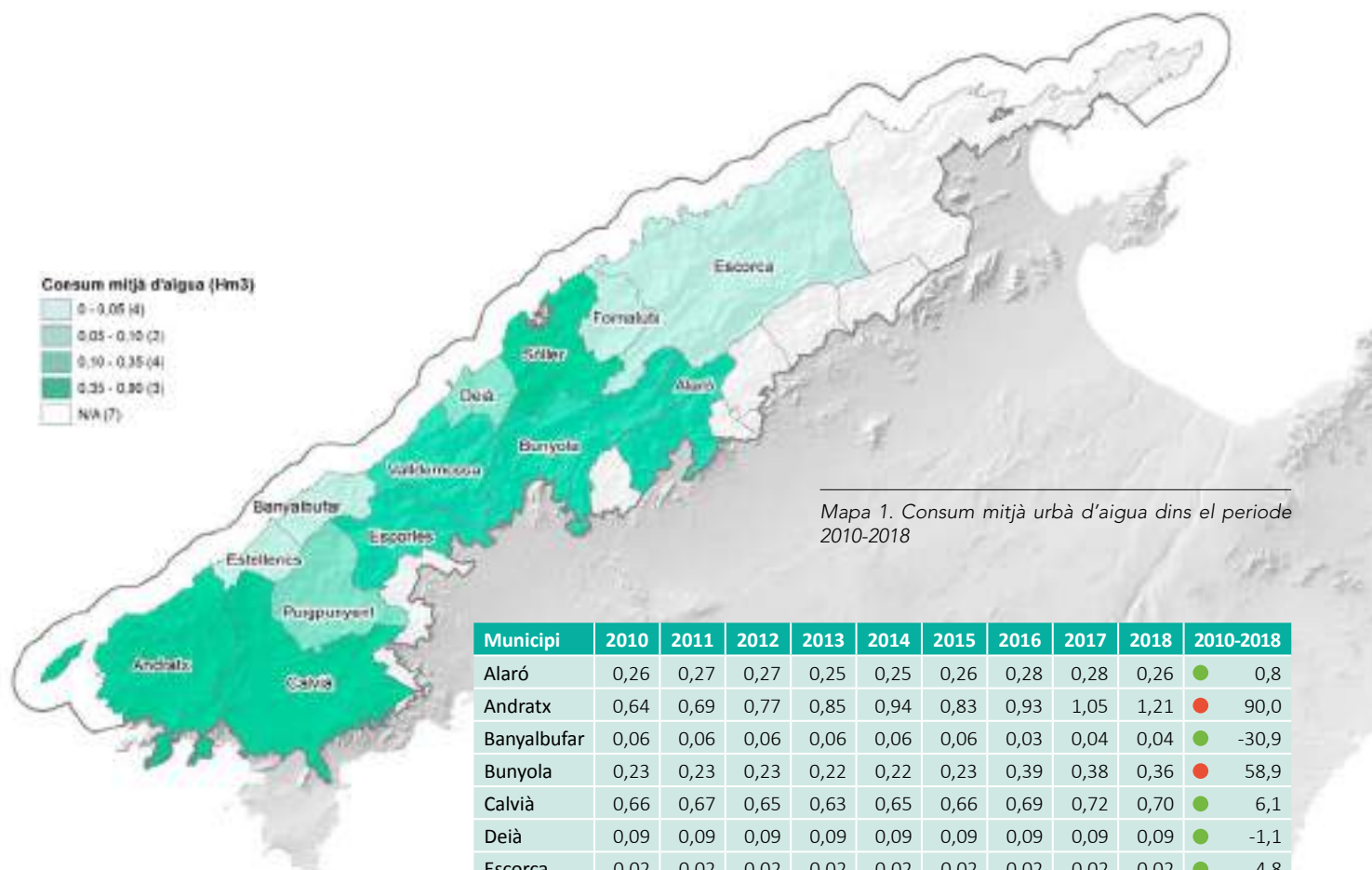
Observacions:

Gràfic1. Evolució del consum urbà d'aigua

En l'àmbit de la STPM el consum d'aigua ha augmentat un 26,5% entre 2010 i 2018.

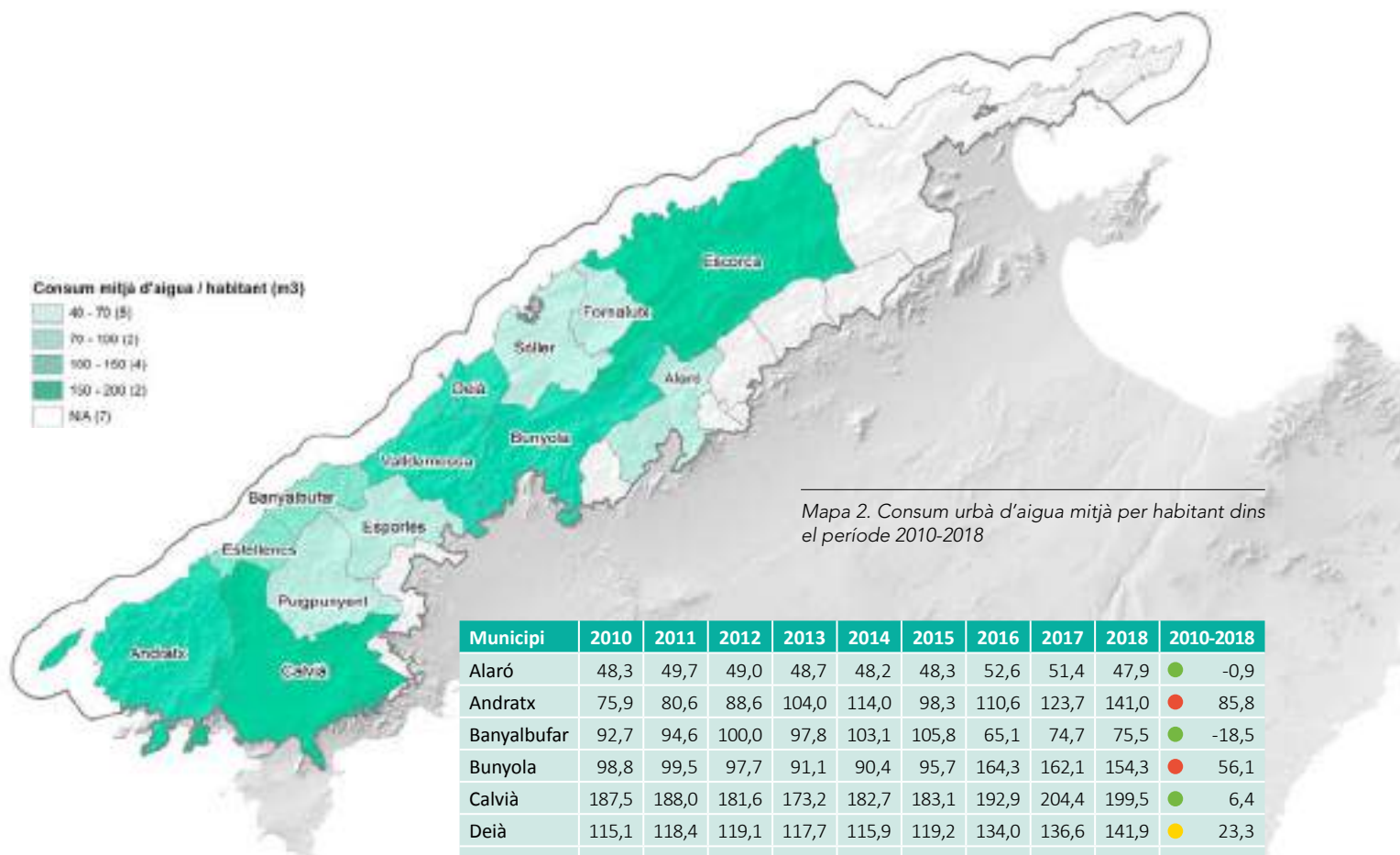

Mapa 1. Consum mitjà urbà d'aigua dins el període 2010-2018

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010-2018
Alaró	0,26	0,27	0,27	0,25	0,25	0,26	0,28	0,28	0,26	● 0,8
Andratx	0,64	0,69	0,77	0,85	0,94	0,83	0,93	1,05	1,21	● 90,0
Banyalbufar	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,03	0,04	0,04	● -30,9
Bunyola	0,23	0,23	0,23	0,22	0,22	0,23	0,39	0,38	0,36	● 58,9
Calvià	0,66	0,67	0,65	0,63	0,65	0,66	0,69	0,72	0,70	● 6,1
Deià	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	● -1,1
Escorca	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	● 4,8
Esporles	0,31	0,32	0,32	0,32	0,33	0,33	0,37	0,37	0,40	● 26,4
Estellencs	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,02	0,02	0,02	● -31,4
Fornalutx	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	● -14,3
Puipunyent	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	● 5,1
Sóller	0,62	0,65	0,67	0,64	0,66	0,66	0,69	0,69	0,68	● 10,9
Valldemossa	0,22	0,22	0,22	0,22	0,23	0,23	0,20	0,20	0,21	● -2,8
Serra Nord	1,47	1,51	1,53	1,51	1,53	1,54	1,55	1,55	1,58	● 7,8
Serra Sud	1,79	1,86	1,92	1,95	2,06	1,97	2,28	2,43	2,54	● 41,9
STPM	3,26	3,37	3,45	3,47	3,59	3,51	3,83	3,97	4,12	● 26,5

Taula 1. Evolució del consum urbà d'aigua (hm³) i taxa de creixement en el període 2010-2018, per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Mapa 2. Consum urbà d'aigua mitjà per habitant dins el període 2010-2018

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010-2018
Alaró	48,3	49,7	49,0	48,7	48,2	48,3	52,6	51,4	47,9	● -0,9
Andratx	75,9	80,6	88,6	104,0	114,0	98,3	110,6	123,7	141,0	● 85,8
Banyalbufar	92,7	94,6	100,0	97,8	103,1	105,8	65,1	74,7	75,5	● -18,5
Bunyola	98,8	99,5	97,7	91,1	90,4	95,7	164,3	162,1	154,3	● 56,1
Calvià	187,5	188,0	181,6	173,2	182,7	183,1	192,9	204,4	199,5	● 6,4
Deià	115,1	118,4	119,1	117,7	115,9	119,2	134,0	136,6	141,9	● 23,3
Escorca	170,7	165,4	179,5	185,8	207,9	222,2	212,1	212,1	241,8	● 41,6
Esporles	64,1	64,0	65,3	64,9	66,2	67,0	75,4	74,5	79,1	● 23,4
Estellencs	92,6	89,6	94,7	97,6	107,6	110,1	65,0	78,7	75,5	● -18,5
Fornalutx	59,7	60,2	59,2	59,2	58,2	59,7	53,9	58,8	53,1	● -11,1
Puigpunyent	40,8	40,6	42,9	40,8	40,7	41,1	40,6	41,1	42,2	● 3,5
Sóller	55,1	58,1	59,2	56,9	59,3	60,2	62,9	61,4	60,2	● 9,2
Valldemossa	106,5	109,1	109,0	109,2	111,1	113,2	101,3	104,1	108,5	● 1,8
Serra Nord	64,9	66,5	67,9	66,4	68,2	69,3	69,6	69,5	70,3	● 8,4
Serra Sud	91,1	93,7	95,4	100,6	106,0	100,0	116,4	123,0	127,3	● 39,7
STPM	77,1	79,2	80,9	82,1	85,7	83,7	91,5	94,6	97,1	● 26,0

Taula 2. Evolució del consum urbà d'aigua per habitant (m3/hab.) i taxa de creixement 2010-2018, per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Anàlisi

Per al càlcul d'aquest indicador únicament s'ha tingut en compte el consum urbà d'aigua dels nuclis situats dins l'àmbit de la STPM. Com que les dades de consum d'aigua són de caràcter municipal, s'ha fet una ponderació de les dades en funció de la població dels nuclis del municipi. Els municipis que no tenen cap nucli urbà dins l'àmbit de la STPM no s'han considerat.

El consum d'aigua ha experimentat un creixement del 26,5% en el període 2010-2018. Aquest creixement es concentra principalment als municipis del sud, amb un 41,9%, mentre que al nord l'evolució és menys significativa, amb un 7,7%.

Per municipis, destaca Andratx, amb un creixement del

consum d'aigua del 90%, seguit de Bunyola, amb un creixement de gairebé el 59%. Per contra, Banyalbufar i Estellencs han experimentat un descens del consum del 31% i Fornalutx d'un 14%.

El consum mitjà anual en el període d'anàlisi és de 3,6 hm³, dels quals 2 hm³ corresponen a la zona sud de la Serra i la resta a la del nord. Els valors de consum municipal més alts es troben a Andratx, Calvià i Sóller, mentre que Escorca, Fornalutx, Estellencs i Banyalbufar tenen les xifres més baixes.

Si es té en compte la població, s'obté el consum urbà per habitant, que en tota la STPM per al període 2010-2018 és

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	MITJANA
Alaró	38,88	35,87	31,47	35,04	33,51	34,28	30,67	39,78	53,94	37,05
Andratx	40,47	40,50	40,46	40,50	40,45	40,44	40,00	27,31	27,00	37,46
Banyalbufar	28,57	28,21	29,11	28,75	28,75	28,40	46,03	41,27	44,12	33,69
Bunyola	13,11	17,55	15,68	19,17	17,53	17,48	20,35	19,88	19,25	17,78
Calvià	21,68	13,91	19,54	16,69	16,37	18,03	18,50	16,71	14,39	17,31
Deià	29,92	29,92	29,92	29,92	29,92	29,17	28,93	29,27	29,03	29,56
Escorca	8,70	8,70	8,70	12,50	12,50	8,33	30,00	32,26	29,03	16,75
Esporles	49,11	49,12	48,97	48,98	49,07	49,07	33,57	27,98	30,59	42,94
Estellencs	20,45	18,18	20,00	20,00	17,78	19,57	43,24	38,46	40,00	26,41
Fornalutx	30,00	31,15	29,31	30,51	30,51	30,00	46,38	40,00	40,00	34,21
Puigpunyent	39,69	39,85	39,55	39,26	39,71	39,86	39,26	39,71	39,42	39,59
Sóller	30,53	21,19	17,68	14,01	15,10	14,20	18,05	19,49	17,40	18,63
Valldemossa	41,82	41,91	41,84	41,78	41,86	41,79	27,76	23,11	22,14	36,00
Serra Nord	37,23	34,06	32,93	32,21	32,46	32,20	27,67	25,77	25,72	31,14
Serra Sud	31,34	29,44	30,64	31,37	31,33	31,11	30,40	25,16	27,44	29,80
STPM	34,12	31,59	31,68	31,74	31,82	31,59	29,32	25,40	26,79	30,45

Taula 3. Pèrdues d'aigua (%) de la xarxa de subministrament en el període 2010-2018

de 85,8 m³/hab. de mitjana; aquest valor de mitjana és molt més elevat al sud de la Serra (106 m³/hab.) que al nord (68 m³/hab.). El creixement en el període d'anàlisi també ha estat més notable al sud i més constant al nord.

En l'anàlisi per municipis destaca el cas d'Escorca, que per la seva escassa població se situa al capdavant del consum per habitant. El cas contrari és Sóller, que figura entre els majors consumidors a nivell general, però resulta que té una de les xifres més baixes en consum per habitant.

Quant a l'evolució del consum per habitant, es troben algunes diferències destacables respecte de les dades de consum municipal. Deià i Escorca presenten creixements molt baixos o negatius en consum d'aigua, però si s'analiza el consum per habitant ambdós municipis experimenten augments molt importants. Els majors descensos en consum, Banyalbufar, Estellencs i Fornalutx, no ho són tant si es té en compte la pèrdua d'habitants soferta en el mateix període. La resta de dades segueixen el mateix patró que en l'anàlisi del consum total.

Analitzant les dades mitjanes de subministrament i consum d'aigua es pot concloure que un 30% de l'aigua es perd i no arriba al seu destí. Aquest fet és generalitzat i únicament Bunyola, Calvià, Escorca i Sóller no arriben al 20% de pèrdues. Si es compara el percentatge d'aigua perduda el 2010 i el 2018 s'observa una important tendència a la reducció a nivell general, encara que alguns municipis han empitjorat el seu estat, amb el consegüent increment de pèrdues d'aigua.

Consum d'energia elèctrica (MA2)

Definició: Dades del consum d'energia elèctrica del municipi per habitant (població total) al llarg de l'any

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

Consum elèctric

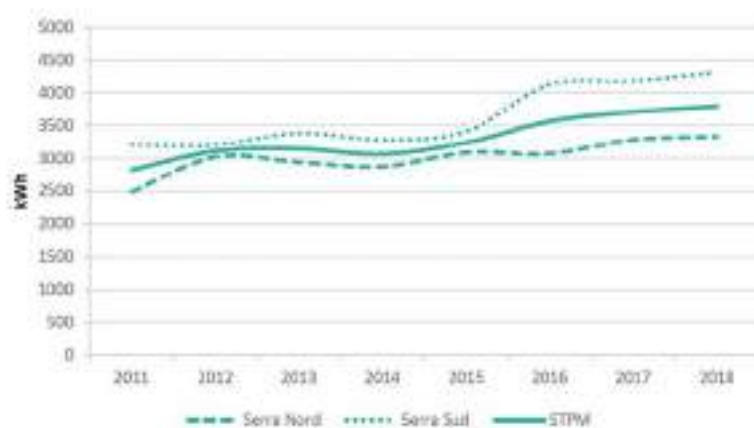
$$= \frac{\text{Energia elèctrica consumida} (\text{kWh})}{\text{Població total (hab.)}}$$

Unitat de mesura: kWh/hab./any

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Direcció General d'Energia, IBESTAT

Observacions:

Gràfic 1. Evolució del consum d'energia elèctrica per habitant

En l'àmbit de la STPM el consum elèctric s'ha incrementat un 34%. El municipis del nord de la Serra tenen un consum molt més baix que els municipis del sud.

Anàlisi

Per al càlcul d'aquest indicador únicament s'ha tingut en compte el consum elèctric dels nuclis urbans situats dins l'àmbit de la STPM. Com que les dades de consum elèctric són de caràcter municipal, s'ha fet una ponderació de les dades en funció de la població dels nuclis del municipi. Els municipis que no tenen cap nucli urbà dins l'àmbit de la STPM no s'han considerat. En el cas de Sóller i Fornalutx el subministrament elèctric està gestionat per una companyia

local, les dades de la qual es disposen a partir de 2011.

En el conjunt de la STPM hi ha un augment del 34,5% del consum elèctric per habitant, un creixement que presenta variacions en l'evolució al nord i al sud, però sempre amb tendència ascendent. Al sud es manté sempre valors superiors.

Per municipis, destaca Deià pel gran consum per habitant, amb 6.880 kWh, seguit d'Andratx, amb 6.469 kWh l'any

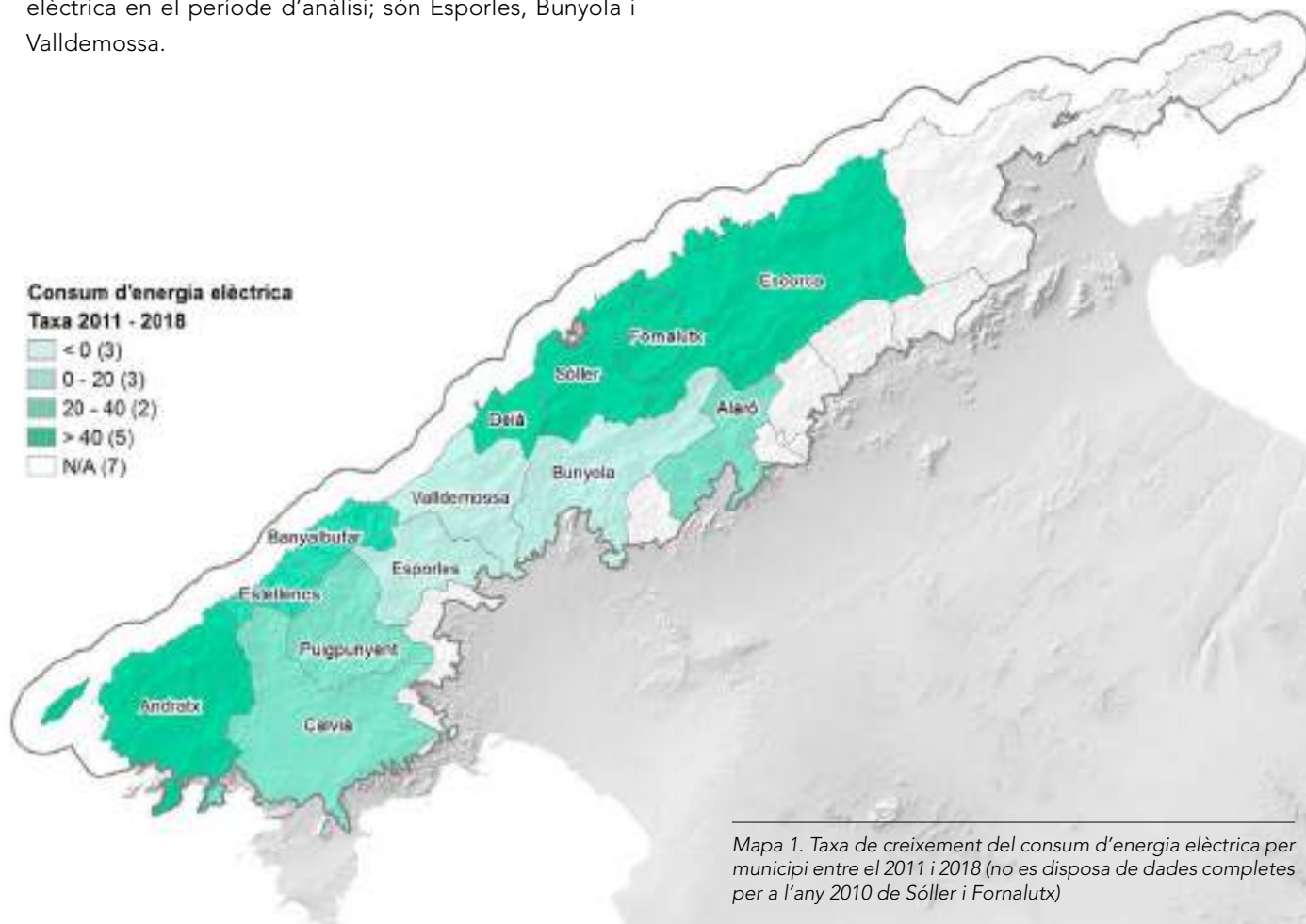
Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011 - 2018
Alaró	2373	2282	2229	2235	2109	2173	2214	2293	2337	2,4
Andratx	4273	4078	4069	4636	4510	4653	6299	6234	6469	58,6
Banyalbufar	2605	2535	2605	2365	2458	2580	2796	3189	3360	32,5
Bunyola	2616	2494	2423	2219	2101	2206	2192	2325	2378	-4,7
Calvià	3201	3011	3136	2983	2967	3111	3139	3398	3495	16,1
Deià	4848	4828	5278	4911	4784	5410	6065	6381	6880	42,5
Escorca	1831	1701	1874	1856	2109	2226	2332	2353	2600	52,8
Esporles	2474	2304	2319	2228	2097	2148	2136	2265	2245	-2,6
Estellencs	2309	2203	2290	2210	2359	2499	2614	2736	2825	28,2
Fornalutx		3276	4424	4253	4370	6044	4353	5362	5235	59,8
Puipunyent	2582	2475	2691	2501	2354	2463	2493	2635	2792	12,8
Sóller		2263	3187	3172	3128	3348	3406	3619	3650	61,3
Valldemossa	3391	3170	3133	3048	2916	3029	2924	3065	3162	-0,3
Serra Nord	1345	2489	3022	2943	2876	3088	3073	3285	3334	33,9
Serra Sud	3362	3209	3208	3383	3284	3412	4127	4186	4322	34,7
STPM	2282	2824	3110	3145	3065	3240	3566	3709	3798	34,5

Taula 1. Evolució del consum d'energia elèctrica (kWh) per habitant i taxa de creixement en el període 2011-2018, per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

2018. En canvi, Esporles i Alaró són els que consumeixen menys i no arriben als 2.500 kWh aquell mateix any.

Andratx, Escorca, Fornalutx i Sóller són els municipis on més ha crescut el consum per habitant, tots ells superen taxes del 50%. Únicament hi ha tres municipis de la Serra en els quals ha disminuït lleugerament el consum d'energia elèctrica en el període d'anàlisi; són Esporles, Bunyola i Valldemossa.

Producció de residus i recollida selectiva (MA3)

Definició: Residus produïts en el municipi sobre la població total al llarg de l'any. El càlcul es fa per fracció de residus: paper / vidre / envasos / orgànic / altres (inclou rebuig).

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

Producció de residus

$$\frac{\text{Pesada cò de residus sòlids urbans per dia (kg)}}{\text{Població total (hab)}}$$

Recollida selectiva respecte al total dels residus produïts

$$= \frac{\text{Massa de residus de recollida selectiva (kg)}}{\text{Massa total de residus generats (kg)}} \cdot 100$$

Volum de recollida selectiva per persona i dia

$$\frac{\text{Massa de residus de recollida selectiva en un dia (kg)}}{\text{Població total (hab)}}$$

Unitat de mesura: kg/hab./dia

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Departament de Medi Ambient del Consell de Mallorca

Observacions: La població fa referència a l'indicador PS3.

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2010 - 2018
Alaró	0,98	0,96	0,81	0,79	0,80	0,81	0,74	0,70	● -28,7
Andratx	1,13	1,12	1,08	1,23	1,25	1,25	1,29	1,24	● 9,5
Banyalbufar	1,33	1,35	1,35	1,18	1,20	1,20	1,00	1,00	● -25,1
Bunyola	0,54	0,47	0,44	0,37	0,38	0,34	0,28	0,26	● -52,3
Deià	1,14	1,14	1,15	0,96	0,99	0,87	1,47	1,47	● 28,8
Escorca	1,70	1,73	1,71	1,79	1,75	1,70	1,56	1,41	● -17,4
Esporles	0,52	0,50	0,53	0,56	0,55	0,54	0,56	0,54	● 4,5
Estellencs	1,35	1,39	1,42	1,14	1,08	1,09	0,82	0,87	● -35,6
Fornalutx	1,36	1,39	1,50	1,27	1,26	1,19	0,82	0,78	● -42,5
Puigpunyent	0,54	0,62	0,68	0,59	0,60	0,63	0,65	0,65	● 19,3
Sóller	0,96	0,97	0,91	0,94	1,01	1,05	1,02	0,98	● 2,0
Valldeossa	1,61	1,64	1,67	1,42	1,45	1,41	0,84	0,80	● -50,0
Serra Nord	0,95	0,96	0,94	0,92	0,96	0,97	0,92	0,89	● -6,17
Serra Sud	1,33	1,31	1,25	1,31	1,32	1,31	1,31	1,27	● -4,51
STPM	1,13	1,13	1,09	1,10	1,13	1,13	1,10	1,07	● -5,91

Taula 1. Evolució de la producció total de residus (kg) per habitant i dia i taxa de creixement en el període 2010-2018, per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

En l'àmbit de la STPM la producció de residus s'ha incrementat de manera lleugera; en canvi, se n'hi ha reduït la producció per habitant.

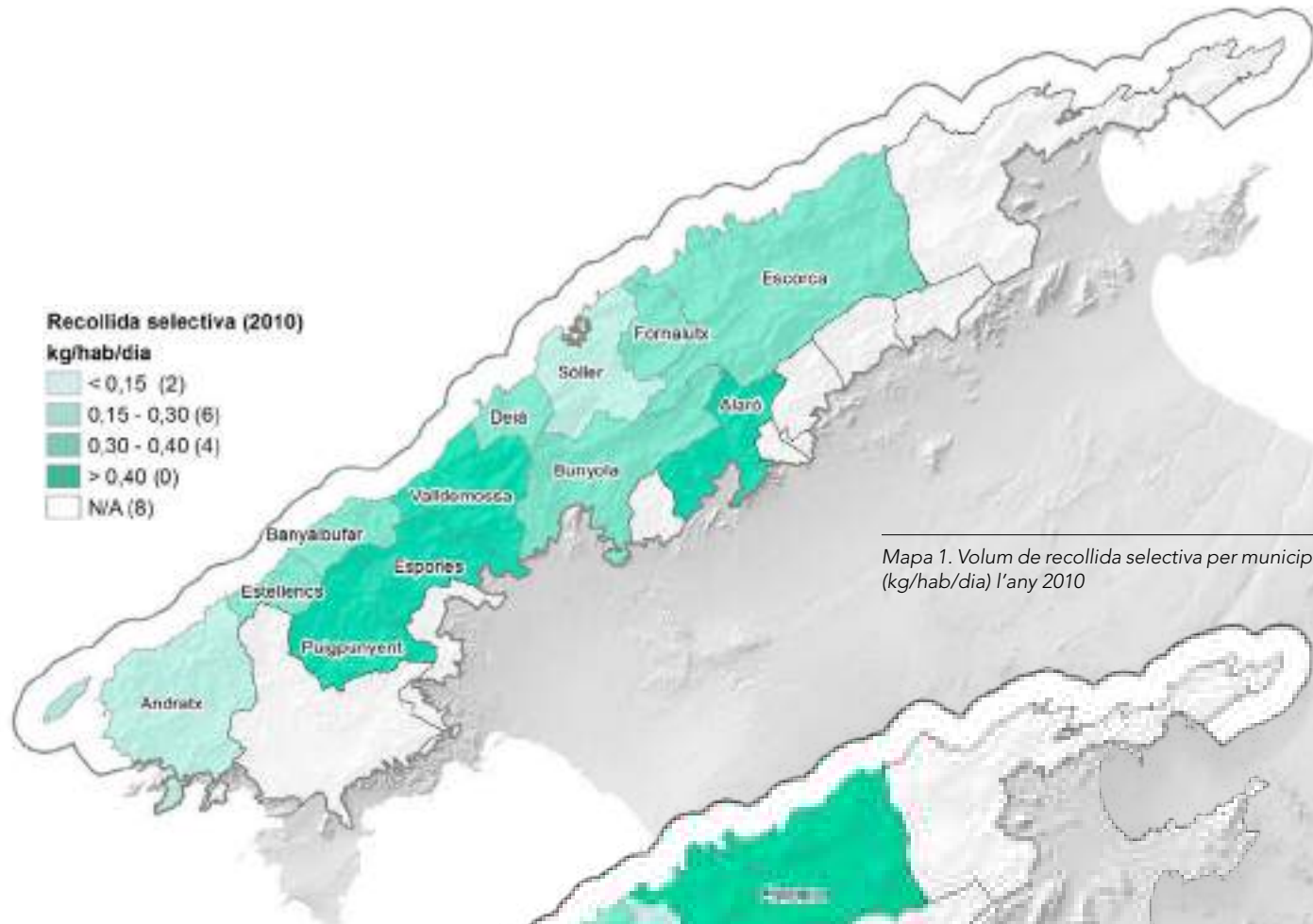
Gràfic 1. Evolució de la producció de residus total i per habitant a l'àmbit de la STPM i zonificació Nord-Sud.

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010 - 2018
Alaró	31,9	31,7	39,9	42,0	44,0	45,9	50,6	61,7	67,4	● 111,5
Andratx	10,8	11,1	10,0	10,6	10,0	10,9	12,9	13,4	17,5	● 62,6
Banyalbufar	19,2	18,4	22,3	12,1	13,2	13,0	12,5	17,6	16,2	● -15,5
Bunyola	28,5	30,9	29,9	29,5	28,6	37,0	51,6	56,9	66,3	● 132,5
Calvià	14,3	15,4	15,5	15,9	16,1	15,6	16,4	17,3	18,0	● 25,6
Deià	19,2	18,4	22,3	12,1	13,2	13,0	6,4	14,1	14,5	● -24,3
Escorca	14,6	16,7	20,2	19,6	20,4	18,3	21,8	30,9	27,8	● 91,0
Esporles	71,2	73,3	73,8	76,1	75,8	75,9	74,7	74,6	75,0	● 5,3
Estellencs	19,2	18,4	22,3	12,1	13,2	13,0	14,8	22,6	21,6	● 12,4
Fornalutx	12,7	12,8	22,3	12,1	13,2	13,0	16,2	15,1	23,1	● 81,3
Puigpunyent	67,0	74,8	68,3	65,8	64,1	62,0	60,8	60,8	63,7	● -4,9
Sóller	8,2	9,1	4,9	8,2	14,2	15,7	17,3	16,9	17,1	● 107,7
Valldemossa	19,2	18,4	22,3	12,1	13,2	13,0	45,4	63,5	56,1	● 192,1
Serra Nord	19,3	20,3	19,8	18,9	22,1	22,8	26,4	28,4	28,2	● 46,0
Serra Sud	16,6	17,1	17,2	17,3	17,3	18,3	20,5	22,3	25,7	● 55,0
STPM	17,8	18,5	18,4	18,0	19,5	20,4	23,1	25,0	26,8	● 51,0

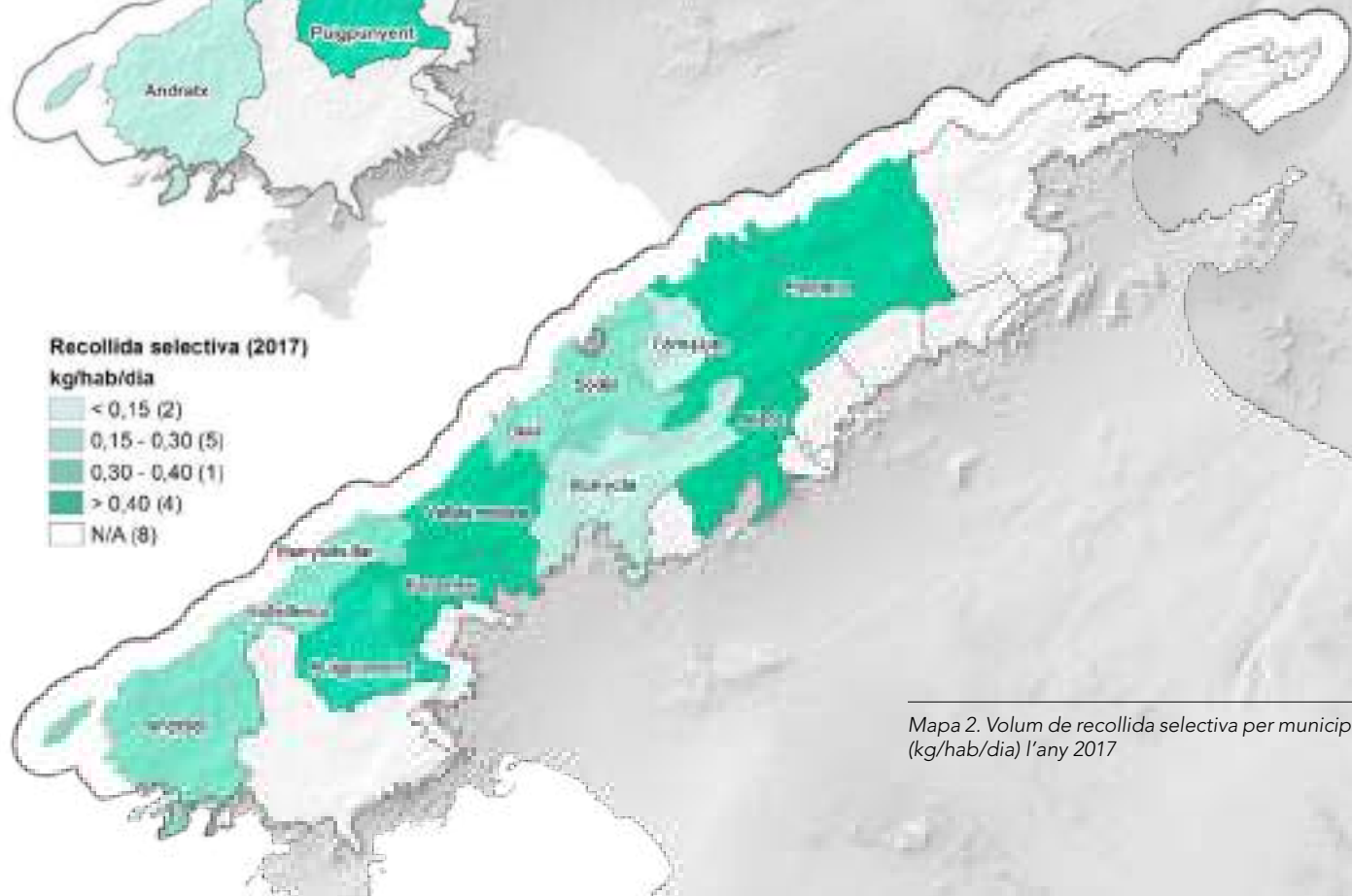
Taula 2. Evolució de la proporció de recollida selectiva respecte el total de residus dia i taxa de creixement en el període 2010-2018, per municipi, municipis N-S i àmbit STPM.

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2010-2017
Alaró	0,31	0,30	0,32	0,33	0,35	0,37	0,38	0,43	38,2
Andratx	0,12	0,13	0,11	0,13	0,12	0,14	0,17	0,17	36,9
Banyalbufar	0,26	0,25	0,30	0,14	0,16	0,16	0,12	0,18	-31,6
Bunyola	0,15	0,15	0,13	0,11	0,11	0,13	0,14	0,15	-4,8
Deià	0,22	0,21	0,26	0,12	0,13	0,11	0,09	0,21	-5,6
Escorca	0,25	0,29	0,34	0,35	0,36	0,31	0,34	0,43	75,2
Esporles	0,37	0,37	0,39	0,43	0,41	0,41	0,42	0,41	9,6
Estellencs	0,26	0,26	0,32	0,14	0,14	0,14	0,12	0,20	-24,2
Fornalutx	0,17	0,18	0,34	0,15	0,17	0,15	0,13	0,12	-31,9
Puigpunyent	0,36	0,47	0,46	0,39	0,39	0,39	0,39	0,39	8,2
Sóller	0,08	0,09	0,04	0,08	0,14	0,17	0,18	0,17	110,2
Valldemossa	0,31	0,30	0,37	0,17	0,19	0,18	0,38	0,51	65,0
Serra Nord	0,18	0,19	0,19	0,17	0,21	0,22	0,24	0,25	37,9
Serra Sud	0,22	0,22	0,21	0,23	0,23	0,24	0,27	0,28	28,4
STPM	0,20	0,21	0,20	0,20	0,22	0,23	0,25	0,27	32,6

Taula 3. Evolució del volum de recollida selectiva (kg) per habitant i dia i taxa de creixement en el període 2010-2018 per municipi, municipis N-S i àmbit STPM.

Mapa 1. Volum de recollida selectiva per municipi (kg/hab/dia) l'any 2010

Mapa 2. Volum de recollida selectiva per municipi (kg/hab/dia) l'any 2017

Anàlisi

Per al càlcul d'aquest indicador únicament s'ha tingut en compte la producció de residus dels nuclis urbans situats dins l'àmbit de la STPM. La població total per realitzar els càlculs és la de l'indicador de pressió humana, és a dir, la població de dret i les places turístiques existents. Els municipis que no tenen cap nucli urbà dins l'àmbit de la STPM no s'han considerat.

Les dades evidencien un lleuger increment dels residus dels municipis de la Serra en el període 2010-2018; al nord és on es concentra el major augment, però és al sud on és produeixen més residus. Si es tenen en compte les xifres de població total, la tendència és l'estabilització amb petits descens dels residus generats. El 2017 cada habitant de la Serra produeix 1,07 kg de residus per dia, mentre el 2010 en produïa 1,13 kg.

Els municipis on ha minvat més la producció de residus per habitant són Bunyola, Valldemossa i Fornalutx, per contra ha augmentat notablement a Deià i Puigpunyent.

La recollida selectiva (envasos, vidre, paper i orgànica) únicament representava un 17,8% del total de residus el

2010, la progressió ha estat notable i el 2017 se situava en el 26,8%. Els municipis on més s'ha avançat en la recollida selectiva són Valldemossa, Bunyola i Alaró; d'altres com Esporles i Puigpunyent ja presentaven xifres molt elevades a l'inici del període i s'han mantingut. Deià i Banyalbufar han empitjorat les taxes de recollida selectiva, tot i partir de xifres molt baixes.

Pel que fa a la recollida selectiva per habitant, l'evolució ha estat generalment positiva i se situa en un 32,6% d'increment a l'àmbit de la STPM. Destaquen els creixements de Sóller, Escorca i Valldemossa, que no van associats a creixements absoluts dels residus i, per tant, són reflex d'una bona gestió. Les disminucions de recollida selectiva de Banyalbufar, Fornalutx i Estellencs sí van associades a una baixada de la producció general de residus.

En general s'observa una evolució positiva de la gestió dels residus urbans que, encara que s'incrementin en general, també presenten taxes de reciclatge ascendents. Els municipis amb una millor taxa per habitant són Escorca, Esporles, Alaró i Valldemossa, mentre que Sóller, Bunyola, Andratx i Fornalutx són els més endarrerits en aquest aspecte.

Espais naturals protegits i gestionats (MA4)

Definició: Superfície municipal declarada Espai Natural Protegit (ENP) i/o Xarxa Natura 2000 segons la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO). Aporta la informació de superfície natural protegida i gestionada sobre el total i desagregada segons les distintes figures de protecció.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

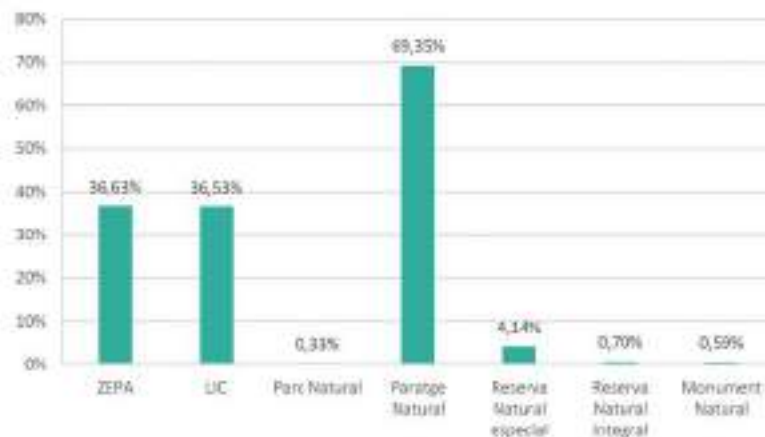
$$\frac{\text{Percentatge superfície protegida} \times \text{Superfície protegida zona h. municipal (ha)}}{\text{Superfície terme municipal (ha)}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Percentatge

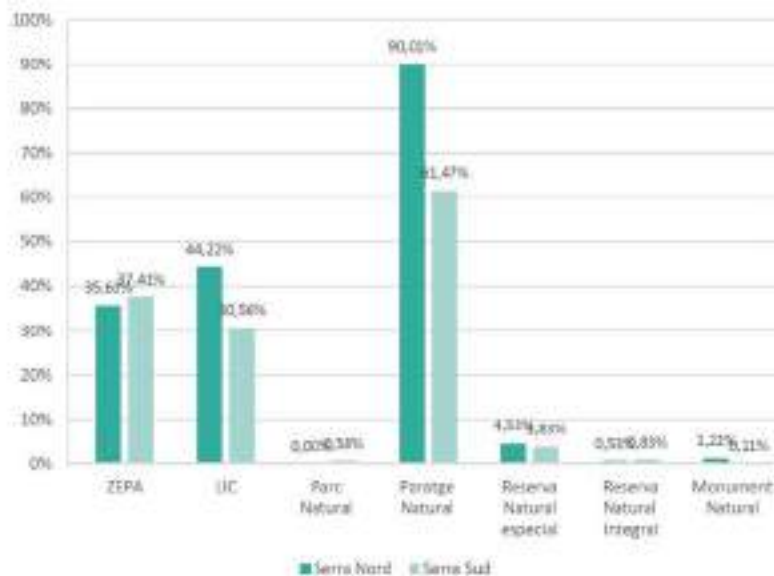
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Cartografia dels ENP i de la Xarxa Natura 2000

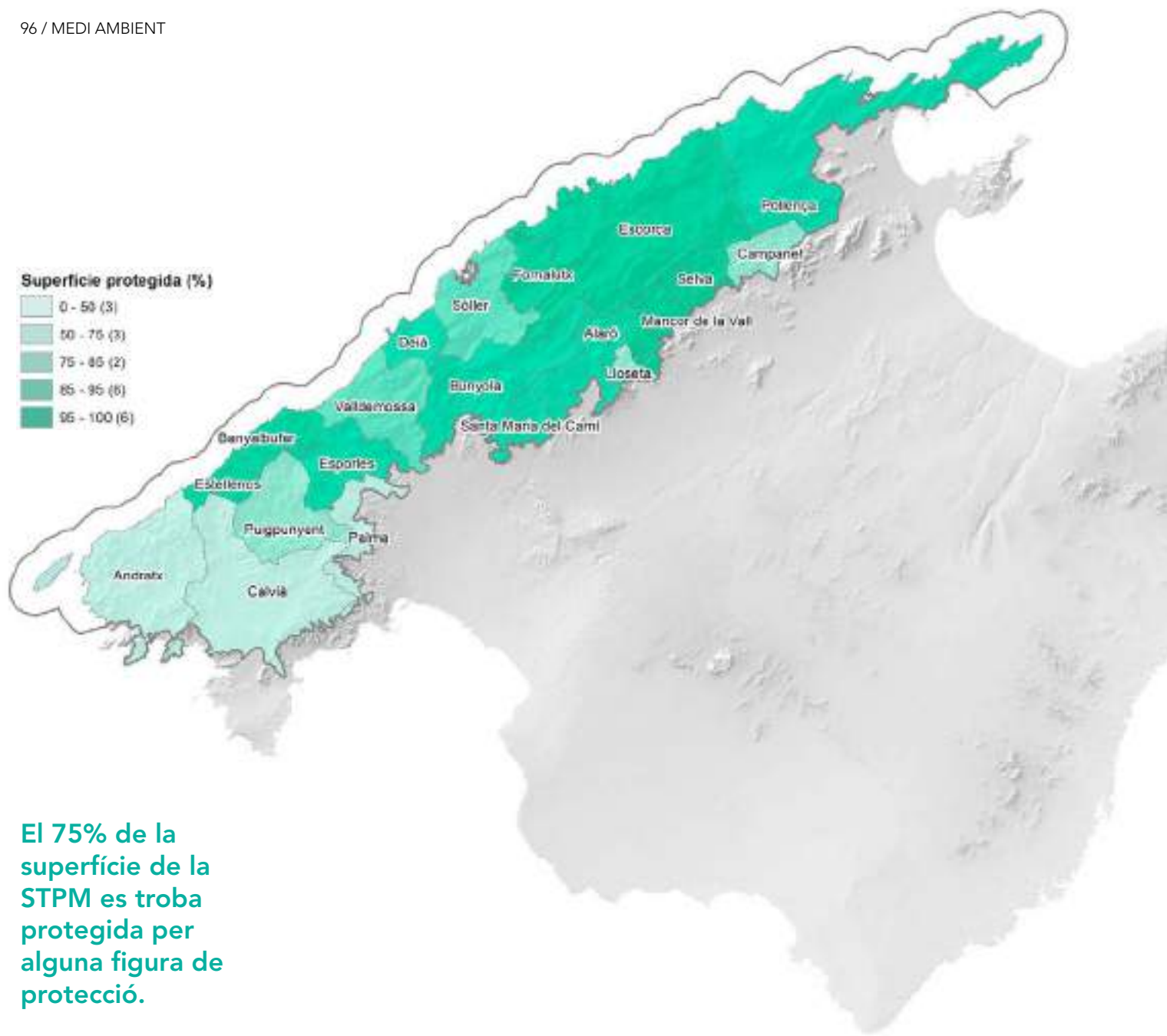
Observacions:

Gràfic 1. Superfície protegida per les diferents figures que estableix la LECO a l'àmbit STPM

Gràfic 2. Superfície protegida per les diferents figures que estableix la LECO als municipis N-S

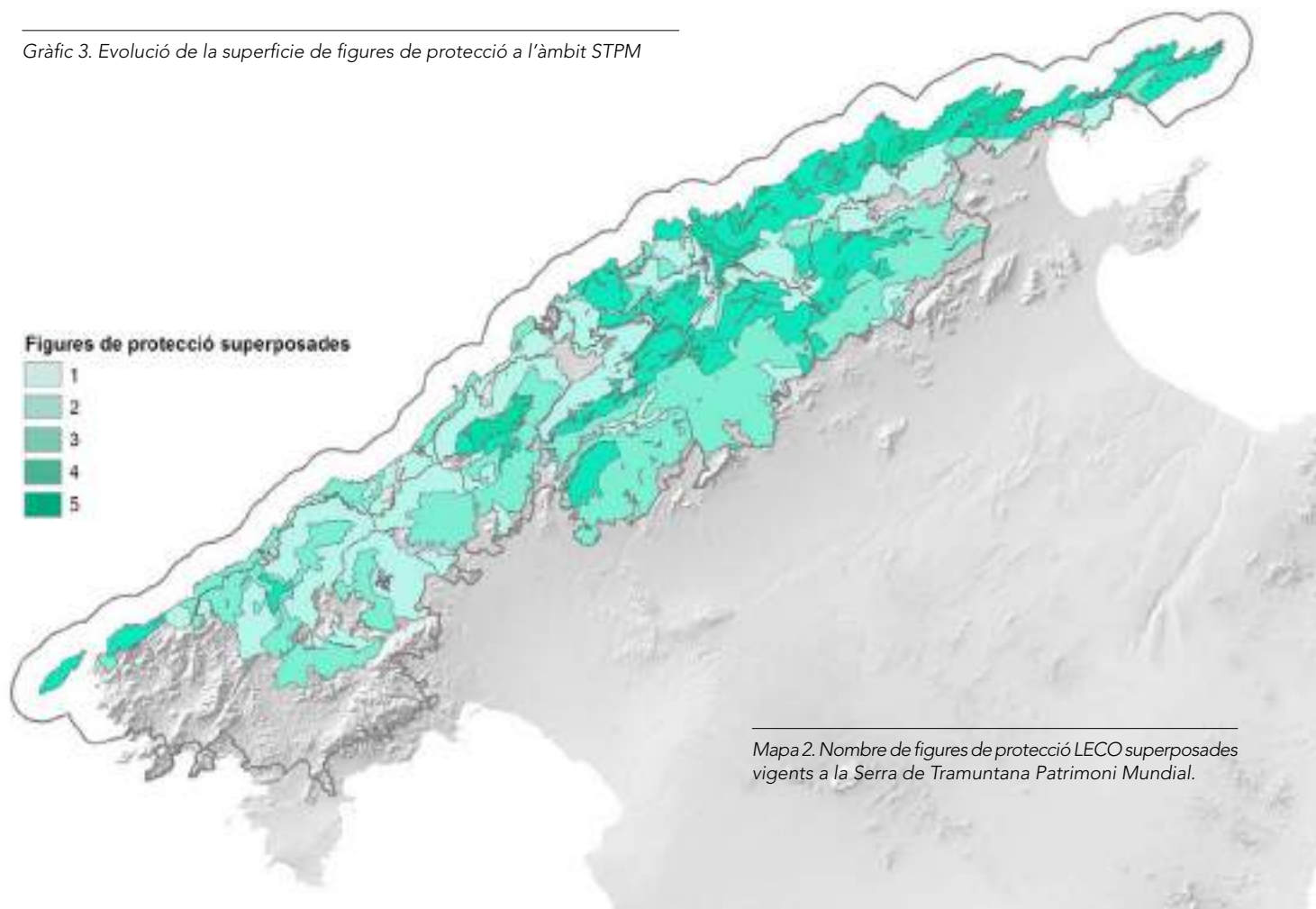

El 75% de la superfície de la STPM es troba protegida per alguna figura de protecció.

Mapa 1. Percentatge de la superfície municipal protegida

Gràfic 3. Evulsió de la superfície de figures de protecció a l'àmbit STPM

Municipi	Superfície municipi	Superfície Protegida	Superfície Protegida (%)	1 FIGURA	2 FIGURES	3 FIGURES	4 FIGURES	5 FIGURES
Alaró	3449,5	2948,3	85,5	0,4%	98,8%	0,7%	0,0%	0%
Andratx	7675,9	1629,8	21,2	18,7%	37,9%	43%	0,5%	0%
Banyalbufar	1804,6	1740,1	96,4	62,8%	36,8%	0,4%	0%	0%
Bunyola	6542,2	5695,2	87,1	15,3%	58,1%	24,3%	2,3%	0%
Calvià	9292,3	2421,1	26,1	37,2%	60,1%	2,8%	0%	0%
Campanet	1701,3	1275,7	75,0	25,4%	77,6%	0,7%	0,1%	0%
Deià	1512,2	1387,7	91,8	66,5%	16,8%	1,9%	14,8%	0%
Escorca	13933,5	13767,0	98,8	26,2%	11,5%	54,1%	8,2%	0,016%
Esporles	3265,6	2807,2	86,0	58,9%	41,1%	0,0%	0%	0%
Estellencs	1339,5	1300,4	97,1	41,1%	51,7%	7,1%	0%	0%
Fornalutx	1948,5	1870,9	96,0	43,8%	12,5%	39,6%	4,2%	0%
Lloseta	502,3	359,2	71,5	0,1%	99,9%	0%	0%	0%
Mancor de la Vall	1676,9	1616,1	96,4	17,5%	82,5%	0%	0%	0%
Palma	1967,6	822,9	41,8	96,5%	3,5%	0%	0%	0%
Pollença	11049,6	9563,3	86,5	21,0%	25,8%	38,9%	14,3%	0%
Puigpunyent	4228,2	3048,5	72,1	55,2%	43,1%	1,7%	0%	0%
Santa Maria del Camí	1119,4	1062,3	94,9	0,6%	97,8%	1,6%	0%	0%
Selva	2064,5	2050,0	99,3	1,0%	50,3%	47,8%	1,6%	0%
Sóller	4167,5	3464,1	83,1	63,2%	23,7%	11,5%	1,6%	0%
Valldemossa	4278,8	3583,3	83,7	49,2%	35,2%	7,3%	8,4%	0%
Serra Nord	36478,4	32969,0	90,4	43,2%	24,0%	27,4%	5,4%	0,007%
Serra Sud	47041,5	29443,9	62,6	18,8%	52,8%	23,4%	5,2%	0%
STPM	83519,8	62412,9	74,7	31,7%	37,5%	25,5%	5,3%	0,003%

Taula 1. Superfície protegida segons nombre de figures que estableix la LECO per municipis, municipisN-S i àmbit STPM

Anàlisi

Les figures de protecció que preveu la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO) que afecten l'àmbit de la STPM són parc natural, monument natural, paratge natural, reserva natural especial i reserva natural integral, a més de les figures de la Xarxa Natura 2000 com les zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i els llocs d'importància comunitària (LIC).

Gairebé el 75% de la superfície de la STPM està protegida per alguna d'aquestes figures; destaquen el 70% declarat paratge natural i les ZEPA i LIC, amb un 36% del territori cada una. Aquests percentatges són molt superiors a les xifres globals de Mallorca (inclosa Cabrera, sa Dragonera i la resta d'illots menors), on cap de les figures esmentades supera el 17% del territori.

L'anàlisi per municipis mostra xifres superiors al 95% de superfície protegida en els termes de Banyalbufar, Estellencs, Selva, Mancor, Fornalutx i Escorca, mentre que els que compten amb menys superfície protegida són Andratx, Calvià i Palma. Hi ha, de fet, un gran diferència entre el nord i el sud, amb un 90% de superfície protegida als municipis del nord de la Serra en comparació amb un 62% en el municipis del sud de la Serra, que tenen al mateix temps una major pressió urbanística. Les xifres de superfície protegida total gairebé coincideixen amb les de paratge natural, i és que la resta de figures de protecció afecten majoritàriament terreny ja protegit pel paratge. Únicament un 31,7% de la STPM està protegit per una única figura LECO, el 37,5% del territori compta amb dues figures de protecció, el 25,5% amb tres figures, el 5,3% està afectat per quatre figures i una petita part (0,003%) està protegida per cinc de les set figures existents a l'àmbit de la Serra. Per municipis, destaquen Deià i Pollença, on més del 14% del seu territori compta amb quatre figures de protecció LECO, per contra

a Palma el 96% té només una figura i a Alaró, Lloseta i Santa Maria del Camí més d'un 97% està protegit per dues figures.

Pel que fa a l'evolució de la superfície protegida, d'ençà de la declaració del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana l'any 2007 no s'ha incorporat més territori ni cap altra figura de protecció. I és que aquell any entre el Paratge i ZEPA es van protegir més de 75.000 ha, molt per sobre de les 33.000 ha que s'havien protegit des de 1995 (Parc Natural de sa Dragonera) fins aleshores. La superfície protegida al conjunt de Mallorca segueix la mateixa evolució, amb petites diferències com la disminució de superfície el 2003 per la reducció del Parc Natural de la Península de Llevant, compensada un any més tard per la incorporació de noves àrees LIC i ZEPA, i la declaració de Parc Natural des Trenc-Salobrar de Campos el 2017, l'única nova àrea protegida des de 2007.

Àrees recreatives (MA5)

Definició: Àrees recreatives de titularitat pública

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre d'àrees recreatives

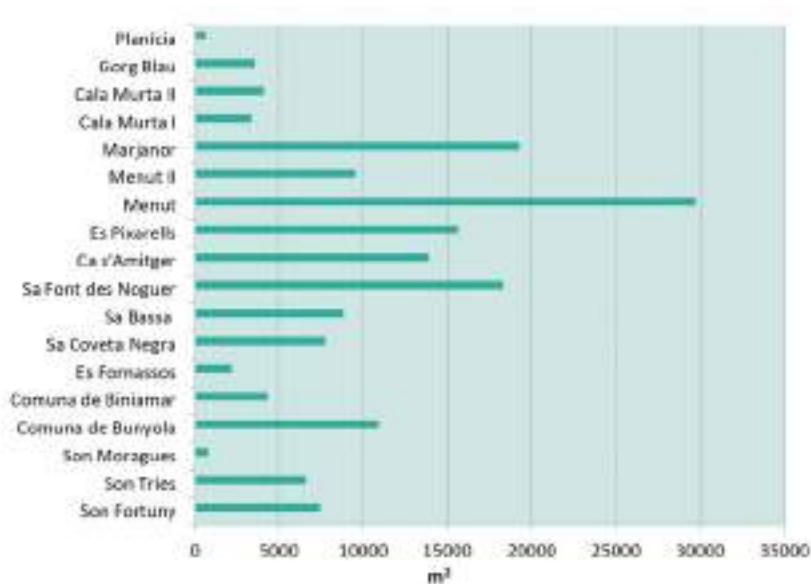
$\sum$ Superfície de les àrees recreatives

Unitat de mesura: Nombre, ha

Àmbit territorial: Àmbit ST

Font: IBANAT, ajuntaments

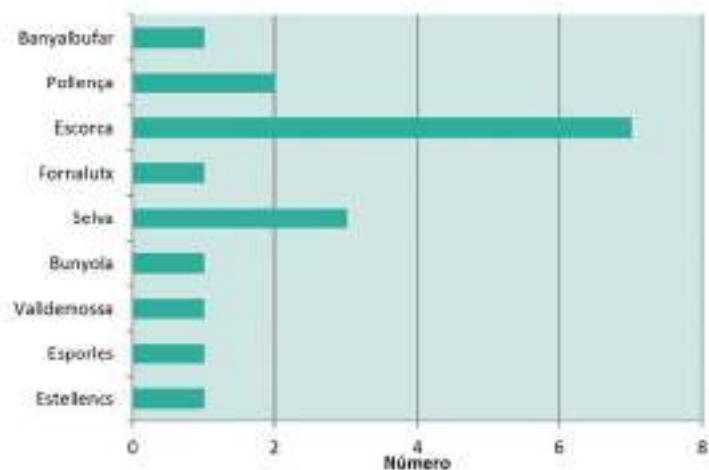
Observacions:

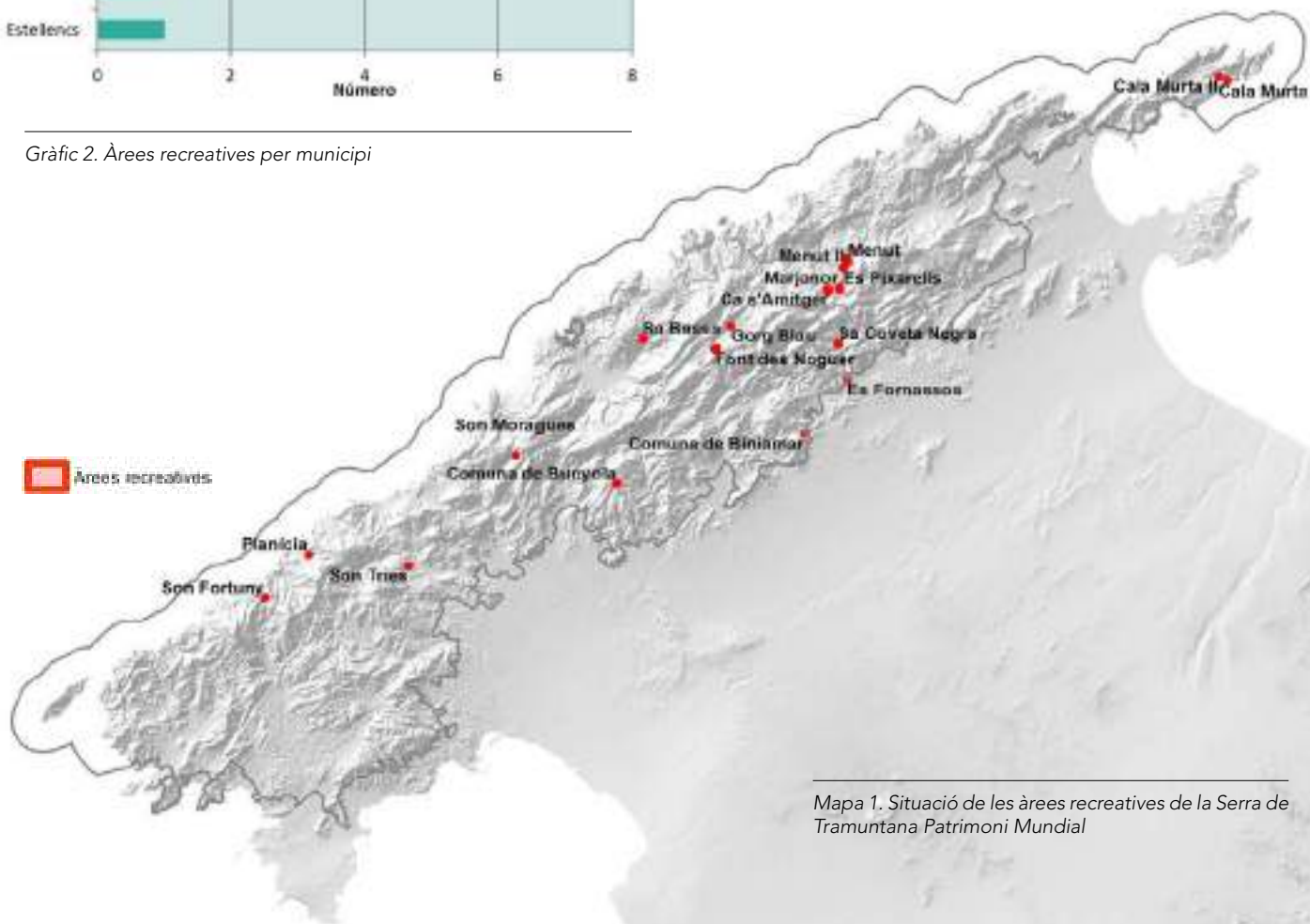
Gràfic 1. Superfície de les àrees recreatives de l'àmbit de la STPM

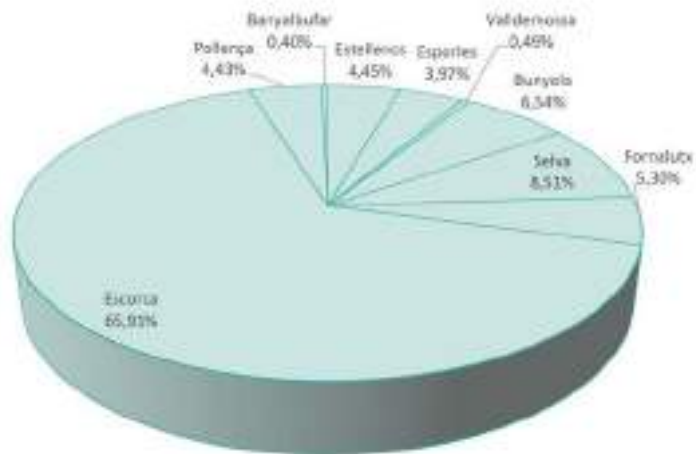
Hi ha 18 àrees recreatives dins l'àmbit de la STPM, 7 de les quals es troben al municipi d'Escorca.

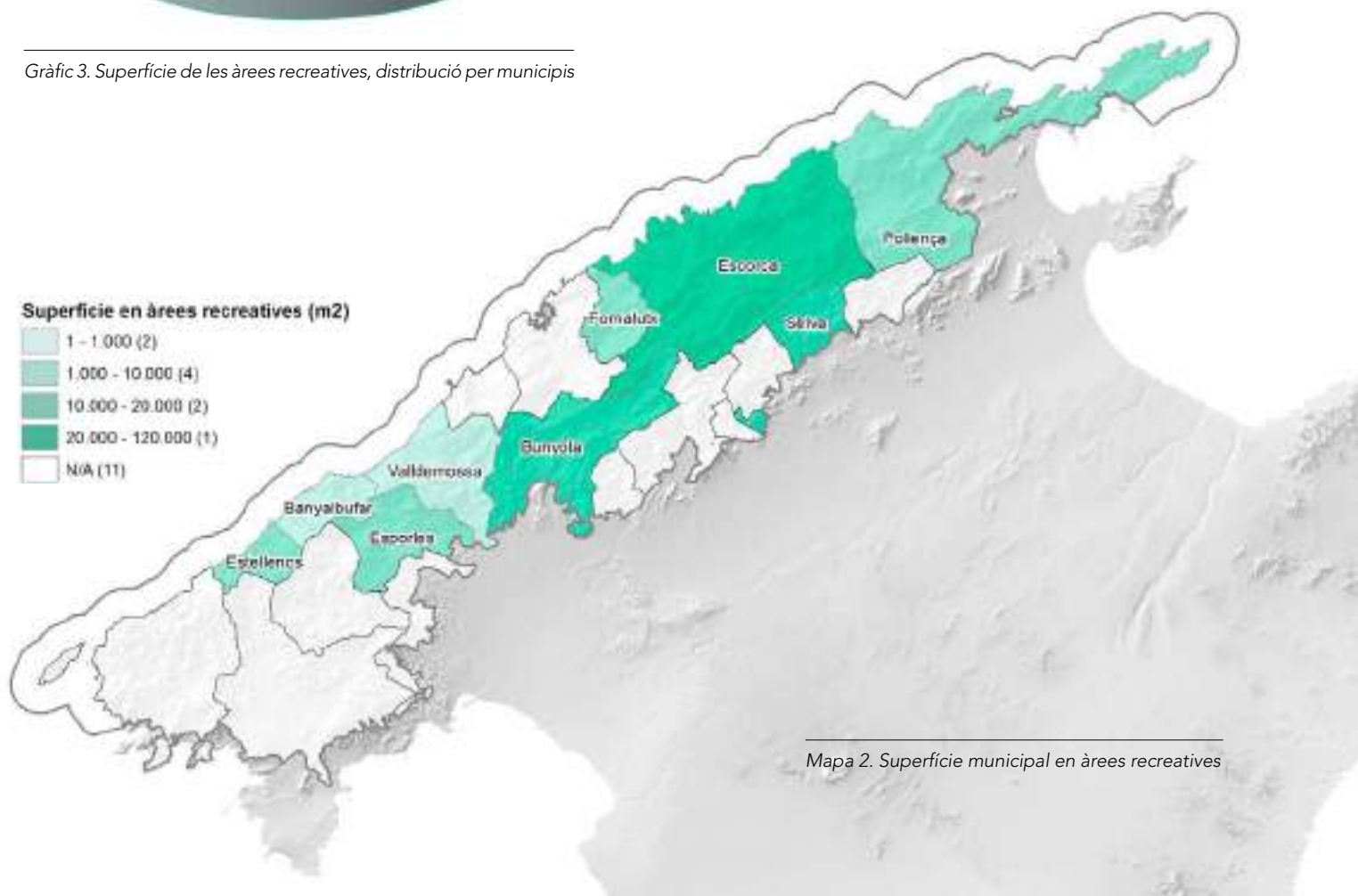

Gràfic 2. Àrees recreatives per municipi

Gràfic 3. Superfície de les àrees recreatives, distribució per municipis

Mapa 2. Superfície municipal en àrees recreatives

Anàlisi

Hi ha 18 àrees recreatives de titularitat pública dins l'àmbit de la STPM, el conjunt de les quals ocupa una superfície de 16,68 hectàrees. Generalment, es tracta d'espais relativament extensos, únicament set d'aquestes àrees no arriben als 5.000 m². Es concentren principalment al cor de la Serra, on també existeix un major nombre de finques públiques. Totes les àrees recreatives es varen habilitar fa més de vint anys.

Escorca és el municipi que compta amb el major nombre d'àrees recreatives, un total de 7, seguit de Selva, amb 3,

i Pollença, amb 2. En 12 dels 21 municipis que conformen la STPM no hi ha cap àrea recreativa.

El municipi d'Escorca també inclou les cinc àrees recreatives més extenses; aquest fet i el seu nombre fan que destaquï quant a superfície dedicada a l'ús, gairebé 11 ha, que suposen el 65,9% del total de la serra de Tramuntana. La resta de municipis tenen xifres molt inferiors; els més destacats són Selva amb 1,4 ha i Bunyola amb 1,09 ha. Valldemossa i Banyalbufar únicament tenen una àrea recreativa, però de superfície molt inferior a la resta.

Incendis forestals (MA6)

Definició: Nombre d'incendis forestals i superfície cremada

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre d'incendis forestals

$\sum$ Superfície cremada

Unitat de mesura: Nombre, ha

Àmbit territorial: Àmbit ST

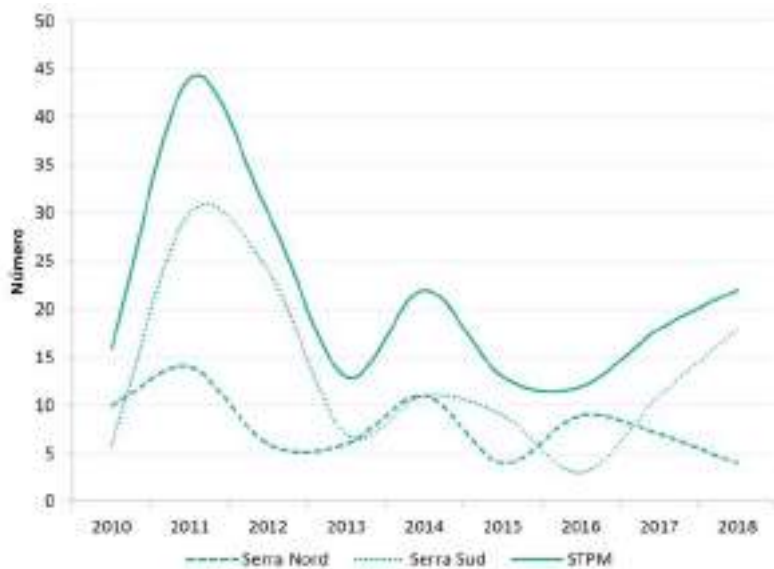
Font: Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl de la CAIB

Observacions:

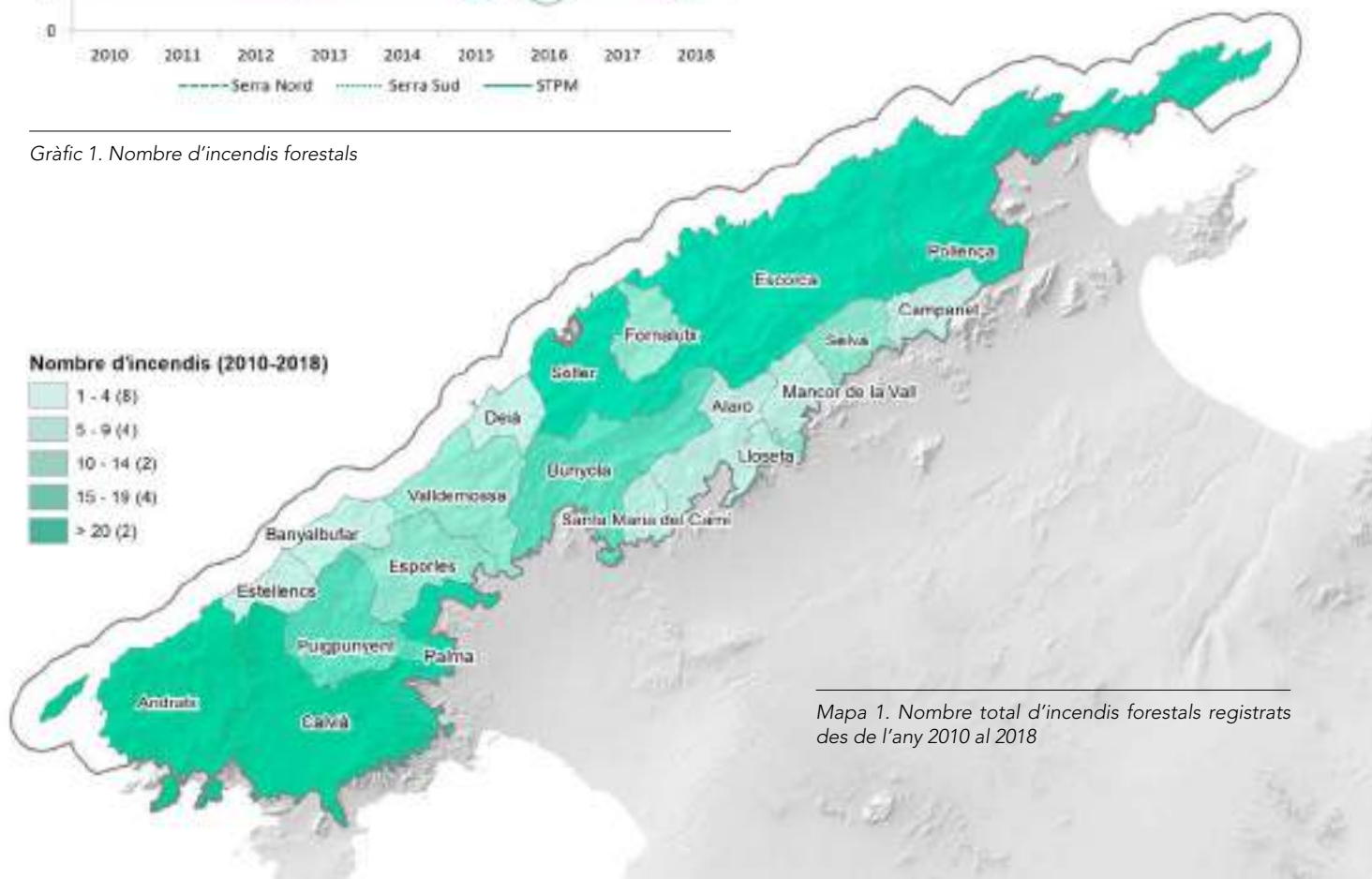
Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	TOTAL
Alaró	0	1	2	0	0	0	0	0	0	3
Andratx	3	6	7	2	4	2	3	2	2	31
Banyalbufar	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
Bunyola	1	4	2	1	1	0	0	0	2	11
Calvià	0	7	6	1	0	2	0	1	7	24
Campanet	1	0	0	0	0	1	0	0	1	3
Deià	1	1	0	1	0	0	0	1	0	4
Escorca	3	1	1	2	3	2	2	2	0	16
Esporles	2	1	1	0	0	0	0	0	1	5
Estellencs	1	0	0	0	0	0	0	0	2	3
Fornalutx	0	4	0	0	2	0	0	2	0	8
Lloseta	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Mancor de la Vall	1	1	1	0	0	0	0	0	1	4
Palma	0	10	4	0	2	0	0	0	0	16
Pollença	0	1	0	1	2	4	0	7	2	17
Puigpunyent	1	4	1	0	2	1	1	0	0	10
Santa Maria del Camí	0	0	2	0	0	0	0	0	1	3
Selva	0	0	0	2	2	0	0	0	2	6
Sóller	1	2	1	3	2	1	2	2	1	15
Valldemossa	1	1	1	0	1	0	4	0	0	8
Serra Nord	10	14	6	6	11	4	9	7	4	71
Serra Sud	6	30	24	7	11	9	3	11	18	119
STPM	16	44	30	13	22	13	12	18	22	190

Taula 1. Nombre d'incendis forestals registrats per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

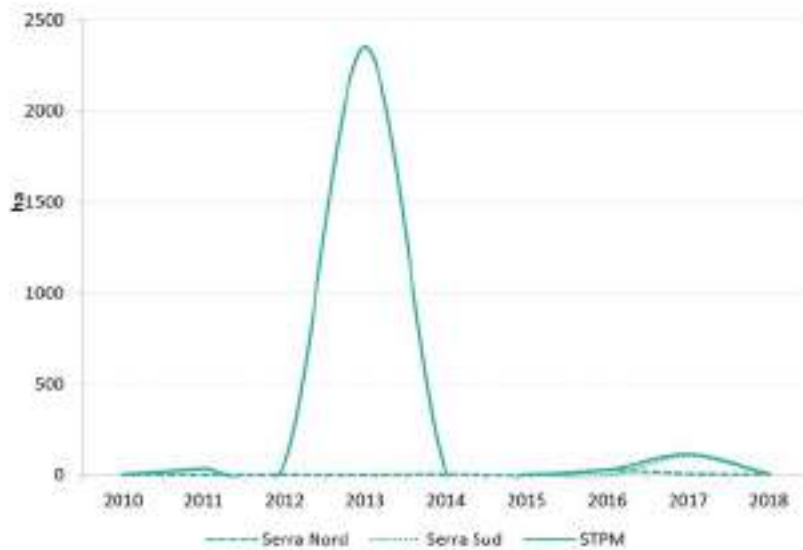
Gràfic 1. Nombre d'incendis forestals

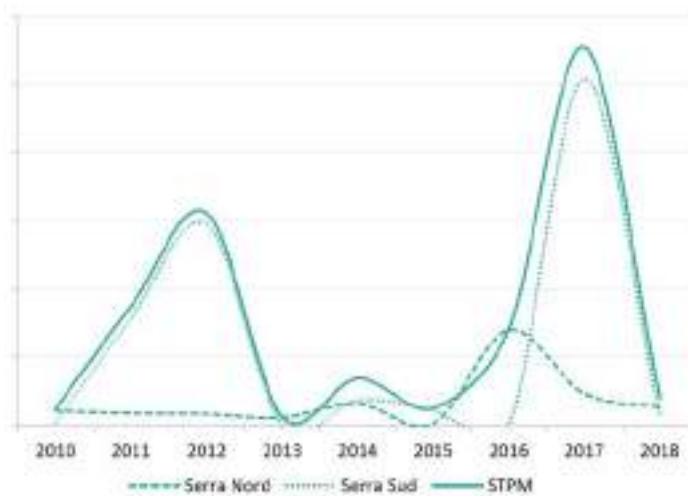
Mapa 1. Nombre total d'incendis forestals registrats des de l'any 2010 al 2018

En l'àmbit de la STPM s'ha produït una mitjana de poc més de 21 incendis anuals en el període 2010-2018.

Gràfic 2. Superfície cremada en incendis forestals

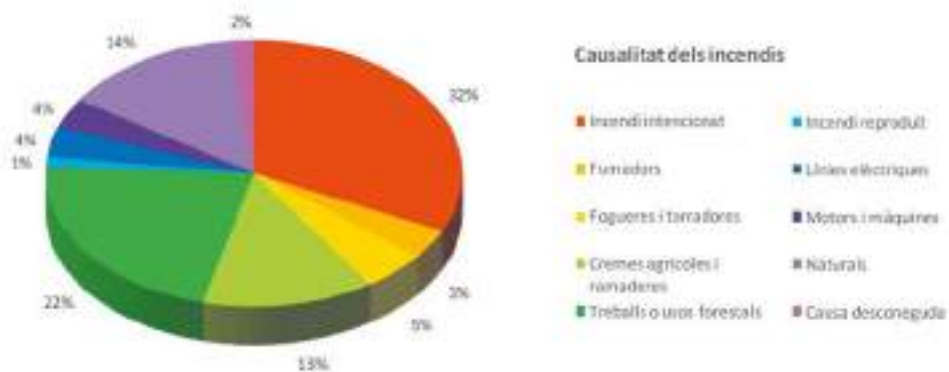

Gràfic 3. Superfície cremada en incendis forestals, exclòs l'incendi d'Andratx del 2013

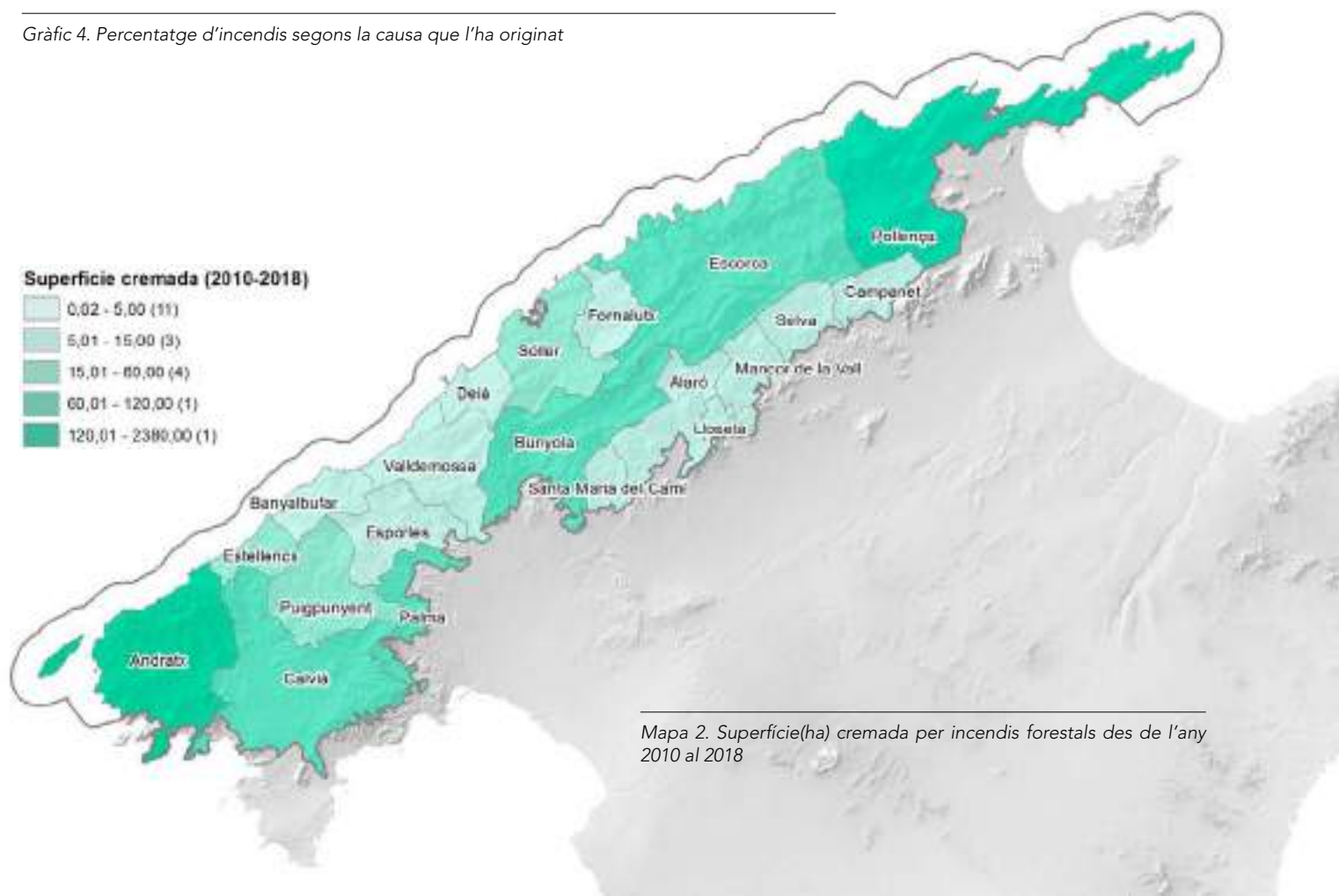

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	TOTAL
Alaró	0,00	0,90	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,07
Andratx	0,31	6,02	15,74	2347,95	1,23	0,21	0,10	3,76	0,12	2375,44
Banyalbufar	0,00	0,00	0,01	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05
Bunyola	0,25	1,31	17,21	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,03	18,82
Calvià	0,00	18,35	12,10	0,03	0,00	1,84	0,00	0,20	0,48	33,00
Campanet	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,002	0,02
Deià	0,20	0,09	0,00	0,21	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,51
Escorca	1,45	0,01	1,51	0,31	2,70	0,29	22,54	8,92	0,00	37,73
Esporles	0,02	0,01	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,48
Estellencs	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,24	5,40
Fornalutx	0,00	1,87	0,00	0,00	0,24	0,00	0,00	0,05	0,00	2,16
Lloseta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,03
Mancor de la Vall	0,13	0,05	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,21	0,49
Palma	0,00	2,42	13,35	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	15,88
Pollença	0,00	2,40	0,00	0,01	5,64	2,44	0,00	97,53	0,90	108,92
Puigpunyent	0,50	0,44	0,10	0,00	3,24	0,16	3,20	0,00	0,00	7,64
Santa Maria del Camí	0,00	0,00	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,53
Selva	0,00	0,00	0,00	0,08	0,32	0,00	0,00	0,00	0,68	1,08
Sóller	1,85	1,11	1,34	1,76	0,16	0,05	0,02	0,34	0,01	6,64
Valldemossa	0,06	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	2,17	0,00	0,00	2,26
Serra Nord	4,24	3,54	3,32	2,28	6,39	0,50	27,93	9,32	5,35	62,87
Serra Sud	0,70	31,45	58,94	2348,08	7,31	4,50	0,10	101,52	2,67	2555,27
STPM	4,94	34,99	62,26	2350,36	13,70	5,00	28,03	110,84	8,02	2618,14

Taula 2. Superfície (ha) cremada per incendis forestals per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Gràfic 4. Percentatge d'incendis segons la causa que l'ha originat

Mapa 2. Superfície (ha) cremada per incendis forestals des de l'any 2010 al 2018

Anàlisi

En el període 2010-2018 s'han produït un total de 190 incendis dins l'àmbit de la STPM; poc més de 21 incendis anuals de mitjana. El 2011 va ser l'any en què n'hi hagué més, amb 44 sinistres, mentre que l'any 2016 únicament se'n registraren 12. Quant a la distribució territorial, la zona del sud de la Serra concentra més del 60% dels incendis i els municipis d'Andratx i Calvià són els més castigats.

Aquests incendis han deixat una superfície total cremada de 2618,14 ha. Però hi ha un fet que desvirtua completament les estadístiques, ja que el 90% de la superfície cremada de la serra de Tramuntana en aquest període correspon al gran incendi d'Andratx de final de juliol de 2013. Això fa que el municipi d'Andratx sigui, amb molta diferència, el que presenta una major superfície cremada, amb 2375,44 ha; el següent municipi pel que fa a hectàrees cremades és Pollença, amb 108,92 ha.

Si s'exclou aquell gran incendi de les estadístiques, el resultat és que el 2013 és l'any en què es produeixen

menys incendis (12, empatat amb 2016) i es crema menys superfície forestal, en aquest cas destacarien el 2017 i 2012 com els anys amb més hectàrees cremades. La mitjana de superfície cremada en cada incendi seria d'1,42 ha, i és que el 81% dels incendis van cremar menys d'1 ha i únicament 15 dels incendis produïts en aquest període superen les 5 ha. Això fa que en onze dels vint municipis inclosos dins l'àmbit de la STPM s'hagi cremat una superfície inferior a les 5 ha durant el període d'anàlisi.

Pel que fa a les causes d'inici dels incendis forestals, destaca que en el 32% dels casos l'incendi és intencionat i gairebé la meitat dels casos es deuen a imprudències humanes durant treballs agrícoles o forestals i temps d'esbarjo. Manca, doncs, més conscienciació dels perills que suposen les activitats en zones forestals, tot i que estan suficientment senyalitzats. També cal destacar la rapidesa dels serveis d'extinció, demostrada pel fet que la majoria d'incendis no arriba a una hectàrea cremada.

Finques públiques (MA7)

Definició: Nombre i superfície de finques rústiques de titularitat pública

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre de finques públiques (FP)

Taxa de creixement FP

$$= \frac{FP_{any t} - FP_{any t-1}}{FP_{any t-1}} \cdot 100$$

$\sum$ Superfície de finques públiques (SFP)

Taxa de creixement SFP

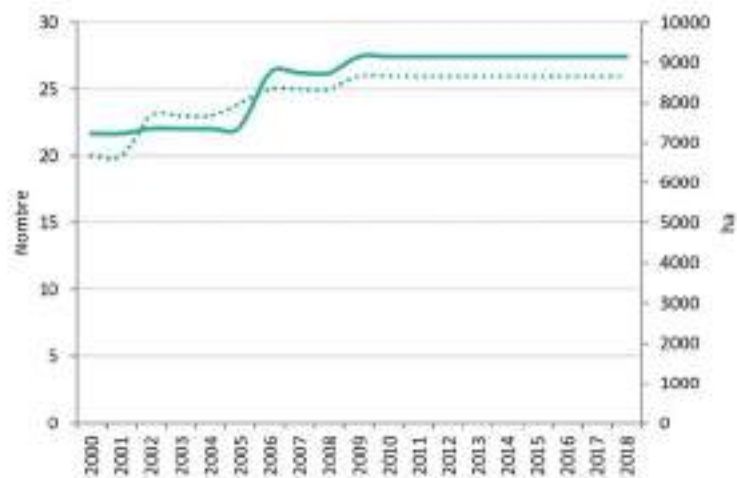
$$= \frac{SFP_{any t} - SFP_{any t-1}}{SFP_{any t-1}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Nombre, ha, percentatge respecte de l'any anterior

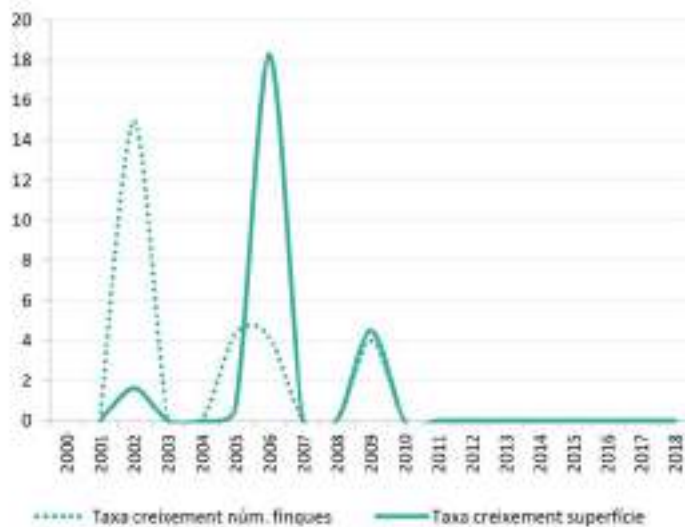
Àmbit territorial: Àmbit ST

Font: GOIB, Consell de Mallorca, ajuntaments

Observacions:

Gràfic 1. Evolució del nombre i superfície de finques públiques a la STPM

Gràfic 2. Taxa de creixement del nombre i superfície de les finques públiques a la STPM

Finca pública	Any	Municipi	Titularitat	Superfície
Almallutx	1970	Escorca	Govern de les Illes Balears	65,54
Sa Fàbrica	2002	Escorca	Govern de les Illes Balears	0,43
Planícia	2009	Banyalbufar	Govern de les Illes Balears	393,21
Raixa	2002	Bunyola	Estatat- Govern de les Illes Balears	60,05
Mortitx	1983	Escorca	Estatat	806,96
Binifaldó	1927	Escorca	Estatat	450,02
Coma des Prat	1989	Escorca	Govern de les Illes Balears	250,06
Comuna de Biniamar	1941	Selva	Ajuntament de Selva	132,13
Comuna de Bunyola	1300	Bunyola	Ajuntament de Bunyola	724,18
Comuna de Caimari	1941	Selva	Ajuntament de Selva	724,46
Menut	1927	Escorca	Estatat	347,76
Cúber	1989	Escorca	Govern de les Illes Balears	436,11
Míner Gran	1984	Escorca- Pollença	Estatat	532,81
Sa Bassa	1664	Fornalutx	Ajuntament de Fornalutx	212,70
Sa Coma d'en Vidal	2002	Estellencs	Govern de les Illes Balears	56,85
Sa Dragonera	1988	Andratx	Consell de Mallorca	274,17
Ses Figueroles	1997	Selva- Escorca	Govern de les Illes Balears	306,11
Son Amer	1998	Escorca	Consell de Mallorca	97,49
Son Fortuny	1981	Estellencs	Consell de Mallorca	237,80
Son Massip	1981	Escorca	Consell de Mallorca	296,35
Son Moragues	1979	Valldemossa	Estatat	522,55
Son Tries	1983	Esporles	Govern de les Illes Balears	11,67
Tossals Verds	1986	Escorca	Consell de Mallorca	571,69
Galatzó	2006	Calvià	Ajuntament de Calvià	1354,24
Ufanés	2005	Campanet	Govern de les Illes Balears	45,05
S'Estret	1970	Escorca	Ajuntament de Palma	236,71
TOTAL				9147,09

Taula 1. Finques de titularitat pública a l'àmbit de la STPM

Anàlisi

La STPM té 26 finques públiques, les quals cinc són de titularitat estatal, nou són de titularitat del Govern de les Illes Balears, cinc són del Consell de Mallorca, de sis el titular és un ajuntament i n'hi ha una de titularitat compartida per l'Estat i el Govern de les Illes Balears.

Es tracta generalment de finques extenses, la majoria supera les 200 ha, i estan situades en les zones més elevades. Algunes corresponen a les antigues comunes, boscos que s'aprofitaven de forma col·lectiva, d'altres foren expropiades o adquirides per l'Estat per motius estratègics, però el motiu principal de compra per part de les administracions públiques és la protecció de zones naturals sensibles.

Respecte a l'evolució temporal de les finques públiques, la darrera incorporació data de 2009, per tant els darrers anys no hi ha hagut cap canvi. Durant la primera dècada d'aquest segle es varen adquirir, per part de les diverses administracions, sis noves finques, que suposaren un increment de prop de 2.000 ha. L'any 2002 es van adquirir tres finques, encara que totes de poca extensió. La finca més extensa és la de Galatzó, incorporada per l'Ajuntament de Calvià el 2006.

Pel que fa a la distribució territorial, destaca el municipi d'Escorca, on hi ha, totalment o parcialment, 13 finques de titularitat pública, la meitat de les existents. Per contra, els municipis d'Alaró, Lloseta, Mancor, Palma, Santa Maria, Puigpunyent, Sóller i Deià no compten amb cap finca pública dins l'àmbit de la STPM. Gairebé un 11% de la superfície de la STPM correspon a finques públiques. Destaca la zona nord de la Serra, amb un 14,7% del territori, enfront del 8,03% del sud de la Serra. Per municipis destaca sobretot Selva, on un 54,47% de l'àrea Patrimoni Mundial és de titularitat pública, seguit d'Escorca, Estellencs i Banyalbufar, que superen el 20%.

Ramaderia (MA8)

Definició: Nombre d'explotacions ramaderes inscrites al Registre d'Explotacions Ramaderes (REGA) i cens boví, caprí, equí, oví i porquí

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

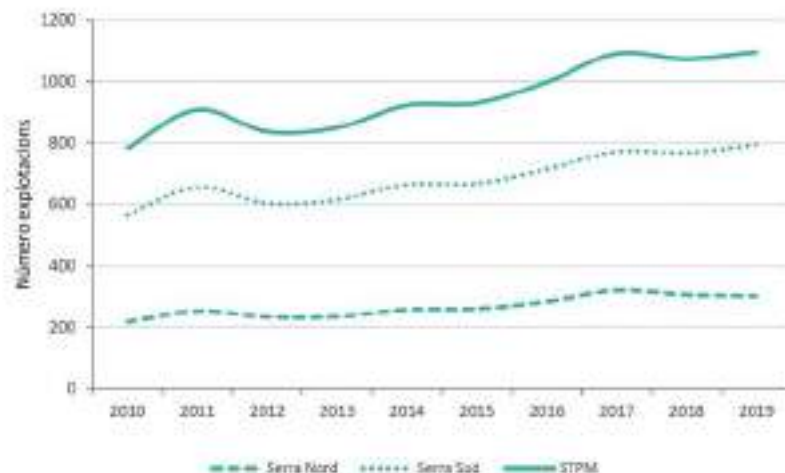
$$\sum \text{Nombre d'explotacions ramaderes} - \sum \text{Cens}$$

Unitat de mesura: Nombre

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Servei de Ramaderia de la CAIB

Observacions:

Gràfic 1. Evolució del nombre d'explotacions ramaderes en actiu

En l'àmbit de la STPM el número d'explotacions ramaderes ha augmentat un 40% en el període de 2010 a 2019, no obstant això, el nombre total d'animals censats (boví, caprí, equí, oví i porquí) ha disminuït gairebé un 29%.

Municipi	Tipus ramat	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010-2019
Alaró	Boví	8	12	2	6	3	2	1	1	1	1	-87,5
	Caprí	15	29	0	7	2	0	0	0	0	19	26,7
	Equí	50	72	66	50	24	28	36	31	32	39	-22,0
	Oví	6405	5108	4480	4530	5065	4558	4978	5267	4368	4152	-35,2
	Porquí	170	135	121	109	108	114	86	84	95	178	4,7
Andratx	Boví	22	22	20	22	7	6	6	6	7	8	-63,6
	Caprí	73	48	98	46	41	53	69	68	209	170	132,9
	Equí	156	168	124	174	84	72	86	91	104	116	-25,6
	Oví	1678	1212	1385	1502	1547	1268	1385	1374	1341	2052	22,3
	Porquí	75	30	31	31	93	34	59	82	127	48	-36,0
Banyalbufar	Boví	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Caprí	77	50	53	0	0	0	0	54	23	6	-92,2
	Equí	74	78	92	64	35	35	35	39	36	17	-77,0
	Oví	227	206	109	137	144	250	322	301	259	351	54,6
	Porquí	1	2	13	31	27	14	1	0	1	0	-100,0
Bunyola	Boví	18	22	24	14	2	2	0	0	0	0	-100,0
	Caprí	74	127	185	105	155	65	70	119	93	294	297,3
	Equí	382	374	588	523	245	241	247	228	209	278	-27,2
	Oví	7712	7089	7271	6441	7163	5714	6440	6510	5441	5849	-24,2
	Porquí	34	52	62	76	75	71	72	107	125	152	347,1
Calvià	Boví	6	6	12	14	8	12	12	10	20	28	366,7
	Caprí	138	196	195	251	210	192	235	244	214	266	92,8
	Equí	88	252	246	236	154	113	161	132	148	162	84,1
	Oví	9611	11189	10105	10374	9168	8620	8039	8192	6543	6793	-29,3
	Porquí	145	82	59	117	111	122	127	227	433	244	68,3
Campanet	Boví	14	20	22	24	12	11	11	7	9	11	-21,4
	Caprí	91	55	85	71	85	122	125	127	156	65	-28,6
	Equí	76	84	94	71	45	39	38	27	28	26	-65,8
	Oví	10464	9283	9452	8057	8815	7849	8614	8203	7277	9609	-8,2
	Porquí	78	40	75	93	126	153	78	133	101	290	271,8
Deià	Boví	16	18	40	64	29	34	33	15	19	15	-6,3
	Caprí	1	2	0	1	7	12	14	23	70	51	5000,0
	Equí	24	26	38	57	33	28	30	29	32	33	37,5
	Oví	580	481	431	517	503	552	417	337	460	499	-14,0
	Porquí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Escorca	Boví	172	102	114	102	53	30	45	65	47	46	-73,3
	Caprí	279	97	83	76	133	132	125	181	100	127	-54,5
	Equí	94	100	74	76	50	51	54	40	37	40	-57,4
	Oví	8017	8677	6196	5100	6307	5261	5864	5233	5593	4650	-42,0
	Porquí	11	21	17	13	1	1	1	1	0	1	-90,9

Municipi	Tipus ramat	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010-2019
Esporles	Boví	0	6	14	20	10	10	12	10	8	7	
	Caprí	5	62	46	46	38	13	4	39	63	31	520,0
	Equí	218	282	276	265	138	104	92	99	113	98	-55,0
	Oví	1452	1723	1425	1073	1001	1282	1071	964	1063	927	-36,2
	Porquí	187	167	125	57	48	31	37	61	117	79	-57,8
Estellencs	Boví	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-100,0
	Caprí	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-100,0
	Equí	14	20	16	14	12	11	12	10	9	8	-42,9
	Oví	653	431	525	367	453	520	362	524	459	535	-18,1
	Porquí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Fornalutx	Boví	6	0	0	0	0	0	0	0	3	0	-100,0
	Caprí	23	36	25	27	16	2	2	2	5	23	0,0
	Equí	16	62	62	36	10	9	21	11	13	12	-25,0
	Oví	801	805	804	422	565	458	557	637	768	733	-8,5
	Porquí	0	0	0	0	2	2	2	2	2	0	
Lloseta	Boví	6	6	10	18	12	10	8	7	5	5	-16,7
	Caprí	81	192	128	250	174	37	34	30	23	9	-88,9
	Equí	26	42	14	22	15	19	23	21	22	21	-19,2
	Oví	3926	3889	2401	2535	2615	2465	2584	2504	2123	2231	-43,2
	Porquí	57	52	35	34	48	54	59	56	87	64	12,3
Mancor de la Vall	Boví	164	120	82	118	66	74	97	79	73	59	-64,0
	Caprí	33	50	56	56	60	52	57	55	28	18	-45,5
	Equí	24	42	30	39	19	16	18	22	36	23	-4,2
	Oví	4163	3420	3534	4257	2942	2768	2617	3033	2812	2714	-34,8
	Porquí	53	113	71	33	43	21	18	6	9	4	-92,5
Pollença	Boví	86	112	144	116	49	48	43	43	46	78	-9,3
	Caprí	564	886	730	634	586	771	637	680	764	588	4,3
	Equí	290	410	406	412	220	241	239	247	226	219	-24,5
	Oví	13827	11828	13434	11834	11391	11607	10229	10152	10796	7928	-42,7
	Porquí	485	404	466	463	336	361	262	282	215	341	-29,7
Puigpunyent	Boví	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Caprí	69	17	73	76	63	37	36	29	11	21	-69,6
	Equí	8	32	40	38	11	23	58	31	35	27	237,5
	Oví	2425	2656	3034	2047	1876	1928	1534	2075	1653	3039	25,3
	Porquí	124	144	223	218	171	360	361	280	390	239	92,7
Santa Maria del Camí	Boví	32	52	40	44	25	39	39	33	45	74	131,3
	Caprí	36	28	105	101	95	117	105	100	170	133	269,4
	Equí	238	240	184	99	117	170	135	160	134	145	-39,1
	Oví	4018	2687	3839	2595	2346	2393	3150	2241	2383	1926	-52,1
	Porquí	17349	9209	10007	7787	12501	15666	9678	15190	21326	8839	-49,1

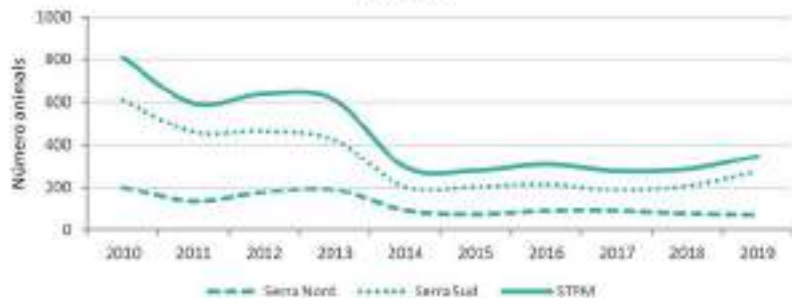
Municipi	Tipus ramat	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010-2019
Selva	Boví	252	88	106	46	19	0	0	0	2	11	-95,6
	Caprí	274	154	187	131	203	222	151	126	186	183	-33,2
	Equí	126	156	132	144	63	87	82	78	115	80	-36,5
	Oví	10016	10002	9809	7659	8875	9320	8350	9198	8381	9603	-4,1
	Porquí	266	259	297	256	511	497	683	188	164	254	-4,5
Sóller	Boví	2	8	8	2	1	1	1	1	1	1	-50,0
	Caprí	48	84	65	79	97	64	40	52	41	42	-12,5
	Equí	110	172	164	176	85	92	99	107	120	112	1,8
	Oví	2306	3288	2076	1925	2113	1842	1700	1807	1459	1532	-33,6
	Porquí	6	8	9	11	14	13	12	11	11	9	50,0
Valldemossa	Boví	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	
	Caprí	0	0	0	0	0	7	14	18	24	11	
	Equí	152	174	164	155	78	83	85	71	78	69	-54,6
	Oví	2779	2378	1555	1577	1653	1692	1791	2247	2207	2359	-15,1
	Porquí	27	33	39	7	44	36	29	22	21	5	-81,5
Serra Nord	Boví	200	134	176	188	93	75	91	91	78	72	-64,0
	Caprí	506	348	345	305	354	267	235	398	337	312	-38,3
	Equí	710	946	926	881	452	436	486	437	473	416	-41,4
	Oví	19240	20645	16155	13165	14615	13785	13618	14125	13921	14625	-24,0
	Porquí	356	375	426	337	307	457	443	377	542	333	-6,5
Serra Sud	Boví	608	460	462	422	203	204	217	186	208	275	-54,8
	Caprí	1379	1765	1769	1652	1611	1631	1483	1549	1843	1745	26,5
	Equí	1456	1840	1884	1770	986	1026	1065	1037	1054	1109	-23,8
	Oví	71820	65707	65710	59784	59927	56562	56386	56674	51465	52857	-26,4
	Porquí	18712	10376	11224	8999	13952	17093	11122	16355	22682	10414	-44,3
STPM	Boví	808	594	638	610	296	279	308	277	286	347	-57,1
	Caprí	1885	2113	2114	1957	1965	1898	1718	1947	2180	2057	9,1
	Equí	2166	2786	2810	2651	1438	1462	1551	1474	1527	1525	-29,6
	Oví	91060	86352	81865	72949	74542	70347	70004	70799	65386	67482	-25,9
	Porquí	19068	10751	11650	9336	14259	17550	11565	16732	23224	10747	-43,6

Taula 1. Evolució del cens boví, caprí, equí, oví i porquí i taxa de creixement en el període 2010-2019, per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

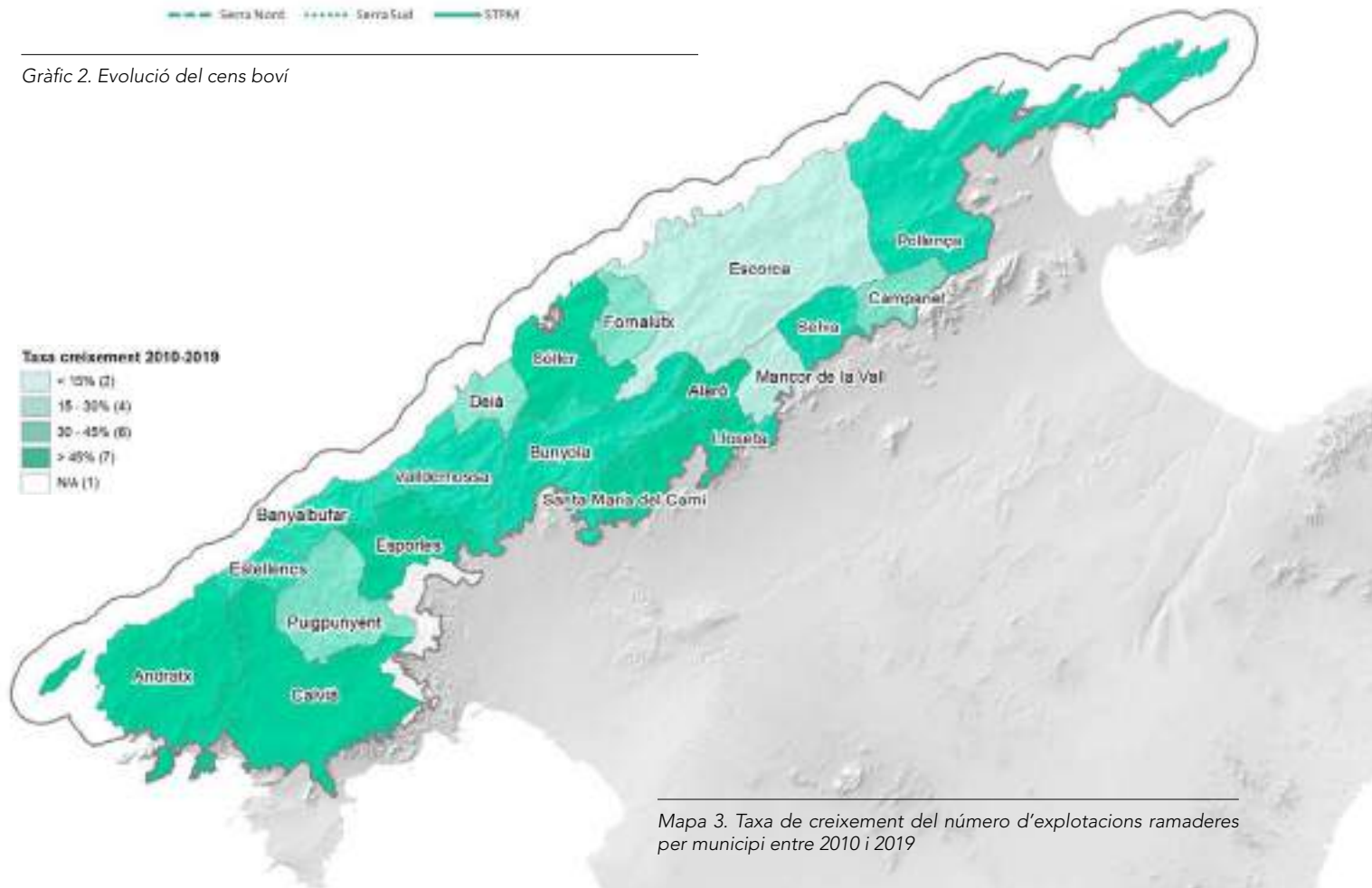

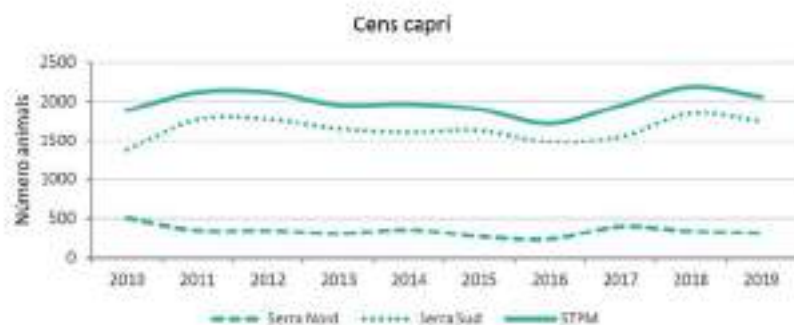
Cens boví

Gràfic 2. Evolució del cens boví

Mapa 3. Tasa de creixement del número d'explotacions ramaderes per municipi entre 2010 i 2019

Gràfic 3. Evolució del cens caprí

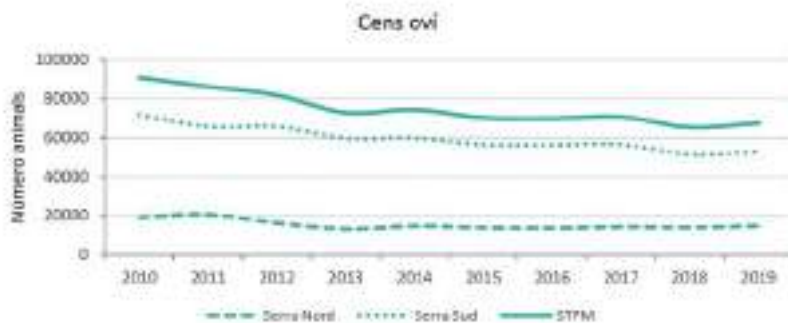

Gràfic 4. Evolució del cens equí

Gràfic 5. Evolució del cens ovi

Gràfic 6. Evolució del cens porquí

Anàlisi

El Registre d'Explotacions Ramaderes (REGA) és la principal eina administrativa per al control i el recompte de la cabana ramadera a les Illes Balears.

En l'àmbit de la STPM el nombre d'explotacions ramaderes ha tingut una tendència creixent des de 2010; de fet, en el període de 2010 a 2019 la taxa de creixement és d'un 40% i s'ha passat de 783 explotacions a 1.096. Els municipis amb més concentració d'explotacions ramaderes l'any 2019 són Pollença (amb 188 explotacions), Selva (112) i Sóller (105). Els municipis on el creixement d'explotacions ha estat més gran en el període 2010-2019 són Esporles, Andratx, Santa Maria del Camí, Calvià, Sóller i Lloseta. En conjunt, els municipis del sud de la Serra concentren un major nombre d'explotacions ramaderes que els municipis del nord.

Contràriament a la tendència creixent en el nombre d'explotacions ramaderes, el nombre total d'animals censats de boví, caprí, equí, oví i porquí ha disminuït gairebé un

29% en l'àmbit de la STPM.

Respecte al cens boví, l'any 2010 es donen els valors més elevats i a partir d'aquell any la tendència és descendent fins a 2014, en què s'estabilitza i fins i tot sembla que comença una lleugera tendència ascendent el 2019.

El cens caprí presenta una tendència més o menys estable al llarg del període analitzat.

El cens equí, en clara tendència ascendent entre 2010 i 2013, el 2014 experimenta un fort descens i s'estabilitza a partir d'aquell any.

En el període analitzat, el cens oví ha experimentat un tendència progressivament descendent i ha suposat un decreixement del 25% entre els anys 2010 i 2019.

El cens porquí és el que presenta una major variabilitat al llarg dels anys; així mateix destaca que gairebé en la seva totalitat es concentra en els municipis del sud de la Serra.

Biodiversitat (MA9)

Definició: Recomptes d'espècies protegides, com el ferreret, la milana, el voltor negre, el voltor lleonat i la flora del puig Major

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

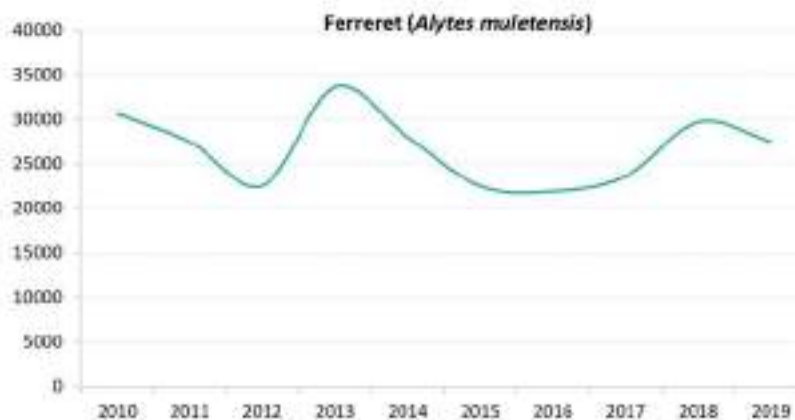
$$\sum \text{Recomptes}$$

Unitat de mesura:

Àmbit territorial: Àmbit ST

Font: Servei de Protecció d'Espècies de la CAIB

Observacions:

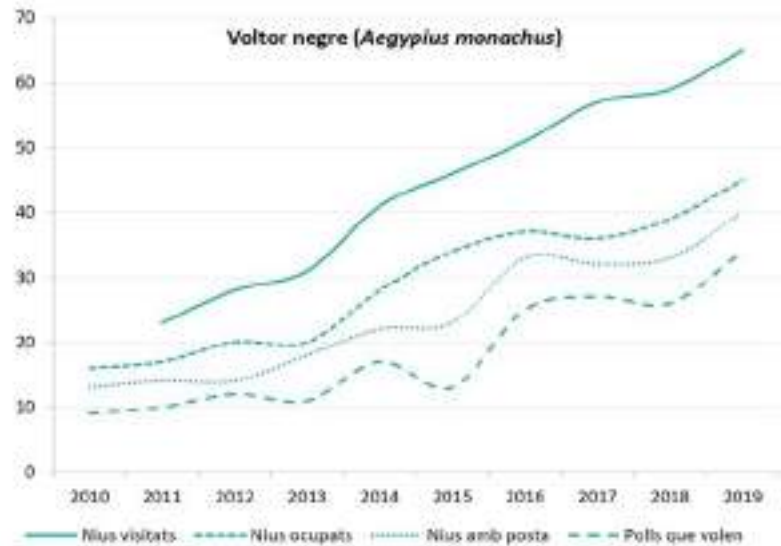

Gràfic 1. Evolució del nombre de larves de Ferreret (*Alytes muletensis*)

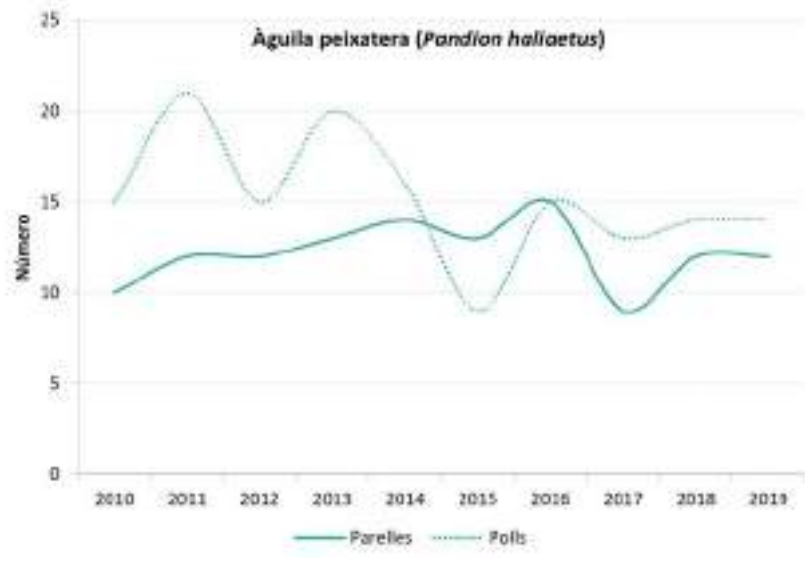

En l'àmbit de la STPM la població d'espècies protegides com el ferreret, el voltor negre, l'àguila peixatera, el voltor lleonat i el milà presenten una tendència estable o lleugerament positiva, cosa que indica que s'han de mantenir els programes de recuperació.

Gràfic 2. Evolució de la població de Voltor negre (*Aegypius monachus*)

Gràfic 3. Evolució de la població de Àguila peixatera (*Pandion haliaetus*)

Anàlisi

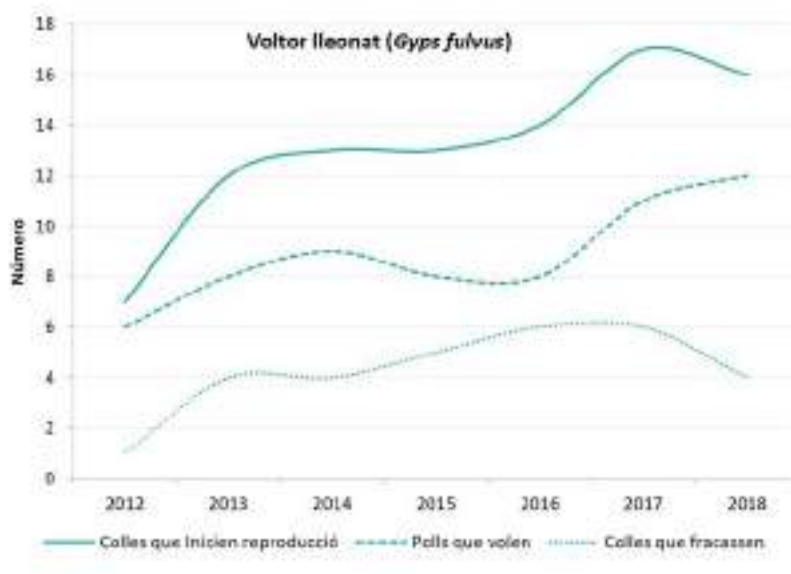
La biodiversitat present en l'àmbit de la STPM té una importància fonamental en el desenvolupament de la gestió del paisatge cultural. En aquest sentit són claus les polítiques de protecció de la biodiversitat i de la flora i fauna que s'hi duen a terme.

El seguiment dels recomptes d'espècies protegides com el ferreret, el milà, el voltor negre, el voltor lleonat i la flora del puig Major suposa un bon indicador de l'evolució de la biodiversitat de l'àmbit de la STPM.

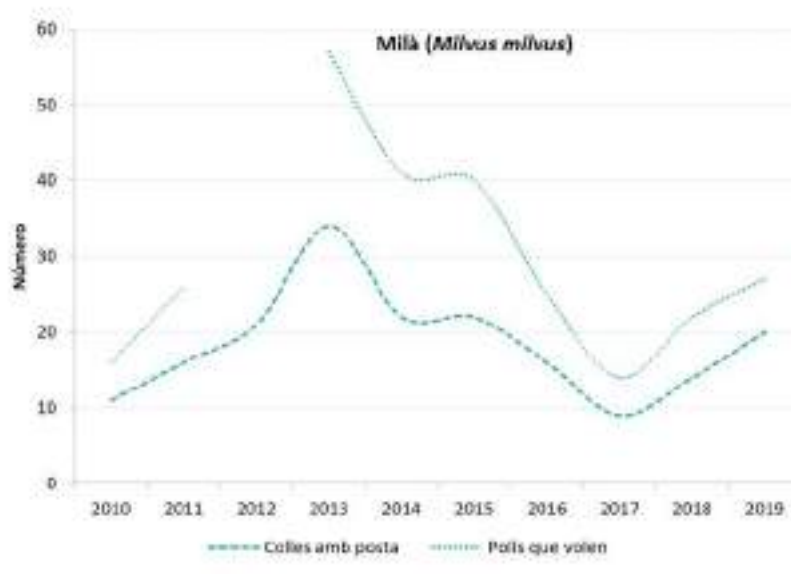
El ferreret (*Alytes muletensis*), amb 4 centímetres de longitud i 5 grams de pes, és un amfibi endèmic de la serra de Tramuntana, que només viu en alguns cursos d'aigua estacionals, encaixats en barrancs de parets verticals. En aquest medi abrupte es desplaça amb habilitat grim pant per la pedra. Té el cap desenvolupat, el cos estilitzat, una coloració de fons pàl·lida i el dors esquitxat de taques fosques. De dia descansa a prop de l'aigua, amagat en petites escletxes de les roques, i de nit surt a cercar aliment, sobretot insectes o animals que viuen sota les pedres o restes vegetals que cauen als bassals d'aigua de pluja. És l'amfibi més escàs d'Europa, considerat en perill d'extinció.

Tot i que comparant els anys 2010 i 2019 la població de larves ha disminuït un 10%, analitzant tot el període es donen oscil·lacions anuals que permeten afirmar que els distints plans de recuperació que s'hi duen a terme aconseguen mantenir l'evolució positiva de la situació de conservació de l'espècie.

El voltor negre (*Aegypius monachus*) és inconfusible per la seva grandària i la forma

Gràfic 4. Evolució de la població de Voltor lleonat (*Gyps fulvus*)

Gràfic 5. Evolució de la població del Milà (*Milvus milvus*)

de volar, tranquil·la i majestuosa. De color totalment negre i amb plomatge clar al cap i al coll. Té un bec corb, robust, poderós. Des dels cims de la serra de Tramuntana no és estrany veure'l planar lentament a gran alçada, amb les ales esteses o una mica recollides si té el vent de cara. Vola en solitari o en parella, però es reuneix en grups per cercar menjar.

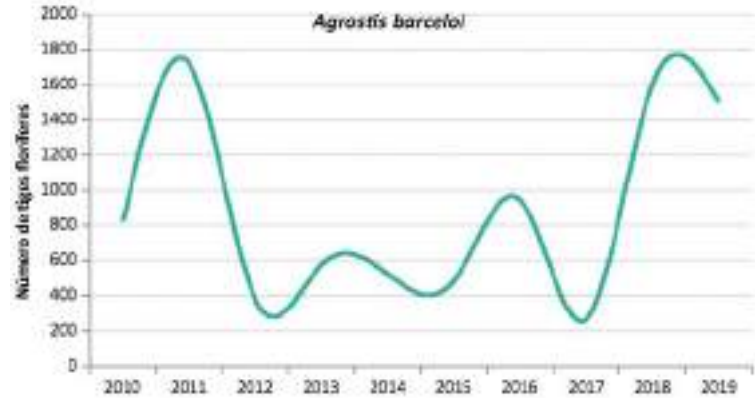
El 1982, al límit de l'extinció, la població a la Serra era tan sols de 20 exemplars i només quatre parelles reproductores, que van surar dos polls. Llavors s'inicià un programa de recuperació.

Des de 2010 a 2019 l'evolució de la població de voltor negre ha tingut una tendència clarament positiva tant pel que fa al nombre de nius i nius amb posta com pel que fa al nombre de polls que volen, que han passat de 9, el 2010, a 34, el 2019.

L'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*) té un cos dissenyat per pescar, amb potes llargues i dits curts amb la part interior rugosa per sostenir millor la presa, enfrontats dos a dos. Les potes disposen d'uns tendons premsadors que mantenen les urpes ben tancades. Pesca a la mar, en embassaments i zones humides, com albuferes i salines. Només s'alimenta de peixos de no més de mig quilo. És una au migratòria, alguns exemplars passen l'hivern a les Illes Balears; nidifica a Mallorca i Cabrera.

Des de 2010 a 2019 la població s'ha mantingut més o menys estable i el 2019 es mantenen 12 parelles nidificants.

El voltor lleonat (*Gyps fulvus*) és, després del voltor negre, una de les aus més grans d'Europa. La presència de voltors lleonats a Mallorca estava considerada accidental, malgrat que hi

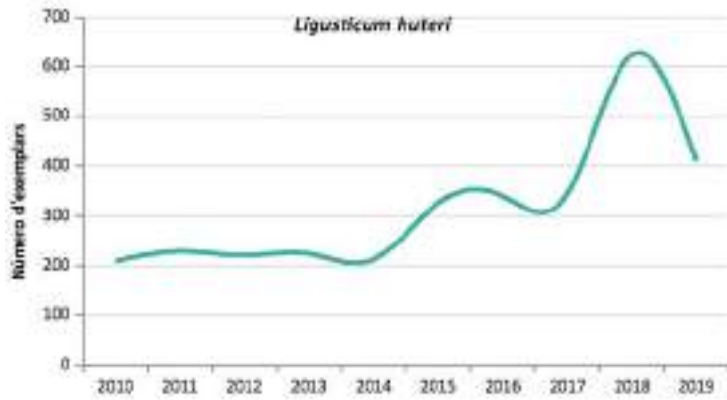
Gràfic 6. Evolució del número de tiges floríferes de *Agrostis barceloi*

Gràfic 7. Evolució dels exemplars de *Chaenorhinum rodriguezii*

Gràfic 8. Evolució dels exemplars de *Cotoneaster majoricensis*

Gràfic 9. Evolució dels exemplars de *Ligusticum huteri*

ha hagut observacions d'entre un i tres exemplars des de 1983. L'any 2008 es produeix l'arribada d'un gran nombre de voltors lleonats que suposa la colonització de Mallorca per aquesta au.

Des de 2012 a 2018 l'evolució de la població ha seguit una tendència positiva amb cada cop més colles que inicien la reproducció i més polls volant.

El milà o milana (*Milvus milvus*) és per a molts l'au rapinyaire més bella de Mallorca, per la seva agilitat, pel seu cridaner color castany i les seves distintives taques blanques sota les ales.

En el període 2010-2019 l'evolució de la població ha estat força variable. Mentre que de 2010 a 2013 l'evolució és molt positiva i es passa d'11 a 34 colles amb posta i de 16 a 57 polls volant, a partir de 2013 comença una evolució molt negativa fins a 2017, any en què tan sols se'n comptabilitzen 14 colles amb posta i 22 polls volants. Això no obstant, aquest any suposa un punt d'inflexió i sembla que hi ha una nova recuperació.

Respecte de la flora, el massís del puig Major és una de les zones amb una flora endèmica més diversificada i que presenta el nombre més elevat d'espècies pròpies de zones muntanyoses del centre i el sud d'Europa, molt rares en el context predominantment mediterrani de l'arxipèlag balear. La conservació d'aquesta valuosa flora vascular és, per tant, molt important per tal de preservar el patrimoni biològic. Així mateix, la seva evolució permet fer valoracions acurades sobre els patrons generals de diversitat en l'àmbit insular.

Es disposa de dades sobre l'evolució de quatre espècies: *Agrostis barceloi*, *Chaenorhinum rodriguezii*, *Cotoneaster majoricensis* i *Ligusticum huteri*.

L'*Agrostis barceloi* és una espècie endèmica de la zona culminant del vessant nord del puig Major. El seu hàbitat són les fissures de roques i els peus de penyals ombrívols i humits, principalment orientats al nord. Les poblacions

es troben entre els 1.200 i els 1.410 m d'altitud. L'evolució de les tiges floríferes des de 2010 a 2019 presenta fortes oscil·lacions. Actualment les cabres són l'amenaça més gran per la predació de fulles i tiges. Hi ha indicis que als rodals situats als peus de penyals hi ha una gran competència d'altres plantes, que no sembla que sigui considerable en el cas d'exemplars que colonitzen fissures de roques.

El *Chaenorhinum rodriguezii* és una espècie endèmica de la serra de Tramuntana: puig de Massanella, puig Major, serra d'Alfàbia i puig de Galatzó. El seu hàbitat són els pedruscalls, les carenes i els vessants rocosos, ocasionalment en fissures de roques, entre 900 i 1.410 m d'altitud. L'evolució de les dades recollides confirma fortes oscil·lacions demogràfiques. Alguns exemplars pateixen predació per part de cabres assilvestrades, cosa que constitueix un factor de risc.

El *Cotoneaster majoricensis* és una espècie endèmica de dues localitats del sector central de la serra de Tramuntana: el puig Major i la serra dels Teixos. El seu hàbitat són les enclotxes i els peus de penyals ombrívols i humits, principalment orientats al nord, tot i que excepcionalment es troben alguns exemplars en avencs i petites depressions càrstiques. Les poblacions es troben entre 1.100 i 1.410 m d'altitud. Les dades demostren una evolució de l'espècie sense canvis destacables en els darrers anys, però cal tenir en compte que el nombre d'efectius és molt baix.

El *Ligusticum huteri* és un endemisme de la zona alta del puig Major. El seu hàbitat són les depressions càrstiques, les rossegures i els replans i les fissures de roques. Les poblacions es troben entre 1.200 i 1.410 m d'altitud. Encara que l'any 2019 es constata un descens de la mida poblacional respecte de 2018, que va ser un any excepcionalment favorable per les condicions meteorològiques, el fort increment dels exemplars reproductius que s'hi ha observat suggereix una tendència positiva en la millora de l'estat de conservació d'aquesta espècie.

Indicadors de territori i mobilitat

Els indicadors territorials de la serra de Tramuntana al llarg d'aquests darrers deu anys reflecteixen un espai amb un comportament que no difereix gaire del del conjunt de l'illa. Els valors estadístics dibuixen un entorn agrari immers en una profunda crisi amb arrels en dècades enrere i que s'emmarca en un context paisatgístic de transició d'uns espais profundament humanitzats cap a uns altres de parcialment reforestats.

De fet, la superfície forestal ha avançat de manera aclaparadora, tant vessants avall, cap als camps de marjades, com enfilant-se cap als cims, fins a ocupar l'espai de les carritxeres i les màquies, altre temps intensament pasturades. En les taules estadístiques el procés ha quedat emmascarat pel macroincendi d'Andratx i Estellencs de 2013, que, tanmateix, no feu sinó retornar a carritxars i garrigues terrenys que abans de ser bosc foren majoritàriament conradissos de muntanya.

Les transformacions espacials es tradueixen en un declivi de l'activitat agrària, el qual es fonamenta en la manca de relleu generacional d'una petita pagesia que es va jubilar, com bé reflecteix la disminució del nombre d'explotacions que, curiosament, no ve acompanyada d'una minva proporcional de la superfície agrària. Una Serra amb manco pagesos, amb explotacions més grosses i el rerefons d'una activitat agrària que es veu influïda per

la política europea i el seu sistema de subsidis. El moderat creixement de l'agricultura ecològica i l'aparició de nous conreus que es contraposen a l'antic monopoli de l'olivar apunten el possible futur d'aquest espai rural.

El major canvi en els indicadors territorials al llarg de la dècada postdeclaració de la Serra ha estat una transformació sobre els papers, però amb una gran transcendència en l'espai. Les expectatives urbanístiques, estadísticament representades pel tecnicisme del sòl vacant, han canviat radicalment. Les possibilitats de construir nous habitatges previstes deu anys enrere — reminiscència d'una planificació territorial desenvolupista anterior— s'han rebaixat sensiblement cap a uns valors més d'acord amb la realitat demogràfica del territori. Tot això amb un mercat immobiliari prou actiu, segurament relacionat amb l'envelliment de la població autòctona que en morir va buidant cases i a l'entrada de capital exterior a la recerca d'habitatges en un entorn privilegiat.

I d'igual manera que la declaració de Patrimoni de la Humanitat ha incrementat l'atractiu de viure o de tenir casa a la Serra, també ha augmentat la visibilitat de cara als visitants i a la població local mateixa, extrem que s'ha traduït en un increment de la intensitat de trànsit per les carreteres de la nostra muntanya.

Miquel Grimalt Gelabert
Doctor en Geografia

Ocupació del sòl (TM1)

Definició: Superfície de sòl amb un ús agrícola (olivar, fruiters i resta de cultius) o forestal

Periodicitat d'actualització: Depèn de l'actualització de la font utilitzada.

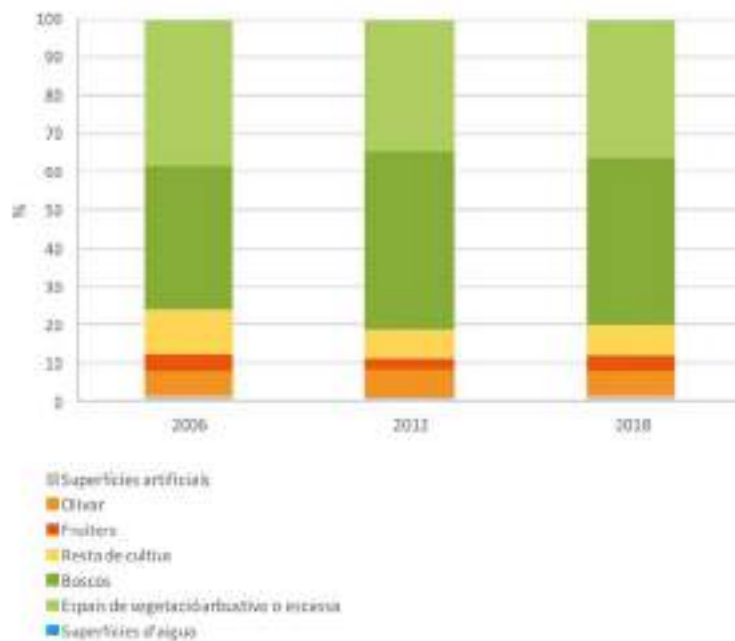
Metodologia de càlcul: Superfície de cada cobertura de sòl

Unitat de mesura: ha

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Cartografia del Corine Land Cover

Observacions:

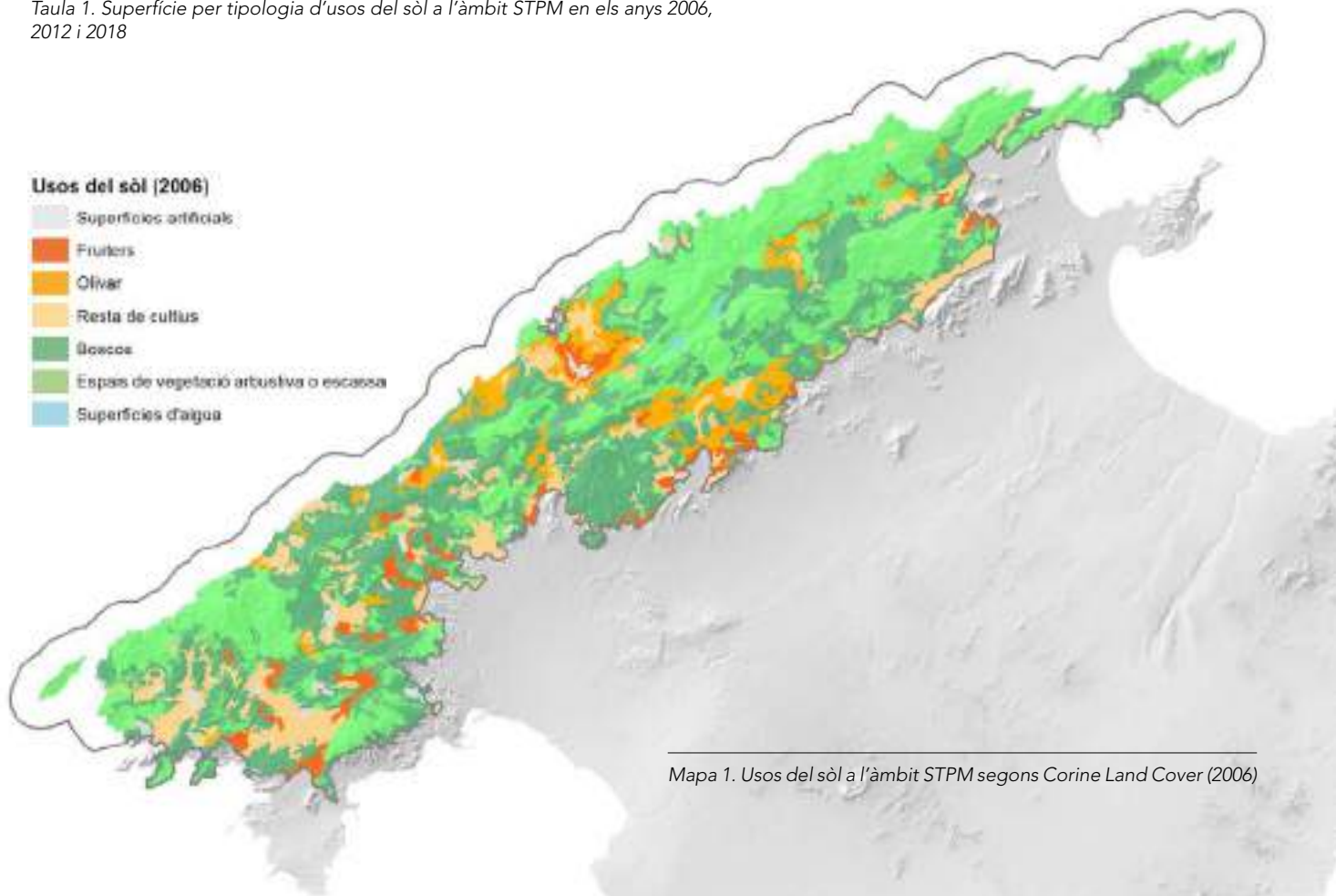

Gràfic 1. Evolució de l'ocupació del sòl per tipologia d'usos a l'àmbit STPM

El 80% de la superfície de la STPM està coberta per boscos, arbustos o vegetació escassa.

Descripció d'us del sòl	2006	2012	2018
Superfícies artificials	1201,6	924,1	1222,2
Olivar	5595,4	6108,5	5646,0
Fruiters	3379,8	2268,3	3140,3
Resta de cultius	9937,6	6308,2	6546,4
Boscoc	31591,2	38880,3	36669,3
Espais de vegetació arbustiva o escassa	31596,1	28867,1	30132,4
Superfícies d'aigua	123,7	112,5	112,5
STPM	83425,4	83469,0	83469,0

Taula 1. Superfície per tipologia d'usos del sòl a l'àmbit STPM en els anys 2006, 2012 i 2018

Mapa 1. Usos del sòl a l'àmbit STPM segons Corine Land Cover (2006)

Anàlisi

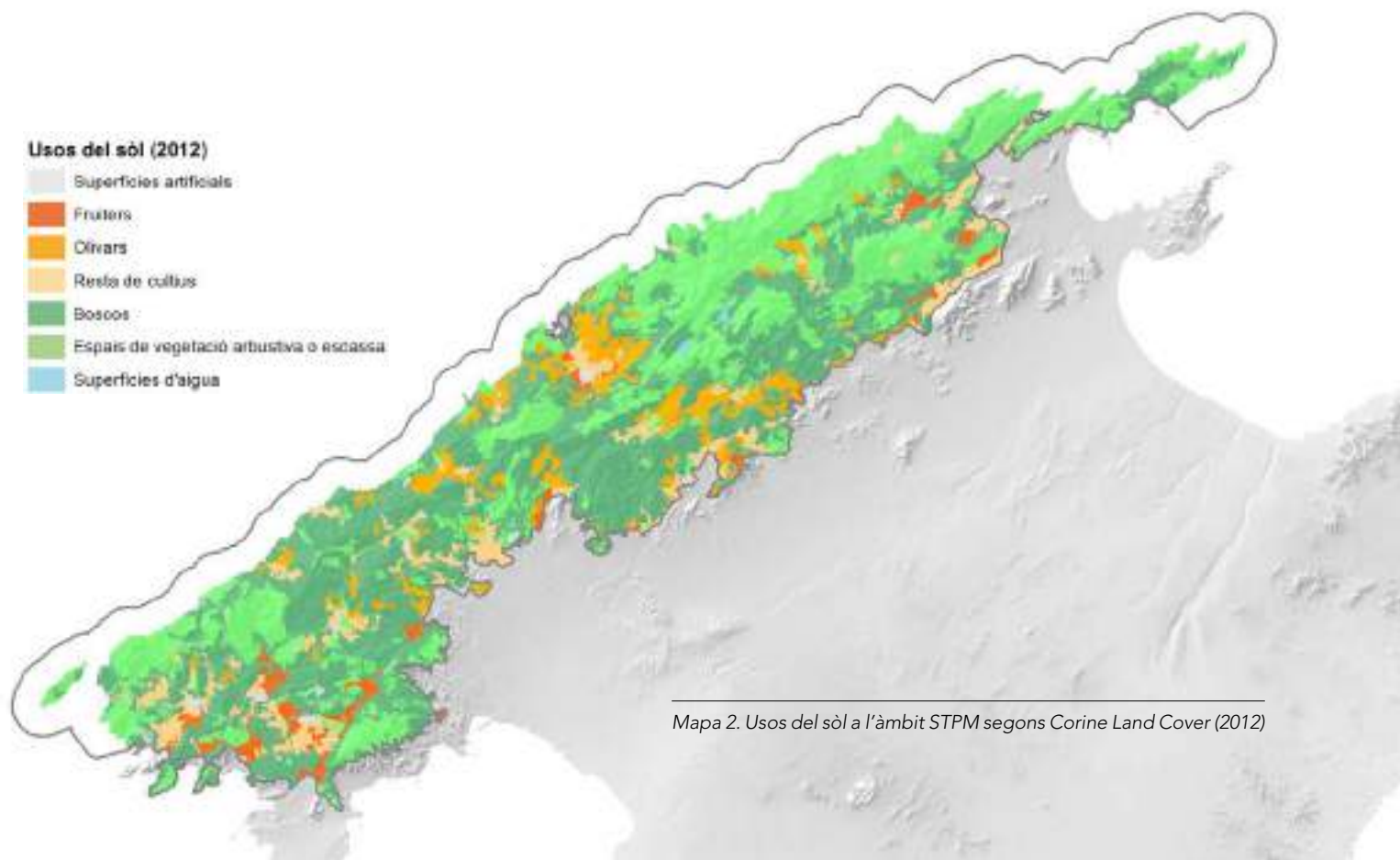
De la cartografia obtinguda del projecte Corine Land Cover, a l'àmbit de la STPM destaca la gran proporció que representen els boscos i els espais de vegetació arbustiva o escassa, que el 2006 ocupaven un 75% i el 2018, el 80%. Si se n'analitza l'evolució entre aquests anys, s'observa que a l'inici del període les superfícies eren pràcticament idèntiques, mentre que actualment la superfície boscosa ocupa 6.000 ha més que l'arbustiva o herbàcia.

La superfície d'olivar s'ha mantingut més o menys estable, concentrada a la vall de Sóller i a les zones muntanyoses baixes.

Els fruiters presenten una tendència a la disminució i concretament han perdut molta presència a la vall de Sóller.

La resta de cultius han sofert una important disminució de la superfície, al voltant d'un 30%, descens que es fa més evident en la zona de ponent de la Serra.

En general s'observa una tendència al retrocés dels conreus i al creixement de les zones boscoses a les parts baixes de les muntanyes, mentre que a les parts més elevades i abruptes predominen els sòls amb poca vegetació.

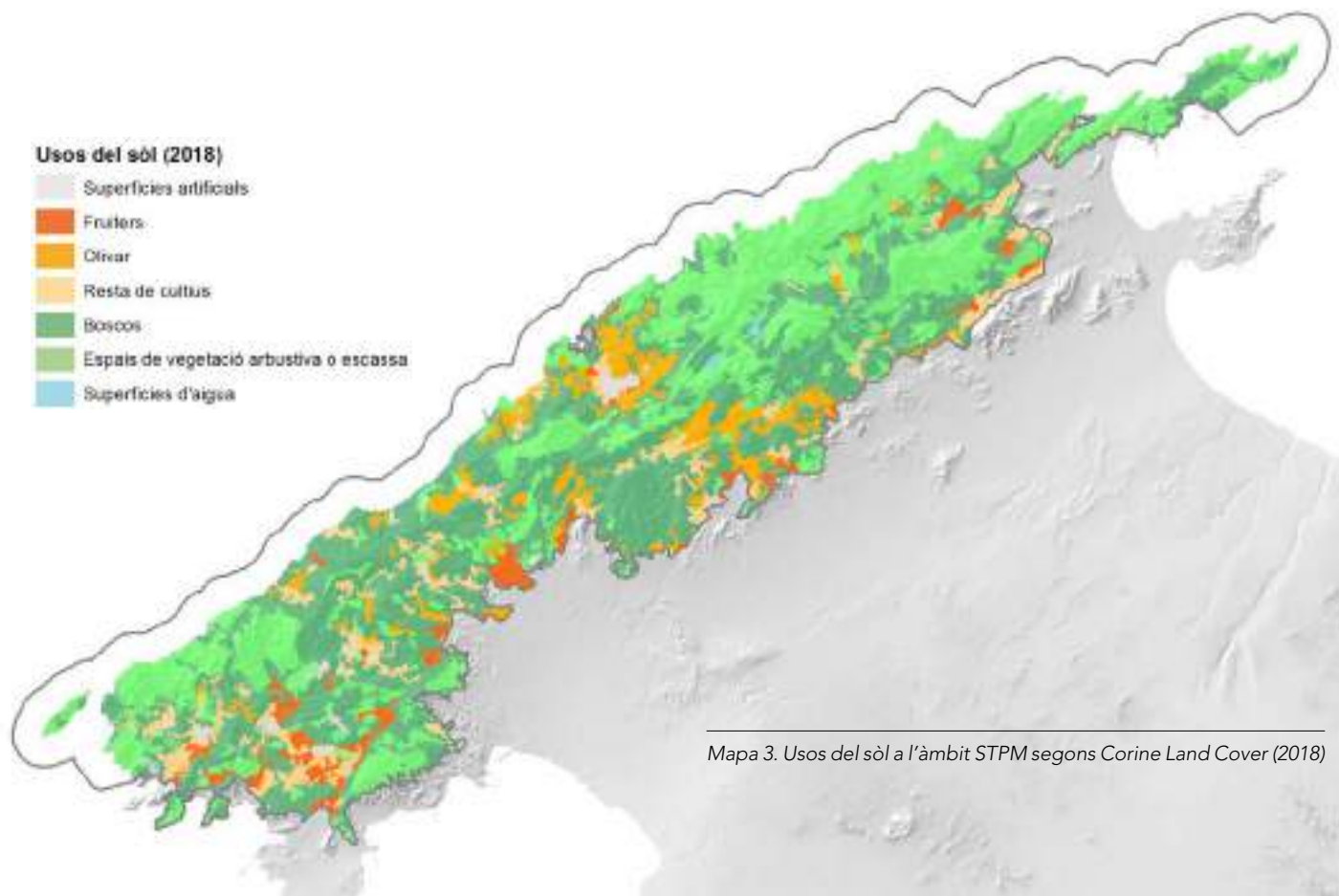
Mapa 2. Usos del sòl a l'àmbit STPM segons Corine Land Cover (2012)

Si s'analitzen els usos del sòl per cada municipi, destaca el predomini dels boscos a Santa Maria i Banyalbufar, on ocupen el 80% de la superfície. Els espais de vegetació baixa ocupen el 60% a Escorca i Pollença i són pràcticament inexistents precisament a Santa Maria i Banyalbufar. També cal esmentar la gran proporció d'olivar a Mancor de la Vall i Deià i en segon terme a Fornalutx, Alaró i Sóller.

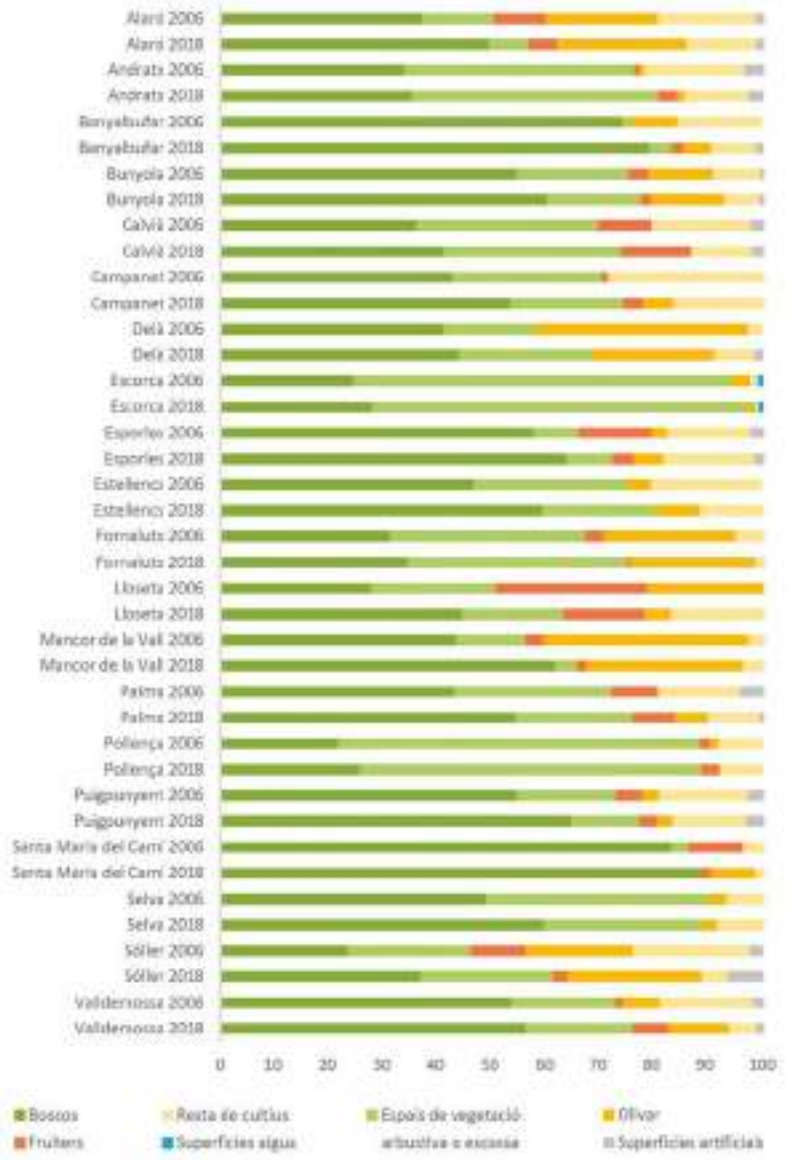
Quant a l'evolució dels usos per municipis, Lloseta és el que presenta més variació, els cultius de fruiters i olivar (que representaven gairebé la meitat el 2006) pateixen un

fort retrocés a favor dels boscos i altres cultius. A Sóller, Alaró, Esporles i Santa Maria també baixa la superfície de fruiters, però hi creix l'olivar, a més dels boscos. Els fruiters disminueixen als municipis on tenien més pes, excepte el cas de Calvià, i s'incrementen en alguns dels que tenien menys superfície el 2006, com Andratx, Campanet, Banyalbufar i Valldemossa.

La tendència general en tots els municipis, amb l'única excepció de Selva per un escàs 2%, és el descens de la proporció de cultius i el creixement de les zones forestals.

Mapa 3. Usos del sòl a l'àmbit STPM segons Corine Land Cover (2018)

Gràfic 2. Distribució dels usos del sòl per municipi comparant dades dels anys 2006 i 2018

Explotacions agràries en actiu (TM2)

Definició: Es pot calcular per una doble via: nombre d'explotacions agràries actives que fan declaració de cultius i superfície agrària útil declarada (SAU).

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre d'explotacions que fan declaració de cultius

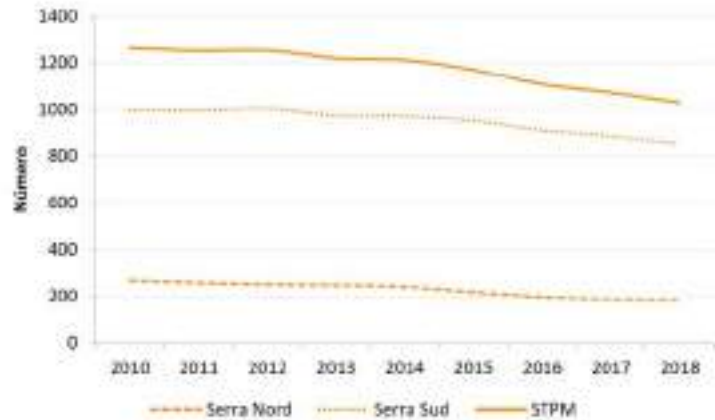
$\sum SAU$

Unitat de mesura: Nombre d'explotacions, ha

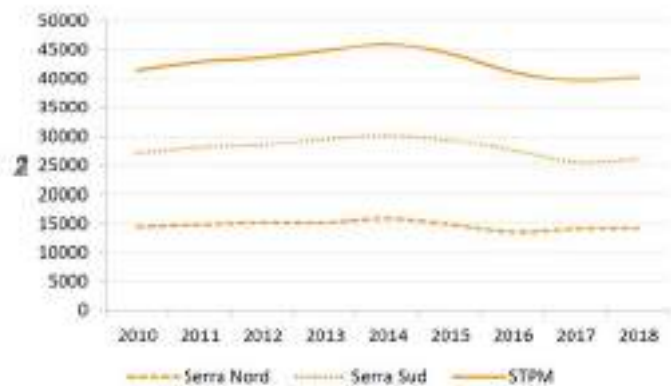
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Conselleria d'Agricultura, Conselleria d'Economia

Observacions:

Gràfic 1. Evolució del nombre d'expedients d'explotacions agràries en actiu

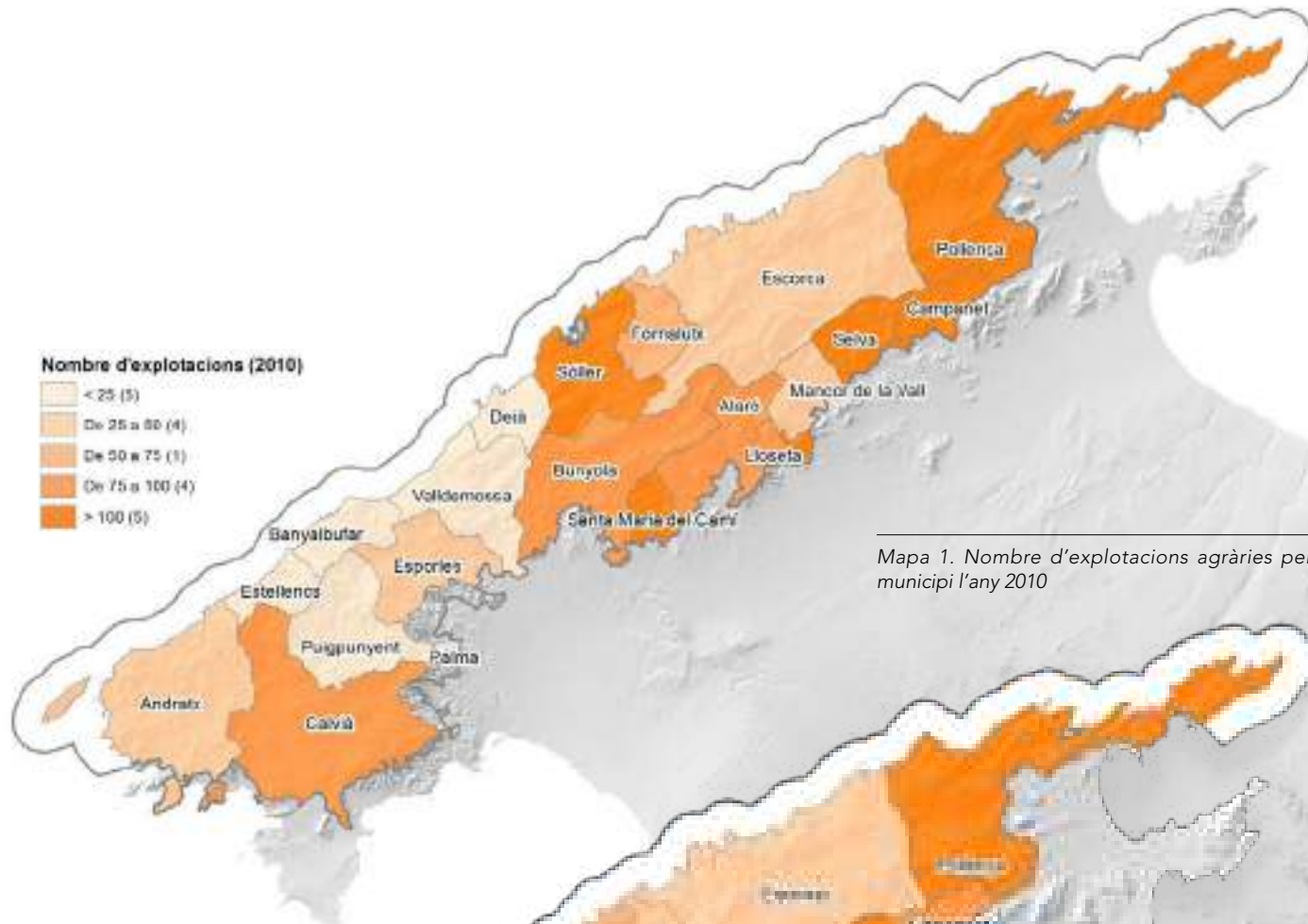

Gràfic 2. Evolució de la superfície agrària útil (SAU)

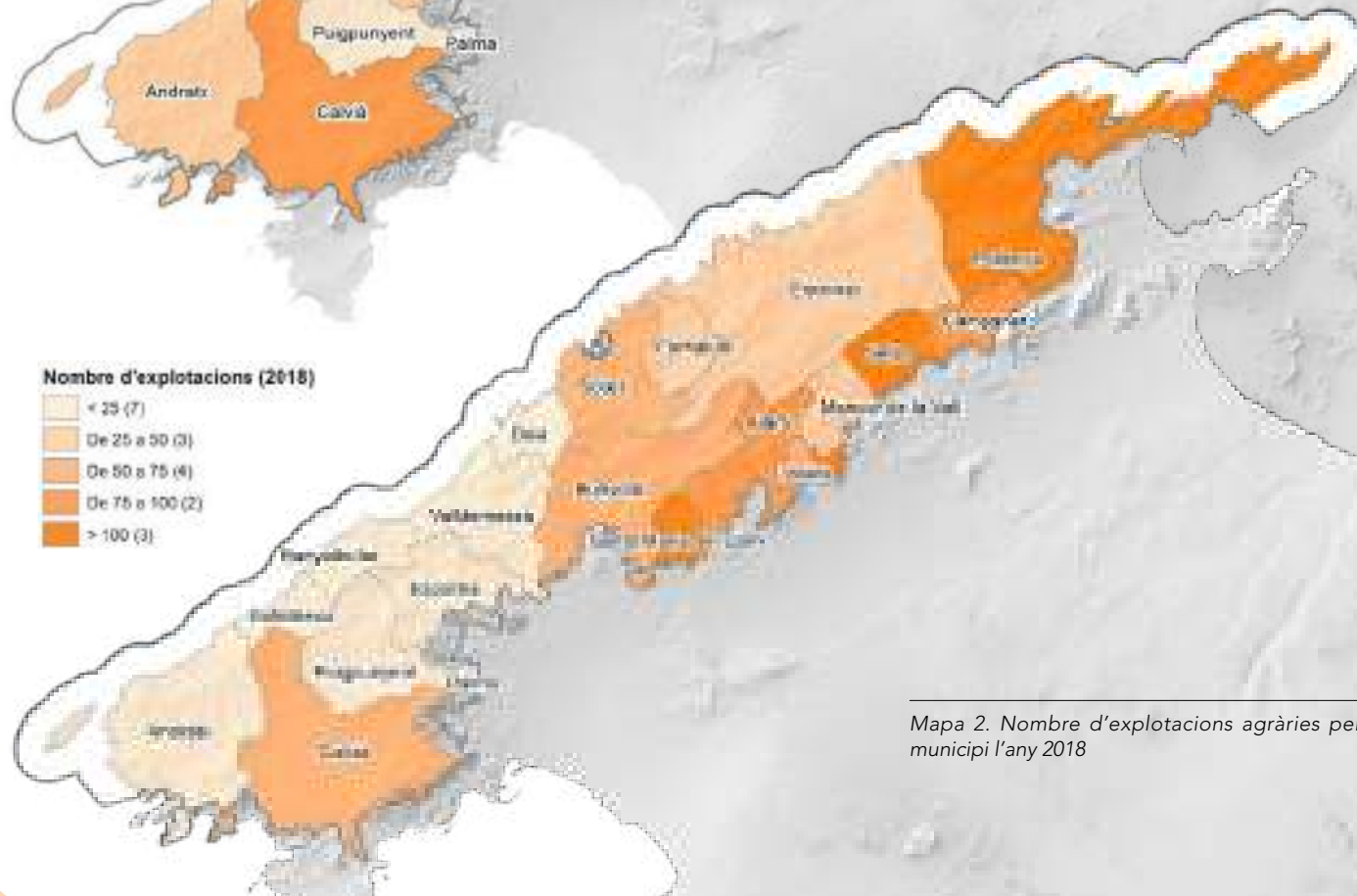
Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010-2018
Alaró	80	85	86	84	85	86	80	78	78	-2,5
Andratx	31	31	30	30	28	28	28	26	23	-25,8
Banyalbufar	5	6	3	4	5	4	4	3	3	-40,0
Bunyola	83	82	84	79	81	77	73	72	69	-16,9
Calvià	76	78	80	76	74	75	73	70	70	-7,9
Campanet	114	112	111	114	112	104	104	104	95	-16,7
Deià	9	9	8	8	8	9	9	7	7	-22,2
Escorca	30	31	32	30	32	31	30	34	33	10,0
Esporles	29	30	31	30	27	21	21	20	20	-31,0
Estellencs	8	7	7	8	8	8	8	8	8	0,0
Fornalutx	53	48	48	48	45	40	36	33	28	-47,2
Lloseta	81	81	82	81	83	81	77	71	68	-16,0
Mancor de la Vall	45	45	48	44	44	42	41	40	40	-11,1
Pollença	114	111	110	110	113	115	112	116	107	-6,1
Puigpunyent	13	14	14	13	13	14	12	10	11	-15,4
Santa Maria del Camí	154	152	153	147	141	144	139	137	131	-14,9
Selva	218	218	219	208	210	200	185	173	168	-22,9
Sóller	104	96	91	89	85	71	59	53	52	-50,0
Valldemossa	16	16	16	17	17	19	18	18	19	18,8
Serra Nord	267	257	250	247	240	217	197	186	181	-32,2
Serra Sud	996	995	1003	973	971	952	912	887	849	-14,8
STPM	1263	1252	1253	1220	1211	1169	1109	1073	1030	-18,4

Taula 1. Evolució i taxa de creixement en el període 2010-2018 del nombre d'expedients d'explotacions agràries en actiu per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

En el període de 2010 a 2018 el nombre d'explotacions agràries en actiu a l'àmbit de la STPM s'ha reduït un 18%, mentre que la superfície agrària útil declarada tan sols ha minvat un 3%.

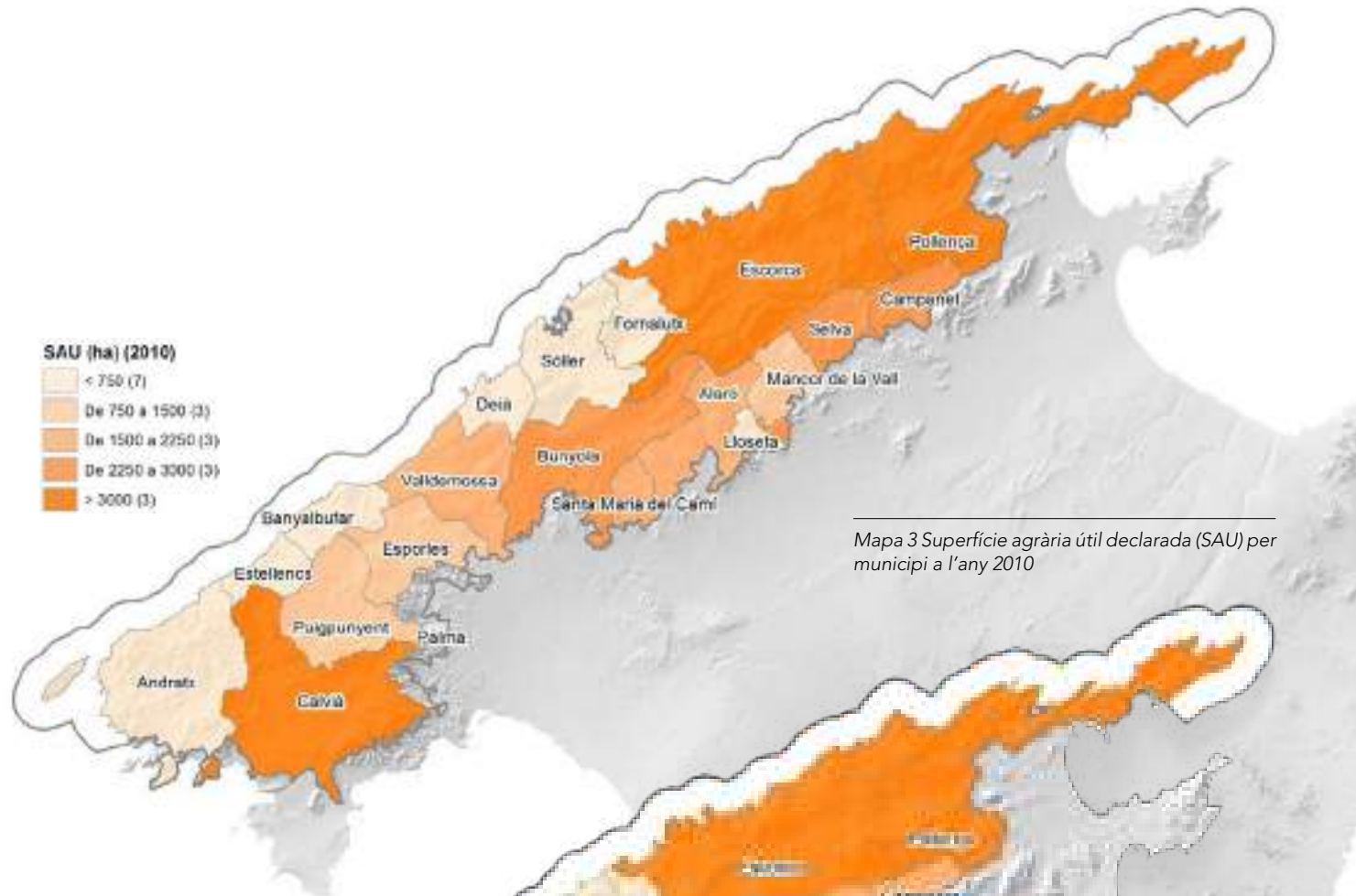
Mapa 1. Nombre d'explotacions agràries per municipi l'any 2010

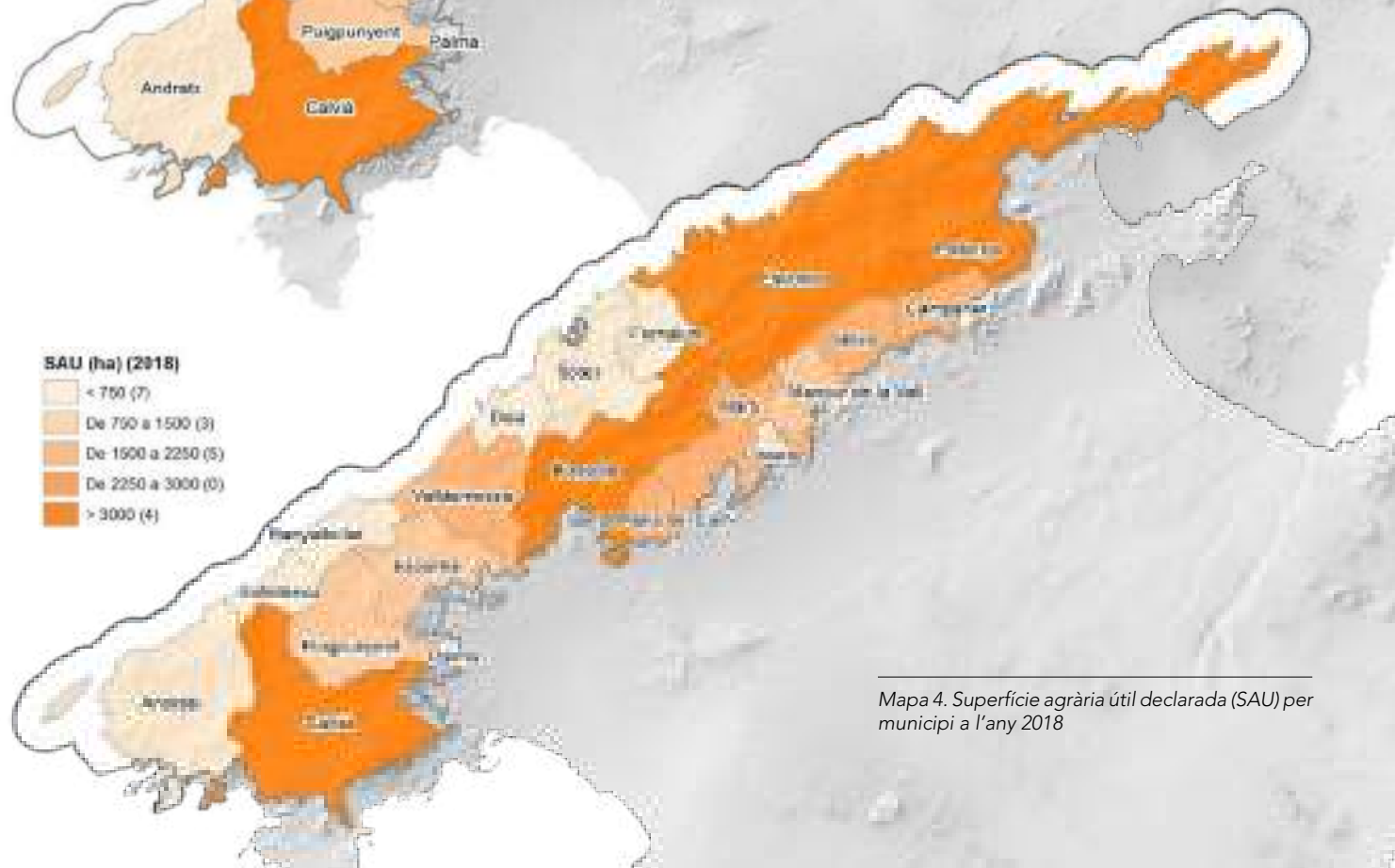
Mapa 2. Nombre d'explotacions agràries per municipi l'any 2018

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010-2018
Alaró	2090,3	2231,8	2180,7	2234,5	2311,6	2267,5	2345,5	2381,3	2210,4	5,7
Andratx	402,8	404,0	425,4	840,3	838,6	668,7	450,9	467,3	549,1	36,3
Banyalbufar	162,7	178,9	98,7	99,7	148,1	34,1	36,1	163,6	160,6	-1,3
Bunyola	2838,7	2946,1	2997,0	3122,6	3246,5	3306,9	3272,6	3415,8	3536,5	24,6
Calvià	6195,6	6512,9	6923,9	6684,0	6370,8	5798,5	5162,9	3906,1	3935,7	-36,5
Campanet	2568,1	2555,8	2505,4	2534,9	2457,8	2478,5	2265,2	2155,4	2176,7	-15,2
Deià	420,8	458,8	450,2	458,6	464,3	483,4	482,7	467,9	462,1	9,8
Escorca	8736,3	8717,9	8792,4	8769,2	9266,4	8229,4	7804,1	8135,2	8113,1	-7,1
Esporles	869,3	892,4	884,5	890,7	871,1	854,8	869,9	862,8	868,2	-0,1
Estellencs	282,5	282,4	566,6	572,2	587,9	549,7	310,8	311,6	337,5	19,5
Fornalutx	595,2	588,6	591,6	535,1	669,2	569,5	571,8	577,4	559,7	-6,0
Lloseta	695,1	698,9	695,5	694,4	691,3	700,7	758,6	732,2	732,4	5,4
Mancor de la Vall	828,4	882,7	889,9	887,0	902,1	894,5	1009,2	1006,7	1376,6	66,2
Pollença	6961,0	7230,9	7133,9	8130,3	8653,1	9053,3	8460,5	7815,5	7913,9	13,7
Puigpunyent	1106,0	1384,2	1382,0	1440,7	1414,5	1479,9	1013,4	1015,1	1383,3	25,1
Santa Maria del Camí	1876,8	2054,6	2074,0	1907,8	2054,2	2207,1	1963,5	1779,2	1762,0	-6,1
Selva	2596,2	2538,2	2628,4	2581,5	2614,2	2007,4	1885,2	1890,0	1876,2	-27,7
Sóller	695,6	687,2	741,7	732,9	789,1	732,0	687,4	670,7	653,8	-6,0
Valldemossa	1605,5	1629,5	1647,3	1641,1	1617,8	1909,9	1835,4	1925,5	1692,7	5,4
Serra Nord	14473,9	14819,9	15154,9	15140,0	15828,3	14842,6	13611,6	14129,8	14230,8	-1,7
Serra Sud	27053,1	28055,8	28453,9	29617,5	30140,1	29383,0	27574,1	25549,5	26069,5	-3,6
STPM	41527,0	42875,7	43608,8	44757,5	45968,4	44225,6	41185,7	39679,2	40300,4	-3,0

Taula 2. Evolució de la superfície agrària útil (SAU) en ha per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Mapa 3 Superfície agrària útil declarada (SAU) per municipi a l'any 2010

Mapa 4. Superfície agrària útil declarada (SAU) per municipi a l'any 2018

Anàlisi

En el conjunt de la STPM, en el període 2010-2018, tant el nombre d'explotacions agràries en actiu com la superfície agrària útil declarada (SAU) s'han reduït. Això no obstant, mentre que en el nombre d'explotacions la reducció ha estat d'un 18%, en el cas de la SAU aquesta disminució ha estat tan sols del 3%. D'aquestes xifres es pot concloure que de 2010 a 2018 hi ha un menor nombre d'explotacions, però més extenses, de manera que hi ha hagut una pèrdua d'explotacions petites.

Així, l'anàlisi de l'evolució del nombre d'explotacions agràries evidencia una tendència descendent al llarg de tots els anys. En canvi, l'evolució de la SAU ha seguit una tendència ascendent entre 2010 i 2014, any en què es produeix un punt d'inflexió que fa canviar la tendència a descendent fins al darrer any analitzat, el 2018, en què torna a recuperar-se.

Analitzant les dades per municipis, l'any 2010 els municipis amb més nombre d'explotacions són Selva, Santa Maria del Camí, Pollença, Campanet i Sóller, els quals l'any 2018 mantenen el rànquing, a excepció de Sóller, que redueix a la meitat el nombre d'explotacions.

Pel que fa als municipis amb més superfície agrària útil declarada són Escorca, Pollença i Calvià, tot i que en aquest darrer municipi la SAU s'ha reduït un 36% entre 2010 i 2018.

Cultius subvencionats (TM3)

Definició: Superfície de cultiu amb subvencions de la Política Agrària Comuna (PAC)

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$$\sum \text{Superfície subvencionada a cada municipi}$$

Unitat de mesura: ha

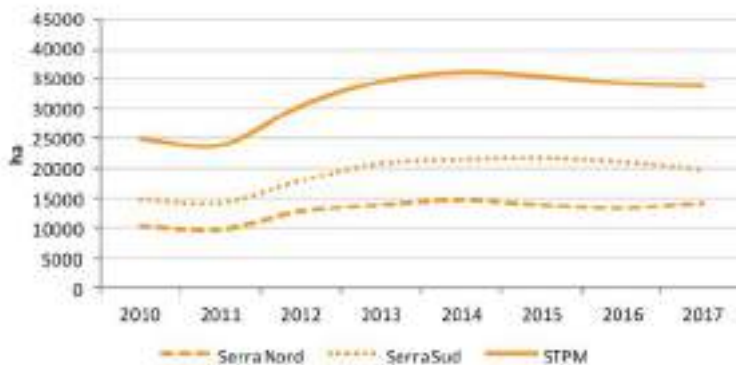
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Conselleria d'Agricultura

Observacions:

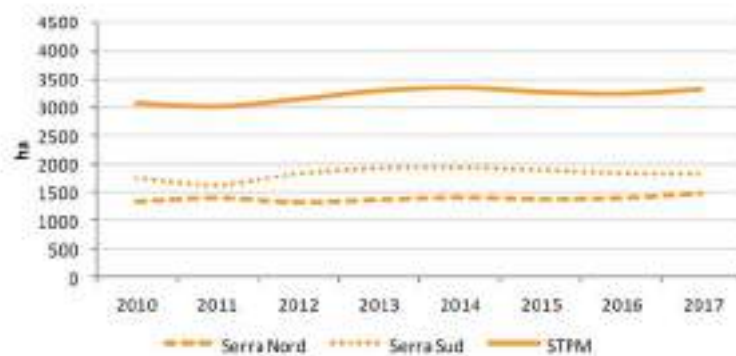
Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Alaró	1341	1117	1423	1744	1820	1791	1922	1955
Andratx	367	371	400	664	684	636	467	467
Banyalbufar	116	132	93	95	116	33	36	164
Bunyola	1676	1737	2085	2538	2630	2706	2677	2834
Calvià	3995	3208	4779	5315	5068	4710	4719	3421
Campanet	1163	1041	1408	1565	1500	1417	1267	1187
Deià	411	442	437	444	462	482	483	468
Escorca	6193	5584	7806	8188	8636	7567	7571	8135
Esporles	696	722	712	731	726	748	743	803
Estellencs	239	235	503	517	586	549	311	312
Fornalutx	385	470	483	506	657	562	570	577
Lloseta	377	378	377	373	386	397	507	493
Mancor de la Vall	677	748	740	723	757	725	851	885
Palma	619	467	473	616	519	520	521	545
Pollença	3068	3592	4526	5410	5996	7222	6718	6699
Puigpunyent	633	689	922	1390	1404	1461	1010	1015
Santa Maria del Camí	647	616	705	639	798	948	918	790
Selva	843	942	920	1210	1287	620	499	513
Sóller	385	386	427	424	462	440	687	671
Valldemossa	1150	1017	1258	1489	1610	1905	1831	1925
Serra Nord	10209	9677	12641	13784	14660	13749	13241	14070
Serra Sud	14773	14218	17838	20796	21445	21692	21065	19789
STPM	24981	23895	30479	34580	36105	35441	34306	33859

Taula 1. Evolució de la superfície subvencionada per la PAC de 2010 a 2017

Gràfic 1. Evolució de la superfície subvencionada per la PAC

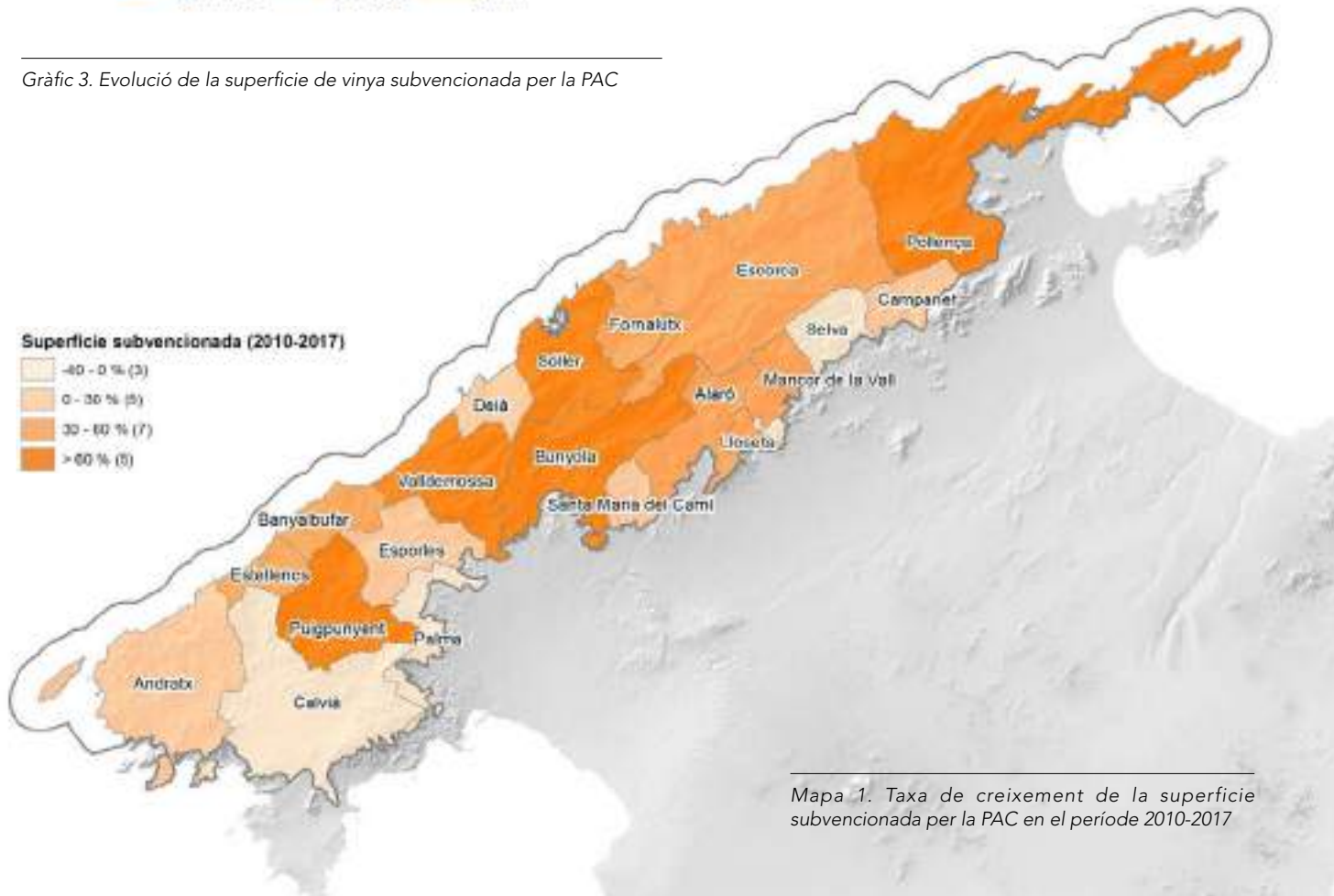
La superfície subvencionada per la PAC s'ha incrementat un 35% en el període 2010-2017. Aquest increment té lloc principalment en els primers anys de la dècada, posteriorment s'estabilitza i en els darrers anys pateix un lleuger descens.

Gràfic 2. Evolució de la superfície d'olivar subvencionada per la PAC

Gràfic 3. Evolució de la superfície de vinya subvencionada per la PAC

Mapa 1. Taxa de creixement de la superfície subvencionada per la PAC en el període 2010-2017

Anàlisi

La superfície de cultius subvencionats per la PAC dins l'àmbit STPM s'ha incrementat un 35% en el període 2010-2017. Aquest creixement es produí els primers anys de la dècada, mentre que des de 2014 ha sofert un lleuger descens.

Els municipis amb més superfície subvencionada en nombre absoluts són Escorca i Pollença. Els creixements més grans s'han produït a Pollença, Sóller, Bunyola, Valldemossa i Puigpunyent, i els municipis de Calvià, Palma i Selva són els únics que han disminuït la seva superfície subvencionada.

Tenint en compte la superfície municipal dins l'àmbit de la STPM, destaca el creixement de Pollença i Escorca, que tot i ser molt extensos tenen més del 50% de la seva superfície subvencionada. Alaró i Mancor també han tingut un creixement relatiu molt important, i també Campanet, Lloseta i Santa Maria, que ja tenien percentatges superiors al 50% a l'inici del període. A l'altra banda, destaquen Andratx i Banyalbufar que són els únics que resten, el 2017, amb menys d'un 15% de superfície subvencionada.

Per analitzar les dades per tipus de cultiu, se n'han seleccionat els més importants per superfície (pastures i ús forestal) i els més significatius per tradició (olivar, vinya, cítrics i fruits secs).

La superfície subvencionada d'olivar s'ha mantingut estable amb un petit ascens.

Respecte a la vinya, a l'inici de la dècada només rebia subvencions al municipi de Pollença (24 ha). En aquests darrers anys s'han incorporat a la PAC finques de sis municipis més i la superfície ha augmentat fins a les 68 ha; gairebé ha triplicat la superfície inicial. La gran majoria són municipis del sud de la Serra.

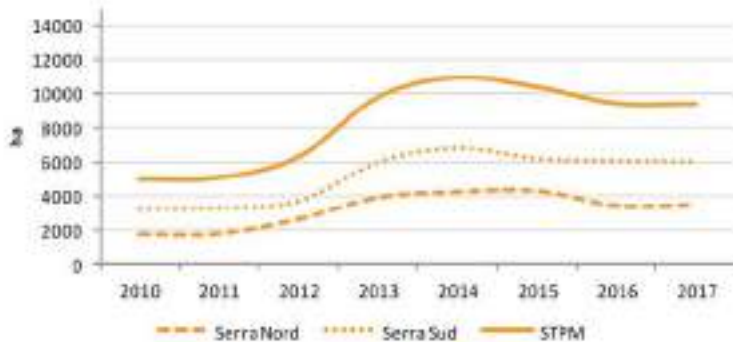
Gràfic 4. Evolució de la superfície de cítrics subvencionada per la PAC

Gràfic 5. Evolució de la superfície de fruits secs subvencionada per la PAC

Gràfic 6. Evolució de la superfície de pastures subvencionada per la PAC

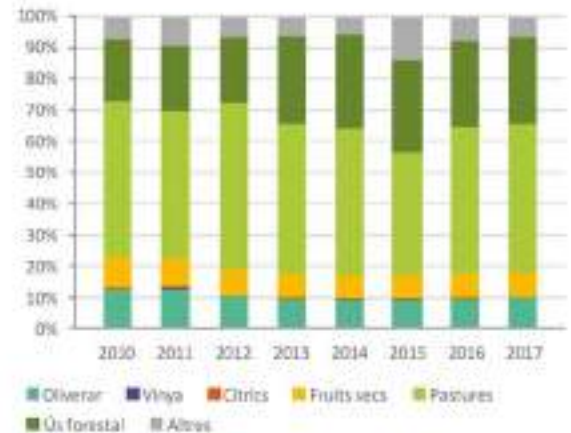
Gràfic 7. Evolució de la superfície forestal subvencionada per la PAC

El conreu de cítrics ha sofert una disminució important i ha perdut gairebé el 30% de la superfície subvencionada. Pràcticament tota la superfície perduda correspon a la zona nord, mentre que al sud la situació es manté estable, tot i partir de xifres molt inferiors.

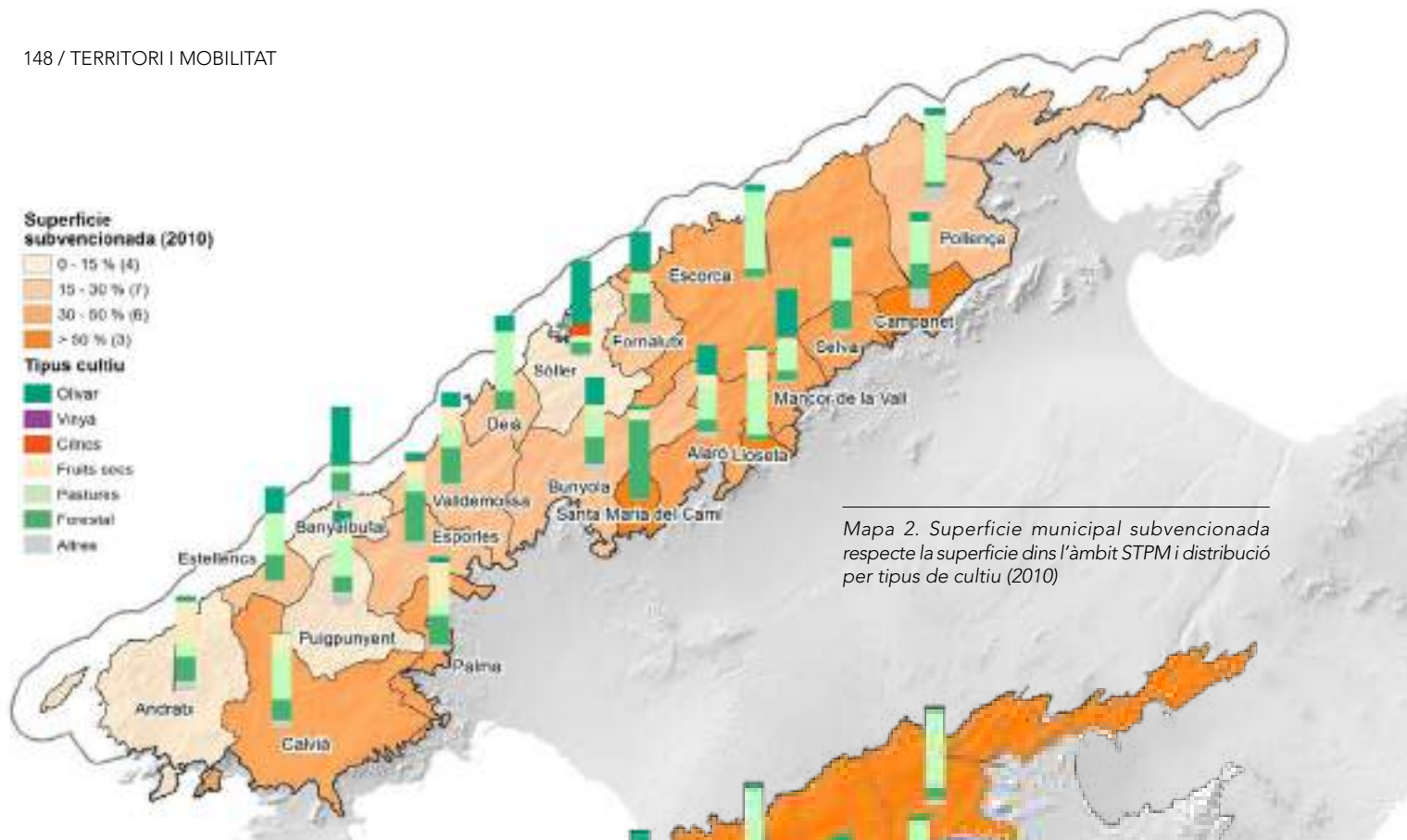
La superfície dedicada als fruits secs (principalment ametlles i garroves) ha variat poc en el període d'estudi, les xifres són estables amb una major presència a la zona sud de la Serra.

Les terres de pastura subvencionades presenten valors oscil·lants amb tendència ascendent a les dues zones de la Serra.

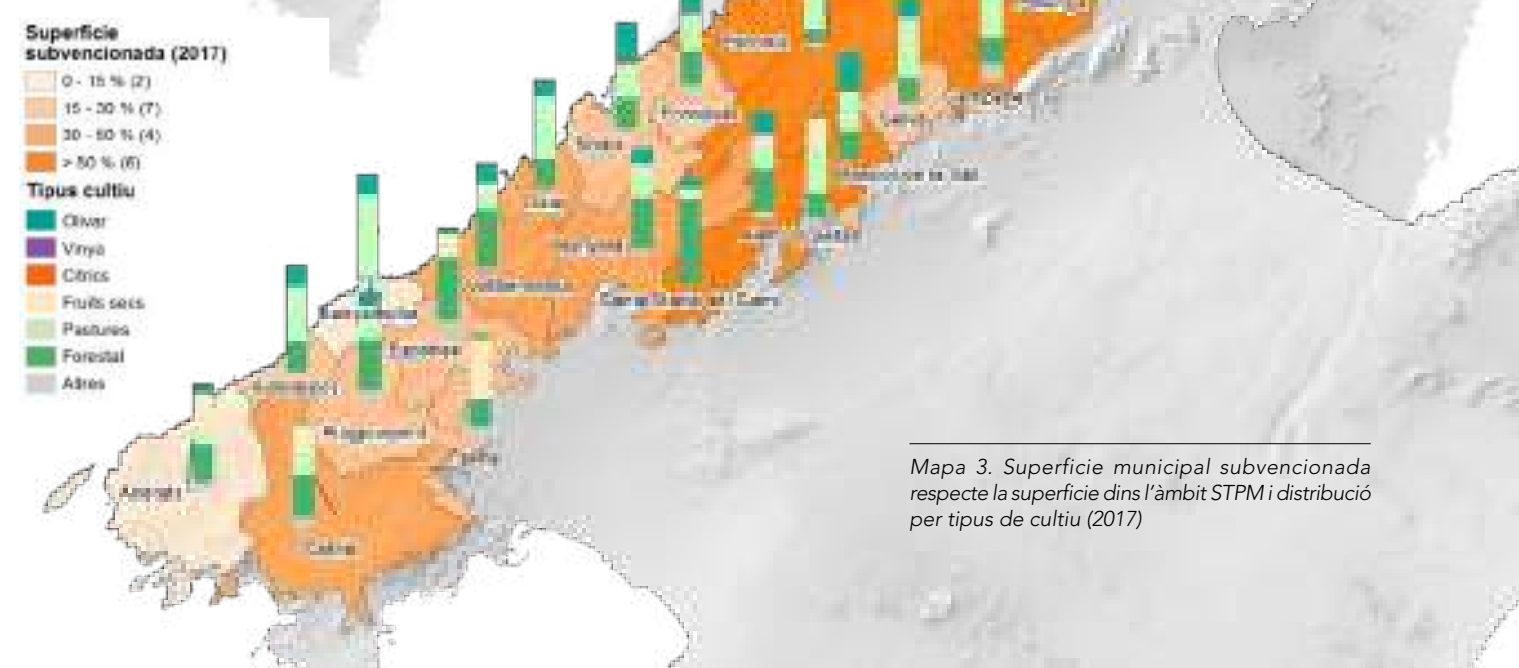
La superfície forestal és la que experimenta un major creixement i és la responsable de l'augment general de la superfície de cultius subvencionats. La zonificació nord i sud segueix una evolució similar.

Gràfic 8. Evolució i distribució de la superfície subvencionada per tipus de cultiu

Mapa 2. Superfície municipal subvencionada respecte la superfície dins l'àmbit STPM i distribució per tipus de cultiu (2010)

Mapa 3. Superfície municipal subvencionada respecte la superfície dins l'àmbit STPM i distribució per tipus de cultiu (2017)

Agricultura ecològica (TM4)

Definició: Nombre d'operadors i superfície agrària inscrits al Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica (CBPAE)

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ nombre d'operadors

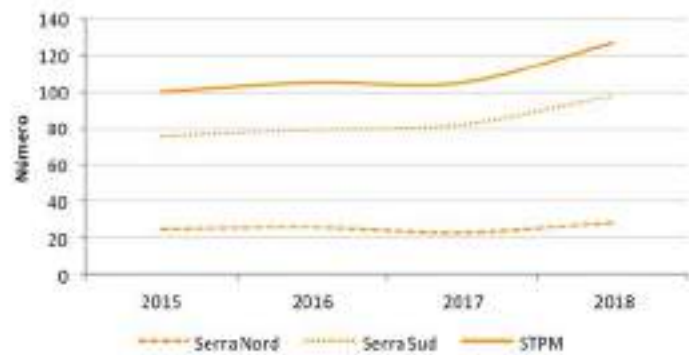
$\sum$ superfície agrària inscrita al CBPAE

Unitat de mesura: Nombre, ha

Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica (CBPAE)

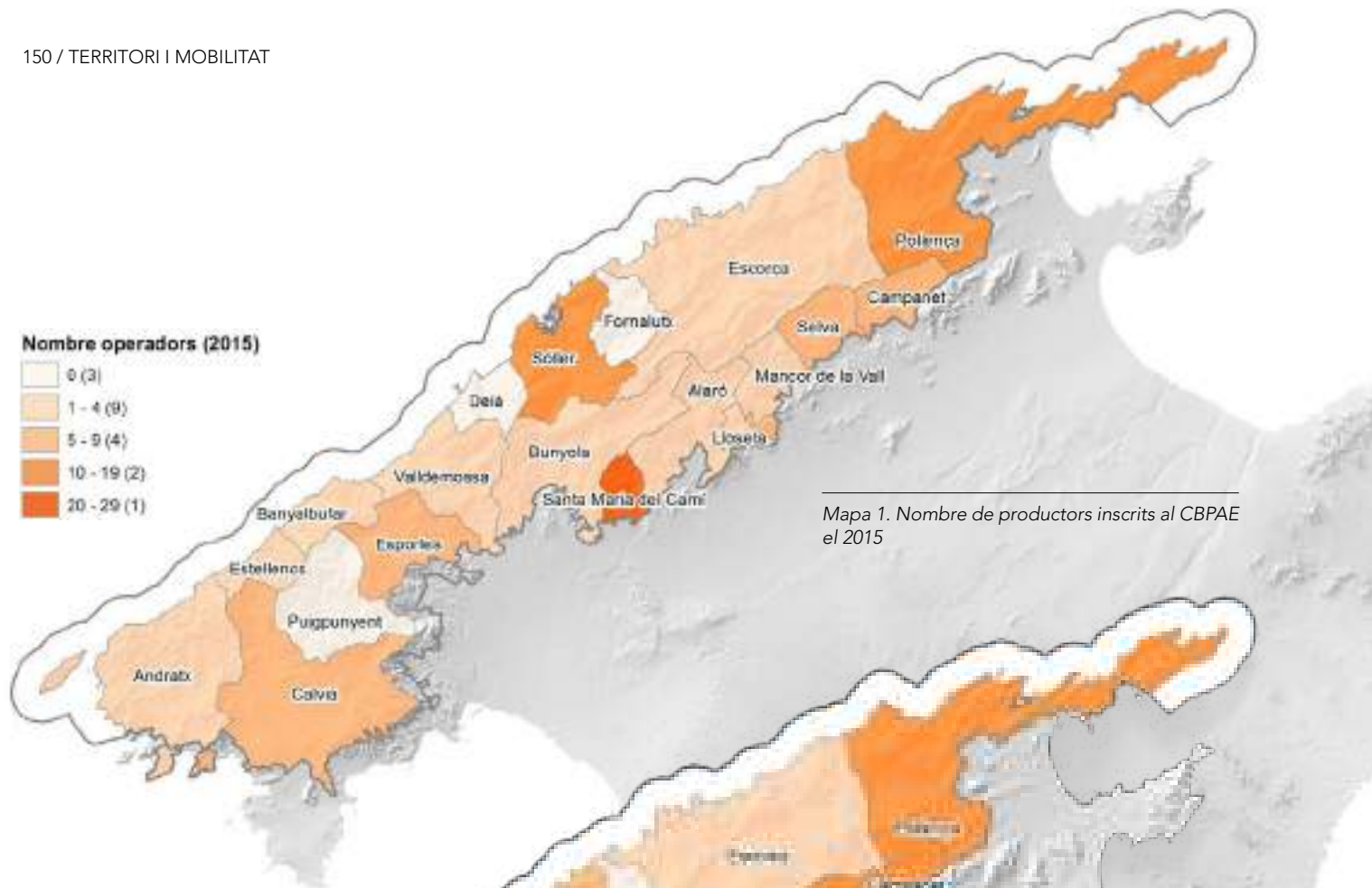
Observacions:

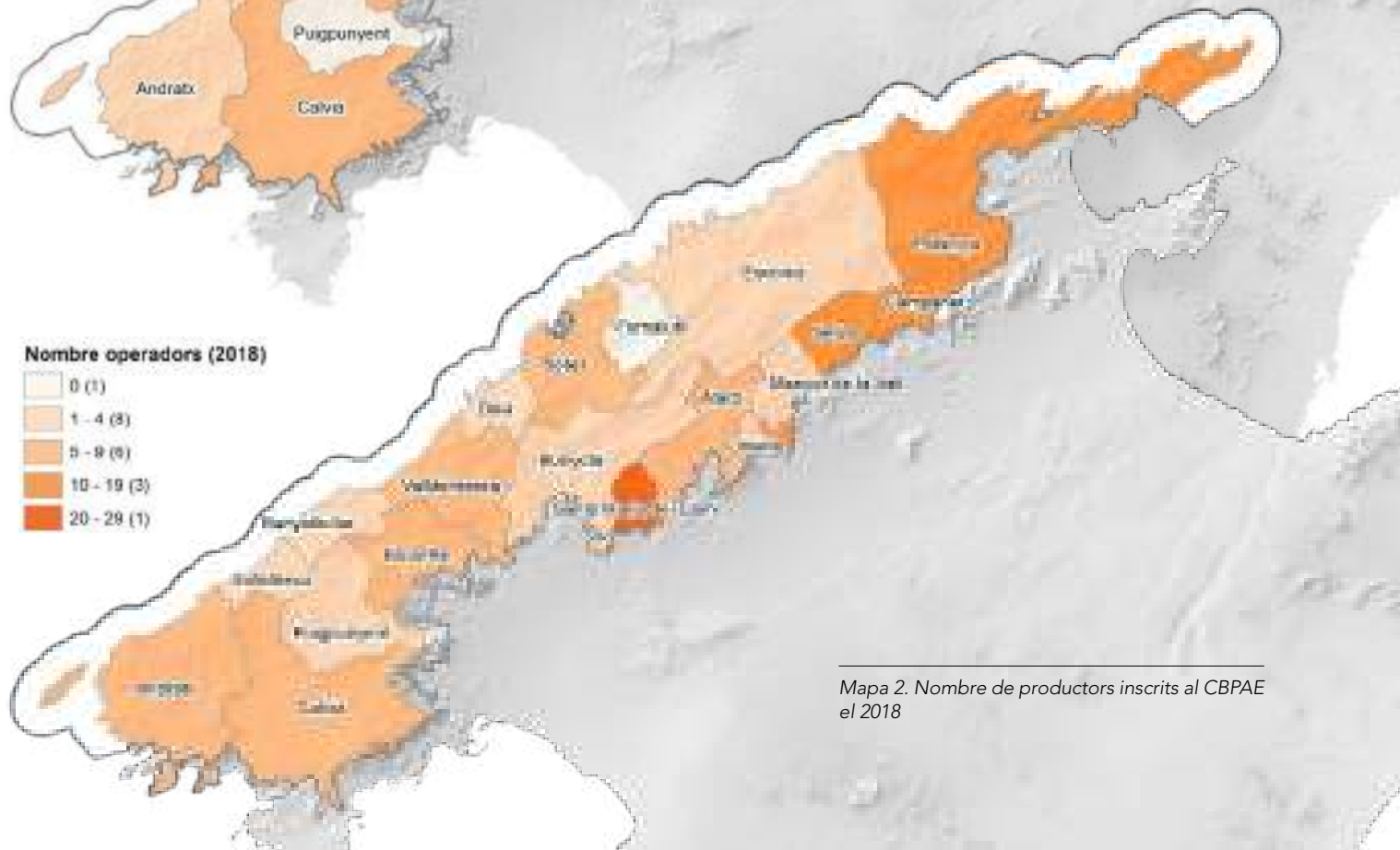
Gràfic 1. Evolució del nombre de productors inscrits al CBPAE.

Municipi	2015	2016	2017	2018
Alaró	3	3	4	6
Andratx	2	3	4	5
Banyalbufar	1	1	1	2
Bunyola	1	0	0	2
Calvià	9	8	10	7
Campanet	7	10	10	15
Deià	0	0	0	1
Escorca	1	1	1	4
Esporles	7	7	6	7
Estellencs	1	1	1	2
Fornalutx	0	0	0	0
Lloseta	3	3	2	2
Mancor de la Vall	1	1	2	1
Pollença	19	20	19	14
Puigpunyent	0	0	0	3
Santa Maria del Camí	21	22	21	29
Selva	9	9	10	17
Sóller	11	11	9	5
Valldemossa	4	5	5	5
Serra Nord	25	26	23	29
Serra Sud	75	79	82	98
STPM	100	105	105	127

Taula 1. Evolució del nombre de productors inscrits al CBPAE de 2015 al 2018 per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

Mapa 1. Nombre de productors inscrits al CBPAE el 2015

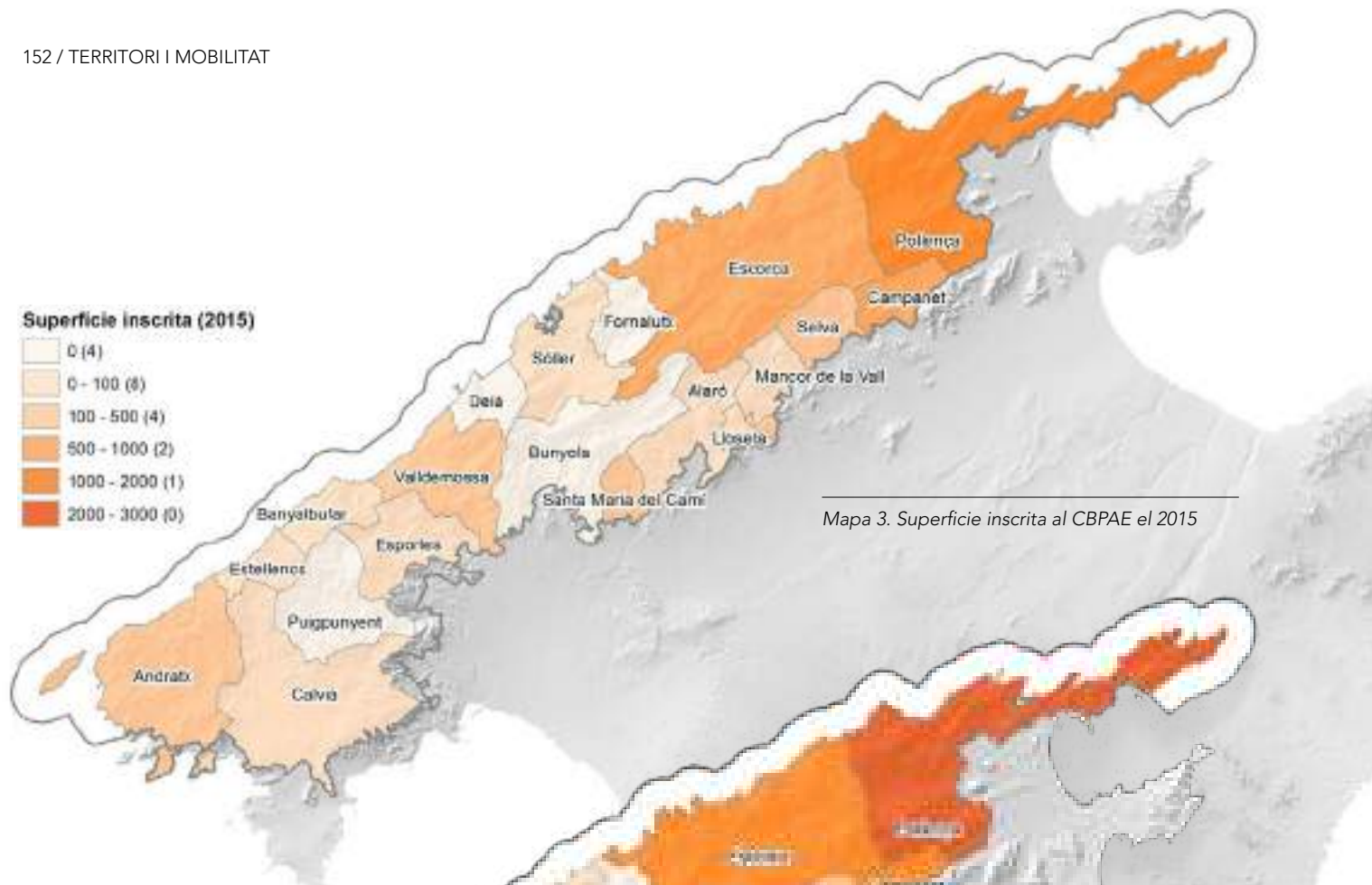

Mapa 2. Nombre de productors inscrits al CBPAE el 2018

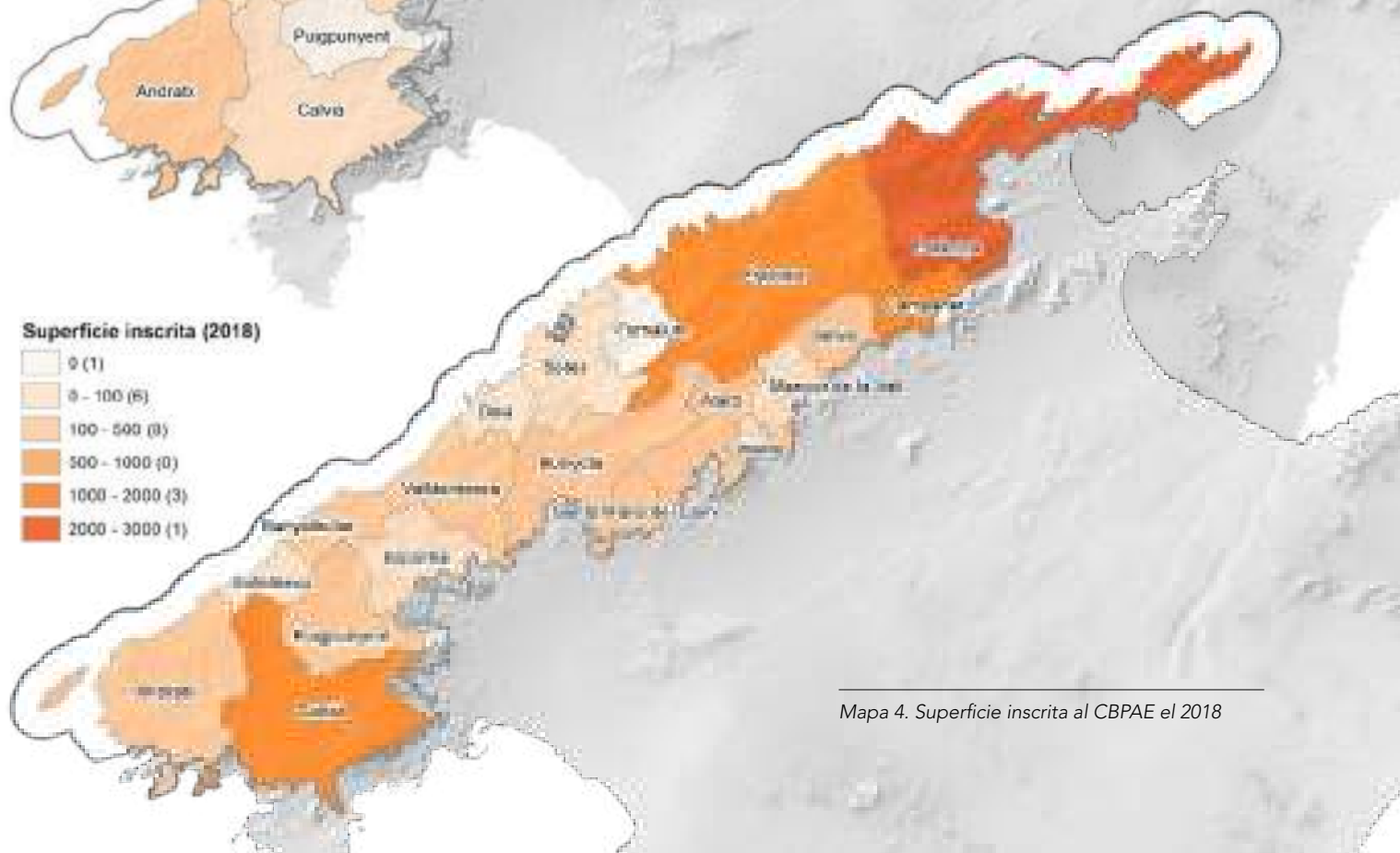
Municipi	2009	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Alaró	31				36,0	61,7	116,4	101,6
Andratx	238				110,2	118,8	98,6	126,0
Banyalbufar	7				14,6	54,4	54,4	419,4
Bunyola	22				0,0	1,4	2,5	174,1
Calvià	686				80,6	258,2	1607,3	1591,7
Campanet	10	1175,4	1154,0	790,8	776,7	1193,3	1200,0	1252,3
Deià	9				0,0	0,0	0,0	5,5
Escorca	0	865,5	864,7	784,6	784,6	907,5	955,5	1527,3
Esporles	16				23,6	33,8	33,7	33,7
Estellencs	2				1,3	9,0	8,9	8,8
Fornalutx	8				0,0	0,0	0,0	0,0
Lloseta	11				4,0	4,0	4,0	11,0
Mancor de la Vall	23				12,4	13,0	13,0	13,0
Pollença	54	1321,8	1295,6	1261,4	1096,2	2308,2	2449,9	2901,8
Puigpunyent	8				0,0	1,6	101,7	107,4
Santa Maria del Camí	78				465,0	616,6	659,0	446,1
Selva	12				138,1	200,5	267,1	252,2
Sóller	108				1,8	2,0	3,3	4,5
Valldemossa	5				302,1	485,4	473,2	484,8
Serra Nord	163	865,5	864,7	784,6	1128,1	1493,8	1630,8	2591,4
Serra Sud	1165	2497,2	2449,6	2052,1	2719,1	4775,5	6417,7	6869,8
STPM	1328	3362,7	3314,2	2836,7	3847,2	6269,4	8048,5	9461,2

Taula 2. Evolució de la superfície inscrita al CBPAE de 2010 a 2018 per municipis. Amb anterioritat a 2015 només es disposa de dades dels municipis de Campanet, Escorca i Pollença

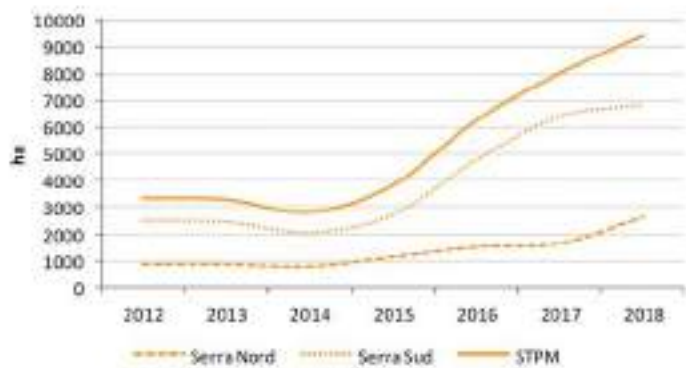
L'any 2018 el nombre de productors inscrits al Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica (CBPAE) s'incrementa notablement, principalment al sud de la Serra.

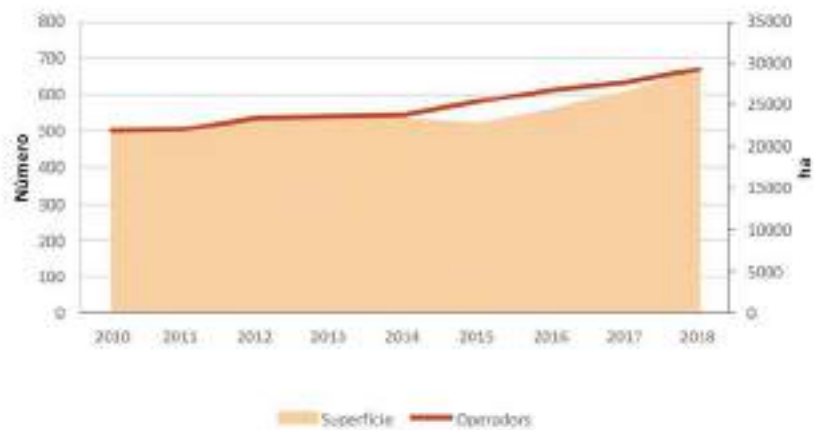
Mapa 3. Superfície inscrita al CBPAE el 2015

Mapa 4. Superfície inscrita al CBPAE el 2018

Gràfic 2. Evolució de la superfície inscrita al CBPAE de 2010 a 2018 a l'àmbit de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial. Amb anterioritat a 2015 només es disposa de dades dels municipis de Campanet, Escorca i Pollença, per tant les dades de 2012, 2013 i 2014 no són completes

Gràfic 3. Evolució del nombre de productors i superfície inscrita al CBPAE des de l'any 2010 al 2018 a tota Mallorca

Anàlisi

En primer lloc, cal esmentar que el CBPAE disposa de dades desagregades per municipi tan sols a partir de l'any 2015. Amb anterioritat a aquell any les dades es troben agrupades a tota l'illa de Mallorca i excepcionalment es tenen dades dels municipis amb més presència d'operadors.

En el conjunt de la STPM s'observa un augment significatiu dels operadors inscrits com a productors ecològics i, sobretot, de la superfície declarada.

Pel que fa al nombre de productors, les xifres absolutes presenten una clara tendència ascendent, amb una especial menció a l'any 2018, en què s'incrementen en 22 operadors respecte de l'any anterior. Si s'analitza segons la zonificació nord-sud, la part nord presenta una evolució més lenta, mentre que a la zona sud és més accentuada. L'augment general d'operadors inscrits té excepcions a nivell municipal, destaquen els casos de Pollença i Sóller, dos dels municipis més importants per superfície i població, on s'ha reduït notablement el nombre d'inscrits. Per contra, els que han crescut més són Campanet, Santa Maria i Selva.

Entre 2012 i 2015, en els tres municipis dels quals es tenen dades en aquest període, (Campanet, Escorca i Pollença) la superfície inscrita presenta una tendència descendent, és a dir, que es donen de baixa terrenys que anteriorment estaven dedicats a conreus ecològics.

A partir de 2016, i ja analitzant les dades de tots els municipis, l'increment de la superfície ecològica és generalitzat i gairebé es triplica en només tres anys. Aquest creixement també és més destacat als municipis del sud, on es concentra més del 60% de la superfície inscrita. Els tres municipis que el 2015 havien minvat la seva superfície experimenten un fort creixement els anys posteriors i concentren més de la meitat del total. Els municipis amb un creixement relatiu més important, i que el 2015 pràcticament no tenien superfície ecològica declarada, són Banyalbufar, Bunyola, Calvià i Puigpunyent.

Analitzant les dades en comparació amb el total de Mallorca, les tendències tant de productors com de superfície inscrita són pràcticament idèntiques, amb l'única diferència que el creixement d'operadors inscrits a Mallorca ha estat més constant.

Encara que el nombre d'operadors i la superfície agrària inscrita siguin valors no estrictament relacionats, ja que entre els operadors inscrits es troben també els elaboradors i un mateix productor pot posseir o gestionar grans extensions de terreny, les xifres i sobretot la tendència clarament ascendent en els dos ítems són dades molt positives per a la situació actual i futura de l'agricultura ecològica a la serra de Tramuntana.

Desenvolupament urbanístic (TM5)

Definició: Sòl urbà i urbanitzable residencial lliure d'edificació

Periodicitat d'actualització: Depèn dels estudis que es publiquen.

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Superfície sòl vacant

Esso població potencial

$$= \frac{\text{Potència potencial sòl vacant}}{\text{Població de sòl}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: Percentatge, m²

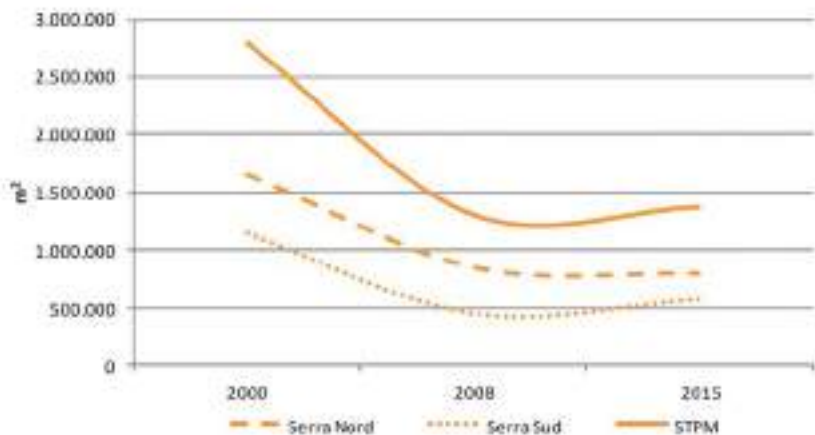
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal, nuclis

Font: SITIBSA, IBESTAT

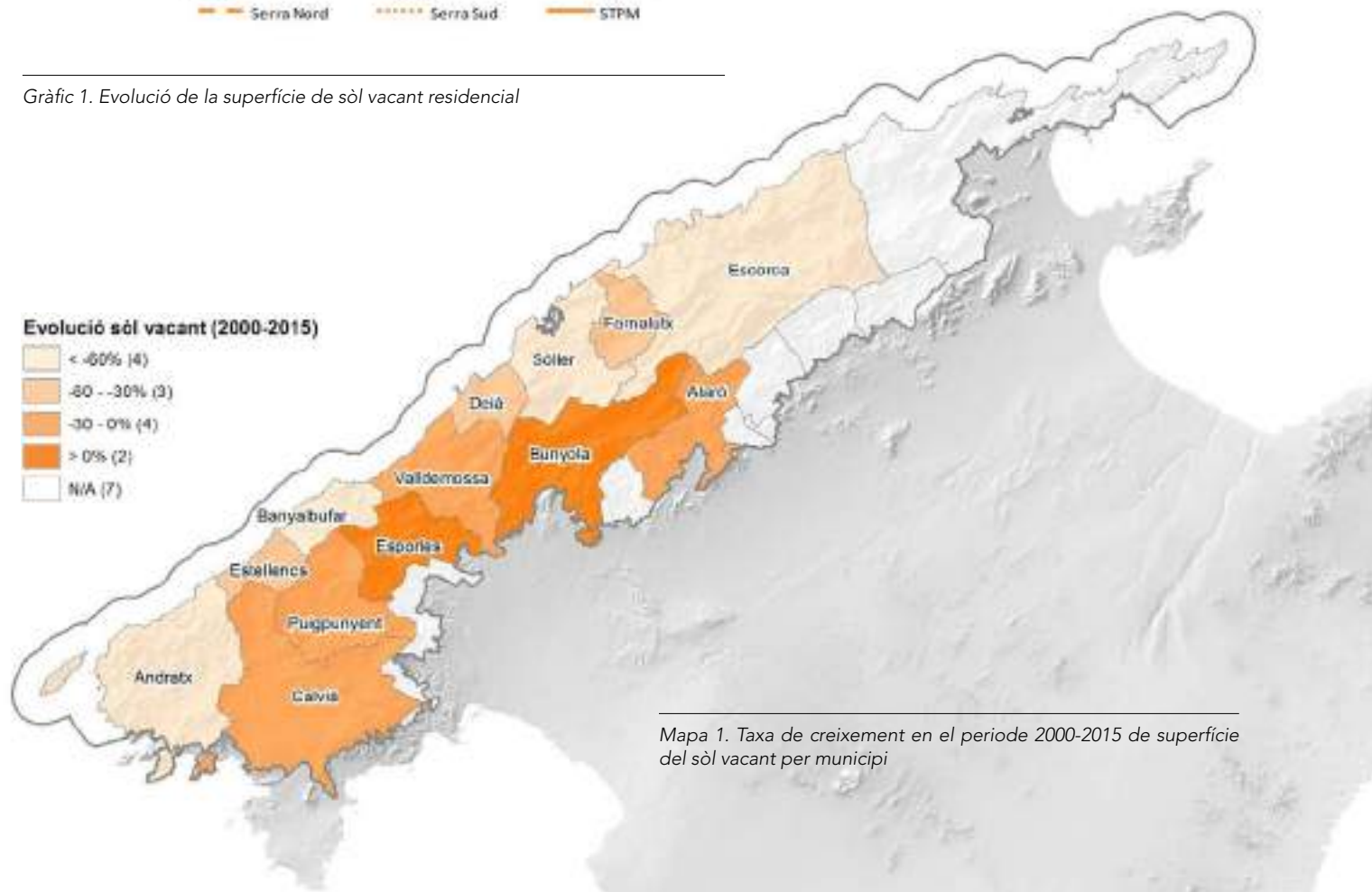
Observacions: L'estudi de sòl vacant està disponible per als anys 2000, 2008 i 2015.

Nucli	2000	2008	2015	2000-2015
Alaró	56.347	46.015	41.299	-26,71%
Andratx	134.169	56.023	107.222	-20,08%
Arracó, S'	27.787	13.137	39.683	42,81%
Arxiduc, S'	13.298	9.901	13.934	4,78%
Banyalbufar	1.081	1.259	1.221	12,97%
Béns d'Avall	104.255	0	0	-100,00%
Biniaraix	0	0	0	0,00%
Biniorella	218.959	0	0	-100,00%
Bunyola	11.346	10.797	12.426	9,52%
Cala Tuent	272.671	0	0	-100,00%
Cala, Sa	4.133	2.901	2.781	-32,71%
Calvià	178.953	98.810	102.535	-42,70%
Capdellà, Es	129.082	94.126	119.630	-7,32%
Coves, Ses	3.042	2.738	2.072	-31,90%
Deià	93.402	78.555	64.975	-30,44%
Empeltada, S'	14.870	6.140	6.027	-59,47%
Esgleieta, S'	0	0	0	0,00%
Esporles	74.904	69.038	82.821	10,57%
Estellencs	10.187	26.257	5.407	-46,92%
Fornalutx	23.484	12.345	12.894	-45,10%
Galilea	155.861	123.231	116.095	-25,51%
Guix, Es	47.006	0	0	-100,00%
Horta, L'	6.372	5.298	4.492	-29,51%
Lluc	0	0	0	0,00%
Llucalcari	3.091	2.374	1.208	-60,93%
Montport	223.368	104.454	96.813	-56,66%
Nogueral, Es	0	0	0	0,00%
Orient	2.359	2.586	2.465	4,52%
Port de sa Calobra	11.719	7.123	6.339	-45,90%
Port des Canonge	13.551	3.658	6.906	-49,04%
Port, Es	3.524	2.796	2.707	-23,18%
Puipunyent	141.039	104.262	101.031	-28,37%
Sant Elm	119.405	27.625	46.561	-61,01%
Shangril·la	45.390	11.259	11.527	-74,61%
Sóller	93.256	57.682	53.251	-42,90%
Son Coll	153.684	0	0	-100,00%
Son Ferrandell	123.784	102.265	92.437	-25,32%
Son Maixella	965	0	0	-100,00%
Son Massip	91.929	94.903	91.667	-0,28%
Son Serralta	48.676	45.249	36.373	-25,28%
Valldemossa	84.834	69.381	69.977	-17,51%

Taula 1. Superfície de sòl vacant (m²) per nuclis urbans ubicats dins l'àmbit STPM i taxa de creixement 2000-2015

Gràfic 1. Evolució de la superfície de sòl vacant residencial

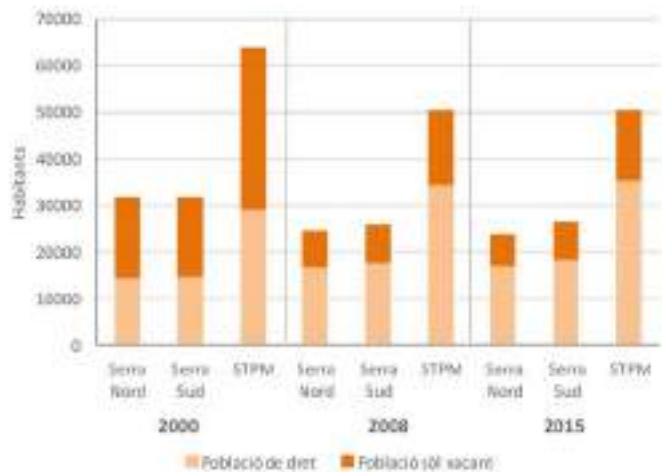

Mapa 1. Taxa de creixement en el període 2000-2015 de superfície del sòl vacant per municipi

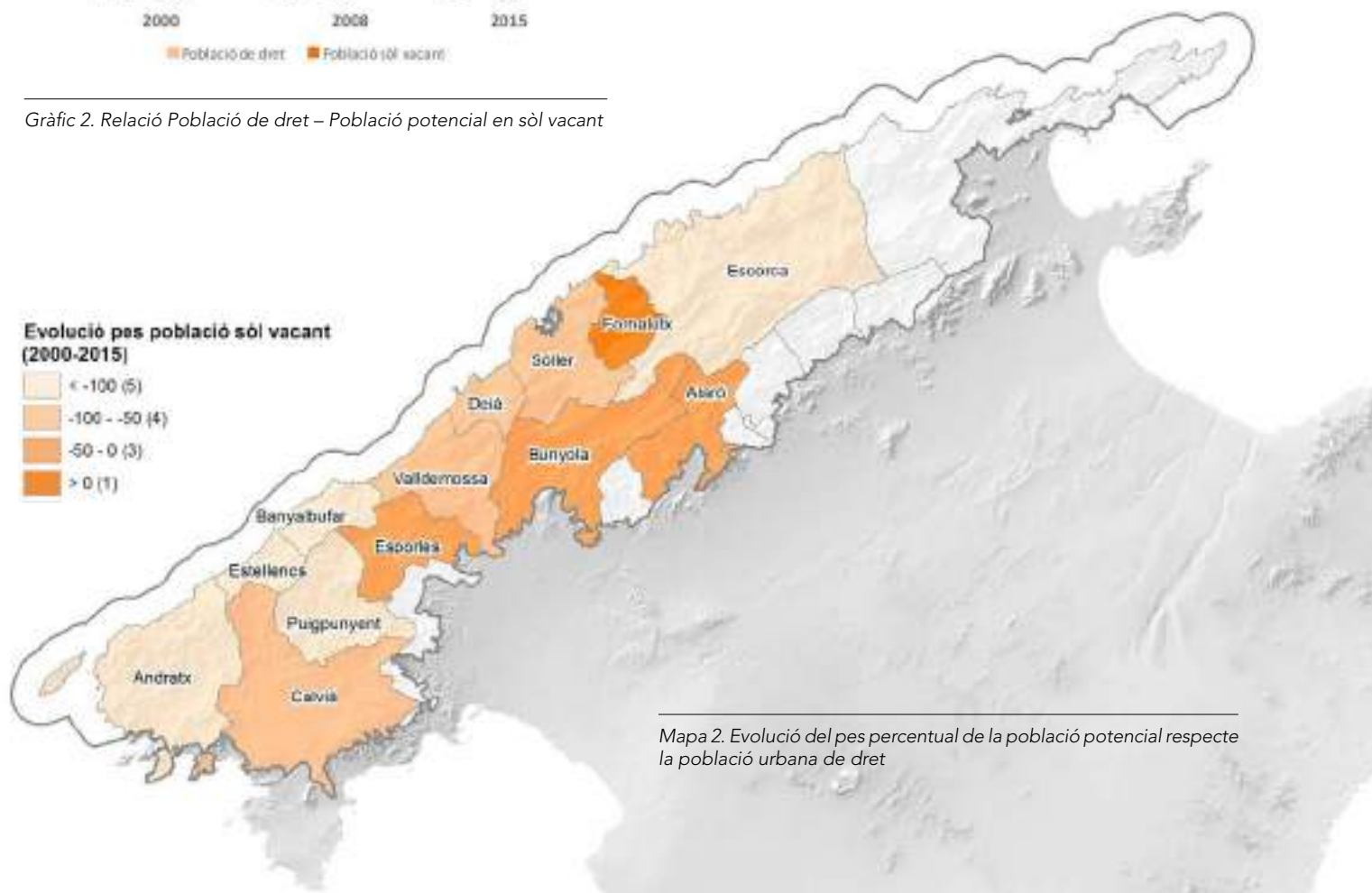
Municipi	Població urbana 2000	Població sòl vacant 2000	% pob. sòl vacant 2000	Població urbana 2008	Població sòl vacant 2008	% pob. sòl vacant 2008	Població urbana 2015	Població sòl vacant 2015	% Pob. sòl vacant 2015	Creix. pob. urbana 2000-2015	Creix. pob. potencial 2000-2015
Alaró	3.588	2.720	75,8	4.495	2.182	48,5	4.497	1.694	37,7	25,3	-1,9
Andratx	6.164	10.111	164,0	7.766	2.667	34,3	8.238	3.554	43,1	33,6	-27,5
Banyalbufar	453	1.095	241,7	534	91	17,0	459	204	44,4	1,3	-57,2
Bunyola	2.388	1.285	53,8	2.346	1.272	54,2	2.359	1.111	47,1	-1,2	-5,5
Calvià	2.645	2.950	111,5	3.101	1.970	63,5	3.227	1.859	57,6	22,0	-9,1
Deià	486	1.222	251,4	573	1.098	191,6	518	879	169,7	6,6	-18,2
Escorca	189	3.285	1.738,1	144	504	350,0	99	411	415,2	-47,6	-85,3
Esporles	3.174	1.154	36,4	3.663	888	24,2	3.868	923	23,9	21,9	10,7
Estellencs	207	400	193,2	226	191	84,5	196	136	69,4	-5,3	-45,3
Fornalutx	438	348	79,5	483	440	91,1	480	390	81,3	9,6	10,7
Puigpunyent	1.181	3.258	275,9	1.697	1.695	99,9	1.958	1.440	73,5	65,8	-23,5
Sóller	6.686	5.382	80,5	7.798	1.682	21,6	7.840	1.265	16,1	17,3	-24,6
Valldemossa	1.427	1.618	113,4	1.748	1.120	64,1	1.770	917	51,8	24,0	-11,8
Serra Nord	14.241	17.762	124,7	16.866	7.709	45,7	17.188	6.565	38,2	20,7	-25,8
Serra Sud	14.785	17.066	115,4	17.708	8.091	45,7	18.321	8.218	44,9	23,9	-16,7
STPM	29.026	34.828	120,0	34.574	15.800	45,7	35.509	14.783	41,6	22,3	-21,2

Taula 2. Població potencial en sòl vacant respecte població real en nuclis urbans, taxa de creixement de població real i taxa de creixement població potencial total (real+potencial)

Entre els anys 2000 i 2008 es van desclassificar diverses urbanitzacions previstes dins l'àmbit de la STPM, per la qual cosa ha disminuït notablement la superfície de sòl vacant.

Gràfic 2. Relació Població de dret – Població potencial en sòl vacant

Mapa 2. Evolució del pes percentual de la població potencial respecte la població urbana de dret

Anàlisi

L'indicador fa referència al sòl urbà i urbanitzable residencial disponible per edificar, per tant únicament s'ha calculat per als municipis que tenen algun nucli urbà dins l'àmbit de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial. Fins ara hi ha tres estudis de sòl vacant corresponents als anys 2000, 2008 i 2015. Tot i que els dos primers estudis es troben fora del període d'estudi s'ha considerat incloure'ls perquè són significatius per a l'evolució de l'indicador.

La superfície de sòl vacant presenta una forta disminució entre els anys 2000 i 2008, fet que es deu a la desclassificació de fins a sis urbanitzacions projectades i a la reducció d'altres àmbits urbanitzables programats. En aquell primer període la superfície es redueix gairebé 1,5 milions de m², amb posterioritat a 2008 l'àrea torna a créixer lleugerament, uns 64.000 m². La zona nord de la Serra pateix una disminució major al primer tram i després s'estabilitza, mentre que la zona sud parteix de valors inferiors i els darrers anys experimenta un petit creixement.

La gran majoria dels nuclis urbans veuen reduïda la superfície de sòl vacant en el període d'estudi, únicament s'Arracó, que creix notablement, s'Arxiduc, Banyalbufar, Bunyola, Esporles i Orient tenen valors positius. Per municipis, gairebé tots presenten una reducció de superfície; en destaca Banyalbufar, Escorca, Sóller i Andratx, amb xifres negatives que sobrepassen el 60%. Les disminucions es deuen principalment a canvis en la delimitació de zones urbanitzables, ja que el creixement urbanístic és inferior. Els únics que incrementen lleugerament la superfície de sòl vacant són Bunyola i Esporles, que partien de valors relativament baixos.

El sòl vacant indica una previsió de població per a cada solar edificable, si es relaciona amb la població real dels

nuclis urbans en cada moment s'obté el percentatge que podria incrementar-se aquesta població. L'anàlisi general ens mostra que l'any 2000 el sòl vacant preveia l'increment de població de la serra de Tramuntana un 120%, que superaria la població real existent. Aquesta ràtio es redueix fins al 41,6% el 2015 per la reducció de més de la meitat de la població potencial. Mentre que la població real s'incrementa en un 22%, la població potencial es redueix un 21% en el mateix període, s'ajusten, així, les previsions de creixement a una realitat urbanística menys expansiva. En aquest cas no s'observen diferències significatives entre els municipis del nord i el sud de la Serra.

Per municipis, en aquesta anàlisi de la població destaca sobretot el municipi d'Escorca, amb un sostre poblacional que suposava un 1.738% de la població de dret l'any 2000. El darrer any del qual es tenen dades, el 2015, aquest valor passa al 415%, encara és el municipi amb més previsió de creixement relatiu, tot i la reducció del sòl vacant, també acompanyada d'un fort descens de la població urbana. Aquests valors relatius resulten tan elevats per la poca població urbana del municipi. L'any 2000 en vuit dels tretze municipis analitzats la població potencial superava la població real, el 2008 i 2015 aquest nombre baixa a dos, que són Escorca i Deià. Els municipis amb valors relatius de població potencial més baixos són Sóller i Esporles, que també són dels més poblats.

Tots els municipis, excepte Fornalutx amb un increment mínim, disminueixen el pes relatiu de la població potencial, les baixades més significatives corresponen als municipis que se situaven als valors més alts a l'inici del període, cosa que indica la moderació i l'ajustament de les previsions de creixement urbanístic.

Creixement immobiliari (TM6)

Definició: Projectes urbanístics residencials visats i transaccions immobiliàries

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre de projectes urbanístics residencials visats

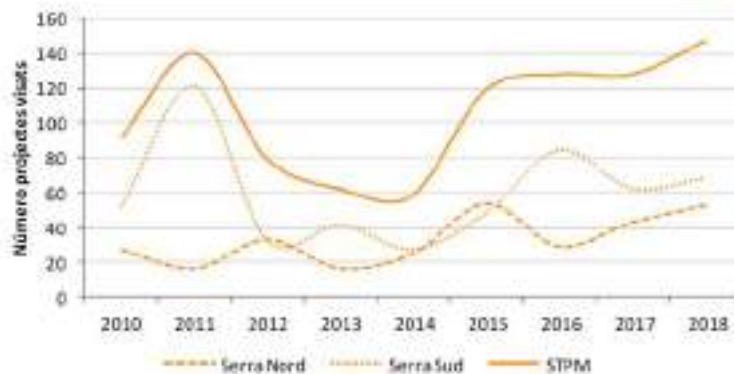
$\sum$ Nombre de transaccions immobiliàries

Unitat de mesura: Nombre de projectes i transaccions

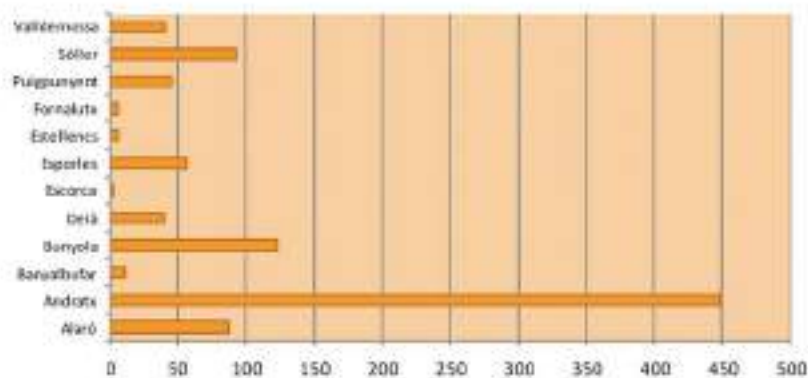
Àmbit territorial: Àmbit ST, municipis N-S, municipal

Font: IBESTAT, Ministeri de Foment

Observacions: Els projectes visats són de tipus residencial, mentre que en les transaccions no se'n diferencia la tipologia.

Gràfic 1. Evolució dels projectes residencials visats

Gràfic 2. Nombre total de projectes residencials visats per municipi en el període 2010-2018

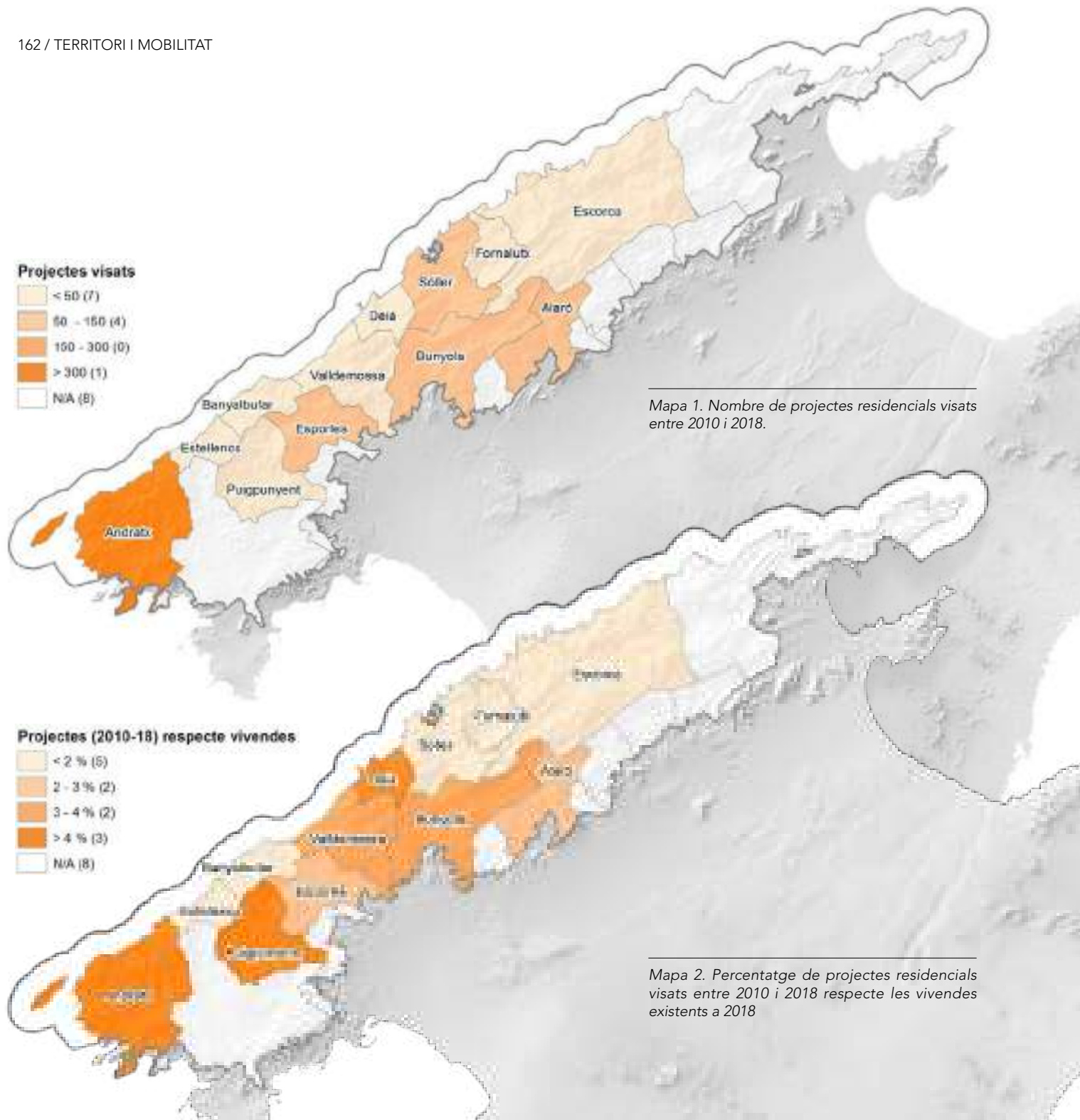

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Total
Alaró	34	6	3	3	5	13	3	16	4	87
Andratx	18	115	29	38	22	35	81	46	64	448
Banyalbufar	2	1	0	0	1	2	1	4	0	11
Bunyola	13	3	14	5	7	17	15	23	26	123
Deià	2	0	1	1	2	4	4	23	2	39
Escorca	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Esporles	13	5	3	3	4	8	3	5	12	56
Estellencs	1	1	0	0	0	0	3	0	1	6
Fornalutx	0	0	0	0	0	2	1	0	3	6
Puigpunyent	3	2	1	1	2	5	10	5	15	44
Sóller	2	5	13	6	15	25	5	5	16	92
Valldemossa	4	1	15	5	1	7	2	1	4	40
Serra Nord	27	16	33	16	25	54	29	43	53	296
Serra Sud	52	121	32	41	27	48	84	62	68	535
STPM	92	140	79	62	59	119	128	128	147	954

Taula 1. Evolució dels projectes residencials visats per municipi, municipis N-S i àmbit STPM

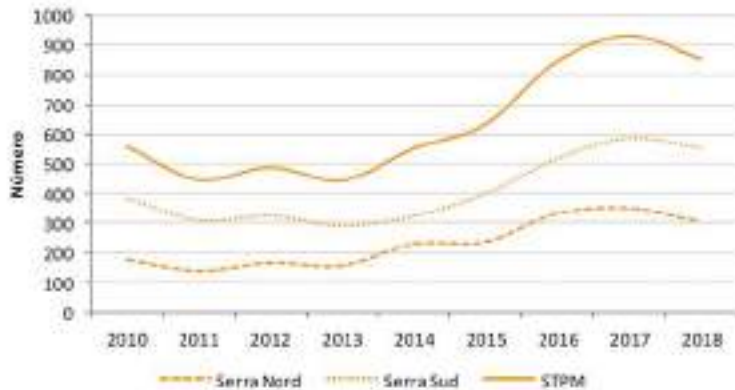
Durant el període de 2012 a 2014 hi ha hagut un descens del nombre de projectes residencials visats.

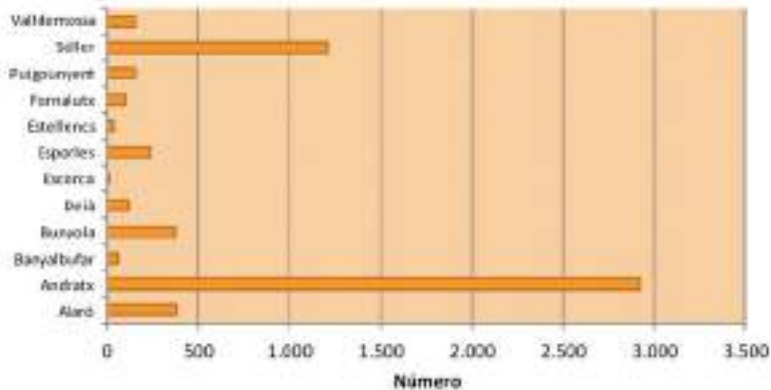

Mapa 1. Nombre de projectes residencials visitats entre 2010 i 2018.

Mapa 2. Percentatge de projectes residencials visitats entre 2010 i 2018 respecte les vivendes existents a 2018

Gràfic 3. Evolució de les transaccions immobiliàries

Gràfic 4 Nombre de transaccions immobiliàries per municipis en el període 2010-2018

Anàlisi

En el conjunt de la Serra s'observa un augment tant dels projectes visats com de les transaccions immobiliàries, en especial a partir de l'any 2014. Si bé el gruix d'aquest creixement es concentra en uns pocs municipis, dels quals destaca Andratx.

En nombres absoluts, a la STPM s'han visat 954 projectes residencials entre 2010 i 2018. Donat que no tots els municipis tenen el mateix parc d'habitatges s'ha analitzat el pes dels projectes visats en relació amb els habitatges existents el 2018, segons el cadastre. D'aquesta manera, s'observa que petits municipis com Deià i Puigpunyent són els que pateixen una major pressió residencial relativa; en canvi, Estellencs, Banyalbufar, Sóller, Fornalutx i Escorca són els que han visat menys projectes respecte els habitatges ja existents.

En relació amb les transaccions immobiliàries, en el conjunt de la STPM s'observa una evolució alcista molt similar a la dels projectes, si bé en aquest cas cal comentar que hi ha un lleuger decreixement el 2018. En total, s'han fet des de 2010 5.746 transaccions, que representen sis vegades el nombre de projectes visats. Com en el cas anterior, els municipis meridionals aglutinen la majoria de transaccions. En nombres absoluts desataquen Andratx i Sóller. En nombres relatius respecte del parc d'habitatges existent, cal comentar que a Fornalutx i Andratx s'han registrat transaccions equivalents al 30% del seu parc d'habitatges en només vuit anys. En canvi,

Escorca, Estellencs i Banyalbufar no han arribat ni al 10%.

Observant ambdues estadístiques, s'observa certa correlació. A grans trets podem dividir els municipis en tres grans grups. D'una banda, Andratx, Fornalutx i Puigpunyent tenen una gran activitat constructora i immobiliària; de l'altra, Escorca, Estellencs, i Banyalbufar presenten els nombres més baixos, i la resta de municipis es mouen en xifres intermèdies.

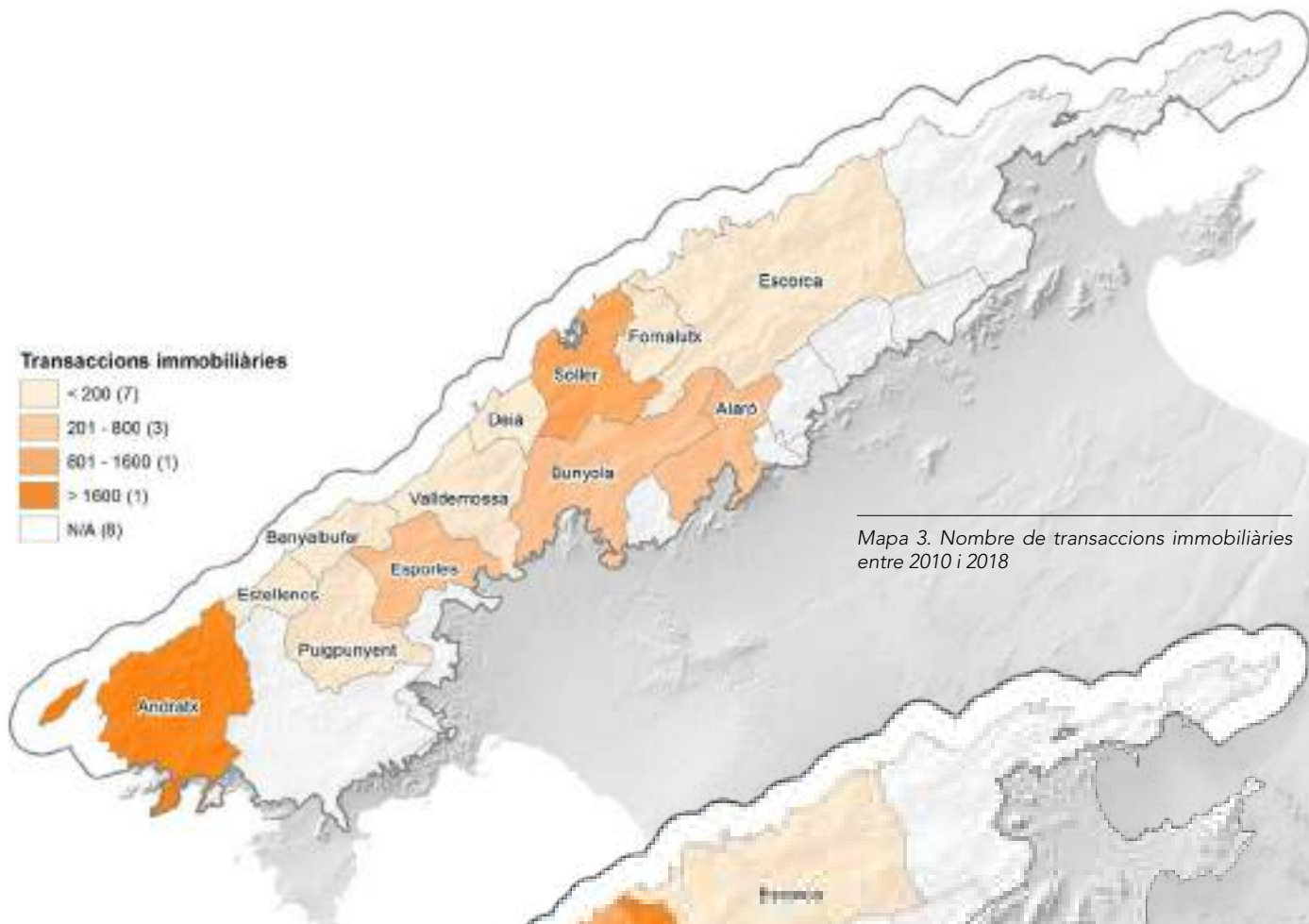

Municipi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Total
Alaró	36	18	17	27	20	40	57	89	77	381
Andratx	302	271	279	245	258	333	403	431	407	2.929
Banyalbufar	2	6	4	3	7	8	8	11	6	55
Bunyola	44	19	27	17	45	25	57	66	69	369
Deià	5	13	15	11	21	12	14	12	8	111
Escorca	5	0	1	2	0	1	2	0	0	11
Esporles	27	13	17	11	17	27	48	45	33	238
Estellencs	2	0	4	1	6	2	10	2	5	32
Fornalutx	8	6	12	10	13	7	20	17	8	101
Puigpunyent	15	6	10	10	19	13	27	31	26	157
Sóller	98	78	89	99	133	152	176	207	176	1.208
Valldemossa	11	14	11	6	11	13	25	23	40	154
Serra Nord	173	136	163	153	227	235	330	348	302	2.067
Serra Sud	382	308	323	289	323	398	517	586	553	3.679
STPM	555	444	486	442	550	633	847	934	855	5.746

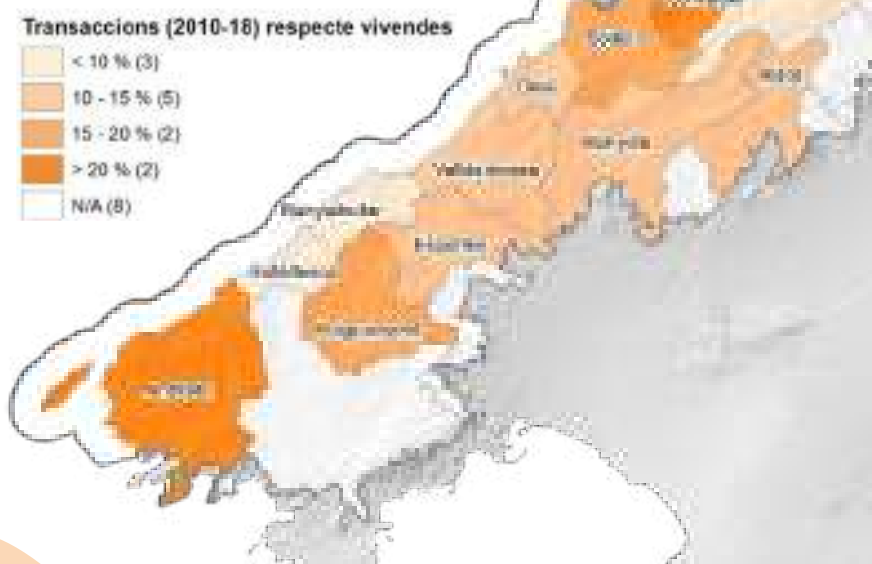
Taula 2. Nombre de transaccions immobiliàries per municipis realitzades de 2010 a 2018

Les transaccions immobiliàries han tingut un fort creixement de 2014 a 2017, tot i que sembla que estan en tendència decreixent el 2018.

Mapa 3. Nombre de transaccions immobiliàries entre 2010 i 2018

Mapa 4. Percentatge de transaccions immobiliàries entre 2010 i 2018 respecte les vivendes existents a 2018

Trànsit rodat (TM7)

Definició: Nombre de vehicles comptabilitzats a la serra de Tramuntana a partir de la intensitat mitjana diària de trànsit anual (IMD) de les estacions d'aforament més significatives.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

IMD anual de cada estació d'aforament significativa

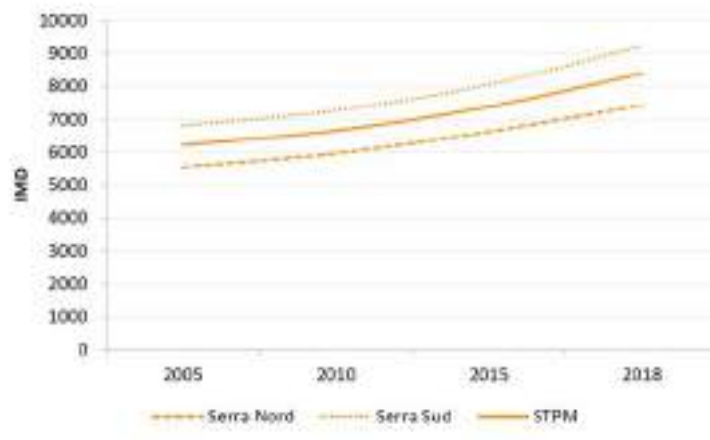
$$\text{Taxa de creixement de la IMD} = \frac{\text{Nombre IMD}_{2018} - \text{Nombre IMD}_{2010}}{\text{Nombre IMD}_{2010}} \cdot 100$$

Unitat de mesura: IMD

Àmbit territorial: Àmbit ST

Font: Direcció Insular de Carreteres del Consell de Mallorca

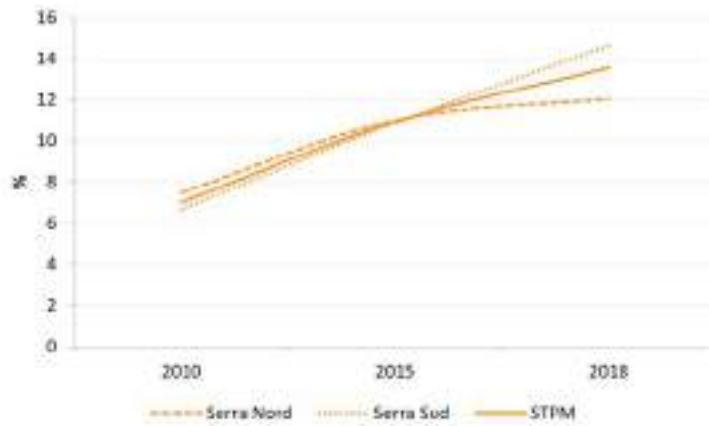
Observacions:

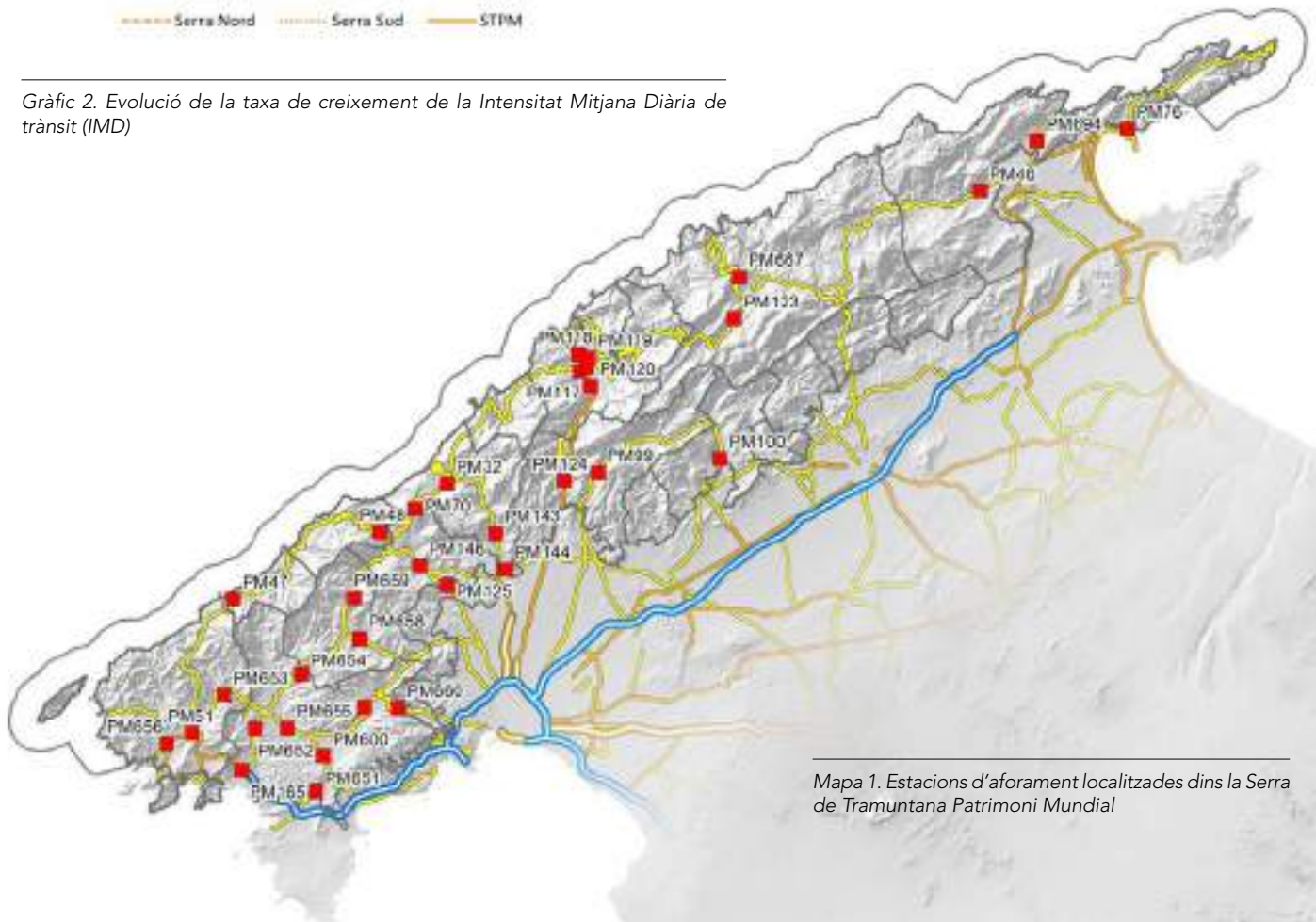
Gràfic1. Evolució de la Intensitat Mitjana Diària de trànsit (IMD) a partir de les dades de les estacions d'aforament localitzades dins l'àmbit de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial

De 2010 a 2018 el trànsit a l'àmbit de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial ha crescut un 26%.

Gràfic 2. Evolució de la taxa de creixement de la Intensitat Mitjana Diària de trànsit (IMD)

Mapa 1. Estacions d'aforament localitzades dins la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial

Anàlisi

Per al càlcul d'aquest indicador s'han analitzat les dades de 34 estacions d'aforament situades dins l'àmbit de la STPM localitzades als municipis d'Alaró (1), Andratx (4), Banyalbufar (1), Bunyola (2), Calvià (7), Escorca (2), Esporles (1), Estellencs (1), Palma (1), Pollença (3), Puigpunyent (2), Sóller (5) i Valldemossa (4).

El 2010 la intensitat mitjana diària (IMD) de trànsit dins l'àmbit de la STPM és de 6.657 vehicles/dia mentre que a l'any 2018 és de 8.384 vehicle/dia, un 26% més.

Pel que fa als municipis N-S, el municipis del sud presenten uns valors més alts d'IMD que els municipis del nord, fet que s'accentua al llarg dels anys, com es pot observar analitzant la taxa de creixement d'IMD.

Per municipis, les majors IMD es donen en determinades estacions dels municipis d'Andratx, Calvià, Sóller i Pollença.

Municipi	Carretera	PK	Estació	2005	2010	2015	2018
Alaró	Ma-2100	17,0	PM100	3458	3708	4137	4679
Andratx	Ma-1022	1,0	PM656	8042	8510	9314	10738
Andratx	Ma-1	29,2	PM51	21894	23407	25655	29135
Andratx	Ma-1031	3,3	PM653	664	703	742	812
Andratx	Ma-1	22,7	PM165	22785	24285	26946	30552
Banyalbufar	Ma-10	79,6	PM48	4249	4551	4925	5589
Bunyola	Ma-2100	3,3	PM99	2329	2540	2871	3228
Bunyola	Ma-11	16,7	PM124	8758	8727	9496	10995
Calvià	Ma-1032	5,4	PM654	1658	1774	1987	2240
Calvià	Ma-1014	3,2	PM651	5621	6059	6737	7756
Calvià	Ma-1015	4,6	PM600	7802	8256	9235	10657
Calvià	Ma-1016	4,8	PM657	295	311	326	355
Calvià	Ma-1012	4,0	PM652	12845	14081	16079	18763
Calvià	Ma-1015	7,8	PM655	2513	2653	3038	3397
Calvià	Ma-1043	5,6	PM660	111	111	112	128
Escorca	Ma-10	31,3	PM123	7108	7644	8764	9934
Escorca	Ma-2141	2,7	PM667	3120	3308	3631	1530
Esporles	Ma-1040	11,6	PM146	8821	9355	10436	12171
Estellencs	Ma-10	98,1	PM47	5983	6431	6909	7812
Palma	Ma-1040	9,2	PM125	4315	4646	5156	5933
Pollença	Ma-2210	3,0	PM76	11051	12034	13425	15761
Pollença	Ma-10	2,5	PM46	4586	4893	5286	5987
Pollença	Ma-2203	1,6	PM694	3874	4087	4454	5108
Puigpunyent	Ma-1101	4,8	PM659	302	314	329	362
Puigpunyent	Ma-1041	13,1	PM658	2689	2883	3147	3521
Sóller	Ma-10	52,7	PM117	4781	5168	5525	6252
Sóller	Ma-11	32,7	PM118	14024	15029	16281	18904
Sóller	Ma-11	30,5	PM120	3289	3555	3958	4576
Sóller	Ma-11	31,7	PM20	6104	6561	7325	8482
Sóller	Ma-10	51,2	PM119	7129	7672	8590	9728
Valldemossa	Ma-10	71,0	PM32	5016	5370	6523	7472
Valldemossa	Ma-1140	2,9	PM144	4270	4602	5031	5717
Valldemossa	Ma-10	72,3	PM70	3814	4120	4582	5192
Valldemossa	Ma-1110	13,0	PM143	8217	8991	10111	11618
Serra Nord				5557,3	5972,1	6629,2	7428,9
Serra Sud				6811,2	7265,8	8055,3	9234,8
STPM				6221,1	6657,0	7384,2	8384,9

Taula 1. Evolució de la Intensitat Mitjana Diària de trànsit (IMD) per cada estació d'aforament i agrupades per municipis N-S i àmbit STPM

Transferència de coneixement

Un cop desenvolupats els indicadors relatius a la petjada cultural, a la demografia, a la societat i a l'economia, als valors mediambientals, a l'ocupació territorial i les diferents mobilitats que s'hi generen, el sistema d'indicadors de la serra de Tramuntana es tanca amb l'apartat dedicat a la generació i transferència de coneixement. Aquesta part final inclou els estudis sobre l'àrea i com el coneixement que se'n deriva es transfereix, a través de diferents formes, a la societat que els ha demanat.

Aquest bloc es presenta amb un sol indicador que és prou significatiu, el de Recerca i producció científica (TC1).

En aquest indicador de transferència de coneixement es comptabilitzen, en primer lloc, i perquè són els més nombrosos, els encàrrecs i convenis duts a terme a

través d'informes i de projectes de recerca encomanats directament per les administracions públiques i privades.

En segon lloc, també hi figuren els projectes de recerca, en aquest cas, competitiu, derivats de convocatòries d'institucions privades, però sobretot d'administracions públiques, procedents de comunitats autònomes, de l'Estat i de la Unió Europea.

Finalment, la producció científica d'aquest indicador es completa amb dos paràmetres. Un més aviat de transferència de coneixement com són les publicacions, encara que siguin en un nombre poc significatiu. L'altra, el constitueixen les dues tesis doctorals llegides a la Universitat de les Illes Balears sobre la serra de Tramuntana, i que són relatives a la geografia física de l'àrea.

Joana Maria Seguí Pons
Catedràtica de Geografia Humana

Recerca i producció científica (TC1)

Definició: Contractes o convenis de recerca o de transferència de coneixement signats amb entitats públiques i privades, projectes de recerca concedits a convocatòries públiques amb concurrència competitiva, publicacions científiques i tesis doctorals.

Periodicitat d'actualització: Anual

Metodologia de càlcul:

$\sum$ Nombre contractes de recerca i transferència

$\sum$ Nombre projectes de recerca

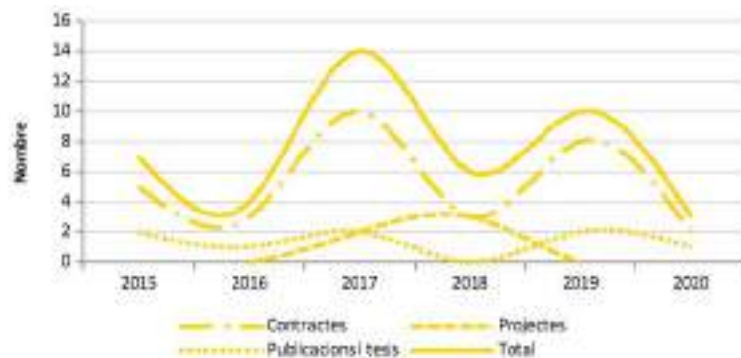
$\sum$ Nombre publicacions científiques i tesis doctorals

Unitat de mesura: Nombre

Àmbit territorial: Àmbit ST

Font: UIB

Observacions:

Gràfic 1. Nombre de contractes, projectes de recerca, publicacions científiques i tesis doctorals de l'àmbit de la STPM

En el període 2015-2020 el nombre total de contractes, projectes de recerca, publicacions científiques i tesis doctorals de l'àmbit de la STPM és de 44.

Anàlisi

Des de l'any 2015 a l'any 2020 s'ha produït una mitjana anual de 5 contractes o convenis encomanats per les administracions públiques o privades a la Universitat de les Illes Balears relatiu a l'àmbit de la serra de Tramuntana, essent els anys 2017 i 2019 els més fructífers amb 10 i 8 contractes duts a terme, respectivament. Referent al número de projectes de recerca o publicacions científiques, tot i que no són significatius en quantitat, sí que ho són en qualitat, tal com ho demostren les dues tesis doctorals llegendes, una l'any 2016 per Bartomeu Sastre sobre les formes i processos al·luvials al vessant sud de la serra de Tramuntana i l'altra l'any 2017 per Inmaculada García sobre l'activitat dels moviments de vessant de la serra de Tramuntana.

